

# Uradni list

## Evropske unije

# C 207



Slovenska izdaja

## Informacije in objave

Letnik 60

30. junij 2017

Vsebina

### I Resolucije, priporočila in mnenja

#### RESOLUCIJE

##### Odbor regij

##### 121. plenarno zasedanje 8. in 9. februarja 2017

2017/C 207/01	Resolucija Evropskega odbora regij – Letni pregled rasti za leto 2017, ki ga je pripravila Evropska komisija . . . . .	1
2017/C 207/02	Resolucija Evropskega odbora regij – 60. obletnica podpisa Rimske pogodbe . . . . .	5

#### MNENJA

##### Odbor regij

##### 121. plenarno zasedanje 8. in 9. februarja 2017

2017/C 207/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Zmanjšanje naložbene vrzeli: kako se lotiti izzivov? . . . . .	7
2017/C 207/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Fiskalna zmogljivost in samodejni stabilizatorji v ekonomski in monetarni uniji . . . . .	15
2017/C 207/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Manjkajoče prometne povezave v obmejnih regijah . . . . .	19
2017/C 207/06	Mnenje Evropskega odbora regij – Oživitev pristaniških mest in območij . . . . .	25
2017/C 207/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Partnerski okvir s tretjimi državami za migracije . . . . .	32
2017/C 207/08	Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog novega evropskega soglasja o razvoju: „Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“ . . . . .	39
2017/C 207/09	Mnenje Evropskega odbora regij – Učinkovit sistem gospodarjenja z vodnimi viri: poudarek na inovativnih rešitvah . . . . .	45

SL

2017/C 207/10	Mnenje Evropskega odbora regij – Za novo strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam – celostni pristop . . . . .	51
2017/C 207/11	Mnenje Evropskega odbora regij – Podpiranje mladih evropskih kmetov . . . . .	57
2017/C 207/12	Mnenje Evropskega odbora regij – Potreba po evropski strategiji o vprašanjih, povezanih z alkoholom, in njena priprava . . . . .	61

---

### III *Pripravljani akti*

#### ODBOR REGIJ

##### **121. plenarno zasedanje 8. in 9. februarja 2017**

2017/C 207/13	Mnenje Evropskega odbora regij – Reforma skupnega evropskega azilnega sistema – Drugi sveženj in okvir Unije za preselitev . . . . .	67
2017/C 207/14	Mnenje Evropskega odbora regij – Avtorske pravice na enotnem digitalnem trgu . . . . .	80
2017/C 207/15	Mnenje Evropskega odbora regij – Pregled svežnja o telekomunikacijah . . . . .	87
2017/C 207/16	Mnenje Evropskega odbora regij – Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave . . . . .	95
2017/C 207/17	Mnenje Evropskega odbora regij – Politika EU za Arktiko . . . . .	100
2017/C 207/18	Mnenje Evropskega odbora regij – Vmesna ocena programa LIFE . . . . .	104

## I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

## RESOLUCIJE

## ODBOR REGIJ

121. PLENARNO ZASEDANJE 8. IN 9. FEBRUARJA 2017

**Resolucija Evropskega odbora regij – Letni pregled rasti za leto 2017, ki ga je pripravila Evropska komisija**

(2017/C 207/01)

**Predložile politične skupine PES, EPP, ALDE, EA in ECR**

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR),

- ob upoštevanju sporočila Evropske komisije Letni pregled rasti za leto 2017 <sup>(1)</sup> in začetka evropskega semestra 2017;
- ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 26. oktobra 2016 o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik: izvajanje prednostnih nalog za leto 2016 <sup>(2)</sup>;

1. pozdravlja dejstvo, da je v letnem pregledu rasti poudarek na naložbah, strukturnih reformah in odgovornih javnih financah, bi pa pričakoval močnejši poudarek na izvajanju ciljev trajnostnega razvoja, ki so eden od stebrov evropske ekonomske, socialne in okoljske strategije po letu 2020;

2. ugotavlja, da več kazalnikov, tj. BDP, naložbe, ustvarjanje delovnih mest ter stopnji zaposlenosti in aktivnosti, kaže na okrevanje gospodarstva EU kljub vse večji negotovosti povsod po svetu; vendar se strinja s stališčem Komisije, da s tem ne smemo in ne moremo biti zadovoljni, saj so stopnje brezposelnosti v številnih evropskih regijah še vedno previsoke, več zaporednih let pomanjkanja naložb (naložbena vrzel) pa znatno omejuje konkurenčnost in kohezijo v Evropi;

3. je zaskrbljen, ker so sedanja neravnovesja v EU in euroobmočju velik izziv za rast in kohezijo in ker je konvergenca med državami članicami in znotraj njih v številnih primerih zastala; poudarja, da razlike znotraj držav članic znatno prispevajo h gospodarskim in socialnim razlikam, ki se v EU še naprej povečujejo, ter obžaluje, da v letnem pregledu rasti niso strukturirano obravnavane;

<sup>(1)</sup> COM(2016) 725 final.

<sup>(2)</sup> <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//SL>.

4. poudarja, da bi lahko evropski steber socialnih pravic, ki mora upoštevati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, znatno prispeval k usklajevanju in spodbujanju konvergence k višjim socialnim standardom ter okreplil demokratično legitimost EU;

5. poziva Komisijo, naj za euroobmočje predlaga fiskalno zmogljivost, ki bo dostopna za vse države članice in jo bo spremljala analiza proračunskega učinka <sup>(3)</sup>;

### Oživitve naložb

6. pozdravlja rezultate prvega leta uporabe Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) z vidika obsega naložb, ki mu jih je uspelo aktivirati; je kljub temu zaskrbljen zaradi negotovih rezultatov EFSI na področju dodatnosti, zaradi neuravnotežene geografske razporeditve projektov, ki se financirajo, in zaradi pomanjkanja podrobnih in preglednih informacij o njem; ugotavlja, da sta zaskrbljenost v zvezi s tem izrazila tudi Evropsko računsko sodišče <sup>(4)</sup> in Komisija z objavo neodvisne ocene <sup>(5)</sup>; poudarja, da bi morali biti projekti upravičeni do podpore EFSI, kadar je vrednost projekta več kot 10 milijonov EUR, in da bi morale lokalne in regionalne oblasti bolje izkoriščati EFSI, tudi prek naložbenih platform, ter obžaluje, da mnoge od njih še vedno nimajo dovolj informacij o EFSI; je prepričan, da bi morala biti odprava težav z upravno zmogljivostjo, ki lokalnim in regionalnim oblastem pogosto onemogočajo uporabo EFSI, prednostna naloga v okviru evropskega semestra;

7. pozdravlja, da so v letnem pregledu rasti omenjene ovire za naložbe na lokalni in regionalni ravni, vendar obžaluje, da po analizi ovir za naložbe, ki je bila izvedena v okviru evropskega semestra 2016 in h kateri je OR prispeval z analizo teh ovir na lokalni ravni <sup>(6)</sup>, v letnem pregledu rasti za leto 2017 to ni nadalje obravnavano; meni, da je treba priznati pomen ukrepov za poglobitev enotnega trga pri izboljšanju splošnega naložbenega okolja na ravni EU ter odpravljanju ovir za naložbe na nacionalni, regionalni in lokalni ravni;

8. izpostavlja prispevek evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI) k naložbam, pri čemer poudarja, da je bilo v programih kohezijske politike na ravni držav uporabljenih 61 priporočil za posamezne države za leto 2016; se strinja s stališčem, da bi lahko skladi ESI uporabljali v kombinaciji z EFSI, ter poudarja, da so skladi ESI glavno naložbeno orodje EU in da so v skladu s Pogodbama namenjeni krepitvi kohezije;

9. pozdravlja, da je v letnem pregledu rasti omenjeno, da morajo biti koristi globalizacije razporejene pravično in da je treba povečati legitimost trgovinske politike; poudarja tudi, da so pomisleki državljanov pomembni, in meni, da je treba Evropski uniji, parlamentom in vladam držav članic in regij zagotoviti manevrski prostor in pravico do demokratičnega odločanja, pri tem pa ohraniti demokratične poti, po katerih lahko državljani vplivajo na to področje; meni, da bi si morala Komisija v pogajanjih in pri sklepanju trgovinskih sporazumov močno prizadevati za ohranitev evropskih standardov kakovosti ter nacionalnih predpisov in standardov, zlasti na področju varstva okolja, dobroti živali, podnebja, podatkov, zdravja in potrošnikov, da bi s trgovinskimi sporazumi dosegli pravične in pregledne rezultate;

10. pozdravlja, da je v letnem pregledu rasti priznan pomen jasnih smernic o uporabi pravil o državni pomoči pri javnem financiranju infrastrukture za zagotavljanje lažjega financiranja realnega gospodarstva; poudarja, da je velik del tega financiranja povezan s storitvami splošnega gospodarskega pomena, ter poziva Komisijo, naj razširi področje uporabe storitev splošnega gospodarskega pomena, da se upoštevajo novi izzivi;

### Nadaljevanje strukturnih reform

11. ugotavlja, da so strukturne reforme ključnega pomena za krepitev konkurenčnosti, ki je v okviru svetovne trgovine in konkurence vse bolj potrebna za spodbujanje trajnostne in vključujoče rasti ter delovnih mest;

<sup>(3)</sup> Glej osnutek mnenja OR o *fiskalni zmogljivosti in samodejnih stabilizatorjih v ekonomski in monetarni uniji*, poročevalec: Carl Fredrik Graf (EPP/SV), ECON-VI-018, ki naj bi bilo sprejeto na plenarnem zasedanju OR februarja 2017.

<sup>(4)</sup> Evropsko računsko sodišče, *EFSI: an early proposal to extend and expand* (EFSI: zgodnji predlog za podaljšanje in razširitev), mnenje št. 2/2016.

<sup>(5)</sup> [https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan\\_sl](https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_sl).

<sup>(6)</sup> Sedmo poročilo OR o spremljanju strategije Evropa 2020 in evropskega semestra, <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. pozdravlja, da se priznava pomembna vloga javnega naročanja pri krepitevi konkurenčnosti in inovacij, ter poudarja, da so za velik delež javnega naročanja pristojne lokalne in regionalne oblasti; poudarja, da bi morala biti prizadevanja za izboljšanje upravne zmogljivosti pri obravnavi javnih naročil osredotočena predvsem na lokalne in regionalne oblasti;

13. poudarja, da bi bilo treba mala in srednja podjetja, zagonska podjetja in podjetništvo podpreti z zagotavljanjem lažjega dostopa do finančnih sredstev, spodbujanjem naložb v raziskovalne in razvojne dejavnosti, zmanjšanjem upravnih bremen in ohranjanjem pomena, ki se ga daje boljši pripravi zakonodaje; poudarja, da je treba zagotoviti, da lahko mala in srednja podjetja iz vseh sektorjev, vključno s ponudniki storitev, sodelujejo v globalnih vrednostnih verigah, na primer z zagotavljanjem podpore v okviru industrijske in regulativne politike;

14. poudarja, da pomanjkanje upravne zmogljivosti javne uprave na vseh ravneh, zlasti pa na lokalni in regionalni ravni, ovira izvajanje strukturnih reform in da bi morala Komisija pripraviti enoten strateški dokument za usklajevanje vseh sklopov tehnične pomoči za bolj učinkovito upravljanje, ki jih financira EU, vključno s programom za podporo strukturnim reformam;

15. pozdravlja navedbo iz letnega pregleda rasti, da je treba prednostno podpreti naložbe v človeški kapital. Posebej poudarja pomen spodbujanja izvajanja jamstva za mlade in poziva k nadaljnjemu boju proti brezposelnosti med mladimi, glede na to, da je ta v mnogih regijah in lokalnih skupnostih še vedno visoka;

#### **Zagotavljanje fiskalne ekspanzije in odgovornih javnih financ**

16. pozdravlja razpravo o pozitivni fiskalni naravnosti v euroobmočju kot celoti, ki jo bo nujno moralo spremljati izvajanje strukturnih reform;

17. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti zainteresirane za popolno uporabo prožnosti, ki jo omogoča Pakt za stabilnost in rast; znova poziva, da bi bilo treba naložbe lokalnih in regionalnih oblasti v okviru skladov ESI izvzeti iz izračunov primanjkljaja in zgornjih mej dolga v vseh državah EU;

18. poudarja, da je treba zagotoviti zdrave javne finance in omejiti javni dolg na vseh ravneh upravljanja; v okviru teh splošnih prizadevanj poudarja, da bi bilo treba ob upoštevanju načel OECD za učinkovite javne naložbe na različnih ravneh upravljanja izboljšati sestavo javnih izdatkov; si prizadeva za začetek spremljanja izvajanja teh pravil; poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe za spodbujanje fiskalne decentralizacije v celotni EU, ki bi glede na razpoložljive informacije pomagala izboljšati učinkovitost javne porabe;

#### **Izboljšanje upravljanja evropskega semestra**

19. ugotavlja, da se več kot polovica priporočil za posamezne države nanaša na strukturne reforme, ki jih je mogoče obravnavati le v partnerstvu z lokalnimi in regionalnimi oblastmi; zato poudarja, da je omejeno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti eden od razlogov za premajhno učinkovitost in odgovornost pri usklajevanju ekonomske politike v okviru evropskega semestra, na kar kažejo nizke ravni uresničevanja strukturnih reform iz priporočil za posamezne države;

20. pozdravlja, da uradniki za evropski semester, ki jih Komisija napotuje v države članice, ponekod že sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. To bi moral biti standarden pristop v vseh državah članicah;

21. obžaluje, da v letnem pregledu rasti ni priznana vloga lokalnih in regionalnih oblasti in da priporočila za posamezne države ne upoštevajo dejstva, da mnoge pristojnosti pripadajo izključno regionalni ravni; poudarja, da pripravlja mnenje, v katerem bo predlagan kodeks ravnanja za sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti v evropskem semestru; pozdravlja, da je ta predlog podprl Evropski parlament, institucije EU pa poziva, naj o tem predlogu razpravljajo, takoj ko bo objavljen;

22. ugotavlja, da več priporočil za posamezno državo poziva k strukturnim reformam, ki bi trajale več kot eno leto, zaradi česar bi lahko pri oceni rezultatov po enem letu prenizko ovrednotili napredek, kar bi bilo napačno, hkrati pa bi lahko nacionalne in podnacionalne organe odvrnilo od nadaljevanja reform; zato poziva Komisijo in Svet, naj oblikujeta takšna priporočila za posamezno državo, ki bodo omogočala pošteno in transparentno merjenje napredka pri izvajanju reform;
23. pooblašča svojega predsednika, da to resolucijo predloži Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, malteškemu predsedstvu Sveta ter predsedniku Evropskega sveta.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

**Resolucija Evropskega odbora regij – 60. obletnica podpisa Rimske pogodbe**

(2017/C 207/02)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

*Člani Evropskega odbora regij (OR)*

1. se pridružujemo praznovanju ob obletnici podpisa Rimske pogodbe, ki je odločilen trenutek za temeljit razmislek o prihodnosti Evropske unije (EU), in ponavljamo, da je bistvo Unije zagotavljati spoštovanje človekovih pravic, mir, blaginjo, stabilnost in nove priložnosti za vse državljane v vsej EU;
2. pozivamo k Evropi, ki bo sposobna okrepiti zaupanje svojih državljanov in se bolje soočiti z izzivi, ki so pred njo, tako v EU kot globalno, ter sprejemati odločitve za skupne ukrepe v duhu solidarnosti, obenem pa spoštovati načelo subsidiarnosti;
3. poudarjamo, da so, zgodovinsko gledano, korenine Evrope v njenih regijah, mestih in vaseh ter da se ekonomski, kulturni in politični prispevek lokalnih in regionalnih oblasti k procesu evropskega povezovanja stalno povečuje;
4. opozarja, da je bila vrzel med državljani in EU priznana že pred 25 leti v Maastrichtski pogodbi, s katero je bilo med drugim uvedeno državljanstvo Evropske unije in ustanovljen Evropski odbor regij. Kljub temu je treba še vedno udejanjiti ključno vlogo decentraliziranih lokalnih in regionalnih oblasti, predvideno v Lizbonski pogodbi, na področju zaščite subsidiarnosti in sodelovanja v evropskem zakonodajnem procesu. Zato je treba izboljšati sedanje stanje, ko so lokalni in regionalni organi – kljub prizadevanjem ter politični in institucionalni zavezanosti Evropskega odbora regij v odnosih z drugimi evropskimi institucijami – preveč pogosto še vedno zgolj naslovniki politik EU, ne pa resnični protagonisti pri njihovem razvoju, predvsem pri pripravi zakonodaje;
5. menimo, da je OR kot skupščina predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti EU simbol Unije, združene v kulturni in jezikovni raznolikosti v globaliziranem svetu. Popolnoma smo zavezani spodbujanju evropske demokracije in aktivnega državljanstva, prizadevamo si za dosledno upoštevanje temeljnih pravic in zaščito manjšin, za večjo varnost, spodbujanje enakosti ter za zagotavljanje usklajenega in trajnostnega razvoja v skladu z našimi cilji ekonomske, socialne in teritorialne kohezije;
6. opozarjamo, da je nujno okrepiti demokratične povezave med Evropsko unijo in njenimi državljani, zato mora Unija zagotoviti učinkovite in takojšnje rešitve za velike skupne izzive, s katerimi se mesta, regije in države članice ne morejo spopadati same, kot so: povečanje konkurenčnosti EU in okrepitev kohezije, preoblikovanje EU v varen prostor, ki vsem jamči svobodo, varnost in pravico, ustvarjanje konkretnih možnosti za mlade, tako pri študiju kot pri delu, da bodo lahko poskrbeli za svojo prihodnost, obvladovanje migrantske in begunske krize, zaščita schengenskega območja, soočanje s podnebnimi spremembami in pripravljenost na nesreče, spodbujanje nizkoogljičnega gospodarstva, podpiranje energetske unije, krepitev vloge Unije kot pomembnega globalnega akterja, zlasti pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja iz Agende 2030, boj proti brezposelnosti ter boj proti terorizmu;
7. poudarjamo, da so štiri svoboščine enotnega trga EU, tj. prosti pretok ljudi, storitev, blaga in kapitala, konkretni dosežki za državljane EU in nepogrešljiv element evropskega političnega projekta. Tvorijo neločljiv niz pravic, ki jih ne moremo obravnavati posamično, saj bi s tem zasenčili vrednote, ki so bistvo obstoja EU. Zato nas skrbijo poskusi nekaterih držav članic, da bi omejile njihovo izvajanje, zlasti ko gre za prost pretok oseb;
8. vendar ponavljamo, da bi enotni trg moral zagotavljati tudi socialni napredek in da pravila glede glavnih ekonomskih svoboščin in konkurence niso pomembnejša od temeljnih pravic, začeniši z bojem proti diskriminaciji, revščini in brezposelnosti;
9. menimo, da mora biti praznovanje podpisa Rimske pogodbe priložnost za zagotovitev neposredne udeležbe, za kritičen razmislek in za aktiven interes državljanov Unije za oblikovanje njene prihodnosti. Odločitve je treba sprejemati na ravni, ki je državljanom najbližje; prepričani smo, da mora biti ta proces participativen in predstavniki ter vsem državljanom zagotavljati enake možnosti, da v Uniji sodelujejo, k njej prispevajo in so ji zavezani. Lokalne in regionalne oblasti so najprimernejše za to, da ta proces spodbujajo in pomagajo pri tem, da Evropa državljanov postane stvarnost;

10. zlasti menimo, da je treba natančno poznati želje in pričakovanja državljanov glede EU, pa tudi njihove skrbi in frustracije. Zato pozdravljamo tretje poročilo o državljanstvu EU za leto 2017, ki temelji na informacijah, pridobljenih od državljanov z anketami in javnim posvetovanjem;

11. zato opozarjamo, da mora EU:

- odpraviti neuravnotežene učinke globalizacije na evropske državljane tako, da okrepi načela socialno pravične, gospodarsko močne in solidarne Evrope,
- od držav članic dobiti pooblastilo, da skupaj z lokalnimi oblastmi in regijami ukrepa z ustreznimi instrumenti upravljanja in z zadostnimi finančnimi sredstvi, kadar se družba in državljani spopadajo z velikimi izzivi,
- poskrbeti za decentraliziran pristop v svojem komuniciranju, tako da so informacije o njenih politikah in postopkih dostopne za vse, kar jasno odraža pomen, ki jih imajo odločitve, sprejete na ravni EU, za stvarnost v različnih delih EU. Pri tem je izredno pomembna vloga centrov Europe Direct in drugih evropskih informacijskih mrež, ki povezujejo regije in lokalne oblasti,
- imeti jasnejšo in preglednejšo razdelitev politične odgovornosti do državljanov, zagotoviti odgovornost svojih institucij ter odprtost procesa odločanja za državljane, za kar so morebiti potrebne nadaljnje reforme Pogodb,
- razmisliti o institucionalnih reformah za tesnejše vključevanje regij in lokalnih oblasti, ki bi upoštevale njihovo zakonodajno vlogo pri izvajanju načela subsidiarnosti in zagotavljanju demokratičnega upravljanja od spodaj navzgor v Evropi državljanov, regij, skupnosti in lokalnih oblasti;

12. se zavezujemo, da bomo pripravili naš prispevek k političnim razpravam o prihodnosti naše Unije tako, da bomo:

- začeli obsežen proces dialogov z državljani, da bi neposredno prisluhnili njihovim stališčem in predlogom, pa tudi težavam, s katerimi se soočajo na lokalni ravni po vsej EU. Ta proces bodo spremljala politična posvetovanja z evropskimi in nacionalnimi združenji regionalnih in lokalnih oblasti ter drugimi zainteresiranimi stranmi v vseh državah članicah, s ciljem poiskati konkretne inovativne in praktične rešitve za prihodnje izzive,
- z rezultati teh sočasnih procesov seznanili druge institucije EU, da bi prispevali k prihodnji konvenciji, ki bo v skrbi za prihodnost Evropske unije pripravila spremembe Pogodbe,
- okrepili naša prizadevanja za seznanjanje s pravicami, ki izhajajo iz državljanstva EU, in našimi skupnimi vrednotami, ter za spodbujanje udeležbe državljanov v demokratičnem življenju Unije,
- raziskali možnosti za še bolj poglobljen dialog z evropskimi institucijami, zlasti Evropskim parlamentom,
- poglobili dialog in razpravo z evropskimi institucijami, zlasti z Evropskim parlamentom, na podlagi pobud, kot sta *Boljše delovanje Evropske unije z izkoriščanjem možnosti Lizbonske pogodbe* in *Možnosti razvoja in prilagajanja sedanje institucionalne strukture Evropske unije*, s ciljem, da bi omogočili še bolj aktivno in učinkovito vključevanje Odbora regij v zakonodajni proces EU;

13. opozarjamo na nujnost, da se mladim po vsej Evropi zagotovijo njihove pravice. Bolj dostopna EU bo ohranjala odprt dialog med ljudmi vseh generacij. Z vidika temeljnih načel miru in blaginje bo Evropa, ki se odziva, dovzetna tudi za želje mladih;

14. pooblaščamo predsednika Odbora, da to resolucijo predloži Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Komisiji, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter nacionalnim in regionalnim parlamentom in vladam ter lokalnim upravam.

V Bruslju, 9. februarja 2017

Predsednik  
Evropskega odbora regij  
Markku MARKKULA



## MNENJA

## ODBOR REGIJ

121. PLENARNO ZASEDANJE 8. IN 9. FEBRUARJA 2017

## Mnenje Evropskega odbora regij – Zmanjšanje naložbene vrzeli: kako se lotiti izzivov?

(2017/C 207/03)

**Poročevalec:** Markku Markkula (FI/EPP), član mestnega sveta, Espoo

## POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**Trenutna naložbena vrzel v evropskih mestih in regijah**

1. ugotavlja, da se je zaradi same finančne in gospodarske krize skupni obseg naložb v Evropi zmanjšal za 15 %, da se je zmanjšal tudi obseg javnih naložb zaradi omejitev, uvedenih z mehanizmi za uravnavanje proračunov na evropski in nacionalni ravni, da količina vseh naložb v EU kot celoti nominalno ostaja pod ravno izpred krize in da je bila leta 2015 skoraj 60 milijard EUR nižja kot v letu 2008 <sup>(1)</sup>; meni, da poleg absolutnega zmanjšanja naložb Evropsko unijo bremeni tudi pomanjkanje konkurenčnosti zaradi starajoče se infrastrukture in nezadostnega vlaganja v digitalni in ekološki prehod ter inovacije;
2. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti odgovorne za več kot polovico javnih naložb v EU ter da njihove naložbe na področjih, kot so infrastruktura, energija, javni prevoz, izobraževanje, zdravstvo in številna druga, neposredno vplivajo na lokalno gospodarstvo, podjetniško dinamiko ter življenje in dobrobit evropskih državljanov;
3. pozdravlja poziv Evropskega parlamenta, naj se na nacionalni, regionalni in lokalni ravni prevzame večja odgovornost pri oblikovanju in izvajanju strategij za rast in delovna mesta, in tudi podporo zahtevi OR, da se sprejme kodeks ravnanja za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v evropski semester <sup>(2)</sup>;

<sup>(1)</sup> Glej Eurostat, in sicer oznaki podatkovnega nabora tec00011 *Gross fixed capital formation (investments)* (bruto naložbe v osnovna sredstva) in teina210 *General government fixed investment* (naložbe v osnovna sredstva sektorja država).

<sup>(2)</sup> Resolucija Evropskega parlamenta z dne 26. oktobra 2016 o evropskem semestru za usklajevanje gospodarskih politik: izvajanje prednostnih nalog za leto 2016 (2016/2101(INI)): „6. [Evropski parlament] v celoti podpira prizadevanja za večjo nacionalno odgovornost pri oblikovanju in izvajanju priporočil za posamezne države kot proces reforme, ki je v teku; meni, da bi morala biti ta priporočila razumljiva in temeljiti na jasno opredeljenih in strukturiranih prednostnih nalogah na evropski ravni, pri katerih bi morali po potrebi sodelovati nacionalni parlamenti ter lokalni in regionalni organi, da bi povečali nacionalno lastništvo in spodbujali učinkovito izvajanje priporočil za posamezne države ob upoštevanju dejstva, da morajo lokalne in regionalne oblasti izvajati več kot polovico teh priporočil; poudarja, da bi se glede na delitev oblasti in pristojnosti v posameznih državah članicah izvajanje priporočil za posamezne države lahko izboljšalo z dejavnim sodelovanjem lokalnih in regionalnih organov, ter v ta namen podpira predlog kodeksa ravnanja za vključevanje lokalnih in regionalnih organov v evropski semester, kot je predlagal Odbor regij; poziva države članice, naj v svojih nacionalnih parlamentih zagotovijo ustrezen demokratični nadzor nad nacionalnimi programi reform in njihovo odobritev“.

4. v zvezi s tem poudarja, da javni izdatki za naložbe trenutno še naprej dosegajo le polovico tistih iz časa pred krizo, kar kaže na to, da v evropskih regijah in mestih vsako leto ostane neuresničenih več sto milijonov evrov naložb;
5. želi spomniti na raziskavo, ki sta jo leta 2015 skupaj izvedla OR in OECD, v kateri je 96 % sodelujočih predstavnikov mest in regij poročalo o vrzelih pri porabi sredstev za javne naložbe <sup>(3)</sup>. Ti izsledki so bili nedavno potrjeni v raziskavi OR <sup>(4)</sup>, v kateri je 75 % sodelujočih z lokalne in regionalne ravni menilo, da so skupne naložbe v njihovem mestu ali regiji v obdobju 2008–2014 močno upadle, le tretjina pa je menila, da se stanje sedaj izboljšuje;
6. ponavlja poziv OECD <sup>(5)</sup> in MDS k usklajeni globalni fiskalni spodbudi, glede na to da je sedanji manevrski prostor monetarne politike omejen, da so obrestne mere izjemno nizke in so ukrepi fiskalne konsolidacije v zadnjih letih v številnih državah znižali razmerje med javnim dolgom in BDP ter zdaj omogočajo večji manevrski prostor. Da bo mogoče uspešno dvigniti dejavnost, mora biti dodatna javna poraba sorazmerna in zlasti jasno usmerjena v naložbe, ki spodbujajo rast, kot so naložbe v raziskave in razvoj, usposabljanje zaposlenih in zelena infrastruktura;
7. poudarja, da imajo strateške naložbe v mestih in regijah precej večji potencial, kot je razvidno iz splošnih trendov pred krizo, zlasti zaradi obširnega znanja in razvoja kompetenc, upada obrestnih mer in priložnosti, ki jih nudijo digitalizacija, sodelovalno in krožno gospodarstvo ter obstoječe možnosti za boljše vključevanje MSP v vse bolj globalno poslovno okolje;
8. ponavlja, da vztrajno krčenje skupnih naložb ni vzdržno in da nizka raven naložb ne le upočasnjuje oživljanje gospodarstva, temveč tudi ogroža bodoči potencial EU za rast in inovacije, saj škoduje dolgoročni gospodarski uspešnosti in ustvarjanju delovnih mest;
9. poudarja, da so naložbe v evropskih mestih in regijah ključnega pomena za ustvarjanje trajnostne rasti in novih delovnih mest povsod po Evropi kakor tudi za ohranjanje obstoječih delovnih mest, ki se zaradi prenizkih naložb sedaj soočajo s težavami; zato meni, da si je treba nujno prizadevati za odpravo ovir, ki onemogočajo doseganje predkrizne ravni naložb v Evropi, in vlagati v pravi potencial regij in mest kot nosilcev Evrope;
10. podpira razvoj „potrpežljivega kapitala“ na svetovni, evropski in nacionalni ravni kot del dolgoročnega pristopa k financiranju osnovnih potreb, ki ne sledijo logiki letne javne porabe ali običajnemu četrletnemu pristopu zasebnih ponudnikov financiranja. Poudarek bi moral biti na vlaganju v ukrepe za boj proti podnebnim spremembam, strateški infrastrukturi, inovacijah in dostopu do redkih virov;
11. poudarja, da je na trajnostne in pametne naložbe kot ključne politične prednostne naloge v mandatnem obdobju 2015–2020 pomembno gledati celostno <sup>(6)</sup>. To mnenje pomeni poleg drugih mnenj in skupaj z izjavo iz Bratislave <sup>(7)</sup> in akcijskim načrtom OR za naložbe bistven korak v tem procesu;

<sup>(3)</sup> OR, *Results of the OECD – CoR Consultation of Sub-national Governments: Infrastructure planning and investment across level of government: current challenges and possible solutions* (Rezultati posvetovanja OECD in OR s podnacionalnimi oblastmi: načrtovanje infrastrukture in naložbe na različnih ravneh upravljanja: aktualni izzivi in možne rešitve), marec 2016. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(4)</sup> OR, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* (Rezultati spletnega posvetovanja OR o ovirah za naložbe na lokalni in regionalni ravni), september 2016. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(5)</sup> Glej publikacijo *Global Economic Outlook*, ki jo je OECD predstavil 28. novembra 2016: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>.

<sup>(6)</sup> OR, *The political priorities of the European Committee of the Regions 2015–2020* (Politične prednostne naloge Evropskega odbora regij za obdobje 2015–2020), oktober 2015. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(7)</sup> OR, *Nov začetek za Evropo – Naložbeni načrt regij in mest: državljani EU so na prvem mestu*: <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2016-04068-00-02-cp-tra-sl.docx> in izjava iz Bratislave *Naložbe in povezovanje*, julij 2016, ki je na voljo na tem spletnem naslovu.

***Celosten pristop k naložbam v naših regijah in mestih: vloga kohezijske politike, naložbenega načrta in drugih finančnih instrumentov***

12. pozdravlja pobude Evropske komisije in Evropske investicijske banke ter njun odločilni poudarek na spodbujanju naložb ter želi spomniti, da EIB in OR na podlagi skupnega akcijskega načrta plodno sodelujeta <sup>(8)</sup>;

13. poudarja ukrepe, ki jih predlagata Evropska komisija in Evropska investicijska banka v zvezi z izvajanjem instrumentov financiranja, ki vključujejo več regij, saj občutno prispevajo k povečanju likvidnosti na trgih in ustvarjanju naložb;

14. poudarja, da lahko evropski naložbeni instrumenti zlasti z vidika predhodne upravne zmogljivosti pozitivno vplivajo na javna sredstva, še posebej ko gre za projekte, ki ustvarjajo prihodke. Zato je treba takšna orodja preusmeriti k najemanju posojil, inovativnim instrumentom financiranja in inovativnemu javnemu naročanju; hkrati poudarja vlogo nepovratnih sredstev, ki so v regijah in mestih ključni instrumenti financiranja projektov, ki odpravljajo pomanjkljivosti trga ali niso dovolj donosni, da bi bili zanimivi za vlagatelje;

15. poudarja pomen financiranja s kohezijskimi sredstvi, ki mora ostati glavna opora naložbene politike EU in izboljšati partnerstva med evropskimi regijami kot resničen izraz sodelovanja in solidarnosti, saj je prihodnost kohezijske politike povezana s prihodnostjo EU. Zato je treba zagotoviti, da se kohezijski politiki tudi po letu 2020 zagotovi vloga v EU <sup>(9)</sup>;

16. ponavlja, da je treba podati oceno o vseh oblikah financiranja: večletnem finančnem okviru, kohezijski politiki in evropskih strukturnih in investicijskih skladih, Junckerjevem načrtu in Evropskih skladih za strateške naložbe ter drugih instrumentih financiranja, ki imajo vsi edinstveno, a ne nasprotujočo si logiko, zato bi se morali medsebojno dopolnjevati ter po potrebi delovati v sinergiji;

17. pozdravlja načelo podaljšanja EFSI <sup>(10)</sup> tako z vidika trajanja kot finančne zmogljivosti, kar je priložnost za izpopolnitev sedanjih postopkov; vendar ugotavlja, da je treba za večji uspeh EFSI 2.0 podrobneje pojasniti sinergije z evropsko kohezijsko politiko prek skladov ESI; meni, da EFSI ne more biti zasnovan tako, da bi nadomestil sedanje instrumente kohezijske politike EU; poziva, naj se regionalne in lokalne oblasti glede na vlogo, ki jo imajo pri predlaganju in načrtovanju srednje- in dolgoročnih naložb, bolj vključijo v upravljanje tega sklada, zlasti pri vzpostavljanju regionalnih in večregionalnih platform za financiranje;

18. poziva, naj se objavljajo podrobnejše informacije o projektih, financiranih s sredstvi EFSI, pri čemer naj se po potrebi poudari njihova dodatnost in komplementarnost. Večja udeležena OR v poročanju in spremljanju pripomore k pretoku informacij med regijami in mesti; zato poudarja, da je treba poskrbeti za resnično dodatnost projektov, financiranih s sredstvi EFSI, zlasti kadar se uporabljajo sredstva iz proračuna EU, kot so sredstva instrumenta za povezovanje Evrope in programa Obzorje 2020;

19. poziva, naj se EFSI ne financira iz drugih skladov ali konkurenčnih programov;

***Ovire za izkoriščanje celotnega naložbenega potenciala regij in mest v EU***

20. poudarja, da so za odpravljanje ovir za naložbe potrebne daljnosežne reforme na vseh ravneh upravljanja, katerih namen bo odstraniti upravne, regulativne in druge ovire, ki odvrčajo vlagatelje, s čimer bi izboljšali naložbeno okolje;

<sup>(8)</sup> OR, *EIB and Committee of Regions intensify co-operation to boost Europe's economic recovery* (EIB in Odbor regij krepi sodelovanje, da bi spodbudila okrevanje gospodarstva v Evropi), september 2015. Sporočilo za javnost je na voljo na tem naslovu.

<sup>(9)</sup> Osnutek mnenja *Prihodnost kohezijske politike po letu 2020* „Za močno in učinkovito evropsko kohezijsko politiko po letu 2020“, poročevalec: Michael Schneider (DE/EPP).

<sup>(10)</sup> Več informacij o stališču OR v zvezi s podaljšanjem Evropskega sklada za strateške naložbe ter uvedbo tehničnih izboljšav za ta sklad in Evropsko svetovno vozlišče za naložbe je na voljo v osnutku mnenja OR *EFSI 2.0*, poročevalec: Wim van de Donk (NL/EPP).

21. želi spomniti, da se naložbe na lokalni in regionalni ravni izvajajo v različnih prekrivajočih se sektorjih, kot so infrastruktura, promet, izobraževanje, raziskave in inovacije, okolje, zdravstvo, socialne službe ter druge oblike družbenega in človeškega kapitala, ki so nujne za okrepitev dolgoročnega učinka strateških naložb;

22. ugotavlja, da lahko lokalne in regionalne oblasti spodbudijo povezovanje različnih javnih in zasebnih subjektov v naložbene projekte, zlasti kadar gre za večje projekte ali javno-zasebna partnerstva; vendar meni, da je treba z dejavnim podpiranjem medregionalnih naložb še naprej spodbujati čezmejno povezovanje in sodelovanje na več ravneh in tako pohitriti oblikovanje vseevropskega enotnega trga, zlasti z vzpostavitvijo unije kapitalskih trgov, obenem pa se je treba s pomočjo agende Komisije za boljše pravno urejanje nadalje posvečati regulativnim in upravnim izzivom, da bo mogoče zagotoviti najbolj učinkovito in najmanj obremenjujoče doseganje političnih ciljev;

23. poudarja pomen regionalnih strategij pametne specializacije kot sredstev za soustvarjanje evropskih partnerstev za primerjalno učenje in organizacijo kakovostnih večdeležniških in večrazsežnostnih naložbenih projektov; v zvezi s tem poudarja, da lahko odpravljanje ovir za naložbe sovпада z izvajanjem regionalnih inovacijskih strategij po vsej EU, ki temeljijo na pametni specializaciji (RIS3). To je lahko koristno za osredotočanje politične podpore in naložb na glavne prednostne naloge in izzive ter za spodbujanje zasebnih naložb, ki iz tega izhajajo;

#### **Teritorialne ovire: veliko regulativno breme**

24. poudarja, da je velik del ovir za naložbe, ki so bile opredeljene v evropskem semestru, teritorialne narave, saj te ovire bodisi vplivajo na ravnanje lokalnih in regionalnih oblasti v primeru naložb bodisi bi slednje lahko prispevale k njihovem zmanjševanju ali odpravi;

25. sedanje ovire za naložbe mnogokrat izvirajo na lokalni in regionalni ravni ali so posledica nadnacionalnega sodelovanja, zato je zanje tam tudi mogoče najti rešitve;

26. kljub temu izpostavlja, da so naložbeni vzorci držav članic in ovire za naložbe v njih precej različni, zato univerzalna rešitev ne obstaja;

27. ugotavlja, da je to posledica zlasti raznolikosti vlog lokalnih in regionalnih oblasti v povezavi z naložbami: mesta in regije so predvsem *vlagatelji*, saj so odgovorni za več kot polovico (54 %) javnih naložb EU. Vlagajo v različne in komplementarne sektorje ter funkcije: človeški kapital, kompetence, izobraževanje, zdravstvo in številne druge. Mesta in regije tako *ponujajo in omogočajo storitve*. Lokalne in regionalne oblasti so tudi *načrtovalci*, saj usmerjajo razvojne strategije, z vnaprejšnjim načrtovanjem pa lahko osredotočijo politično podporo in naložbe na ključne prednostne naloge in izzive ter s tem spodbujajo naložbe. Mesta in regije so *spodbujevalci in regulatorji* sprememb denimo pri prostorskem načrtovanju in gradbenih dovoljenjih. Hkrati so *naložbeni partnerji*, ki pri uresničevanju naložbenih projektov povezujejo različne javne in zasebne akterje<sup>(11)</sup>;

28. pozdravlja, da se je Evropska komisija v evropskem semestru, tj. v letnem pregledu rasti ter njegovem seznamu izzivov ter poročilih in priporočilih za posamezne države, osredotočila na prepoznavanje ovir in izzivov v zvezi z naložbami. Vendar z namenom prispevati k bolj v kakovost usmerjenemu pristopu EU do javne porabe podpira predlog, da se v priporočila za posamezne države v okviru evropskega semestra vključijo tudi minimalni cilji glede javnih naložb, zlasti v razmerju do sedanje porabe<sup>(12)</sup>;

<sup>(11)</sup> Kompleksna vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri javnih in zasebnih naložbah je podrobneje raziskana v študiji, ki jo je naročil OR: Metis GmbH, *Obstacles to investments at local and regional level* (Ovire za naložbe na lokalni in regionalni ravni), naročnik OR, 2016. Glej zlasti 4. poglavje. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(12)</sup> Ta predlog bi bil v skladu s priporočili, ki jih je Evropski parlament podal novembra 2012 v resoluciji o *paktu za socialne naložbe – odgovor na krizo*<sup>11</sup>: Poročilo Danute Jazłowieckie (PL/EPP): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//SL>

29. v tem okviru znova poziva Evropsko komisijo, naj objavi belo knjigo, s katero bo na ravni EU določena tipologija kakovosti javnih naložb v računih javnih izdatkov glede na njihove dolgoročne učinke<sup>(13)</sup>;

30. opozarja tudi na svoj predlog<sup>(14)</sup>, naj Evropska komisija uradno odobri priporočilo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) o oblikovanju sklopa načel v zvezi z javnimi naložbami<sup>(15)</sup> (marec 2014); pozdravlja dejstvo, da je v tem priporočilu priznana pomembna in vse večja vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri načrtovanju in izvajanju javnih naložb na vseh področjih političnega ukrepanja (usklajevanje javnih naložb, krepitev zmogljivosti, določanje okvirnih pogojev);

31. poudarja, da se v poročilih za posamezne države za leto 2016 skorajda 60 % od 178 teritorialnih vprašanj iz vseh držav in z vseh področij politike nanaša na ovire za naložbe, zlasti na obremenjujoče horizontalne in sektorske predpise, nezadostno kakovost javne uprave, posebne ovire na trgu dela ter pri tržnem financiranju malih in srednjih podjetij<sup>(16)</sup>;

32. želi opozoriti, da je bilo v nedavni raziskavi, ki jo je med lokalnimi in regionalnimi oblastmi opravil OR, znova potrjeno, da obremenjujoča pravila, ki vplivajo na naložbeno in poslovno okolje, trg dela, trgovino na drobno in druga področja, ter dragi, dolgi in obremenjujoči upravni postopki, potrebni za zagon, podaljšanje ali zaključek dejavnosti, ter prepočasni ali obremenjujoči sodni postopki za približno devet od desetih sodelujočih v raziskavi dejansko pomenijo oviro za naložbe;

33. priporoča, naj bo evropski semester, vključno z letnimi dopolnitvami dokumenta *Izzivi za naložbena okolja držav članic*, ki je bil novembra 2015 prvič predstavljen skupaj z letnim pregledom rasti, še naprej osredotočen predvsem na prepoznavanje izzivov pri naložbah;

34. svetuje večjo in bolj strukturirano udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti v evropskem semestru, da bo mogoče navedene teritorialne izzive pri naložbah uspešno obravnavati; poziva Evropski parlament, naj OR vključi v ta proces, da bo lahko aktivno sodeloval na medparlamentarnih sejah o evropskem semestru;

#### **Pomanjkljiva upravna zmogljivost na lokalni in regionalni ravni**

35. želi spomniti, da je pri skladih EU z deljenim upravljanjem potrebna nadaljnja poenostavitev, zlasti v primeru uporabe instrumentov financiranja, in poudarja, da je pomembno povečati upravno zmogljivost in institucionalno strokovnost javnih organov ter s tem zmanjšati naložbeno vrzel;

36. ugotavlja, da so sodelujoči v raziskavi OR o ovirah za naložbe<sup>(17)</sup>, ki so povečini predstavljali lokalne ali regionalne oblasti, poudarili, da je upravna zmogljivost lokalnih in regionalnih oblasti izziv pri naložbah v njihovem mestu ali regiji. Tako je 71 % sodelujočih menilo, da je sposobnost sodelovanja v javno-zasebnih partnerstvih izziv ali velik izziv pri naložbah, medtem ko jih je 70 % menilo, da izziv ali velik izziv predstavljajo javna naročila, zlasti zahtevnejši postopki<sup>(18)</sup>;

37. izpostavlja, da pomanjkljiva upravna zmogljivost ni omejena na peščico manj razvitih držav članic in regij EU, saj je bilo v priporočilih za posamezne države za leto 2016 dvajsetim od 28 držav članic priporočeno, naj izboljšajo kakovost javne uprave, tudi na podnacionalni ravni<sup>(19)</sup>;

<sup>(13)</sup> Mnenje OR z dne 3. decembra 2014 *Spodbujanje kakovosti javne porabe na področjih, na katerih se uporabljajo ukrepi EU* (CdR 4885/2014), poročevalka: Catuscia Marini (PES/IT).

<sup>(14)</sup> Prav tam.

<sup>(15)</sup> <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>.

<sup>(16)</sup> OR, *Territorial Analysis of the Country Reports and accompanying Communication* (Teritorialna analiza priporočil za posamezne države in spremnega sporočila), poročilo usmerjevalnega odbora platforme za spremljanje strategije Evropa 2020, maj 2016. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(17)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(18)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(19)</sup> Glej opombo 16.

38. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo prizadevanja za zmanjšanje upravnega bremena ter oblikujejo nove pobude in okrepijo stare, da bo mogoče izboljšati znanje, veščine in kompetence, potrebne za izvajanje procesov v sklopu javno-zasebnih partnerstev, in upravno učinkovitost, predvsem lokalnih in regionalnih oblasti, zlasti glede na njihovo večplastno vlogo pri naložbah (načrtovalke, vlagateljice, naložbene partnerice, regulativni organi, ponudnice in promotorke/spodbujevalke);

39. poudarja, da so za strateške naložbe v kompleksnem globalnem okviru potrebne nove vrste upravnih in vodstvenih zmogljivosti, če želimo izboljšati prihodnji razvoj poslovnih modelov in ustvarjanje vrednosti ter v lokalne in regionalne ekosisteme ustvarjanja vrednosti vključiti profitne in neprofitne organizacije;

40. poudarja, da med učinkovita orodja za povečanje upravne učinkovitosti sodi razvoj kompetenc prek izmenjav, strokovnih misij, študijskih obiskov in delavnic, ki potekajo med lokalnimi in regionalnimi oblastmi kot enakovrednimi sogovorniki; v tej zvezi želi omeniti tudi model, uporabljen v instrumentu TAIEX REGIO PEER 2 PEER<sup>(20)</sup>, ki bi ga bilo dobro posnemati in širše uporabljati;

41. poudarja težavnost učinkovite uporabe instrumentov financiranja, povezanih z upravno zmogljivostjo lokalnih in regionalnih oblasti, kar je bilo izpostavljeno v raziskavi OR<sup>(21)</sup>; v tej zvezi želi pohvaliti vzpostavitev platforme Fi-Compass<sup>(22)</sup> in standardne Komisijine instrumente financiranja<sup>(23)</sup>, ki sta dragoceni pobudi zlasti za lokalne in regionalne oblasti, ki se soočajo z večjimi izzivi pri upravni zmogljivosti; spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da s temi orodji spodbudijo pridobivanje dodatnih zasebnih in javnih virov za svoje naložbene projekte; poudarja pripravljenost Odbora, da skupaj z Evropsko komisijo spodbuja in promovira to pobudo;

#### ***Nepoznavanje priložnosti za financiranje z nepovratnimi sredstvi, financiranje s posojili in za naložbe***

42. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri uspešnem izvajanju sklada EFSI, vendar so s tem slabo seznanjene. V raziskavi, ki jo je OR opravil med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, je bilo ugotovljeno, da se je zgolj 7 % sodelujočih opredelilo za dobro obveščene o tem, kako bi lahko sklad EFSI uporabili v svojem mestu ali regiji, 18 % jih je menilo, da so srednje obveščeni, medtem ko jih je 35 % izjavilo, da imajo le osnovne informacije, 39 % pa jih je menilo, da niso obveščeni<sup>(24)</sup>;

43. poudarja, da so nepoznane tudi druge pobude v zvezi z EFSI: 73 % sodelujočih v raziskavi OR je navedlo, da niso obveščeni o možnosti vzpostavitve naložbenih platform za financiranje naložb v svojem mestu ali regiji s podporo iz sklada EFSI, medtem ko sta le 2 % menila, da sta dobro obveščena o Evropskem portalu naložbenih projektov ali Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe<sup>(25)</sup>;

44. poziva Komisijo in EIB, naj storita več za boljše poznavanje in razumevanje sklada EFSI ter pobud, ki so z njim povezane, kot so svetovalna vozlišča za javne in zasebne akterje na lokalni in regionalni ravni, saj je glede na sedanje stanje ogrožen uspeh naložbenega načrta za Evropo;

45. predlaga sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, OR in njegovimi mrežami, nacionalnimi in regionalnimi spodbujevalnimi bankami ter drugimi institucijami, da bo mogoče prepoznati nacionalne in regionalne primere uspešnih projektov, in potrjuje svojo pripravljenost, da z izmenjavo najboljših praks podpre potencial regij in mest za primerjalno učenje ter tako ustvari kritično maso upravičencev in organov upravljanja;

<sup>(20)</sup> Več informacij o instrumentu TAIEX REGIO PEER 2 PEER je na voljo na: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer](http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer)

<sup>(21)</sup> Dve tretjini sodelujočih v raziskavi je navedlo, da uporaba inovativnih finančnih orodij, vključno z instrumenti financiranja, pomeni izziv ali velik izziv pri naložbah v njihovem mestu ali regiji. OR, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* (Rezultati spletnega posvetovanja OR o ovirah za naložbe na lokalni in regionalni ravni), september 2016. Na voljo na tem spletnem naslovu.

<sup>(22)</sup> Več informacij o platformi Fi-Compass je na voljo na: <https://www.fi-compass.eu/>

<sup>(23)</sup> Več informacij o standardnih instrumentih je na voljo v razdelku *EC Regulatory Guidance* na: <https://www.fi-compass.eu/>

<sup>(24)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(25)</sup> Glej opombo 4.

46. pozdravlja prizadevanja Evropske komisije, da s pomočjo naložbenih turnej v državah članicah izboljša seznanjenost z možnostmi financiranja;

47. izpostavlja neskladje med strategijama svetovanja in ozaveščanja ter izraža zaskrbljenost, da zgolj svetovalna vloga sedanjih vozlišč morda ne bo zadostna za prepoznavanje in privabljanje novih projektov v regijah, kjer so naložbene priložnosti slabo poznane;

48. poudarja, da bi bilo treba zagotoviti, da EFSI ne bi poglobil razlik z vidika kohezije v EU; prav tako poudarja, da bi bilo treba vzpostaviti storitve in pobude za zmanjšanje geografskega neravnovesja, vključno z razširitvijo obsega splošnih ciljev, upravičenih do podpore EFSI, izboljšanjem oziroma celo decentralizacijo svetovalnih in strokovnih storitev ter povečanjem vloge Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe, pa tudi z boljšim izkoriščanjem Evropskega portala naložbenih projektov, katerega cilj je zmanjšati vrzel med nosilci projektov EU, ki iščejo financiranje, in vlagatelji po svetu, ki iščejo naložbene priložnosti;

### ***Ekonomsko upravljanje in fiskalni okvir***

49. poudarja, da bodo lahko naša gospodarstva privabila več naložb in kapitala le s temeljitimi spremembami ekonomskega in fiskalnega okvira, ki morajo biti pospremljene z večjimi prizadevanji za odstranitev regulativnih ovir; ekonomskega upravljanja in fiskalnih pravil morda ni mogoče neposredno razumeti kot delov naložbenega okolja ali ovir za naložbe, vendar zlasti z vidika javnih naložb tvorijo splošni okvir;

50. je močno zaskrbljen, da se v času krize pogosto zmanjša obseg javnih naložb – to je manj opazno in politično lažje izvedljivo kot pri številnih drugih vrstah javne porabe – zlasti temeljnih naložb v človeški kapital, zdravje in izobraževanje, ki se dolgoročno obilno povrnejo; zato poudarja, da sta trajnostna rast in blagostanje v prihodnosti odvisna zlasti od izboljšanja ekonomskega okolja za zagonska in hitro rastoča podjetja, privabljanja zasebnih naložb ter nadaljevanja dolgoročnih javnih naložb, ki bi jih bilo treba ohraniti tudi med fiskalno konsolidacijo;

51. sicer podpira trden in na pravilih temelječ pristop k fiskalni politiki, vendar ugotavlja, da bo glede na omejitve sedanjih fiskalnih pravil morda težko prenoviti javne naložbe, zato poudarja, da je treba proučiti ugodnejši pristop k naložbam, zlasti med drugim javno-zasebna partnerstva, ki zagotavlja spoštovanje fiskalnih pravil v celoti, hkrati pa skuša čim bolj povečati naložbene priložnosti v evropskih regijah in mestih;

52. dobra rešitev morda obstaja že znotraj sedanjega fiskalnega okvira, in sicer v omejitvi zadolževanja v primeru strukturnega primanjkljaja glede na srednjeročni proračunski cilj, ki je določena v Paktu za stabilnost in rast ter v fiskalnem paktu. V primeru javnih naložb bi morala biti za lokalne in regionalne oblasti določena višina realnega primanjkljaja, pri čemer ta ne bi bil vključen v strukturni primanjkljaj, ki se meri glede na srednjeročni proračunski cilj;

53. v tej zvezi želi spomniti na svoje nasprotovanje prekinitvi financiranja iz skladov ESI kot neposredni posledici makroekonomskega pogojevanja v okviru Pakta za stabilnost in rast, saj bi to negativno vplivalo na izvajanje projektov, ki jih sofinancira EU, in splošneje poslabšalo naložbene razmere v prizadetih državah članicah in regijah;

54. ponavlja zahtevo, naj se javna poraba držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti za sofinanciranje s skladi ESI in EIB ne šteje med strukturne izdatke, kakor so opredeljeni v Paktu za stabilnost in rast, saj so te naložbe že po definiciji naložbe splošnega evropskega pomena z izkazanim učinkom vzvoda pri spodbujanju gospodarske rasti;

### ***Iskanje rešitev: povečanje potenciala za lokalne in regionalne naložbe***

55. želi spomniti, da je najpomembnejša prednostna naloga OR s spodbujanjem ciljnih naložb, temelječih na lokalnih potrebah, zagnati gospodarstvo EU po pristopu od spodaj navzgor ter se pri tem opreti na najboljše prakse na najnižji ravni in spodbuditi novega podjetniškega duha; poudarja, da je treba ustvariti inovativno in podjetno Evropo, ki bo osredotočena na državljane;

56. poudarja svojo zavezo podpreti mesta in regije, da bodo lahko bolje opravljali vse svoje vloge, in sicer z omogočanjem dejavnosti na isti ravni, s katerimi se povezuje znanje in spodbuja iskanje partnerjev pri krepitvi evropskih partnerstev, da bi lahko vzpostavili zadostne zmogljivosti za soustvarjanje kakovostnih in kompleksnih projektov ob podpori instrumentov financiranja, skladov ESI in EFSI ter drugih;

57. poudarja pomen podatkov o tekočih naložbenih projektih na osnovni ravni, ki jih trenutno primanjkuje, a imajo veliko dodano vrednost za vse ravni upravljanja; zato predlaga vzpostavitev evropske preglednice lokalnih in regionalnih naložb ter poziva svoje člane, naj z drugimi delijo informacije o svojih projektih ter izkušnje in pomisleke, da bo mogoče ustvariti takšno podatkovno zbirko;

58. poudarja, da je treba nadaljevati prizadevanja EU za zmanjšanje čezmernega upravnega bremena, da bo naložbeno okolje bolj dostopno za nova, pa tudi obstoječa podjetja; meni, da lahko mesta in regije na svoji ravni marsikaj storijo za zmanjšanje regulativne obremenitve, vendar morajo biti njihovi ukrepi pospremljeni s pobudami na nacionalni in evropski ravni;

59. ponavlja, da pri naložbah ne gre zgolj za prometno in drugo infrastrukturo, temveč morajo biti osredotočene tudi na človeški kapital, kompetence, izobraževanje, raziskave in inovacije, pametna energetska omrežja, stanovanja, socialno in zdravstveno infrastrukturo ter v podporo zagonu in širitvi inovativnih in dinamičnih podjetij;

60. želi spomniti, da bi morali biti naložbeni načrti usmerjeni v vzpostavitev okolju prijaznejšega, pametnejšega, bolj vključujočega in bolj teritorialno uravnoveženega gospodarstva, če želimo ohraniti konkurenčnost EU na svetovni ravni;

61. je zavezan, da skupaj z zasebnim sektorjem poišče rešitve za več naložb v mestih in regijah, kar je tudi glavno politično sporočilo izjave iz Bratislave z naslovom *Naložbe in povezovanje*, ki jo je OR sprejel 8. julija 2016 <sup>(26)</sup>.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

<sup>(26)</sup> Glej opombo 7.



**Mnenje Evropskega odbora regij – Fiskalna zmogljivost in samodejni stabilizatorji v ekonomski in monetarni uniji**

(2017/C 207/04)

**Poročevalec:** Carl Fredrik Graf (SE/EPP), član občinskega sveta, Halmstad**I. POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**II. UVOD**

1. ugotavlja, da je bil euro namenjen zaščiti pred tečajnimi nihanjem in je bil uveden, da bi se zagotovila večja dolgoročna rast. Vendar je njegova uvedba hkrati onemogočila politične alternative za blaženje asimetričnih pretresov, vključno z devalvacijo valute;
2. obžaluje pomanjkljivosti ekonomske in monetarne unije (EMU) že vse od njene zasnove z Maastrichtsko pogodbo, s katero je bila pristojnost za denarno in monetarno politiko dodeljena ravni EU, medtem ko je finančna politika ostala v pristojnosti držav članic in zanjo veljajo le predpisi o razmeroma ohlapnem usklajevanju nacionalnih politik;
3. meni, da se je v svetovni finančno-gospodarski krizi pokazala ranljivost EMU; nevzdržna neravnovesja so namreč skupaj z veliko previsokimi javnimi in zasebnimi dolgovi privedla do dolžniške krize, v kateri so državni stroški izposojanja v nekaterih državah članicah močno narasli, zaradi česar se je brez ustreznega mehanizma za obvladovanje krize sam obstoj eura znašel v nevarnosti;
4. priznava rezultate, ki so bili od izbruha krize doseženi na področju zmanjševanja tveganja, in številne ukrepe institucij EU za izboljšanje uskladitve posameznih nacionalnih proračunskih politik;
5. ugotavlja, da kljub tem prizadevanjem in povratku k pozitivnim stopnjam rasti v številnih regijah EU, ki so v večjem delu povezane z zunanjimi dejavniki, samo z uskladitvijo posameznih državnih proračunskih politik ni bilo mogoče niti povečati zmogljivosti držav članic za blaženje gospodarskih pretresov niti preprečiti pojava naložbene vrzeli in naraščanja neenakosti znotraj EMU<sup>(1)</sup>. Izkazalo se je, da ti ukrepi ne zadostujejo za uvedbo strukturnih reform, ki bi bile rasti prijazne, trajnostne in socialno uravnotežene;
6. ugotavlja, da je ECB od izbruha krize skrbela za stabilizacijo gospodarskega cikla. Predsednik ECB je pozval k povezanim institucijam, strožji in proaktivnejši fiskalni politiki na ravni euroobmočja ter izvajanju strukturnih reform v državah članicah euroobmočja. OR sicer opozarja, da sama monetarna politika ne more zagnati gospodarstva, vendar poudarja, da sedanje nizke obrestne mere spodbujajo najemanje posojil in naložbe. Temeljite strukturne reforme in odgovornost zanje na ravni, ki je državljanom najbližje, ter javnofinančna odgovornost so temelji za povratek k dolgoročni in trajnostni rasti;
7. poudarja, da poročilo petih predsednikov o dokončanju evropske ekonomske in monetarne unije opozarja, da je potrebna zmogljivost blaženja pretresov na ravni euroobmočja, ki bo dopolnjevala samodejne stabilizatorje na nacionalni ravni, če in kjer bo to potrebno;
8. meni, da bo za ponovno vzpostavitev zaupanja v euro treba uresničiti obljube v zvezi z njim, in sicer glede stabilnosti, konvergence, rasti in zaposlovanja. Fiskalna zmogljivost bi lahko prispevala k doseganju teh ciljev. Solidarnost je tesno povezana z odgovornostjo in odvisna od nje, kar pomeni, da bi bilo treba dodatno finančno podporo na ravni euroobmočja zagotavljati le, če obstajajo tako javnofinančna odgovornost kot strukturne reforme;

<sup>(1)</sup> Glej letni pregled na področju zaposlovanja in socialnih razmer v Evropi, ki ga je Evropska komisija objavila 20. decembra 2016.

9. poudarja, da je treba pri vseh odločitvah o razvoju EMU – na primer pri dogovoru o fiskalni zmogljivosti ali samodejnih stabilizatorjih – v celoti priznati vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v ustvarjanju pogojev za trajnostni razvoj ter to vlogo po možnosti razširiti. To še posebej velja za izvajanje ekonomske in socialne politike vključno s strukturnimi reformami ter za ustvarjanje podjetništvu naklonjenega okolja, ki spodbuja odpiranje delovnih mest in naložbe;

### III. SPLOŠNA NAČELA

10. poudarja, da je uresničitev bančne unije kratkoročno najučinkovitejši instrument za preprečevanje kriz v finančnem sistemu in zmanjševanje negativnih učinkov gospodarskih pretresov <sup>(2)</sup>;

11. ugotavlja, da se bo z bančno unijo izboljšala verodostojnost načela ECB, da morajo biti potrebe po financiranju nacionalnih bančnih sistemov izključene iz nacionalnih javnih proračunov in da bančna kriza v eni državi članici EU ne sme prerasti v bančno krizo v celotni EU;

12. meni, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti ter ekonomski in socialni partnerji nujno aktivno vključeni v razprave o uvedbi novih instrumentov, kot so na primer samodejni stabilizatorji za blažitev posledic asimetričnih pretresov;

13. meni, da bi se socialna razsežnost v EMU morala okrečiti s sprejetjem ukrepov za spremljanje kazalnikov razvoja v posameznih regijah in državah. Pri tem bi moral biti poudarek na ukrepih za spremljanje na področju aktivne politike trga dela in strukturnih socialnih kazalnikov. Socialne partnerje – tako na regionalni in nacionalni kot tudi na evropski ravni – je treba vključiti v ukrepe za spremljanje, ki bodo izhajali iz teh kazalnikov;

14. se zaveda prepričanja, da je fiskalna zmogljivost nujna, da se EMU zagotovi začasni mehanizem za blažitev pretresov <sup>(3)</sup>; meni, da se morebitna fiskalna zmogljivost ne sme prekrivati z instrumenti kohezijske politike, temveč bi morala le-to dopolnjevati;

15. vendar meni, da fiskalna zmogljivost na ravni EU ne bi smela biti oblikovana tako, da bi spodbudila tveganje stalnih prenosov, saj bi s tem spodbudila spodbude za ustrezno sprejemanje odločitev na gospodarskem in socialnem področju, izvajanje politike na nacionalni ali regionalni ravni in odpravljanje nacionalnih ali regionalnih strukturnih pomanjkljivosti. Da se prepreči moralno tveganje, bi torej morala biti tesneje povezana s spoštovanjem celovitega zakonodajnega okvira EU in napredkom na področju konvergence;

16. meni, da morajo države članice dokazati, da vodijo odgovorno gospodarsko politiko, preden dobijo dostop do evropskih instrumentov za gospodarsko stabilizacijo. Uporaba teh instrumentov mora iti z roko v roki s popolno izvedbo strukturnih reform, da se izboljšajo konvergenca, usklajevanje in vključevanje, podpora pa ne sme v nobenem primeru ustvariti stalnih enosmernih tokov med državami <sup>(4)</sup>. Pomoč mora biti določena na evropski ravni, začasna in z jasnim časovnim razporedom;

17. opozarja, da je treba spoštovati Pakt za stabilnost in rast, kot je določeno v sporočilu Komisije o uporabi prožnosti v okviru Pakta za stabilnost in rast iz januarja 2015, in poudarja, kako pomembno je, da imajo vse države članice trdno gospodarstvo in stabilne javne finance, saj je to predpogoj za potrebne kratko- in dolgoročne naložbe javnega sektorja;

18. poleg tega meni, da je treba za zagotovitev zadostnega kritja naložbenih sredstev ob spoštovanju proračunskih pravil srednjeročni cilj zavore dolga v primeru strukturnega primanjkljaja dopolniti z natančno določitvijo dejanskega primanjkljaja za javne naložbe lokalnih in regionalnih oblasti;

19. ponavlja zahtevo po večji gospodarski in socialni konvergenci ter odgovornejšem upravljanju, saj sta odločilna za preprečevanje trajne podpore državam in moralnega tveganja, ter poudarja, da je potrebna večja konvergenca;

20. hkrati poudarja, da je mogoče socialne, gospodarske in teritorialne neenakosti tako znotraj držav članic kot med njimi zmanjšati le s konceptom, ki obsega teritorialno razsežnost. Koncept proračunske odgovornosti se ne sme omejiti na centralizirano uporabo skupnega sistema. Bolj kot so javni izdatki decentralizirani in lokalizirani, več je spodbud in pogojev za javnofinančno odgovornost, reforme in privlačnost naložb;

<sup>(2)</sup> Mnenje Ukrepi za spremljanje poročila petih predsednikov z naslovom Dokončanje evropske ekonomske in monetarne unije, 7. april 2016, poročevalec: Paul Lindquist, COR-2015-05112, točka 24.

<sup>(3)</sup> Mnenje poročevalca Lindquista, točka 35.

<sup>(4)</sup> Mnenje poročevalca Lindquista, točka 33.

21. poudarja, da se je treba lotiti regionalnih razlik, da se odpravijo socialne neenakosti, okrepi rast, ustvarijo delovna mesta ter povečata konkurenčnost in kohezija v EMU in EU; v zvezi s tem opozarja na pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti kot delodajalk, vlagateljic, ponudnic in izvajalk storitev, načrtovalk, spodbujevalk in regulatork sprememb ter naložbenih partneric;

22. opozarja, da bodo strukturne reforme uspešne, če bodo zanje v veliki meri soodgovorne lokalne in regionalne oblasti; poudarja teritorialno razsežnost evropskega semestra; ponovno poziva Evropsko komisijo in Evropski parlament, da uvedeta kodeks ravnanja, ki bo zagotovil strukturirano vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v evropski semester, ki je namenjen tudi pripravi strukturnih reform <sup>(5)</sup>;

23. poziva države članice, naj dokončajo unijo kapitalskih trgov, ki omogoča čezmejne pretoke kapitala, ne da bi ogrozila stabilnost v posameznih regijah ali državah, podjetjem (zlasti mikro podjetjem in MSP) daje dostop do raznolikih virov financiranja in s tem pripomore tudi k blaženju gospodarskih pretresov <sup>(6)</sup>;

#### IV. PRORAČUNSKI VIDIKI

24. opozarja, da je bil euro uveden brez vsakršne finančnopolitične strukture za pomoč pri obvladovanju neravnovesij v euroobmočju in da je proračun EU v veliki meri neustrezen za hitro mobiliziranje finančnih sredstev, če bi to bilo potrebno za stabiliziranje trgov, refinanciranje bank ali obvladovanje plačilnobilančnih kriz;

25. poziva Komisijo, naj v okviru priprave prihodnjih evropskih ekonomskih in finančnih politik predvidi možnost uporabe gospodarskih kazalnikov za vsako regijo, s katerimi bi opredeljevali njihovo gospodarsko blaginjo z vidika javnega dolga in prispevka k rasti evropskega BDP;

26. poudarja, da je treba o strukturi in zasnovi fiskalne zmogljivosti intenzivno razpravljati in najti rešitev, ki bo v skladu z zahtevami glede preglednosti in demokratičnega nadzora ter prepovedjo reševanja z javnimi sredstvi iz člena 125 PDEU <sup>(7)</sup>;

#### V. RAZMISLEK O FISKALNI ZMOGLJIVOSTI

27. meni, da bi morala fiskalna zmogljivost izpolnjevati dve nalogi: omogočiti bi morala spodbude za strukturne reforme v državah članicah v dobrih gospodarskih obdobjih, da bi se spodbudila gospodarska in socialna konvergenca v euroobmočju ter izboljšali konkurenčnost in odpornost gospodarstva. Poleg tega bi morala omogočiti zmanjšanje razlik v gospodarskih ciklih držav članic euroobmočja, ki temeljijo na strukturnih dejavnikih, in sicer z uvedbo instrumenta za obvladovanje asimetričnih pretresov;

28. meni, da je nujen opazen napredek v zvezi s trajnostnimi strukturnimi reformami, da se spodbudijo konvergenca, rast, delovna mesta in konkurenčnost, s čimer bo mogoče učinkovito preprečevati asimetrične pretrese;

29. poziva države članice, naj razmislijo o večji davčni avtonomiji lokalnih in regionalnih oblasti, da izboljšajo prevzemanje odgovornosti za strukturne reforme in zagotovijo boljše izvajanje;

30. meni, da je treba finančno podporo EU izvajanju sprejetih strukturnih reform v državah članicah, poleg instrumentov kohezijske politike, obravnavati previdno. Nobena morebitna dodatna podpora se ne sme prekrivati z instrumenti kohezijske politike, temveč bi morala obstoječe instrumente dopolnjevati;

31. meni, da je treba finančno podporo vezati na izvajanje priporočil za posamezne države. Program za podpiranje strukturnih reform, s katerim naj bi se nacionalnim oblastem dala na voljo tehnična pomoč, naj bi se razvil kot prispevek k nalogi fiskalne zmogljivosti za podporo strukturnim reformam;

<sup>(5)</sup> COR-2016-05386-00-00-DT.

<sup>(6)</sup> Mnenje poročevalca Lindquista, točka 30.

<sup>(7)</sup> Resolucija o trajnostni prihodnosti EMU, točka 21.

32. meni, da je smiselno proučiti, ali bi lahko z dodatnim instrumentom za spodbujanje strukturnih reform v obliki posojil za financiranje strategije za javne naložbe dosegli zastavljene cilje. S tem bi lahko opredelili bazo možnosti financiranja in naložbenih projektov, ki bi lahko pripomogla k podpiranju izvajanja potrebnih reform;

33. meni, da ne glede na sedanje ukrepe na področju konvergence in trajnostnih strukturnih reform ter upoštevajoč močno vključenost držav članic v euroobmočje, ni mogoče izključiti asimetričnih pretresov, ki na splošno zmanjšujejo stabilnost euroobmočja. Zato je potreben instrument, ki bo omogočal takojšnjo stabilizacijo v izrednih razmerah;

34. ocenjuje, da so lokalne in regionalne oblasti v nekaterih državah – glede na svojo vlogo v sistemih socialnega varstva držav članic – lahko ranljivejše za posledice asimetričnih pretresov;

35. meni, da je nujno nadalje razvijati evropski mehanizem za stabilnost (EMS) ter ga spremeniti v evropski denarni sklad z zadostno zmogljivostjo za dajanje in najemanje posojil in z jasno določenim mandatom, ki bo obsegal tudi morebiten prispevek k fiskalni zmogljivosti euroobmočja;

36. se zavzema za to, da je fiskalna zmogljivost podvržena skupnemu odločanju in izvajanju na ravni EMU, a je hkrati na prostovoljni osnovi odprta tudi državam članicam, ki niso v euroobmočju;

#### VI. SKLEPNE UGOTOVITVE

37. želi biti vključen v pripravo bele knjige o prehodu s faze 1 na fazo 2 reform EMU;

38. poudarja, da je treba pri ukrepih za poglobljanje monetarne unije upoštevati tudi posledice za države, ki niso v euroobmočju;

39. opozarja, da je treba vse ukrepe za dokončanje EMU izvesti čim bolj pregledno in ob upoštevanju njene demokratične legitimnosti.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

**Mnenje Evropskega odbora regij – Manjkajoče prometne povezave v obmejnih regijah**

(2017/C 207/05)

**Poročevalec:** Michiel Scheffer (NL/ALDE), član izvršnega sveta, pokrajina Gelderland

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

## EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. meri odvisen od razpoložljivosti infrastrukture, ki omogoča povezave med mesti, podjetji in državljani na obeh straneh meje.

Zaradi nedavne begunske krize, ki je privedla do zapiranja meja, se mnoge obmejne regije soočajo z novimi izzivi pri celostnem razvoju regije.

2. Obmejne regije se vse bolj obravnavajo kot funkcionalne regije, ki za razvoj svojega potenciala za rast in delovna mesta potrebujejo zadostne povezave med obema stranema meje in z evropskim omrežjem. Treba bi bilo uravnoteženo oceniti učinke migracij v obmejnih regijah, ob upoštevanju interesov maloobmejnih delavcev, nakupovalcev, MSP in turistov.

3. Sodelovanje med regijami in državami bi moralo biti namenjeno tudi lažjemu zaposlovanju na obeh straneh meje. Razvoj infrastrukture in kakovostnih prometnih povezav je za prebivalce obmejnih regij spodbuda za iskanje dela, ki ustreza njihovi izobrazbi, tudi če je delovno mesto precej oddaljeno od kraja bivanja. Tako bi se povečali raven zaposlenosti in usklajenost kvalifikacij s potrebami trga dela, kar bi pomenilo boljši izkoristek človeškega kapitala. Pri tem ne gre le za dostopnost do gospodarskih središč, ampak tudi do infrastrukture.

4. V tem dokumentu je osrednja pozornost namenjena čezmejnimi železniškim in cestnim povezavam ter v manjši meri tudi ladijskim povezavam. Obravnavajo se le obmejne regije znotraj Evrope. Vendar pa OR, tudi ob upoštevanju mnenja o letalski strategiji <sup>(1)</sup>, pri tem ne pozablja pomena, ki jih imajo tako letalske kot tudi pomorske povezave med odročnimi regijami, otoki in najbolj oddaljenimi regijami ter njihovimi sosednjimi čezmejnimi območji, in Komisijo poziva, naj ta vidik upošteva pri prihodnji reviziji vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T).

5. Manjkajoče povezave v obmejnih regijah so del širše problematike, in sicer pomanjkanja finančnih sredstev za razvoj lokalne in regionalne infrastrukture. Za reševanje problemov mobilnosti v obmejnih regijah je potrebno inovativno razmišljanje.

6. V zadnjih letih se je Evropska unija zlasti osredotočila na iskanje centraliziranih rešitev za velik projekt TEN-T, predvsem z instrumentom za povezovanje Evrope (IPE) in tudi programom Obzorje 2020. Za vzpostavitev manjkajoče infrastrukturne povezave majhnega obsega na obmejnih območjih znotraj Evrope je v okviru decentraliziranih instrumentov, kot je program Interreg, na voljo sorazmerno malo sredstev, čeprav ti programi veliko bolje upoštevajo lokalne potrebe čezmejnih regij.

7. V okviru IPE za sedemletno obdobje 2014–2020 se je financiralo že več projektov, ki so bistvenega pomena za mobilnost znotraj EU, in za to namenjena sredstva so večinoma že dodeljena. Zato bi bilo dobro obnoviti in povečati finančne zaveze IPE in spodbujati tudi ukrepe za izvajanje celovitega omrežja in sistema povezav s TEN-T na obmejnih območjih.

<sup>(1)</sup> COR-2016-00007.

8. Ena od osrednjih nalog je tudi poiskati in zagotoviti finančno podporo za vzpostavitev, razvoj ali ponovno odprtje čezmejnih prometnih povezav. Pri tem si je treba prizadevati za bolj poenoteno obravnavo pogojev sofinanciranja v državah članicah. Države članice imajo pri financiranju del vsekakor pomembno vlogo.

9. Omrežje TEN-T je ključnega pomena za trajnostni razvoj evropskih regij. Večina finančnih sredstev je namenjena glavnim koridorjem omrežja TEN-T, vendar pri tem ne smemo spregledati povezav s celovitimi lokalnimi in regionalnimi omrežji. Poseben razpis za čezmejne povezave v okviru instrumenta za povezovanje Evrope, ki ga je Evropska komisija objavila oktobra 2016, je zelo dobrodošel prvi korak.

10. Ta razpis za vzpostavitev manjkajočih povezav v okviru IPE je dober primer za to, kako lahko medinstitucionalno sodelovanje med Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom, Evropskim odborom regij, državami članicami in prizadetimi avtonomnimi skupnostmi ali regijami prispeva k opredelitvi skupnih izzivov v obmejnih regijah, opisu možnih rešitev in zagotavljanju potrebnih sredstev za soočanje s temi izzivi. To sodelovanje bi lahko služilo kot podlaga za morebitne sklepe v zvezi s prihodnjo zasnovo IPE po letu 2020 in kot zgled za podobne dejavnosti na drugih političnih področjih EU.

11. Pregled večletnega finančnega okvira EU ob koncu leta 2016 in trenutne razprave o oblikovanju kohezijske politike po letu 2020 so odlična priložnost za pripravo novih predlogov za črpanje pomoči EU za manjkajočo infrastrukturo v obmejnih regijah. V skladu z načelom subsidiarnosti bi bila najprimernejša rešitev omogočanje financiranja te infrastrukture (tudi infrastrukture v manjšem obsegu) v okviru programov čezmejnega sodelovanja (Interreg A) in ustrezno povečanje sredstev v ta namen.

12. Študija o potencialu zaposlitve manjkajočih povezav na področju infrastrukture v manjšem obsegu v evropskih obmejnih regijah za rast in zaposlovanje (*The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment*)<sup>(2)</sup>, navaja številne študije primerov, ki to potrjujejo.

### Možnosti za gospodarski razvoj

13. Obmejne regije se pogosto obravnavajo kot obrobne, vendar so lahko tudi gospodarska vozlišča. Dobro delujoč sistem mobilnosti je pri tem predpogoj za regionalno gospodarsko rast, teritorialno kohezijo in razvoj potenciala čezmejnih funkcionalnih območij. Ravno v obmejnih regijah je še vedno veliko možnosti za izboljšanje gospodarskega razvoja in ustvarjanje delovnih mest.

14. Odbor poudarja, da čezmejna trgovina mnogim obmejnimi regijam prinaša koristi. Izboljšanje njihove dostopnosti ter cestnih, železniških in ladijskih povezav bi posredno prispevalo k reševanju družbeno-gospodarskih problemov, med drugim k zmanjšanju števila brezposelnih in izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev. Te vidike bi bilo treba pri dostopu do mehanizma financiranja za obmejna območja obravnavati prednostno.

15. Turizem je lahko gonilo za izboljšanje infrastrukture, izboljšanje infrastrukture pa lahko po drugi strani spodbudi turizem. Tovrstne katalizatorje bi bili treba uporabiti za razvoj. Predvsem pa pri razvoju turizma ne bi smeli zanemariti vloge čezmejnih kolesarskih omrežij.

16. Pri čezmejnih povezavah je včasih potrebnega več časa, da se razvije povpraševanje. Tudi zaradi višjih stroškov, zlasti v začetni fazi, je razmerje med stroški in koristmi zelo občutljivo. Zato je treba nameniti pozornost finančnemu inženiringu projektov. Ta finančno-tehnični vidik projektov je bistven tudi z vidika donosnosti naložb in zaradi posledic za gospodarske dejavnosti naložb v infrastrukturo, opravljenih v okviru programov čezmejnega sodelovanja in razvoja prometnih povezav. Odločilni dejavniki glede projektov so tudi različna sestava virov financiranja, višina lastnega prispevka, stopnja financiranja dejavnosti in stroški za člane konzorcija. Ob upoštevanju vseh teh elementov Odbor predlaga, da se v primeru, ko gre za obsežno gradnjo prometnih struktur v obeh vpletenih državah, za vsako mejno območje sprejmejo enotne smernice in predpisi, ki so skupni državam članicam, da bi bili projekti še bolj učinkoviti glede upravičenosti do financiranja.

<sup>(2)</sup> <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>.

### Infrastruktura in storitve

17. Pri vzpostavljanju manjkajočih povezav ne gre samo za izgradnjo potrebne infrastrukture, temveč tudi za omogočanje storitev, kot so nove povezave javnega prevoza in prevoza blaga. Lahko gre tudi za ponovno odprtje že obstoječih prog. Izvedljivost novih povezav je močno odvisna od povpraševanja na trgu.

18. Pri vzpostavljanju manjkajočih čezmejnih povezav je potreben celostni pristop tako za prevoz blaga kot tudi potnikov, pa tudi za vse vrste prevoza: cestni, železniški in ladijski. Posebno pozornost je treba nameniti neoviranemu izdajanju vozovnic in zagotavljanju informacij za čezmejna potovanja, pri čemer je treba spodbujati intermodalnost. V ta namen sta potrebna vključitev in usklajevanje različnih podjetij, ki ponujajo storitve na teh povezavah, zlasti državnih podjetij, pa tudi držav in regij na področjih njihovih pristojnosti.

19. Prvi korak je boljša uskladitev voznih redov javnega prevoza v obmejnih regijah. Drugi korak bi bila lahko podelitev čezmejnih koncesij za javni prevoz.

20. Počasni načini prevoza, kot je kolesarjenje, imajo lahko pomembno vlogo v obmejnih regijah. Kolo je namreč v številnih primerih prevozno sredstvo, ki dopolnjuje javni prevoz, poleg tega se uporablja vse pogostejše in že konkurira drugim prevoznim sredstvom, zlasti v mestih, ki so preobremenjena s prometom. Zato sta potrebna čezmejni pristop in čezmejna mreža kakovostne kolesarske infrastrukture. Razvoj mreže evropskih kolesarskih poti EuroVelo prispeva tudi k izboljšanju dostopnosti turističnih krajev in ga je zato mogoče imeti za družbeni in gospodarski cilj.

21. Tudi na bolj podeželskih in gospodarsko manj razvitih območjih je priporočljivo celostno načrtovanje, da se odpravijo ovire za dostop do krajev z delovnimi mesti in ustanovami.

### Potreba po čezmejnem sodelovanju na več ravneh

22. Mejni prehodi morajo biti ne samo na osrednjem infrastrukturnem omrežju, temveč tudi na celovitih omrežjih. To bi omogočilo bolj prožne dnevne migracije na delo in povečalo dostopnost delovnih mest na obeh straneh meje. Za zagotovitev nemotene mobilnosti je potrebno močnejše čezmejno sodelovanje med vsemi ravnmi upravljanja in deležniki.

23. Priporočljiva bi bila tudi skupna politična pobuda Evropskega parlamenta, Evropske komisije, Evropskega odbora regij in držav članic, ki bi lahko zajemala naslednje elemente:

- uporabo stalnega pregleda čezmejnega sodelovanja, ki ga izvaja Evropska komisija, za odpravo obstoječih ovir za čezmejne prometne rešitve. Odbor regij je pripravljen prevzeti aktivno vlogo pri premagovanju teh ovir;
- vzpostavitev platforme za ocenjevanje obstoječih projektov ter razširjanje smernic in dobrih praks;
- razvoj skupnega nabora projektov za prometno infrastrukturo v obmejnih regijah z močno podporo GD MOVE Evropske komisije ter spodbujanje izmenjave znanja in sodelovanja v zvezi z izzivi čezmejne mobilnosti;
- uporabo programov Interreg A za spodbujanje boljšega načrtovanja čezmejne infrastrukture in objektov ter povezovanja storitev in večje izkoriščanje evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) za izvajanje čezmejnih naložb, tudi na mejah med državami članicami in tretjimi državami, in zlasti za razvoj čezmejnih odsekov prometne infrastrukture, pa tudi drugih struktur čezmejnega sodelovanja, ki z razvojem svojih institucionalnih dejavnosti prispevajo k temu načrtovanju.

24. Del te pobude je lahko skupni nabor projektov prometne infrastrukture in poenotenja operativnih standardov na mejnih območjih, ki ga je mogoče politično spremljati in podpirati.

Evropska komisija bi lahko prek GD MOVE imela usklajevalno vlogo pri pobudah, izmenjavi znanja in sodelovanju glede vprašanj čezmejne mobilnosti in nabora projektov.

25. Interreg je lahko več kot samo finančni instrument in lahko olajša boljše načrtovanje čezmejne infrastrukture in objektov. Sodelovanje v okviru programa Interreg A ima lahko pomembno vlogo pri usklajevanju in reševanju izzivov čezmejne mobilnosti.

26. Izvajanje naložb se lahko izboljša z večjim izkoriščanjem EZTS, ki prinaša tudi prednosti pri razvoju čezmejnih odsekov prometne infrastrukture.

### **Vključitev državljanov v zgodnji fazi**

27. Državljanje je treba vključiti v zgodnji fazi razvoja čezmejnih projektov. To je nujno za uspeh projektov in prispeva k njihovem sprejemanju. Poleg tega državljanom daje večji vpogled v možnosti, ki obstajajo na obmejnem območju.

28. Pri razvoju čezmejnih povezav je treba upoštevati spreminjanje odnosa do odprtih meja zlasti zaradi begunske krize, brezposelnosti in naraščajočega nacionalizma.

29. Podpreti je treba pobude za povezovanje skupnosti iz obmejnih regij med državami članicami EU in iz regij držav, ki mejijo na EU. S podpiranjem prometnih povezav bi lahko prispevali k boljšemu vzajemnemu razumevanju. To bi prispevalo k zblizevanju državljanov in podjetij, kar bi izboljšalo kakovost življenja državljanov na obeh straneh meje.

### **Potreba po uskladitvi tehničnih vidikov z zakonodajo**

30. Za dobro povezano čezmejno infrastrukturo in usklajen pristop v zadevnih državah članicah je treba uskladiti tehnične vidike, zakonodajo in financiranje. Predvsem je treba standardizirati železniške proge in povezave, na primer elektrifikacijo in evropski sistem za upravljanje železniškega prometa (ERTMS), ter rešiti težave zaradi različnih standardov širine tira, ki obstajajo v železniških omrežjih številnih držav vzhodne Evrope. Glede harmonizacije tehničnih vidikov je treba omeniti tudi odpravo ovir v komuniciranju in razširjanju informacij, vzpostavitev skupne platforme za obveščanje uporabnikov, spletno prodajo vozovnic in posodobitev prenosa podatkov o infrastrukturi. Za uresničitev teh ciljev sta nujno potrebna vključitev in usklajevanje državnih organov za upravljanje železniške infrastrukture, ki so pristojni za zadevne čezmejne povezave.

31. Poleg tehničnega usklajevanja je potrebna tudi uskladitev zakonodaje in postopkov izdaje dovoljenj, da bi uskladili časovne okvire za izvedbo čezmejnih ukrepov. Čezmejno dodeljevanje koncesij za javni prevoz lahko spodbudi izboljšanje sistema čezmejne mobilnosti. Treba bo storiti še veliko več v zvezi s čezmejnimi regionalnimi prometnimi območji in čezmejnimi organi, pristojnimi za promet.

32. Uporaba in morebitna razširitev luksemburškega predloga o uvedbi „instrumenta za dodelitev in uporabo posebnih določb v čezmejnih regijah“ bi na kratkih odsekih čezmejnih prometnih povezav omogočali uporabo pravnih in tehničnih predpisov ene države v sosednji državi. S tem bi lahko zmanjšali tehnične ovire in stroške. OR poziva Komisijo, naj preuči predlog evropskega čezmejnega sporazuma o posebnih določbah v čezmejnih regijah, oceni njegovo možno uporabo in oblikuje predlog o tem, kako to uresničiti.

### **Infrastruktura odpira meje, zato jo je treba financirati**

33. Velika večina (95 %) sredstev EU (TEN-T, IPE) se trenutno namenja osrednjim koridorjem TEN-T. Majhni projekti, ki se nanašajo na celovito omrežje, in ukrepi za povezavo z omrežjem TEN-T so sicer nujni za odpravo nekaterih problemov in za razvoj čezmejnih povezav in gospodarstev, a kljub temu pogosto niso upravičeni do (so)financiranja, niti na nacionalni ravni. To je deloma povezano z mejno lego. Proge in povezave v notranjosti so pogosto prometnejše.

34. Povezani svežnji manjših projektov lahko pomembno prispevajo k odpravi ovir v obmejnih regijah. Manjši čezmejni infrastrukturni projekti bi morali biti tako kot večji projekti TEN-T visoko na evropskem dnevnem redu. Poleg infrastrukturnih projektov bi bilo treba poudariti zlasti pobude, namenjene razvoju storitev in pobud, usklajenih med zadevnimi obmejnimi državami, da bi odgovorili na potrebe po mobilnosti, kot so ukrepi za odvratanje od uporabe



osebnega avtomobila in spodbujanje javnega ali skupnega prevoza. Poleg sredstev Unije je za naložbe v infrastrukturo potreben tudi lastni prispevek. Majhni in veliki projekti, ki se financirajo iz skladov EU (skladov ESI), potrebujejo tudi prispevek partnerjev projekta. Na ravni držav članic bi moralo ta prispevek v različnem obsegu dopolniti tudi (so) financiranje države, na podlagi porazdelitve pristojnosti v tej državi članici. Čezmejni projekti ter finančna stabilnost partnerjev konzorcija so jamstvo za uspešno izvedbo in zbiranje sredstev.

35. V zvezi s prevozom blaga bi lahko spodbujali ukrepe za uskladitev pravil o cestnem prometu, uvedli pobude za zmanjšanje učinkov omejitev, ki veljajo v nekaterih državah, na promet in spodbujali razvoj železniško-cestnih intermodalnih vozlišč za čezmejni promet.

36. Alternativni modeli financiranja so lahko pri tem koristni, pri čemer je nujna poenostavitev pravil o javnih naročilih in pravil o državni pomoči. Pri načrtovanju uporabe neposrednih sredstev Unije se že v fazi razvoja projekta lahko pojavi negotovost glede zajamčenih lastnih prispevkov državnih in nedržavnih akterjev. Zaradi obsežnosti naložb v infrastrukturo bi bilo morda dobro razmisliti o oblikovanju sklada lastnih sredstev, namenjenih razvoju prometa in pomoči za razvoj projektov, pa tudi skupnih in nacionalnih skladov. Pri projektih čezmejnega sodelovanja se lahko partnerstva zaradi pomanjkanja lastnih prispevkov znajdejo v težavah že v fazi načrtovanja.

37. Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI) nudi možnosti za inovativno financiranje projektov za mobilnost in infrastrukturo v mejnih regijah. OR zato pozdravlja večji poudarek EFSI 2.0 na financiranju večjega števila čezmejnih in trajnostnih projektov.

38. EFSI je učinkovitejši, kadar obstajajo čezmejne finančne ustanove ali sodelovanje. Treba bi bilo proučiti, v kolikšni meri so lahko EZTS primerne strukture v tem primeru in kako bi jih lahko uporabili, da bi bila upravičena do podpore EFSI in/ali EIB.

39. V okviru EFSI bi bilo treba razviti dodatne finančne instrumente v zvezi z jamstvi, da bi spodbudili izvajanje ukrepov, ki so v čezmejnem interesu in so sicer bistvenega pomena za omrežja ter izboljšanje mobilnosti in storitev, vendar niso rentabilni.

40. Pri elektrifikaciji obstoječe in dobro izkoriščene železniške infrastrukture bi se lahko usklajeno uporabil sklad EFSI.

#### **Pomen geografije in razmerja med stroški in koristmi**

41. Obmejne regije se med seboj razlikujejo po značilnostih in ravni. Nekatere so velemestne obmejne regije, nekatere pa bolj podeželske. Poleg tega geografska lega in naravne ovire vplivajo na možnosti za vzpostavitev zadostnih in učinkovitih čezmejnih povezav, so pa tudi dejavniki, zaradi katerih bi morali podpreti bolj podeželske oziroma odročne regije, ki imajo pomembno strateško lego, vendar praktično nimajo čezmejnih povezav. Zaradi razlik v regionalnem razvoju gospodarski in socialni pojavi v sosednjih regijah tretjih držav, zlasti razmere glede zaposlovanja, pomembno vplivajo na prizadevanja za gospodarski razvoj obmejnih regij.

42. V otoških regijah so trajekti pogosto edina povezava z okoliškim območjem. Temu vidiku je treba nameniti posebno pozornost.

43. Posebno pozornost je treba nameniti tudi gorskim čezmejnimi regijam, saj so nekatere gorske verige težko prehodna mejna ovira, ki zahteva posebno in drago infrastrukturo (viadukte, predore itd.). Boljše železniške povezave v gorskih območjih lahko bistveno zmanjšajo emisije CO<sub>2</sub> in izboljšajo kakovost zraka, pa tudi omogočijo optimalno izkoriščanje turističnega potenciala ter s tem prispevajo k demografski in okoljski trajnosti gorskih regij.

44. Pri pripravi in sprejemanju čezmejnih projektov je treba izvesti analize stroškov in koristi ter pripravljalne dejavnosti, ki bodo zagotovile uspeh razvojnih projektov. Železniška infrastrukturna povezava je pogosto zelo draga. Pri izvajanju projektov je treba pomisliti tudi na obstoječe postopke naročanja, pravne in finančne postopke ter postopke ocene tveganja, ki se med državami članicami pogosto razlikujejo. Poleg tega je pri sprejemanju odločitev treba upoštevati operativne stroške železniške povezave.

45. Treba je upoštevati ne le kratkoročne poslovne modele, ampak tudi strateško vrednost novih povezav, ki so lahko katalizator razvoja v (odročnih) obmejnih regijah. Zato je pri čezmejnih projektih – in to od faze načrtovanja in analize stroškov infrastrukture – treba pomisliti tudi na strategije razvoja prometa, ki so jih sprejele različne države članice, in povezane nacionalne razvojne strategije, usmerjene v varstvo okolja, tehnološki razvoj in inovacije, ter zagotoviti skladnost z njimi.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

**Mnenje Evropskega odbora regij – Oživitev pristaniških mest in območij**

(2017/C 207/06)

**Poročevalec:** Stanisław SZWABSKI (PL/EA), član mestnega sveta Gdynie

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

## EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. poudarja, da so pristaniška mesta in območja pomemben del gospodarstva Evropske unije (EU), ki v času vse večje globalizacije močno vplivajo na možnosti za njegovo oživitev, povečanje učinkovitosti, spodbuditev inovacij in zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti;
2. opozarja, da se pristaniške dejavnosti zaradi tehnoloških sprememb v pomorskem prometu in v plovbi po celinskih plovnih poteh vse bolj kopičijo na posameznih geografskih območjih, zaradi česar se zmanjšuje pomen mnogih srednje velikih in manjših pristanišč, ki izgubljajo svoje gospodarske funkcije, pristaniška območja in z njimi povezana mestna območja pa propadajo;
3. opozarja, da je težnja po liberalizaciji upravljanja pristanišč pomembna za povečanje njihove učinkovitosti, kar v zameno prispeva k okrepitvi konkurenčnosti evropskega sektorja prevoza. Odbor se pri tem zaveda pomislekov glede liberalizacije, ki lahko pristaniščem oteži izvajanje storitev splošnega gospodarskega pomena (pa tudi opravljanje drugih pristaniških dejavnosti, ki so bistvene za vzdrževanje in razvoj odnosov med pristaniščem in mestom). Vendar pa člen 345 PDEU navaja, da Pogodbi v ničemer ne posegata v lastninskopravno ureditev v državah članicah ter da določbe EU upravnim organom pristanišč ne nalagajo uporabe specifičnega modela upravljanja;
4. meni, da bi bilo treba ukrepe za oživitev pristaniških mest in območij, vključno z otoki, ki so bili doslej sprejeti na lokalni in regionalni ravni, močnejše in bolj usmerjeno podpreti v okviru kohezijske in drugih politik EU, v duhu in z izkoriščanjem možnosti teritorialne agende, agende EU za mesta, Leipziške listine in Amsterdamskega pakta;
5. pozdravlja načela iz člena 15 uredbe o pristaniščih in Evropsko komisijo poziva, naj pripravi dodatne smernice za njeno izvajanje, pri čemer naj doseženega dogovora ne postavlja pod vprašaj. Odbor poudarja, da komercialne pristaniške dejavnosti izvajajo zasebni operaterji in da se morajo pristaniški organi z njimi posvetovati o razvoju pristanišča;
6. poziva pristaniške organe, ladjedelnice, organe, pristojne za plovne poti, upravitelje zasebnih terminalov ter njihova evropska in regionalna združenja k dialogu z mestnimi in regionalnimi organi na obalnih in obrečnih območjih, da bi pripravili kompromisne in prožne rešitve, ki bi pripomogle k oživitvi vseh vrst morskih in rečnih pristanišč ter pristaniških mest in območij;

**PROBLEMI IN IZZIVI****Pomen pristanišč in pristaniških mest za gospodarstvo EU**

7. se zaveda, da so morska pristanišča, zlasti 104 glavna pristanišča mreže TEN-T, še vedno najpomembnejša vrata v evropski gospodarski prostor in da je njihova povezava z mednarodno pomembnimi pristanišči in pristaniškimi mesti (npr. na Kitajskem) odločilnega pomena za ohranjanje in krepitev konkurenčnosti evropskega gospodarstva, s tem pa tudi za blaginjo in socialni mir;
8. ugotavlja, da pristanišča na celinskih vodah, od tega zlasti 79 glavnih velikih pristanišč, ki so del mreže TEN-T, delujejo kot vozlišča za regionalna in lokalna gospodarstva: so učinkovita multimodalna vozlišča v evropskih koridorjih celinskih plovnih poti, vmesniki med medcelinskim/pomorskim prometom in celinskimi načini prevoza (železnica, ceste in prevoz po celinskih plovnih poteh), poleg tega pa so širša vrata morskih pristanišč;

9. poudarja, da nekatere evropske lokalne oblasti, zlasti v podeželskih in otoških skupnostih, opravljajo tudi funkcijo pristaniških organov z mnogimi pristojnostmi, saj morajo podpirati obalne družbe, spodbujati gospodarski razvoj in razvijati dobro delujoča in trajnostna morska pristanišča. Regionalne in lokalne oblasti lahko odločilno posegajo v učinkovito upravljanje pristanišč;
10. prihaja do ustreznih ugotovitev na podlagi številnih empiričnih raziskav, ki so potrdile in dokumentirale, da se odnosi med evropskimi pristanišči in pristaniškimi mesti, ki so se razvijali skozi stoletja, v zadnjem času naglo spreminjajo zaradi vse večjih tovornih in potniških ladij, pa tudi vse večje uporabe kontejnerjev in geografskega kopičenja pristaniških dejavnosti;
11. opozarja, da mnoga evropska pristaniška mesta in z njimi povezane regije kljub splošnemu povečanju obsega prevoza po morju izgubljajo svojo gospodarsko funkcijo in delovna mesta, pristaniška območja v mestih pa propadajo;
12. znova opozarja, da so nadaljnje inovacije, avtomatizacija, digitalizacija in izkoriščanje potenciala novih celinskih in trajnostnih trgov, kot sta krožno gospodarstvo in biogospodarstvo, zaradi sedanjega šibkega gospodarskega cikla in napovedi nujni pogoji za prihodnjo gospodarsko rast;
13. poudarja, da je potrebno stabilno naložbeno ozračje in nepretrgano financiranje inovativnih projektov in pobud s sredstvi EU. Odbor podpira pobude in zamisli od spodaj navzgor, kot je dolgoročna evropska platforma za prevoz po celinskih plovnihih poteh, v kateri bi sodelovale javne in zasebne zainteresirane strani ter vladne institucije, ki podpirajo raziskave in inovacije. Cilj je izboljšati odnose med pristanišči in mesti ter povečati inovacijske zmogljivosti sektorja;
14. zlasti opozarja, da se pozitivni zunanji učinki, ki jih ustvarijo pristanišča, celo največja, prelagajo v odročne regije in mesta (tudi neevropska), kar je posledica globalizacije. Po drugi strani Odbor pozdravlja diverzifikacijo nekdanjih propadajočih pristanišč, ki zdaj privlačijo nove oblike gospodarskih dejavnosti in ustvarjajo pozitivne učinke na lokalni ravni;
15. opominja, da bi lahko dobro razvito omrežje celinskih plovnihih poti in številna pristanišča na celinskih vodah zaradi nujnosti, da se razbremenijo cestno omrežje, in glede na cilj EU, da se 30 % prometa do leta 2030 preusmeri s cest na železnico in prevoz po plovnihih poteh (bela knjiga o prometu, 2011, COM(2011) 144 final), postala pomembnejša z vidika povezav morskimi pristanišči z zaledjem;
16. poleg tega opozarja tudi na pomen srednje velikih pristanišč, ki so del mreže TEN-T, in manjših pristanišč na otokih, skupinah otokov in v najbolj oddaljenih regijah, saj so to motorji gospodarskega razvoja in ključnega pomena za teritorialno kohezijo EU. Zato bi morali imeti veliko boljši dostop do financiranja v okviru instrumenta za povezovanje Evrope;
17. ugotavlja, da so večja učinkovitost in konkurenčnost morskih pristanišč in pristanišč na celinskih vodah, boljše delovanje pristaniških mest in oživitve pristaniških območij izredno pomembni za rešitev sedanjih razvojnih problemov EU, njenih držav članic in regij ter za ponovno globalno industrializacijo;
18. poleg tega meni, da bi lahko, če bi v kohezijski in drugih sektorskih politikah bolj spodbujali povečanje vrednosti pristaniških mest in območij, dosegli učinek katalizatorja za gospodarski, družbeni in teritorialni razvoj EU;

## **PRIPOROČILA**

### **Različna struktura odnosov med pristanišči in pristaniškimi mesti**

19. opozarja, da se tako morska pristanišča in pristanišča na celinskih vodah kot tudi pristaniška mesta v Evropi medsebojno precej razlikujejo po velikosti, zemljepisni legi, zmogljivostih in specializaciji za pretovarjanje, s tem povezanih gospodarskih dejavnostih ter po pomenu pristanišča za gospodarstvo mesta;
20. ugotavlja, da v odnosih med manjšimi, srednje velikimi in velikimi obalnimi mesti na eni strani ter pristanišči z majhnimi, srednje velikimi in velikimi obsegom pretovarjanja na drugi nastajajo različni problemi, ki zahtevajo različne

pristope, zato Evropski komisiji predlaga, naj v predlogih o politiki za odpravo teh problemov v skladu z načelom subsidiarnosti upošteva razlike, kakor tudi stališča zainteresiranih strani v pomorskem gospodarstvu ter lokalnih in regionalnih oblasti obalnih regij;

21. ugotavlja, da prevlada pristanišč nad pristaniškimi mesti in obratno praviloma povzroča neravnovesja v razvoju strukture pristanišče–pristaniško mesto, ki so v škodo obema. To bi bilo mogoče v skladu s teritorialno agendo preprečiti s skupnimi projekti gospodarskih subjektov v pomorskem sektorju, industriji in storitvenem sektorju ter lokalnih in regionalnih oblasti, ki bi jih podprli s pravnimi in finančnimi instrumenti v okviru usklajenih sektorskih politik EU;

### **Celostni pristop za povečanje vrednosti pristaniških mest in območij**

22. se zaveda, da so pristaniška območja posebna, saj so na izredno majhnem prostoru nakopičene in zbrane številne gospodarske dejavnosti ter z njimi povezane potrebe in interesi, ki tvorijo zapleteno teritorialno, gospodarsko in družbeno strukturo, pri kateri so nasprotja in konflikti neizogibni; zanje je potreben poseben, celosten in partnerski pristop na vseh ravneh;

23. opozarja, da so številna evropska pristanišča, zlasti tista iz 19. stoletja, dejansko pristaniški in industrijski mestni predeli, na katerih so nakopičena proizvodna podjetja, ki so odvisna od dostopa do vode oziroma predelujejo surovine in polizdelke, ki se pretovarjajo v pristanišču, ter podjetja, ki izvajajo številne storitve, povezane s plovbo, pretovarjanjem ali drugimi pristaniškimi dejavnostmi, kot so ribištvo, akvakultura, rekreacija in proizvodnja energije;

24. poudarja, da je treba zagotoviti dobro usklajevanje med pristanišči iste upravne regije ter tesnejše usklajevanje med pristanišči na isti obali, ne glede na regijo, v kateri se nahajajo;

25. poudarja, da bi bilo treba izboljšati institucionalne odnose med pristaniškimi območji in mesti, ter priporoča ustanovitev odborov za povezovanje pristanišč in mest, pri čemer bi sledili dobri praksi nekaterih evropskih pristanišč, ki že imajo takšne odbore, sestavljene iz predstavnikov lokalnih, regionalnih in pristaniških organov;

26. poziva k temu, naj se v forumih o koridorjih TEN-T razpravlja o povezavah med pristaniškimi mesti in območji, ter priporoča ustanovitev posebnih platform za pristaniška mesta, ki so priznana kot urbana vozlišča;

27. poudarja, da je treba pri sanaciji pristaniških mest in območij celostno upoštevati široko paleto dejavnikov: strateško upravljanje pristaniških mest, sinergije med pristaniškimi mesti in v zgradbi pristanišče–pristaniško mesto–obalna regija, javne spodbude in naložbe, diverzifikacijo gospodarske strukture pristaniških mest in območij, povezave s kopenskim prevozom in prevozom po celinskih plovnih poteh, povezave z železniškim prevozom, okoljske probleme, prostorsko načrtovanje v pristaniščih, mestih in na obalnih območjih ter vključitev pristanišč v družbeno življenje mest;

28. opozarja, da so za uravnotežen razvoj pristaniških mest potrebne inovativne in celostne rešitve, ki morajo biti v skladu z načeli celostnega razvoja mest v EU in upoštevati gospodarske, družbene in okoljske vidike na teh območjih;

### **Nujne sinergije v odnosu med pristanišči in mesti**

29. ugotavlja, da se sodobni veliki kontejnerski terminali vse bolj umikajo iz pristaniških območij, ki se nahajajo v mestih oziroma neredko v bližini mestnega središča. Zato se sinergije med pristaniščem in mestom sicer spreminjajo, vendar ne slabijo, zlasti z vidika prometnih povezav pristanišča z zaledjem, telekomunikacijske in električne infrastrukture, dostopa do mestnih storitev, kvalificirane delovne sile, zagotavljanja varnosti, visoko specializiranih pristaniških storitev in okvirnih pogojev za podjetja;

30. poudarja, da bi bilo treba opredeliti in spodbujati sinergijske učinke med pristaniščem in mestom. Nezavezujoči politični ukrepi, kot so ustvarjanje ustreznih pogojev za izmenjavo izkušenj, sporočila, kodeksi ravnanja, smernice, so lahko koristni instrumenti;

### **Spodbude in javne naložbe na pristaniških območjih**

31. ugotavlja, da so pristaniška območja, na katerih so bile dejavnosti pretovarjanja oziroma industrijske dejavnosti ob vodi omejene ali so izumrle, veliko breme za pristaniška mesta, hkrati pa skrivajo velik razvojni potencial; ali bo zmagalo tveganje ali priložnosti, pa je odvisno predvsem od vrste odnosa med pristaniščem in mestom;

32. opozarja, da je tehnična in okoljska sanacija opuščenih pristaniških območij in industrijskih con ob vodi skoraj vedno draga, dolgotrajna in težavna, sosednja mestna območja pa morebiti potrebujejo socialno obnovo, kar je prvi in nujen pogoj, da bodo takšna zemljišča na voljo za naložbe. Bistvenega pomena so lahko naložbe v regeneracijo območja, ki spodbujajo njegovo preobrazbo;

33. poziva, naj se pri izvajanju agende za mesta in Amsterdamskega pakta ustvarijo pravni instrumenti, ki bodo omočili pravno in finančno podporo za tehnično in okoljsko sanacijo teh zemljišč;

34. pristanišča so tudi pomembna gospodarska, kulturna in zgodovinska povezava s podeželskimi, otoškimi in obrobniimi območji. Širjenje turizma, križarjenja in jadrnanja, ki močno opozarja na naravno in kulturno dediščino, je ključnega pomena za rast. V bolj podeželskih, otoških ali oddaljenih skupnostih pa lahko imajo obnova mestnih jeder in naložbe še večji pomen;

35. predlaga, da se v opuščenih pristaniških območjih in industrijskih območjih ob vodi omogočijo institucionalne rešitve po vzoru posebnih ekonomskih con, pri čemer je treba spoštovani načelo subsidiarnosti, pa tudi preglednosti pri financiranju in določiti jasna merila za državno pomoč;

36. poleg tega opozarja na možnost, da se zlasti za mestne četrti ob vodi izkoristijo dosedanje izkušnje in rešitve na področju javno-zasebnih partnerstev, pripravljene na evropski in nacionalni ravni;

### **Zasebne naložbe na pristaniških območjih**

37. opozarja, da so pristanišča del javne prometne infrastrukture EU in da jih še vedno upravljajo večinoma nacionalne, regionalne ali lokalne oblasti; z vidika hitrejšega in bolj uravnoveženega gospodarskega razvoja v celotni EU bi bilo treba takšno stanje ohraniti;

38. se zaveda, da so za prenovu pristaniških območij in s tem povezano oživitev gospodarstva pristaniških mest potrebne naložbe, ki močno presegaajo zmoglosti javnih proračunov, zato je treba del sredstev zagotoviti z zasebnimi naložbami in tudi s sodelovanjem finančnih ustanov; zato poziva javne oblasti na vseh ravneh in po vsej Evropi, naj zagotovijo mešanico politik, ki bodo privlačne za tovrstne vlagatelje. Tako je mogoče sredstva iz javnih proračunov, zlasti tistih, za katere veljajo stroge omejitve, bolje usmeriti v primere, v katerih zgolj tržne sile niso dovolj za ustrezen odziv;

39. poudarja, da je – glede na različen pomen pristanišč in pristaniških mest za EU ter glede na njihovo različno razvojno stanje – mogoče javne in zasebne interese uravnovesiti le z individualnim pristopom, prilagojenim posameznemu primeru, ter iskanjem kompromisov, ki vsem vpletenim prinašajo dolgoročne koristi;

40. Evropsko komisijo poziva, naj pripravi rešitve, ki bodo omogočile zasebne naložbe v pristaniška območja, pri čemer je treba zagotoviti ekonomske svoboščine, enako obravnavo gospodarskih subjektov, finančno preglednost ter jasna merila za državno pomoč. Hkrati je treba upoštevati dolgoročne regionalne in lokalne interese;

### **Funkcionalna diverzifikacija pristaniških mest in območij**

41. opozarja, da se položaj številnih evropskih pristanišč in pristaniških mest v nacionalni in regionalni poselitveni, prometni in gospodarski strukturi spreminja zaradi vse večje globalizacije in tehnoloških sprememb v pomorskem in kopenskem prometu;

42. meni, da te spremembe ne le slabijo njihove ekonomske temelje, temveč tudi vodijo k funkcionalni diverzifikaciji mest in njihovih lokalnih skupnosti, zaradi česar je treba sanirati opuščena pristaniška območja in industrijska območja ob

vodi; poudarja, da nove gospodarske funkcije pristanišč in pristaniških mest ne zahtevajo vedno lege ob vodi, vendar ji vlagatelji dajejo prednost, ker zagotavlja dober dostop do mestnega jedra in strukturo ter je s krajinskega in kulturnega vidika zanimiva;

43. zlasti poudarja, da imajo mnoga evropska pristanišča, tako morska kot tista ob celinskih vodah, pomembne kulturne dobrine in da so glede na njihove posebnosti potrebni specifični ukrepi v okviru programov in projektov za ohranitev evropske kulturne dediščine;

44. meni, da je treba s programi in instrumenti za sanacijo opuščenih pristaniških območij in industrijskih območij ob vodi podpreti tako zasebne kot javne projekte, katerih cilj je boljši izkoristek teh območij, tudi če niso povezani s pomorskim gospodarstvom in prometom po vodnih poteh;

### **Pomen prometnih povezav med pristanišči in pristaniškimi mesti ter zaledjem**

45. opozarja, da veliko težav, ki ovirajo razvoj evropskih morskih pristanišč, izhaja iz slabih povezav z zaledjem, kar zmanjšuje učinkovitost prometnih in logističnih verig. Zato Odbor spodbuja boljše povezovanje pristanišč in pristaniških območij z vsemi drugimi načini prevoza, zlasti z železniškim, ter izvajanje dejavnosti z dodano vrednostjo, da bi se prispevalo k trajnostnemu razvoju na teh območjih;

46. poudarja, da je za uresničevanje učinkovite prometne mreže z vidika integrirane logistike nujno potrebno oblikovanje logističnih platform v zalednih delih pristanišča, namenjenih odlaganju, sortiranju in shranjevanju blaga, pa tudi izpolnjevanju zahtev po intermodalnosti;

47. meni, da bi morala Evropska komisija predvsem z vzpostavitvijo pravnega okvira, pa tudi z novimi instrumenti financiranja, podpreti projekte, namenjene izboljšanju povezave obstoječih in načrtovanih pristanišč z zaledjem, pa tudi izboljšanju povezljivosti oddaljenih, otoških in najbolj obrobniških območij; v ta namen bi bilo treba v okviru TEN-T in TEN-R ter vseevropskih energetske in telekomunikacijskih omrežij (TEN-E in TEN-Telecom) posodobiti sedanje prometne povezave, pri tem pa upoštevati potrebe in interese pristaniških mest glede mestnega in regionalnega prometa;

48. obalne regije, zlasti tiste s pristanišči, imajo glede na svoje naravne prednosti veliko možnosti, da postanejo centri odličnosti na področjih obnovljivih virov energije, trajnostnega turizma in ustvarjalne industrije. Toda obalna območja so pogosto v obrobniških in najbolj oddaljenih regijah, zato je potreben razvoj infrastrukture, da se jih poveže z osrednjim notnim trgov EU in s preostalimi deli njihove regije;

### **Okoljski vidiki delovanja in razvoja pristanišč in pristaniških mest**

49. ugotavlja, da obratovanje in razvoj pristanišč povzročata številne in hude okoljske probleme, ki vplivajo ne le na pristaniška mesta, temveč na celotne obalne regije in regije ob rečnih ustjih: sem sodijo moteno ravnovesje in pozidava obrežnih pasov, onesnaženje vode, degradacija vodnih ekosistemov ter na lokalni ravni nastajanje (nevarnih) odpadkov, nevarnost bakterijskih okužb, hrup in emisije škodljivih snovi;

50. opozarja, da so opuščena pristaniška območja in industrijska območja ob vodi običajno močno kontaminirana in je potrebna sanacija okolja, za katero je treba zagotoviti posebna sredstva v okviru programov in projektov za okolje na različnih ravneh, tudi programov za varstvo okolja ter morskih in rečnih obrežij. To velja zlasti za terminale za pretovarjanje in obrate za predelavo surove nafte, naftnih proizvodov in zemeljskega plina, ki pomenijo precejšnje okoljsko tveganje;

51. poudarja, da ima gradnja novih terminalov za pretovarjanje, ki se običajno nahajajo daleč stran od pristaniških območij, ponavadi zelo škodljive posledice za okolje, zato je potrebno še posebej skrbno načrtovanje, v katerega morajo biti vključene lokalne in regionalne oblasti, zainteresirane strani iz družbe ter organizacije za varstvo okolja. Cilj je čim bolj zmanjšati škodo za okolje in po potrebi sprejeti ukrepe za nadomestilo te škode;

52. sistemi za ocenjevanje tveganja in upravljanje varnosti so tam, kjer so delojemalci deležni podpore, izrednega pomena za nepretrgano obratovanje pristanišč, marin in pristanov. Za škodo ugledu na tem področju niso kriva pristanišča EU in okoliške regije;

53. opozarja, da Direktiva 2014/94/EU uvaja novo obveznost, in sicer namestitev infrastrukture za alternativna goriva v pristaniščih: do 31. decembra 2025 je treba na privezih dati na voljo utekočinjeni zemeljski plin (UZP) in električno energijo. Te nove določbe so popolnoma upravičene z vidika okolja in zdravja prebivalcev pristaniških mest, vendar je zanje nujna evropska finančna podpora, ki bi jo bilo treba vključiti v sveženj o prometu že sedaj, predvsem pa v programskem obdobju po letu 2020;

54. opozarja, da bi bilo treba okoljsko problematiko upoštevati v vseh programih in projektih EU za oživitev pristaniških mest in območij, v povezavi s programi in projekti za varstvo okolja, zlasti morskega in vodnih ekosistemov;

#### **Vključevanje pristanišč v življenje pristaniških mest**

55. opozarja, da se pristaniška območja, ki so se razvijala skozi zgodovino, zaradi preteklih tehničnih in gospodarskih pogojev običajno nahajajo neposredno ob mestnih središčih, včasih so celo njihov najprivlačnejši del;

56. ugotavlja, da so mnoga evropska mestna središča izgubila številne funkcije, ki so bile prenesene na mestna obrobja, zato potrebujejo tehnično, gospodarsko in socialno oživitev, da bi bila privlačnejša za prebivalce, trgovino, gastronomijo ter kulturne, javne ter civilnodružbene ustanove;

57. meni, da je treba propadajoča mestna središča ter opuščena pristaniška območja in industrijska območja ob vodi celostno obravnavati, saj jih je treba oživiti in podpreti v skladu z načeli agende za mesta in Amsterdamskega pakta;

58. poudarja, da sta za uspeh takšnih projektov ključnega pomena vključevanje lokalne družbe in preoblikovanje vsaj dela saniranega območja v javne površine, dostopne tako za lokalne prebivalce kot turiste;

59. opozarja, da bi bilo treba pri sanaciji pristaniških območij bolj izkoristiti programe in projekte EU, držav članic in regij, ki so na voljo za oblikovanje javnega prostora in podporo lokalnemu prebivalstvu;

#### **Strateško in prostorsko načrtovanje: mesta, morska obala, pristaniška mesta in območja**

60. meni, da je lahko sanacija pristaniških mest in območij uspešna le s tesnim sodelovanjem vseh zainteresiranih strani (zasebnih, javnih in družbenih) in ob uporabi inovativnih rešitev za lokalno in regionalno strateško in prostorsko načrtovanje za obalna območja, tj. morske bazene, celinske plovne poti in pristaniška mesta;

61. meni, da neusklajena pravila in postopki pri strateškem in prostorskem načrtovanju ter upravljanju pristaniških območij močno otežujejo njihovo sanacijo, zato so potrebne podpora, izmenjava informacij in po možnosti nezavezujoča ureditev na ravni EU;

#### **Agenda EU za mesta in Amsterdamski pakt z vidika problemov pristaniških mest in območij različnih velikosti**

62. poziva, naj agenda EU za mesta upošteva geografske in funkcionalne razlike med mesti, zlasti pa specifične razvojne probleme pristaniških mest, in meni, da bi bilo treba to izboljšati v okviru nadaljnega dela na področju izvajanja;

63. izraža zadovoljstvo, da oba dokumenta upoštevata načelo partnerstva ter odločilno vključevanje lokalnih uprav, organizacij civilne družbe, institucij za znanje in inovacije ter podjetij;

#### **SKLEPI IN PRIPOROČILA**

64. meni, da so problemi pristanišč in pristaniških mest sicer v prvi vrsti pristojnost regionalnih in lokalnih oblasti, da pa lahko učinkovito sodelovanje in podpora na ravni EU prineseta koristi. Še naprej je treba posodabljanje različna vseevropska omrežja, TEN-T, TEN-E in TEN-Telecom, s posebnim poudarkom na posodabljanju prometnih povezav, v prvi vrsti TEN-R, ter ne izključiti možnosti ustvarjanja novih;



65. priporoča, naj se razvojni izzivi pristanišč in pristaniških mest obravnavajo v politikah EU na področjih prometa, pomorskega gospodarstva ter varstva morskega okolja in vodnih ekosistemov;
66. priporoča tudi, naj se pri nadaljnjem delu za izvajanje agende za mesta in Amsterdamskega pakta upoštevajo posebnosti delovanja in razvoja pristaniških mest.
67. priporoča, naj se razširijo in izboljšajo železniške povezave pristanišč in pristaniških mest z obrobniimi regijami.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

**Mnenje Evropskega odbora regij – Partnerski okvir s tretjimi državami za migracije**

(2017/C 207/07)

**Poročevalec:** Peter Bossman (SI/PES), župan občine Piran**Referenčni dokument:** Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu in Evropski investicijski banki o vzpostavitvi novega partnerskega okvira s tretjimi državami v okviru evropske agende o migracijah

COM(2016) 385 final

**POLITIČNA PRIPOROČILA****Splošno ozadje**

Po podatkih UNHCR je na svetu več kot 60 milijonov beguncev in razseljenih oseb, polovica jih je iz dveh svetovnih regij – Bližnjega vzhoda in Afrike.

Mednarodna organizacija za migracije ocenjuje, da je leta 2015 v Evropo po morju prispelo več kot 1,2 milijona beguncev, po kopnem pa skoraj 35 000. V letu 2014 je po kopnem in morju skupaj prispelo 280 000 beguncev. Te številke ne vključujejo oseb, ki so v Evropo prišle neopaženo.

Sporazum EU s Turčijo je sicer precej zmanjšal število migrantov, ki po morju prispejo iz Turčije, pritek ljudi s severne obale Afrike pa je ponovno narasel. Niger v zahodni Afriki je glavno križišče migrantov iz zahodne in osrednje Afrike in ocenjuje se, da od maja 2016 več kot 16 000 ljudi na teden prečka Niger na poti proti severu. Po nekaterih ocenah je v Libiji na tisoče migrantov, ki iščejo poti v EU.

Odbor regij se odločno zavzema za sprejetje celovitega pristopa k migracijam, ki bi omogočil bolj decentralizirano in učinkovitejše upravljanje migracijskih gibanj. OR se v celoti strinja z ugotovitvijo v Agendi 2030 za trajnostni razvoj, da so mednarodne migracije večrazsežna stvarnost, ki ima izjemen pomen za razvoj izvornih, tranzitnih in namembnih držav ter zahteva skladne in celovite odzive.

OR se poleg tega zavezuje, da bo izpolnjeval zahteve, ki izhajajo iz štirih stebrov upravljanja migracij v skladu z agendo EU za migracije iz leta 2015, in sicer zmanjšanje spodbud za nedovoljene migracije, izboljšanje upravljanja in varovanja zunanjih meja EU, vključno s prizadevanjem za preprečevanje nevarnih situacij za migrante na morju, izvajanje trdne skupne azilne politike in uvedba nove politike zakonitega priseljevanja.

OR je opozoril, da mora EU temeljne vzroke nedovoljenih migracij, tudi, gospodarske ali socialne vzroke, obravnavati pri samem viru.

OR podpira regionalno in lokalno sodelovanje za zagotovitev varnega, urejenega in zakonitega priseljevanja, ob popolnem spoštovanju človekovih pravic in humanem ravnanju, migrantov ne glede na njihov priseljenjski status, beguncev in razseljenih oseb, kakor je bilo poudarjeno v Agendi 2030 za trajnostni razvoj.

**EVROPSKI ODBOR REGIJ**

1. pozdravlja sporočilo o vzpostavitvi novega partnerskega okvira, saj izpostavlja dejstvo, da je migracijski problem kompleksen in ga je treba obravnavati na različnih ravneh. Opozarja, da je azil temeljna človekova pravica, ki jo štiti tako

mednarodno pravo kot mednarodne obveznosti, ki so za vse države članice zavezujoče. Zato poziva EU in države članice, naj omogočijo varne in zakonite poti za begunce, kot so humanitarni koridorji, vizume iz humanitarnih razlogov in večje združevanje družin. Države članice bi morale razmisliti o možnosti, da bi na svojih veleposlaništvih in konzulatih omogočale vlaganja prošelj za azil;

2. ugotavlja, da sporočilo zavzema inovativni pristop, ki v prvi vrsti temelji na sodelovanju s tretjimi državami, pri čemer upošteva tako interese EU kot tudi interese partnerskih držav, da se zagotovi boljše upravljanje migracij;

3. se strinja in potrjuje, da mora EU nastopiti enotno ter vključiti vse vpletene zainteresirane strani in institucije. Lokalne in regionalne oblasti lahko in bi tudi morale skupaj z EU, nacionalno ravno in tretjimi državami uresničevati celovita migracijska partnerstva (dogovore), še posebej regije in občine z veliko diasporo iz držav, na katere se partnerski okvir nanaša;

4. se strinja, da je treba narediti še veliko več, saj se EU še vedno sooča s humanitarno krizo. Tretje države in partnerke EU so sprejele milijone beguncem, ki so morali zapustiti domove, številni med njimi so mladoletniki brez spremstva, in tudi veliko ekonomskih migrantov, ki želijo priti v Evropo. Zaradi tega mora pridobiti mednarodno sodelovanje EU in tretjih držav novo razsežnost in dodatne instrumente, ki bodo prilagojeni tako, da se bodo dobro odzivali na nedavne in prihodnje migracijske izzive;

5. poziva Komisijo, naj spodbuja vse akterje – države članice, institucije EU in ključne tretje države – k partnerskemu sodelovanju, da vnesejo red v migracijske tokove in preprečijo nevarna potovanja po morju, na katera se podajo prisilci za azil in neregistrirani ekonomski migranti, ki so v pesti tihotapcev ljudi in trgovcev z ljudmi. OR se hkrati zaveda, da je treba nujno ukrepati in odpraviti temeljne nedovoljenih migracij in prisilnih razselitev v izvornih državah. Mednarodno, nacionalno, regionalno in lokalno sodelovanje je ključno, da bo skupna evropska migracijska politika postala resničnost, kar je v skladu z evropsko agendo o migracijah;

6. priznava, da sta migracijska in razvojna politika tesno povezani. Ta povezava je bila ključni del razprav v zvezi z razvojno agendo ZN po letu 2015, ki je bila določena septembra 2015 v New Yorku. Učinkovito in humano upravljanje migracij mora veljati za odločilni dejavnik uspešnega izvajanja agende. OR se dobro zaveda koristi in priložnosti varnega, urejenega in zakonitega priseljevanja za migrante ter izvorne, tranzitne in namembne države. Poudarja pa tudi pomen vključevanja diaspor v razvoj njihovih izvornih držav. Zaveda se tudi škodljivih posledic nedovoljenih migracij za migrante in dolžnosti izvornih držav, da v postopkih ponovnega sprejema in vračanja sprejmejo svoje državljane, kar je v skladu z direktivo EU o vračanju in mednarodnimi instrumenti;

7. ponovno izraža podporo evropski agendi o migracijah iz leta 2015, v kateri so navedeni različni ukrepi, ki jih je treba sprejeti vzporedno za obravnavanje tako zunanjih kot tudi notranjih vidikov sedanjega migracijskega vprašanja. Zunanja agenda je osredotočena na partnerstva s tretjimi državami za vzpostavljanje verodostojnih in uresničljivih ciljev zmanjšanja števila ljudi, ki so prisiljeni bežati, pri čemer se upoštevajo temeljni vzroki nedovoljenih migracij;

8. se strinja, da je treba razen že uvedenih ukrepov EU, kot so vrh v Valletti, izjava EU in Turčije, dialogi o migracijah na visoki ravni, pregled evropske sosedske politike in srečanje voditeljev Zahodnega Balkana, dodatno okrepiti strateški, dolgoročni pristop EU k tretjim državam ter izboljšati notranjo povezanost in usklajenost med državami članicami EU. Potreben je bolj usklajen, sistematičen in strukturiran pristop, da se čim bolj povečajo sinergije in učinki vzvoda notranjih in zunanjih politik EU. Prav tako bi morali lokalnim in regionalnim oblastem zagotoviti neposreden dostop do sredstev za evropsko sosedsko politiko ter drugih sredstev, namenjenih sredozemskim državam;

9. se strinja, da mora EU poleg zmanjšanja možnosti za nedovoljene migracije in nezakonit vstop v EU tudi okrepiti celovite, prepričljive in učinkovite politike ponovnega sprejema in vračanja z izvornimi državami, v okviru katerih se dejavno vključujejo skupnosti priseljencev v državah EU, pri čemer bo spoštovala človekove pravice in načelo nevrčanja, obenem pa upoštevati dejanske zmogljivosti izvornih ali tranzitnih držav za zagotavljanje pravic osebam, ki so ponovno sprejete ali se vrnejo v domovino;

10. brez poseganja v mednarodne obveznosti zagotavljanja zaščite prosilcem za azil in vsem, ki so upravičeni do drugih oblik mednarodne zaščite, ne glede na zakonitost njihovega vstopa v EU, se zavzema za vzpostavitev žariščnih točk (angl. *hotspots*) v tretjih državah za ljudi, ki prosijo za mednarodno zaščito. Te točke bi morale biti vzpostavljene v tretjih državah in pod upravo EU in mednarodnih organizacij (UNCHR), njihova naloga pa bi bila ugotavljati legitimnost prošenj za azil. Osebam, ki bi jim bila priznana pravica do azila ali do mednarodne zaščite, bi bilo treba nuditi prevoz z zakonitimi sredstvi v evropske države po njihovi izbiri, da jim ne bi bilo treba prečkati morja v slabih čolnih tihotapcev;

11. se strinja, da mora EU vzpostaviti poti za zakonit vstop v EU za ljudi, ki bodisi prosijo za mednarodno zaščito ali iščejo možnosti za zaposlitev, izobraževanje, raziskave ali naložbe;

12. poziva EU in Komisijo, naj zahtevata boljše sodelovanje med različnimi organi in agencijami, ki se borijo proti trgovcem z ljudmi in tihotapcem, in sicer Frontex, Nato, EUNAVFORMED in Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov v okviru Europol, ter boljše izmenjavo obveščevalnih podatkov med temi agencijami in agencijami držav članic;

13. poziva EU, naj dodatno podpre organizacije, kot je Mednarodna organizacija za migracije (IOM), ki pomagajo vračati migrante, ki prispejo do tranzitnih držav in spoznajo, da so bili zavedeni, ali preprosto ne želijo nadaljevati poti v EU;

#### **Partnerski okvir – novo celovito sodelovanje s tretjimi državami na področju migracij**

14. pozdravlja glavni cilj partnerskega okvira, tj. usklajeno in ustrezno prilagojeno prizadevanje, znotraj katerega bi EU in njene države članice delovale usklajeno in zagotavljale instrumente, orodja in vzvode za vzpostavljanje celovitih partnerstev (dogovorov) s tretjimi državami, kar bi olajšalo upravljanje migracij ob doslednem spoštovanju obvez vseh partnerjev glede humanitarnih in človekovih pravic;

15. v celoti podpira kratkoročni cilj reševanja življenj na Sredozemskem morju ter poziva k dolgoročnemu cilju sodelovanja s partnerskimi državami, da se preprečijo nevarne poti po morju, ki jih nadzirajo organizirane kriminalne združbe; podpira namen, da se uvedejo spodbude za vračanje in ponovni sprejem v države izvora ter migrantom in beguncem omogoči, da ostanejo čim bližje svojim domov. Prednost je treba dati ranljivim proslcem ter zlasti mladoletnikom brez spremstva, katerih koristi je treba v skladu s sodbami Sodišča vedno pripisovati največji pomen. Pri tem Evropsko komisijo poziva, naj si prizadeva za rešitev problematike mladoletnikov brez spremstva v okviru migracij, saj je to pogosto v pristojnosti regij. Odbor zato nestrpnost pričakuje novo celovito strategijo Komisije, ki se bo izvajala kot dopolnilo akcijskega načrta za mladoletnike (2011–2014), da se bo upošteval položaj pogrešanih otrok in otrok brez spremstva;

16. ponavlja zavezanost EU, da se loti dolgoročnih gospodarskih, socialnih in demografskih izzivov ter pomanjkanja delovne sile v EU s ciljno usmerjenimi novimi politikami o zakonitih migracijah, kar je v skladu z agendo EU o migracijah in drugimi ključnimi instrumenti migracijske politike. To je mogoče doseči tudi s podpiranjem legitimnih teženj oseb, ki že dalj časa bivajo v nekem okolju, da sodelujejo v javnem in političnem življenju ter k njemu prispevajo. Priseljevanje iz tretjih držav bi lahko zagotovilo trajnostno rast gospodarstva EU. Evropa potrebuje kvalificirane ljudi, da si zagotovi konkurenčnost na svetovni ravni. Istočasno se partnerske države bojijo bega možganov. Krožne migracije bi lahko bile rešitev, da se prepreči beg možganov iz partnerskih držav;

17. spominja Svet, da lahko OR pripomore k dialogu in sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah izvora in tranzita migrantov, na primer prek obstoječih organov in platform (ARLEM, CORLEAP, skupni posvetovalni odbori in delovne skupine). Takšno sodelovanje je nujen pogoj za izvajanje ukrepov pred odhodom, ki pripravijo migrante pred zakonitim prihodom v EU in begunce pred preselitvijo iz partnerskih držav, ki jih trenutno gostijo (na primer Turčija, Libanon in Jordanija);

18. predlaga, da se spodbudi izmenjava informacij med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU ter izvornimi državami ekonomskih migrantov, ki bi znatno zmanjšala motivacijo za nedovoljene migracije; pri tem bi si bilo treba med drugim

izmenjavati informacije glede ozaveščanja o sporazumih o ponovnem sprejemu, obveščanja ljudi, ki želijo priti v EU, o resničnih možnostih za delo v EU, nevarnosti nezakonitih migracijskih poti, resnične situacije v zvezi s pravili in urejanjem mednarodne zaščite, ki so pogosto prikazani izkrivljeno, da bi migrante zvalili v roke trgovcev, glede možnosti zaposlitve, razpoložljivega socialnega varstva itd.;

19. se strinja, da morajo biti del razvojne politike EU pozitivne spodbude, ki bodo nagrajevale države, ki izpolnjujejo svojo mednarodno obveznost, da ponovno sprejmejo svoje državljane, države, ki sodelujejo pri upravljanju migracij iz tretjih držav, ter države, ki izvajajo ukrepe za ustrezen sprejem oseb, ki bežijo pred konflikti in preganjanjem;

20. se strinja, da bo za uspešnost novega pristopa potrebna kombinacija pozitivnih in negativnih spodbud glede partnerskih držav. Hkrati je treba vzpostaviti dobro ravnovesje med pobudami za upravljanje migracij in celotno razvojno pomočjo EU. Pomoč ne bi smela biti popolnoma pogojena z izpolnjevanjem pogojev iz sporazumov s tretjimi državami o ponovnem sprejemu, saj bi to lahko ogrozilo doseganje ciljev trajnostnega razvoja in zaveze iz Lizbonske pogodbe o izkoreninjenju hude revščine in neenakosti. Treba bi bilo strogo ločiti med zmožnostjo in pripravljenostjo partnerskih držav, da z EU sodelujejo v upravljanju migracij, saj se bistveno razlikujeta. V zvezi s tem OR meni, da bi morala biti uporaba uradne razvojne pomoči osredotočena na projekte na področju varnosti in upravljanja mej le takrat, ko resnično koristijo prejemnikom. Partnerske države, ki niso zmožne izvajati dogovorov glede migracij, bi kljub temu morale imeti možnost koriščenja finančnih in drugih instrumentov, namenjenih uresničevanju dogovorov EU o migracijah;

21. zato poziva EU, naj poskuša skleniti prilagojene partnerske sporazume s tretjimi stranmi, ki dejansko odražajo potrebe, skrbi in zmogljivosti posamezne tretje strani, pri čemer naj upošteva, da se partnerji soočajo z različnimi izzivi in okoliščinami;

22. spodbuja države članice, ki imajo tradicionalno tesne stike z nekaterimi državami (zgodovinske, kulturne, gospodarske itd.), naj te zveze izkoristijo za spodbujanje sodelovanja s temi državami in med njimi ter lažjanje ponovnega sprejema in ponovne vključitve ponovno sprejetih oseb;

23. spodbuja Evropsko komisijo, naj po pregledu evropske sosedске politike iz leta 2015 čim prej zaključi nove prioritete za partnerstva z Jordanijo in Libanom, ki sta skupaj s Turčijo sprejela večino 5 milijonov sirskih beguncev. V Jordaniji je trenutno vsaka deseta oseba begunec iz sirske državljanske vojne, torej skoraj 700 000 od skupno 6,7 milijona prebivalcev. V Libanonu je beguncev 1,1 milijona od skupno 4,6 milijona prebivalcev, v Turčiji, ki ima 79,5 milijona prebivalcev, pa je več kot 2,5 milijona beguncev;

24. je zaskrbljen zaradi sporazuma med EU in Turčijo, sprejetega 18. marca 2016, še posebej zaradi številnih resnih vprašanj glede človekovih pravic, povezanih s pridržanjem prosilcev za azil v žariščnih točkah na grških Egejskih otokih, in tudi zaradi vračanja prosilcev za azil v Turčijo kot „državo prvega azila“ ali „varno tretjo državo“ ter zaradi strahu, da bi Turčija begunce vračala v Sirijo. OR je tudi zaskrbljen zaradi počasnega povečevanja zmogljivosti grškega azilnega sistema za upravljanje azilnega procesa v žariščnih točkah in zamud pri dodeljevanju podpore Grčiji, doslej zelo nizke stopnje preselitve beguncev iz Turčije ter zamud pri izplačilu finančne pomoči EU turškim prizadevanjem za podpiranje sirskih beguncev;

25. obsoja, da je bilo v sporočilu brez kakršnih koli pravih jamstev navedenih 16 prednostnih držav, s katerimi bodo sklenjeni novi sporazumi, čeprav vse ne ustrezajo opredelitvi „varna tretja država“ in/ali nimajo sprejemljivega stanja glede spoštovanja človekovih pravic. Četudi pravilo „varne tretje države“ v teh sporazumih ne velja, je stanje v Turčiji v zvezi s tem zaskrbljujoče. Treba je vzpostaviti mehanizme EU za nadzor sprejema v teh državah;

26. z veseljem pričakuje sprejetje strateškega sporočila o Tuniziji. Nadaljevanje mirnega in demokratičnega postrevolucionarnega prehoda v gospodarsko in varnostno stabilnost te države bi temu območju dal zelo pozitiven signal, zato bi ga morala EU podpreti;

27. spominja, da razmere v Libiji zahtevajo posebno pozornost in strateške korake ter pozdravlja ukrepanje, ki je v zvezi s tem predvideno v sporočilu. OR poudarja pomen sodelovanja z libijskimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter prosi Komisijo, naj v celoti podpre prizadevanje OR in ARLEM, da spodbudi pobude sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU in sorodnimi oblastmi v Libiji, ki so bile sprožene na zadnjem plenarnem zasedanju ARLEM v Nikoziji (pobuda iz Nikozije);

28. pozdravlja poudarek na sodelovanju s tranzitnimi državami, ki običajno nosijo precejšnje finančno breme, še posebej na lokalni in regionalni ravni, ko gostijo prosilce za azil in migrante brez urejenega statusa. V izjavi ZN iz New Yorka o beguncih in migrantih, sprejeti septembra 2016, je priznано, da velika gibanja beguncev in migrantov nesorazmerno vplivajo na sosednje in tranzitne države ter skrajno obremenjujejo njihove zmogljivosti. Zato bi morale imeti lokalne in regionalne oblasti tranzitnih držav možnost koristiti krepitev zmogljivosti, finančno pomoč in izmenjavo informacij pod vodstvom EU. Poziva EU, naj vključi instrumente, ki podpirajo neposredno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti iz EU in partnerskih držav, da se na lokalni in regionalni ravni izboljšajo zmogljivosti za načrtovanje in upravljanje;

29. se strinja, da bo ključni del vsakega dogovora skupno prizadevanje za uspešnost vračanja in ponovnega sprejema neuspešnih prosilcev za azil in migrantov brez urejenega statusa. OR priznava, da imajo lokalne in regionalne oblasti izvornih držav največ izkušenj s politikami migracij in glavno odgovornost za številne naloge, med drugim za zagotavljanje dostopa na trg dela, stanovanjsko politiko, izobraževanje in zdravstveno oskrbo, ki neposredno vplivajo na njihovo sposobnost ponovnega vključevanja povratnikov ter s tem sposobnost zagotavljanja socialne kohezije in trajnostne družbe. Vsakodnevna vprašanja sprejema, vključevanja in ponovnega vključevanja migrantov se čutijo zlasti na lokalni in regionalni ravni. Zato je namen dogovorov povečati učinkovitost in trajnost procesa vračanja, zagotoviti ustrezno financiranje prostovoljnega vračanja ter izvornim državam pomagati pri ponovnem vključevanju njihovih ponovno sprejetih državljanov;

30. meni, da je upravljanje na več ravneh najustreznejši način za oblikovanje potrebnega sklopa različnih ukrepov in pobud, namenjenih čim učinkovitejšemu sprejemu, vključevanju in ponovnemu vključevanju migrantov;

31. ponovno poudarja, da si morajo lokalne in regionalne oblasti v EU in tretjih državah izmenjavati dobre prakse glede vseh vidikov migracij, med drugim torej glede politik vključevanja in ponovnega vključevanja, obravnavanja nedovoljene migracije, prepoznavanja zgodnjih opozorilnih znakov in/ali zgodnjega preprečevanja kriznih razmer, boja proti tihotapljenju ljudi in trgovini z migranti (v skladu z akcijskim načrtom EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2015–2020), Protokolom ZN proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku, strategijo EU za odpravo trgovine z ljudmi za obdobje 2012–2016 in Palermskim protokolom). Prav OR lahko pritegne mesta in regije v partnerskih državah k temu, da omogočijo in spodbudijo izmenjavo inovativnih zamisli in praks ter v skladu z načeloma upravljanja na več ravneh in subsidiarnosti promovirajo učinkovitejše sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri oblikovanju in izvajanju politik migracij in vključevanja;

32. se strinja, da so strokovno znanje in viri držav članic ključni za uresničitev dogovorov ter da je uspešno sodelovanje odvisno od mrež strokovnjakov EU na terenu, tudi tistih, ki se spoznajo na lokalno in regionalno razsežnost migracij. Zato OR pozdravlja napotitev evropskih uradnikov za zveze na področju migracij v prednostne države izvora in tranzita, ki bodo pomagali usklajevati sodelovanje EU v boju proti tihotapljenju migrantov, in poziva države članice, naj nemudoma imenujejo ustrezne strokovnjake za to nalogo;

### **Finančna pomoč**

33. podpira uporabo obstoječih finančnih instrumentov in skrbniških skladov za uresničevanje kratkoročnih ciljev dogovora, vendar poziva države članice, da brez odlašanja prispevajo svoj del k tem skladom, kakor je bilo dogovorjeno;

34. opozarja, da je treba izkoristiti sinergije med obstoječimi skladi, kot so instrument za begunce v Turčiji (3 milijarde EUR), nujni skrbniški sklad EU za Afriko (1,8 milijarde EUR) in regionalni skrbniški sklad Evropske unije za odziv na krizo v Siriji (1 milijarda EUR) ter drugi finančni instrumenti, iz katerih bi bilo mogoče v obdobju 2016–2020 za uresničevanje dogovorov pridobiti do 8 milijard EUR. Preučiti bi bilo treba tudi možne sinergije s strukturnimi skladi;

35. pozdravlja predlog Komisije za ambiciozen zunanji naložbeni načrt, ki bi obravnaval temeljne vzroke nedovoljene migracije, podpiral partnerske države pri spopadanju s posledicami nedovoljene migracije v Afriki in sosednjih državah EU ter hkrati prispeval k uresničevanju drugih razvojnih ciljev ZN, ter poziva Komisijo, naj ta instrument razvije čim prej v tesnem dialogu z državami članicami in mednarodnimi partnerji;

36. pozdravlja predlagani načrt za zunanje naložbe za Afriko in sosednje države EU, namenjen mobilizaciji naložb (z izboljšanjem poslovnega okolja, enotno vstopno točko za prošnje za financiranje naložb in financiranjem s sredstvi zasebnega sektorja) in spodbujanju ustvarjanja delovnih mest v partnerskih državah;

37. pozdravlja okrepitev tehnične pomoči in podpore EU za gospodarske in strukturne reforme za izboljšanje poslovnega okolja. OR še posebej poziva, naj se v predlagano tehnično pomoč vključijo lokalne oblasti in podjetja, ki naj prejmejo podporo za razvoj več projektov, ki bodo zanimivi za banke in bodo izboljšali splošno poslovno okolje in s katerimi bi seznanjali mednarodne vlagatelje;

38. je prepričan, da bo predlagani naložbeni načrt kratkoročno in dolgoročno izboljšal trajnostni razvoj partnerskih držav EU, ki so glavne izvorne države migrantov ali tranzitne države prosilcev za azil in migrantov z neurejenim statusom. Predlagani načrt bo torej neposredno obravnaval temeljne vzroke nedovoljene migracije in bo pomagal zmanjšati motivacijo zanjo;

39. priznava, da je pomembno, da k naložbenemu načrtu prispevajo vsi – EU, države članice, tretje države, mednarodne finančne ustanove, evropske dvostranske razvojne institucije in zasebni sektor. OR pozdravlja pobudo Komisije, ki je predstavila ambiciozen zunanji naložbeni načrt, katerega namen je mobilizirati 62 milijard EUR za prispevek k doseganju razvojnih ciljev ZN in s tem odpravljanju temeljnih vzrokov nedovoljene migracije;

40. zato poziva, naj bo rezultat pobude podpis posebnega sporazuma z državami članicami in drugimi mednarodnimi partnerji, v katerem se bodo zavezali, da bodo sami prispevali enako vsoto sredstev, kot so jih prejeli od EU kot spodbudo za dodatna javna in zasebna vlaganja;

41. pozdravlja načrt, ki je bil predstavljen septembra in temelji na treh stebrih: mobilizaciji zasebnih naložb, okrepitvi tehnične pomoči in izboljšanju splošnega poslovnega okolja. Obžaluje, ker nikjer v sporočilu niso omenjene lokalne in regionalne oblasti, ter poudarja, kako pomembno je pomoč in sredstva usmeriti v lokalne in regionalne oblasti. V drugi steber morajo seveda biti vključene tudi lokalne in regionalne oblasti, OR pa bi moral biti partner pri njegovem izvajanju. Atlas decentraliziranega sodelovanja OR je lahko uporabno orodje za določanje projektov, ki potrebujejo financiranje, in možnih partnerjev, ki bodo pri tem sodelovali. Poziva k zastopnosti lokalnih in regionalnih oblasti v strukturi upravljanja načrta za zunanje naložbe;

42. zato poziva Komisijo, naj vključi OR v pripravo načrta kot glasnika lokalnih in regionalnih oblasti v EU, med katerimi imajo mnoge obsežne izkušnje z razvojnim sodelovanjem;

43. poziva Komisijo, naj preuči načine za vključitev različnih izseljenskih skupin v državah članicah kot partnerjev pri financiranju naložb v njihovih državah izvora. Leta 2013 so migranti iz držav v razvoju domov poslali več kot 400 milijard EUR. Ta nakazila so običajno stabilnejša kot drugi tokovi zasebnega kapitala in so med nedavno svetovno finančno krizo upadli za le 5 % ter nato hitro ponovno narasli na raven pred krizo. Dober zgled potenciala, ki ga imajo nakazila, je podatek, da so nakazila, ki so jih leta 2013 izseljenci poslali domov v Senegal, znašala 10 % njegovega BDP;

#### ***Vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri obveščanju***

44. ponovno poudarja, da lokalne in regionalne oblasti v EU in tretjih državah lahko in bi tudi morale skupaj z EU, nacionalno ravno in tretjimi državami uresničevati migracijska partnerstva. Lokalne in regionalne oblasti so zlasti pomembne pri ozaveščanju in seznanjanju državljanov v izvornih, tranzitnih in namembnih državah z nujnimi informacijami;

45. potencialni migranti se morajo zavedati tveganj in nevarnosti, ki jih čakajo, če bodo poskušali v EU vstopiti na nedovoljen način. Treba jih je tudi seznaniti z razmerami in strukturami v namembnih državah, med drugim z informacijami o trgu dela, dostopu do ustreznega usposabljanja in jezikovnih tečajev ter pogojih za združitev družine. Potencialne migrante je treba poučiti o kulturnih razlikah med njihovo izvorno in namembno državo ter jih opozoriti na nesprejemljivo vedenje in prakse;

46. Ljudi in podjetja v namembnih državah je treba seznaniti o koristih migracij in jih ustrezno usposobiti, da bodo lahko pomagali pri vključevanju migrantov. Takšno obveščanje je najlažje uresničiti na lokalni in regionalni ravni, kjer so oblasti državljanom najbližje. Z dobrimi politikami zakonitih migracij in dolgoročnega vključevanja na lokalni in regionalni ravni se je mogoče boriti proti pojavi rasizma in ksenofobije;

47. ponovno spominja, da predlagani partnerski okvir v uvodu sicer omenja potrebo po izboljšanju krepitve lokalnih zmogljivosti s pomočjo razvojne in sosedske politike, vendar ne obravnava konkretnih ukrepov za njeno uresničitev. OR je lahko in bi moral biti partner v prizadevanjih partnerskih držav za krepitev lokalnih in regionalnih zmogljivosti;

48. poudarja, da je treba vlagati v lokalne zmogljivosti ter ukrepe lokalnih in regionalnih oblasti partnerskih držav. Lokalne oblasti bi morale postati partnerke v vseh stebrih zunanjega naložbenega načrta, zato OR podpira predlog organizacije PLATFORMA o sodelovanju med mesti EU in partnerskih držav kot ključni instrument izvajanja novega pristopa, krepitve zmogljivosti in izmenjave strokovnega znanja o lokalnem upravljanju migracij. V zvezi s tem meni, da bi se moralo iz načrta za zunanje naložbe financirati medmestno in medregionalno sodelovanje;

49. poudarja, da lahko sodelovanje med EU, državami članicami ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU ter izvornih in tranzitnih državah migrantov pripomore k učinkovitejšemu upravljanju migracij v korist vseh strani. V ta namen morajo EU in države članice tako finančno kot tudi politično podpreti lokalne in regionalne oblasti.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA



**Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog novega evropskega soglasja o razvoju: „Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“**

(2017/C 207/08)

**Glavni poročevalec:** Jesús Gamallo Aller (ES/EPP), generalni direktor za zunanje odnose in odnose z Evropsko unijo pri vladi avtonomne pokrajine Galicije

**Referenčni dokument:** Sporočilo Komisije o predlogu novega evropskega soglasja o razvoju: „Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“

COM(2016) 740 final

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**Uvod**

1. ugotavlja, da Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, ki so jo Združeni narodi sprejeli septembra 2015, določa nov in ambiciozen okvir obveznosti, v katerem so vse države pozvane k prizadevanjem za preobrazbo, ki bi omogočila usmeritev v vključujoče in trajnostne razvojne strategije na nacionalni in mednarodni ravni;
2. meni, da je bila Agenda 2030 že od začetka zasnovana kot univerzalna, saj vse države skupaj in vsako posebej, vključno z EU in njenimi državami članicami, zavezuje k ponovnemu pregledu svojih državnih politik in mednarodnih obveznosti, da bi jih uskladile s cilji Agende 2030; vendar opozarja, da je to nalogo treba opraviti ne samo na nacionalni ravni, temveč tudi na področju politik in pristojnosti, ki jih izvajajo regionalne in lokalne oblasti EU;
3. poudarja, da morajo EU in države članice odigrati ključno vlogo pri razvoju in izvajanju Agende 2030; zato pozitivno ocenjuje korake, narejene s sporočiloma *Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope: Evropsko ukrepanje za trajnost in Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko EU*;
4. meni, da je Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 treba razumeti kot agendo na več ravneh in z več udeleženci, ki zavezuje vse javne oblasti na različnih ravneh (lokalni, regionalni, državni in mednarodni), poleg teh pa tudi druge družbene akterje zunaj vladnih struktur; obenem opozarja na dejstvo, da mnogi cilji Agende 2030 neposredno vplivajo na področja delovanja in na pristojnosti poddržavnih oblasti, zato je za njihovo uresničitev treba spodbujati polno sodelovanje regij in lokalnih oblasti pri prenosu ciljev trajnostnega razvoja in oblikovanju politik za njihovo doseganje;
5. se strinja s Komisijo, da je treba opredeliti novo soglasje o razvoju, ki bo revidiralo in posodobilo dogovor iz leta 2005, da bi se lahko soočili z izzivi Agende 2030 pa tudi s spremembami, do katerih je prišlo v mednarodnem okolju ter v sistemu razvojnega sodelovanja;
6. se strinja s Komisijo, da je najboljši način za napredovanje na področju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 krepitev usklajevanja politik sodelovanja med EU in njenimi državami članicami; vendar poudarja, da je zaradi obsežnosti Agende 2030 in povezanosti njenih ciljev treba spodbujati tudi večjo usklajenost politik EU in politik držav članic;

**Globalni izzivi in Agenda 2030**

7. ugotavlja, da je napredovanje dinamike globalizacije sooblikovalo bolj povezan in kompleksnejši svet, spremenila se je narava in razporeditev moči na mednarodni ravni, povečala se je heterogenost sveta v razvoju, prerazporedila se je svetovna revščina, hkrati pa so se povečale razlike v posameznih državah in razširil prostor svetovnih javnih dobrin; meni, da je Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 jasen poskus odzivanja na navedene spremembe in na izzive, ki jih prinaša spodbujanje razvoja v naslednjih desetletjih;

8. razume univerzalnost Agende 2030, ki od vseh držav in družb zahteva skupna prizadevanja za uskladitev svojih politik s cilji, ki so opredeljeni v agendi; vendar opozarja, da so ta prizadevanja potrebna na vseh ravneh delovanja javnih oblasti, vključno z regionalno in lokalno;

9. se strinja, da je za uresničitev namenov, ki jih zajemajo cilji trajnostnega razvoja, treba preseči zgolj obseg delovanja uradne razvojne pomoči; ugotavlja, da kljub temu, da uradna razvojna pomoč ostaja ključni vir financiranja za najrevnejše države in spodbujevalec sprememb v drugih državah, nova agenda zahteva širši pogled, ki bo poleg uradne razvojne pomoči vključeval še druge tokove in instrumente;

10. meni, da potreba po aktiviranju sredstev in zmogljivosti, ki presegajo zgolj pomoč, zahteva bolj strateško upravljanje različnih obstoječih shem in oblik sodelovanja na mednarodni ravni; sodelovanje med severom in jugom bo imelo pomembno vlogo tudi v prihodnosti, zato ga je nujno bolje uskladiti s programi sodelovanja jug-jug in tristranskega sodelovanja; podobno opozarja na vodilno vlogo, ki jo lahko ima decentralizirano sodelovanje v novi agendi, saj spodbuja izmenjavo izkušenj poddržavnih akterjev na področju njihovih posebnih pristojnosti; nazadnje tudi meni, da bo treba sodelovanje EU in držav članic okrepiti z različnimi mehanizmi regionalnega in večstranskega sodelovanja, v skladu s pristopom vključevanja več ravni, ki je značilen tudi za Agendo 2030;

11. meni, da Agenda 2030 zaradi svoje ambicioznosti in celovitosti potrebuje podporo in sodelovanje velikega števila zelo različnih akterjev, kot so med drugim regionalne in lokalne oblasti ter organizacije civilne družbe, podjetja, fundacije, univerze ali izobraževalna središča, da bi uporabila in izkoristila dodano vrednost, ki jo vsak od teh lahko nudi v skladu s svojimi izkušnjami in področjem delovanja;

### **Odziv Evropske unije**

12. podpira namero EU in njenih držav članic, da si odločno in dejavno prizadevajo za izvajanje Agende 2030, za kar je treba spodbujati skladno vključevanje ciljev trajnostnega razvoja v vse javne politike, ki se v EU izvajajo na različnih ravneh: na ravni EU, na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; podpira tudi potrebo po postopnem usklajevanju politik in pobud, ki jih akterji izvajajo z namenom uresničevanja ciljev agende;

13. se strinja, da ima zunanje delovanje EU ključno vlogo pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja, zato pozdravlja napredek, ki je bil pri tem že dosežen s prednostnimi nalogami, opredeljenimi v Pogodbi o Evropski uniji (člen 21(2) PEU) in v Pogodbi o delovanju Evropske unije (člen 208 PDEU); podpira tudi namero Komisije, da z novim soglasjem o razvoju prispeva k uresničevanju prednostnih nalog zunanjega delovanja Evropske unije, ki so določene v Globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije;

14. podpira namero Komisije, da okrepi usklajevanje razvojne politike z drugimi politikami EU, ki se izvajajo na mednarodni ravni, kot so med drugim politike na področju človekoljubne pomoči, trgovine, regionalnega povezovanja, zdravja, izobraževanja, energetike, ribolova, kmetijstva, okolja, znanosti in tehnologije, migracij in azila ter evropske sosedske politike; vendar pa poudarja, da boljše usklajevanje politik še ni dovolj. Treba je povečati tudi skladnost teh politik z mednarodno dogovorjenimi razvojnimi cilji;

15. se strinja s Komisijo, da bo odziv učinkovit le, če bo skupen in bo upošteval merila, sprejeta na ravni Evropske unije; vendar poudarja, da bi morale takšno usklajevanje potekati ne le med EU in državami članicami, temveč tudi med slednjimi in regionalnimi in lokalnimi oblastmi, ki imajo del pristojnosti, potrebnih za uresničitev ciljev trajnostnega razvoja;

16. podpira prizadevanja Komisije, da bi razvojno sodelovanje Evropske unije in držav članic temeljilo na pristopu, osredotočenem na pravice, pri katerem bi bil človek protagonist razvojnih prizadevanj in hkrati njihov cilj; poleg tega meni, da je tak pristop v skladu s cilji trajnostnega razvoja in z vodilnim načelom Agende 2030, da se „nikogar ne zapostavlja“ in po katerem si je treba prizadevati, da napredek v razvoju doseže najbolj krhke in ranljive družbene skupine;

17. se strinja s Komisijo, ki vztraja, da mora biti enakost spolov v osrčju tega pristopa, ki temelji na pravicah, in navdihovati vse ukrepe razvojnega sodelovanja EU in njenih držav članic, kakor tudi decentralizirano sodelovanje, in da to ne pomeni zgolj boja proti obstoječim neenakostim na tem področju, temveč tudi promocijo pravic žensk in krepitev njihove vloge in njihovega dostopa do izobraževanja na vseh ravneh;

### **Naše skupne prednostne naloge**

18. ugotavlja, da je eden od osrednjih ciljev razvojne politike EU in držav članic podpora državam pri njihovem boju proti revščini, vključno z izboljševanjem obsega in kakovosti osnovnih socialnih storitev za vse prebivalce, kakor je določeno v Agendi 2030; vendar opozarja na dejstvo, da dober del teh storitev zagotavljajo decentralizirane uprave, zato je ključnega pomena podpora regionalnim in lokalnim oblastem pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja;

19. se strinja s predlogom Agende 2030, da je treba ustvarjati vključujoče družbe, in to z bojem proti neenakosti in spodbujanjem socialne kohezije; obenem meni, da ima decentralizirana uprava ključno vlogo pri prepoznavanju in odpravljanju procesov socialnega izključevanja in marginalizacije, ki so vzrok teh neenakosti;

20. meni, da je pomembno ustvarjati miroljubne in dobro vodene družbe, odpravljati negotovost in nasilje ter krepiti učinkovitost in preglednost institucij; opozarja, da mora ta proces potekati od lokalne ravni, ki je najbližje državljanom, navzgor, in podpreti izboljšanje lokalnih in regionalnih institucij, ki bi olajšalo ukoreninjenje mehanizmov za državljanke, ki so se zavezali k izpolnjevanju ciljev trajnostnega razvoja iz Agende 2030, in njihovega opravljanja demokratičnega nadzora, zato mora vzgoja za globalno državljanstvo postati bistvena razsežnost politik in strategij različnih vladnih ali nevladnih zainteresiranih strani in akterjev, vključenih v mednarodni sistem razvojnega sodelovanja;

21. se strinja s ciljem Agende 2030, da je treba z izboljšanjem upravljanja naravnih virov in z zaščito najbolj občutljivih ekosistemov ustvariti pogoje za okoljsko trajnost razvojnih procesov; ponovno so pri izvajanju teh politik zelo pomembne lokalne in regionalne oblasti, saj skušajo usklajevati okoljsko trajnost z gospodarskim in socialnim napredkom svojih skupnosti; to je posebej relevantno z vidika 11. cilja trajnostnega razvoja, ki določa, da moramo „poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja“;

22. meni, da je treba države spodbujati pri prizadevanjih za vključujočo in trajnostno gospodarsko rast, sposobno ustvarjati dostojna delovna mesta, kot to določa Agenda 2030; opozarja na vlogo, ki jo lahko pri spodbujanju teh procesov odigrajo regionalne in lokalne oblasti z ustvarjanjem proizvodnega tkiva na dobro opredeljenih lokalnih temeljih, tako da povezujejo akterje, vključno z malimi in srednjimi lokalnimi podjetji;

23. opozarja, skratka, kako pomembna je decentraliziranost javne uprave v partnerskih državah za uresničevanje Agende 2030; poudarja vlogo decentraliziranega sodelovanja pri izmenjavi znanja in izkušenj ter pri prenosu večšin med tovrstnimi akterji; poziva k priznanju in krepitvi potenciala tovrstnega sodelovanja v novem soglasju o razvoju;

### **Partnerstvo – Evropska unija kot gonilo izvajanja Agende 2030**

24. priznava, da bo, kljub temu, da mora biti vsaka država odgovorna za svoj razvoj, cilje trajnostnega razvoja možno uresničiti le s sklenitvijo globalnega zavezništva, ki bo vključevalo vse države, večstranske institucije in družbene akterje in omogočalo sodelovanje pri oblikovanju vključujočih in trajnostnih razvojnih strategij v skladu z zahtevami Agende 2030; hkrati ponovno poudarja, da morajo biti v prizadevanja za sodelovanje vključene tudi regionalne in lokalne oblasti, ki lahko nudijo lastne zmogljivosti in sredstva za svoje področje delovanja;

25. poudarja ključno vlogo, ki jo lahko ima decentralizirano sodelovanje pri sooblikovanju partnerstev z več akterji, usmerjenih v spodbujanje sprememb v državah v razvoju, v smislu tega, kar določa tudi Agenda 2030; v novem soglasju o razvoju je treba priznati prispevek te vrste sodelovanja in njegovo dopolnjevanje z drugimi vrstami sodelovanja;

26. poudarja, da je dobro, če Evropska unija in njene države članice lajšajo procese koordinacije, delitve nalog in usklajevanja akterjev v okviru tega globalnega zavezništva; meni, da bo ta cilj lažje doseči, če bodo Evropska unija in njene države članice okrepile skupno načrtovanje na področju razvojnega sodelovanja na podlagi skupnih vizij, dogovorjenih na pogajanjih s partnerskimi državami; vendar opozarja, da morajo v tem procesu dialoga in posvetovanja sodelovati regionalne in lokalne oblasti;

27. podobno tudi meni, da je treba prizadevanja za usklajevanje prenesti v prakso z zagonom skupnih okvirnih programov v partnerskih državah; poudarja tudi pomen izvajanja skupnih ukrepov, kadar je to možno, na nacionalni, regionalni ali mednarodni ravni, da se izboljša skupni učinek ukrepov Evropske unije in njenih držav članic; prav tako poudarja, da bi morali biti akterji decentraliziranega sodelovanja tudi vključeni v proces priprave in izvajanja ter v spremljanje in ocenjevanje teh programov;

28. poziva, da se v partnerskih državah, kadar je to mogoče, uporabijo takšne oblike sodelovanja, ki omogočajo lažje usklajevanje med akterji ter bolj povezano in prožnejšo uporabo sredstev v partnerskih državah, kot so neposredna proračunska podpora ali skrbniški skladi EU;

29. se strinja s Komisijo glede tega, kako pomembno je v velikem obsegu uporabiti domača in mednarodna javna in zasebna sredstva za doseg ciljev Agende 2030, kot je določeno v agendi za ukrepanje iz Akre; meni, da je pomembno uporabiti javna sredstva s ciljem izkoristiti zasebna sredstva in spodbuditi njihovo vlaganje v razvoj, pri tem pa uporabiti inovativne finančne instrumente in različne možnosti kombiniranja (donacij in posojil); vendar opozarja, da je treba ustrezno poskrbeti, da bodo sredstva uporabljena: (i) za jasen razvojni cilj, (ii) v odziv na prednostne naloge partnerske države, (iii) kot očitna dopolnitev javnih sredstev; in da bodo (iv) podrejena učinkovitim mehanizmom za nadzor njihove uporabe/namena ter postopnim preverjanjem izpolnjevanja napovedanih razvojnih ciljev;

30. poudarja, kako pomembno je, da razvojno sodelovanje EU in držav članic doseže, angažira in poveže kar največje število akterjev, ki bi podprli trajnostne razvojne cilje, med drugim vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, zasebnim sektorjem, civilno družbo in akademskim svetom, in da vsak sodeluje v skladu s svojimi sposobnostmi, izkušnjami in sredstvi; opozarja, da je decentralizirano sodelovanje posebej primerna oblika sodelovanja za spodbujanje in sklepanje tovrstnih partnerstev med več akterji na lokalni ravni; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo regionalne in lokalne javne uprave, da bodo lahko vključile cilje trajnostnega razvoja v svoje politike; poudarja, da je decentralizirano sodelovanje posebej ugodno za ustvarjanje prostorov globalnega državljanstva z namenom, da bi državljani razmišljali o ciljnih trajnostnega razvoja, sodelovali pri izvajanju javnih politik za doseganje teh ciljev ter spremljali izvajanje Agende 2030;

31. poudarja pomen krepitev tehničnih in institucionalnih zmogljivosti partnerskih držav, da bodo lahko izvedle prehod na vključujoče in trajnostne razvojne strategije v skladu z Agendo 2030; opozarja, da mora ta proces doseči tudi decentralizirane uprave partnerskih držav;

32. poudarja, da bi bilo treba sredstva za razvojno sodelovanje EU in njenih držav članic razporejati po jasnih in preglednih pravilih, upoštevajoč potrebe, strukturne vrzeli in sposobnost partnerskih držav, da najdejo alternativne vire; obenem pa vztraja, da je pri uporabi virov in izvajanju dejavnosti treba upoštevati načelo, da se „nikogar ne zapostavlja“;

33. v skladu z navedenim poudarja, da morajo države z najnižjimi dohodki, še posebej najmanj razvite države ter nestabilne države ali države po konfliktih, prednostno prejemati najugodnejše oblike mednarodne pomoči EU in njenih držav članic;

34. vendar opozarja, da velike skupine držav s srednje visokimi dohodki trpijo zaradi hudih strukturnih omejitev, velikih notranjih razlik, nestabilnih institucij in razklanih družb; razvojno sodelovanje, vključno s finančnim, je lahko koristno, ker tem državam pomaga premostiti omejitve in spodbujati trajnostni razvoj, s tem pa tudi izboljšati njihovo sposobnost, da aktivneje sodelujejo pri uresničevanju Agende 2030;

35. meni, da bi urejene migracije, poleg koristi za migrante, lahko bile vzvod za napredek, tako držav izvora kot ciljnih držav; meni, da je urejeno upravljanje migracij treba vključiti v cilje razvojnih ukrepov ter skušati ponuditi ustrezne regulativne odzive in ustrezne podpore za zaščito človekovih pravic migrantov na njihovi poti in v ciljni državi, kakor tudi pri nudenju priložnosti v njihovih matičnih državah, s ciljem ublažiti pritisk nenadzorovanih migracijskih tokov;

36. ugotavlja, da instrumenti razvojnega sodelovanja niso omejeni zgolj na instrument mednarodne pomoči, temveč vključujejo tudi sredstva, ki jih ni mogoče tako številčno opredeliti kot uradno razvojno pomoč, imajo pa potencial za ustvarjanje razvojnih možnosti; meni, da mora razvojno sodelovanje EU in njenih držav članic aktivno vključevati ta niz

instrumentov in uporabljene vire in instrumente prilagoditi razmeram v vsaki posamezni partnerski državi, vključno z državami s srednje visokimi dohodki;

37. podpira predlog Komisije za izvedbo ambicioznega načrta za zunanje naložbe, s katerim bi spodbudili zasebne naložbe, okrepili tehnično pomoč za ustrezno pripravo projektov lokalnih oblasti in podjetij ter ustvarili ugodne razmere za poslovanje, pri čemer je treba ustrezno upoštevati prioritete lokalnih in regionalnih oblasti na področju teritorialnega razvoja; meni, da je omenjeni načrt treba uskladiti s cilji, opredeljenimi v Agendi 2030, in da mora lajšati sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri njegovem izvajanju na ustrezen način;

38. se strinja s Komisijo, da je treba podpreti programe regionalnega povezovanja, ki bi omogočili krepitev razvojnih procesov sodelujočih držav in izboljšali zagotavljanje regionalnih javnih dobrin, v smislu boljšega izvajanja Agende 2030; in podpira revizijo sosedске politike ob upoštevanju novih prednostnih nalog, ki izhajajo iz Agende 2030; hkrati opozarja, da je treba v okviru te politike z ustreznimi ukrepi podpore okrepiti sodelovanje med regijami;

### **Povečanje učinka Evropske unije**

39. poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za izboljšanje učinkovitosti razvojnega sodelovanja, v skladu z dogovori na vrhih v Rimu, Parizu, Akri in Busanu; hkrati meni, da je treba podpirati razvoj institucionalnih zmogljivosti v partnerskih državah in med drugim partnerske države spodbuditi k temu, da bodo v svojih načrtih upoštevale tudi glavne prioritete lokalnih in regionalnih oblasti, da bi prizadevanja za sodelovanje obrodila sadove in bi odražala potrebe posameznega območja in njegovega prebivalstva;

40. meni, da zgolj razvojno sodelovanje ni sposobno samo financirati vseh sprememb, ki jih zahteva Agenda 2030; zato poudarja, da morajo EU in države članice uporabljati sodelovanje kot mehanizem za spodbujanje dodatnih sredstev, ki izhajajo iz drugih virov, in kot katalizator za spreminjanje pobud in spodbujanje pozitivne preobrazbe v državah v razvoju;

41. poudarja, da morajo države EU izpolniti svoje zaveze, če želijo biti verodostojne na mednarodni ravni; zato meni, da si morajo prizadevati za doseg ciljev, ki si jih je EU zadala v okviru mednarodne agende na področju financiranja razvoja; se strinja tudi, da bi morale države izpolnjevati obveznosti Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, vključno z dogovori na področju okoljskega financiranja;

42. potrjuje korist, da se sodelovanje prilagodi dosegu instrumentov in ukrepov, ki presegajo samo pomoč in se vključujejo v mednarodni sistem podpore razvojnim procesom; zato se strinja, da je pomembno nadaljevati prizadevanja OECD za uvedbo novih meril na področju financiranja razvoja, vključno s pojmom skupna uradna podpora trajnostnemu razvoju;

43. priznava, da za številne probleme, nakazane v Agendi 2030, nimamo učinkovitih tehničnih rešitev, zato je potrebno iskati alternative, ki temeljijo na ustvarjalnosti, spodbujanju znanja ter tehnoloških in družbenih inovacij; meni, da ima decentralizirano sodelovanje tu lahko pomembno vlogo, saj omogoča izmenjavo izkušenj na lokalni in regionalni ravni;

44. ugotavlja, da Agenda 2030 ne bo izvedljiva brez znatnega izboljšanja skladnosti politik, saj je treba upoštevati učinek vseh javnih politik na razvojne cilje; vztraja tudi, da je treba kratko-, srednje- in dolgoročno s celovitim upravljanjem (angl. whole-of-government approach) javnih politik in programov povečati skladnost tako med področji javnih ukrepov (horizontalno) kot med ravnmi oblasti (lokalno, regionalno in nacionalno ravno ter EU);

45. opozarja, da si morajo vsi akterji sodelovanja EU prizadevati za preglednost pri uporabi svojih sredstev; meni, da bi morale biti na čelu teh prizadevanj javne oblasti (EU, nacionalne, regionalne in lokalne), s čimer bi v večji meri prevzele odgovornost in izboljšale svoje ukrepe;

46. meni, da je najboljši način za spodbujanje intenzivnega in zapletenega procesa prehajanja na vključujoče in trajnostne modele razvoja uvedba ukrepov preobrazbe na lokalni ravni, z vključevanjem akterjev, ki tam sobivajo, in ob podpori decentraliziranega sodelovanja;

47. v zvezi s tem Odbor regij ponavlja svojo pripravljenost, da prispeva k izvajanju Agende 2030 in izmenjavi znanja in izkušenj z drugimi javnimi oblastmi in podobnimi organi v državah v razvoju prek platforme (portala) za obveščanje in razpravo lokalnih in regionalnih oblasti o razvoju, bienalnega dialoga o decentraliziranem sodelovanju (znanega tudi kot konferenca o decentraliziranem sodelovanju) in mednarodnih forumov, kot sta Evro-sredozemska skupščina lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM) in konferenca regionalnih in lokalnih oblasti za vzhodno partnerstvo (CORLEAP). Odbor regij želi spodbujati in usklajevati decentralizirano sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti Evropske unije z lokalnimi in regionalnimi oblastmi sosednjih držav v okviru posebnih pobud, kot je pobuda iz Nikozije za Libijo;

48. zdi se mu pomembno razviti dobro politiko komuniciranja o trajnostnem razvoju, ki bi pripomogla k bolj poučenemu pogledu na izzive in politike, ki jih je treba izvajati, ta pa k bolj osveščeni in aktivnejši podpori splošne javnosti, vključno glede razvojnega sodelovanja in zavezanosti Agendi 2030 kot naložbi v prihodnost; treba je tudi evropskim državljanom pojasniti pomen ciljev razvojnega sodelovanja ter jih seznanjati z vzajemnimi koristmi te politike, kot je ustvarjanje regionalnih območij stabilnosti; in končno je treba povečati prepoznavnost ukrepov različnih akterjev, vpletenih v proces, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter, v okviru teh, najbolj oddaljenih regij, ki že leta razvijajo uspešne politike sodelovanja s sosednjimi državami;

#### **Nadaljevanje delovanja na podlagi zavez**

49. se strinja, da morajo vsi akterji sodelovanja postopoma prilagoditi svoje sisteme poročanja in svoje kazalnike spremljanja, da bodo skladni s tistimi iz Agende 2030; podpira tudi pripravo skupnih zbirnih poročil o napredku na področju izvajanja Agende 2030, ki bi jih lahko predstavili Političnemu forumu ZN na visoki ravni; vztraja, da morajo lokalne in regionalne oblasti aktivno sodelovati pri pripravi teh poročil ter poročati o ukrepih na področjih, ki so v njihovi pristojnosti, prek decentraliziranega sodelovanja;

50. se strinja, da je treba okrepiti statistične sisteme za spremljanje Agende 2030; opozarja, da je treba okrepiti tudi pripravo lokalnih in regionalnih informacij, s čimer bi poskrbeli, da napredek doseže vse sektorje in vse kraje.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

**Mnenje Evropskega odbora regij – Učinkovit sistem gospodarjenja z vodnimi viri: poudarek na inovativnih rešitvah**

(2017/C 207/09)

**Poročevalec:** Cees Loggen (NL/ALDE) član izvršnega sveta, Severna Holandija

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**Splošne ugotovitve**

1. ugotavlja, da je čista voda v zadostnih količinah kot vir našega življenja nujna za naše zdravje in dobro počutje. Voda nudi številne možnosti za razvoj, a je hkrati tudi nevarna. Poplave, suše in slaba kakovost vode ogrožajo naše življenje, zdravje in blaginjo;
2. pozdravlja, da je Evropska komisija leta 2000 predstavila okvirno direktivo o vodah, ki je skupaj s številnimi dopolnjujočimi posebnimi predpisi EU <sup>(1)</sup> poenostavila velik del stare zakonodaje in na področju gospodarjenja z vodnimi viri uvedla pristop na podlagi povodij ter opredelila ambiciozne dolgoročne cilje za gospodarjenje z vodnimi viri;
3. je seznanjen z delom Evropske komisije na naslednjih področjih evropske vodne politike:
  - (a) revizija okvirne direktive o vodah (2000/60/ES) leta 2019: služba Evropskega parlamenta za raziskave je pripravila analizo z naslovom Zakonodaja o vodah – poročilo o stroških neukrepanja na ravni EU (*Water Legislation – Cost of Non-Europe Report*). V analizi je opredeljen seznam problemov pri izvajanju;
  - (b) ukrepi, vključno s predlogom za zakonodajni instrument za razvoj ponovne uporabe vode, ki je ključni element ekološko-industrijskega okolja EU. Pobuda za spodbujanje ponovne uporabe vode je ključni dejavnik v akcijskem načrtu krožnega gospodarstva, pri čemer je potreben zakonodajni predlog o minimalnih zahtevah kakovosti ponovno uporabljene vode, na primer za namakanje in obnavljanje podtalnice;
  - (c) prihodnja revizija direktive o pitni vodi (98/83/ES) leta 2017: v posvetovanjih in pripravljanih študijah je bilo poudarjeno, da je treba izboljšati politiko EU o pitni vodi z vidika uresničevanja človekove pravice do vode in sanitarnega sistema;
  - (d) morebitna revizija direktive o čiščenju komunalne odpadne vode (91/271/EGS);
4. opozarja, da je treba upoštevati dejstvo, da gospodarjenje z vodnimi viri v večini držav članic sodi med institucionalne in politične naloge in pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki tako izvajajo večino direktiv EU o vodi. Lokalne in regionalne oblasti so večinoma pristojne tudi za področja, ki so pomembna za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri, kot so prostorsko načrtovanje, infrastruktura, politika mobilnosti, izdaja dovoljenj, kmetijstvo in upravljanje krajine, oskrba z vodo, varstvo površinskih voda in podtalnice, prilagajanje na podnebne spremembe in zaščita pred poplavami;
5. je seznanjen s sklepi Sveta EU o trajnostnem gospodarjenju z vodo z dne 17. oktobra 2016. Odbor podpira sklepe Sveta, da je voda med glavnimi prednostnimi temami, in se strinja s spoznanjem, da so naloge v EU na tem področju različne ter je zato potrebna fleksibilnost pri iskanju rešitev, kot je potreba po infrastrukturi za uravnavanje vodnih virov, da se doseže dobro stanje okolja in vodnih teles ter se zadosti povpraševanju;

<sup>(1)</sup> Direktiva o podtalnici (2006), direktiva o okoljskih standardih kakovosti (2008), direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode (1991), direktiva o nitratih (1991), nova direktiva o kopalnih vodah (2006), direktiva o pitni vodi (1998), direktiva o poplavah (2007), okvirna direktiva o morskii strategiji (2008) in dva sklepa Komisije o ekološkem stanju (2005 in 2008).

6. zato opozarja na pomen spoštovanja načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Nacionalni, regionalni in lokalni kontekst je na primer pri ukrepih v zvezi s ponovno uporabo vode ali izboljšanjem učinkovitosti na strani povpraševanja (varčevanje z vodo) odločilnega pomena, saj se raven razpoložljivosti vode razlikuje. Zato je pomembno, da se izhajajoč iz evropskega okvira dopušča manevrski prostor, da se problematika obravnava na nacionalni, regionalni in lokalni ravni in se lahko na teh ravneh sprejmejo potrebni ukrepi;
7. priznava zelo ambiciozno, prostovoljno urbano agendo za vodo 2030 (Urban Water Agenda 2030), pripravljeno na konferenci z naslovom Mesta in voda, ki je februarja 2016 potekala v Leeuwardnu, in spodbuja evropska mesta, da se ji pridružijo;
8. podpira namen Evropske komisije, da leta 2017 v okviru izvajanja akcijskega načrta za krožno gospodarstvo predlaga minimalne zahteve za ponovno uporabo vode in izvede revizijo direktive o pitni vodi z vidika ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT) <sup>(2)</sup>, pri čemer je treba paziti, da morebitni negativni učinki nimajo nesorazmernih posledic za druge panoge kot na primer kmetijstvo;
9. poudarja, da je treba upoštevati razlike med regijami glede razpoložljivosti vode. Ponovna uporaba vode ne bi smela biti obvezna, razen če jo je mogoče utemeljiti. Na splošno je ponovna uporaba vode rešitev za regije, ki imajo težave s preskrbo z vodo;
10. v tem okviru poziva Evropsko komisijo, naj v smislu uravnoteženega in doslednega pristopa zagotovi, da se ponovna uporaba vode obravnava le kot dodatna možnost oskrbe z vodo in poteka ob hkratnem povečanju gospodarnosti na strani povpraševanja, ter naj se analizirajo in upoštevajo morebitne posledice manjše razpoložljivosti vode;
11. meni, da je izredno pomembno, da lokalne in regionalne oblasti v tem mnenju na lastno pobudo podajo priporočila za izboljšanje izvajanja veljavne zakonodaje EU o vodi in še naprej tesno sodelujejo pri prihodnji evropski vodni politiki;

#### **Ozadje in obseg mnenja**

12. je v preteklosti že večkrat izrazil svoja stališča o vprašanih v zvezi z gospodarjenjem z vodnimi viri. To mnenje na lastno pobudo je nadaljevanje prejšnjih mnenj OR, kot so:
- (a) mnenje o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv 2000/60/ES in 2008/105/ES v zvezi s prednostnimi snovmi na področju vodne politike, CdR 1120/2012 <sup>(3)</sup>;
- (b) mnenje o sedmem okoljskem akcijskem programu, CdR 593/2013 <sup>(4)</sup>;
- (c) mnenje o podeljevanju koncesijskih pogodb, CdR 100/2012 <sup>(5)</sup>;
- (d) mnenje o vlogi regionalnih in lokalnih oblasti pri spodbujanju trajnostnega upravljanja voda, CdR 5/2011 <sup>(6)</sup>;
13. poudarja, da je treba v zvezi s posledicami podnebnih sprememb na gospodarjenje z vodnimi viri zagotoviti tesno povezanost političnih ukrepov na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni z ukrepi v okviru strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam, in pri tem opozarja na mnenje *Za novo strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam – celosten pristop*, CdR 2430/2016;
14. priznava veliko razsežnost vodne politike in se v tem mnenju na lastno pobudo osredotoča na upravljanje celinskih voda, in sicer na kakovost vode, pomanjkanje sladke vode in zaščito pred poplavami. Mnenje ne obravnava upravljanja voda, ki se nanaša na morja in oceane, ter okvirne direktive o morski strategiji in direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju, ki sta bili obravnavani v prejšnjih mnenjih OR;

#### **Pomen dobrega gospodarjenja z vodnimi viri**

15. opozarja na velike prihodnje izzive na področju gospodarjenja z vodnimi viri, ki so posledica podnebnih sprememb in vse bolj intenzivnega izkoriščanja tal:

<sup>(2)</sup> Delovni program Komisije za leto 2017, COM(2016) 710 final, Priloga I.

<sup>(3)</sup> UL C 17, 19.1.2013, str. 91.

<sup>(4)</sup> UL C 218, 30.7.2013, str. 53.

<sup>(5)</sup> UL C 277, 13.9.2012, str. 74.

<sup>(6)</sup> UL C 259, 2.9.2011, str. 13.



- (a) kratkoročno se z vse večjim nihanjem količine padavin povečuje nevarnost poplav in suš. Rast temperature vode in širok nabor ekstremnih pojavov, kot so poplave in suše, vplivajo na kakovost vode; hkrati imajo spremembe v količini in kakovosti vode posledice za njeno razpoložljivost, stabilnost in dostopnost ter vplivajo tako na delovanje kot uporabo obstoječe infrastrukture in prakse gospodarjenja;
- (b) srednjeročno je izziv dejansko doseganje zelenih ciljev na področju kakovosti vode;
- (c) dolgoročno bodo največji izziv posledice dviga morske gladine in pomanjkanje (sladke) vode z velikimi ekonomsko-socialnimi posledicami, kot so migracije z območij, ki jih poplavlja morje, in/ali z območij, kjer sladka voda zaradi pomanjkanja ni več na voljo; napovedane spremembe v zvezi s količinami padavin in temperaturo bodo verjetno tudi vplivale na pogostost poplav, kar bo imelo velike socialno-ekonomske in zdravstvene posledice;

16. poudarja veliko gospodarsko vrednost vodnega sektorja in gospodarski pomen gospodarjenja z vodnimi viri. Nekaj primerov:

- (a) Svetovna oskrba z vodo, čiščenje vode in njena distribucija je kritični dejavnik naše družbe: zagotavlja nam hrano, sanitarne storitve, zdravje in dobro počutje. Približno 63 bilijonov EUR od celotne svetovne ekonomije v vrednosti približno 70 bilijonov EUR je neposredno odvisnih od vode <sup>(7)</sup>.
- (b) ZN je v nedavnem poročilu zapisal, da je na svetovni ravni milijarda delovnih mest oziroma 40 % vseh delovnih mest močno odvisna od vode, dodatna milijarda delovnih mest pa je delno odvisna od vode. To pomeni, da je 80 % delovnih mest na svetovni ravni odvisnih od vode <sup>(8)</sup>.
- (c) Evropski vodni sektor sestavlja 9 000 delujočih malih in srednje velikih podjetij ter samo v vodnih gospodarstvih neposredno zagotavlja 600 000 delovnih mest <sup>(9)</sup>.
- (d) Skupna bruto dodana vrednost industrije, ki zajema sanitarne storitve in oskrbo z vodo je bila za leto 2010 ocenjena na 44 milijard EUR ter je to leto zagotavljala 500 000 delovnih mest <sup>(10)</sup>.
- (e) V zadnjih 15 letih so poplave povzročile za najmanj 25 milijard EUR zavarovane škode, k temu pa je treba prišteti še nezavarovano škodo. Zgolj leta 2014 je bila škoda ocenjena na skoraj 5 milijard EUR. Po napovedih naj bi se ta znesek do leta 2050 povečal za petkrat <sup>(11)</sup>;

### Potreba po drugačni politiki

17. glede na to, da je še precej negotovosti glede razsežnosti in posledic problemov, povezanih z vodo v prihodnosti, in tudi zaradi različnih zakonodajnih okvirov Odbor meni, da politika, ki temelji na osnovnem načrtu, lahko velja za dobro izhodišče za izboljšanje odnosa med različnimi institucijami in proučitev novih inovativnih pristopov k oblikovanju politike, ki omogočajo sodelovanje med različnimi sektorji z iskanjem sinergij in preprečevanjem konfliktov. Treba je izvajati t. i. „prilagodljivo politiko“. V tabeli, ki sledi, so predstavljene različne možnosti:

		Standardi in vrednote	
		skupni	različni
Znanje	konsenz	načrtovana politika	pogajanja o standardih
	polemike	pogajanja o znanju	<b>prilagodljiva politika</b>

<sup>(7)</sup> WssTP Water Vision 2030, *The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society*, oktober 2016 <http://wsstp.eu/publications/>

<sup>(8)</sup> The United Nations World Water Development Report 2016 (Poročilo ZN o izkoriščanju vodnih virov za leto 2016).

<sup>(9)</sup> COM(2012) 216 final.

<sup>(10)</sup> Eurostat (2013) v COM(2014) 363 final.

<sup>(11)</sup> Giovanni Forzieri et al., *Multi-hazard assessment in Europe under climate change*, Climatic Change, julij 2016, zvezek 137, izdaja 1, str. 105–119.

18. poziva Evropsko komisijo, naj v okviru prihodnje revizije direktive o pitni vodi, ukrepov o ponovni uporabi vode, morebitne revizije direktive o čiščenju komunalne odpadne vode in revizije okvirne direktive o vodi prouči možnosti za prilagodljivo vodno politiko. Pri tem morajo biti v središču temeljni pogoji za prilagodljivo politiko, in sicer celostni pristop, izmenjava informacij, prožnost in diferenciacija ciljev in prizadevanj ter inovacije. Pri proučevanju možnosti za novo politiko bi se morala Komisija posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da se zagotovi, da so vsi prihodnji predlogi v najboljšem interesu lokalnih in regionalnih oblasti ter da njihove pristojnosti podpirajo in jih ne zmanjšujejo;

### **Celostna politika**

19. poziva Evropsko komisijo k preoblikovanju njene pretežno sektorske vodne politike v celostno politiko; poziva jo tudi, naj si v zvezi s tem prizadeva, da se gospodarjenje z vodnimi viri vključi kot horizontalni element v druge politike, ki so tesno povezane s tem virom, kot so poraba pri ljudeh, energija, kmetijstvo, ribištvo, turizem, okolje itd.;

20. meni, da morata previdnostno načelo in načelo onesnaževalec plača ostati izhodišče na področju vodne politike. Vendar pa morajo v okviru diferenciranega pristopa ostati odprte vse možnosti, da se najdejo najuspešnejše in najučinkovitejše rešitve, tako da je v izjemnih primerih mogoč odmik od izhodišča. Navedene rešitve morajo temeljiti na inovativnih, ciljnih in okoljsko trajnostnih znanstvenih pristopih;

21. v tem okviru opozarja, da energija oziroma stroški energije lahko pomenijo veliko oviro za izvajanje inovacij in nekonvencionalnih rešitev za pomanjkanje vode, kot so dobava vode na sušna območja ali naprave za razsoljevanje, in poudarja, da je treba pri oblikovanju politik EU upoštevati izkoriščanje obnovljivih virov energije v tem kontekstu tako kot tudi potencial vode kot vira energije;

22. opozarja na vse večjo uporabo zdravil, kot so na primer antibiotiki, pri čemer aktivne snovi prek odplak pristanejo v površinskih vodah. To pomeni več dela za pridobivanje pitne vode iz površinskih voda, hkrati pa potencialno obstaja nevarnost večje odpornosti na antibiotike. Rešitev tega problema je v pristopu, usmerjenem v razpršene vire farmacevtskih ostankov: odpadna zdravila in ostanke zdravil v urinu in fekalijah;

23. spodbuja države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj v svojo vodno politiko vključijo pojma zelene infrastrukture in ukrepov za naravno zadrževanje vode, in to poleg ali kot alternativo tradicionalnim „sivim“ strukturnim ukrepom (na primer za zmanjšanje hidromorfoloških pritiskov v povodjih) v svojih operativnih programih v okviru financiranja iz skladov ESI (na primer za obnovitev mokrišč in gozdov) ali v načrtovanju mest (na primer za hrambo deževnice (za ponovno uporabo) ali za povečanje zadrževanja vode za zmanjšanje učinka poplav);

24. opozarja, da je treba gospodarjenje z vodnimi viri izboljšati z zaščito oskrbe s čisto vodo v času naravnih nesreč <sup>(12)</sup>;

25. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, naj sodelujejo z zavarovalnicami in nacionalnimi vladami, da se zagotovi, da lahko vsa poplavno ogrožena gospodinjstva, kmetije in podjetja pridobijo zavarovanje po dostopni ceni. Dodatno si je treba prizadevati, da bodo vsi deležniki razumeli, da je najučinkovitejši način za zmanjšanje tveganj in znižanje dolgoročnih stroškov zaradi naravnih nesreč povečanje odpornosti od vsega začetka;

### **Izmenjava informacij med izvajalci in oblikovalci politik**

26. cilji posameznih političnih področij so sami po sebi sprejemljivi (načrtovana politika), vendar so si potrebni ukrepi pri izvajanju pogosto nasprotujoči, zato Odbor opozarja, da je v regijah in mestih, kjer se ukrepi izvajajo, pogosto treba sprejemati kompromise med tovrstnimi nasprotujočimi ukrepi;

27. poziva Evropsko komisijo k okrepitvi izmenjave informacij med izvajalci vodne politike, tj. lokalnimi in regionalnimi oblastmi, in oblikovalci politike v Bruslju ter k upoštevanju nasprotujočih si ciljev v novi politiki oziroma pri spremembah sedanje politike;

<sup>(12)</sup> CdR 2646/2014.

**Revizija in izvajanje veljavne zakonodaje**

28. pričakuje, da se bodo z načrtovano revizijo direktive o pitni vodi izboljšali nadzorni sistemi in parametri analize, zagotovil boljši dostop za državljane do informacij o kakovosti pitne vode, rešila težava s puščanjem vode, razvil regulativni okvir za majhno ali individualno dobavo pitne vode, predlagale rešitve za težave, ki jih povzročajo različni materiali v stiku s pitno vodo, ter posodobila odstopanja od predpisov;

29. vztraja, da bi moral biti cilj prihodnje revizije direktive o čiščenju komunalne odpadne vode zlasti izboljšanje spremljanja, poročanja in javnega razširjanja podatkov ter močno priporoča, da se upoštevajo povezave s krožnim gospodarstvom in gospodarno rabo virov v EU. V zvezi s poročanjem je treba države članice razbremeniti vsaj v tolikšni meri, kolikor so že izpolnile svoje obveznosti;

30. pozdravlja nov pristop Komisije k ocenjevanju „stopnje skladnosti“, osredotočen na še obstoječe vrzeli pri dejansko ustreznem zbiranju, napeljavi in čiščenju odpadne vode, ki uradno oceno skladnosti dopolnjuje s pravnimi obveznostmi, ki izhajajo iz direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da je Evropska komisija v osmem poročilu o izvajanju te direktive prvič obdelala in vanj vključila regionalne rezultate, in poziva Komisijo, naj ohrani tako „stopnjo skladnosti“ kot tudi regionalne pristope in jih razvija v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi akterji;

31. poziva Evropsko komisijo, države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj zmanjšajo pomanjkanje vode in še povečajo gospodarno rabo vode, zlasti z naslednjimi ukrepi:

- (a) jasno prednostno obravnavo upravljanja povpraševanja po vodi ter gospodarne rabe vode pri namakanju, v stavbah in energetskega sektorju;
- (b) reševanjem pretiranega črpanja z revizijo dovoljenj ali boljšim izvrševanjem v skladu z okvirno direktivo o vodi;
- (c) ukrepanjem v čim zgodnejši fazi politike glede proizvodov, vključno s prihodnjo zakonodajo, da se poveča učinkovita raba vode v napravah v delovnih načrtih v okviru direktive o okoljsko primerni zasnovi;
- (d) nadaljnjo podporo uporabi vodnih števec v vseh sektorjih in za vse uporabnike;
- (e) odpravljanjem izgub vode zaradi puščanja s spodbujanjem naložb v infrastrukturo, kar se financira tudi z ustreznimi cenami vode in primernimi ukrepi izvrševanja;

**Prožnost in diferenciacija ciljev**

32. ugotavlja, da obstaja navzkrižje med cilji za kakovost vode in skupno kmetijsko politiko, ter Evropsko komisijo poziva, naj poskrbi za boljšo uskladitev teh dveh politik. EU bi morala preprečiti okrepitev tovrstnih nasprotij in povezanih upravnih obremenitev zaradi izvajanja potencialno nasprotujočih si predpisov. Namesto tega mora poiskati najučinkovitejše in gospodarne kompromise, ki se med seboj krepijo;

33. meni, da je primerno in potrebno, da se Direktiva 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, vključni v okvirno direktivo o vodi, da se uskladijo ukrepi za doseganje dobrega stanja vodnih teles in ohranjanje kakovosti pitne vode;

34. poziva Evropsko politiko, naj prouči možnosti za bolj prožno in raznoliko vodno politiko. Prožnost je potrebna zaradi negotovosti glede prihodnjih problemov, povezanih z vodo. Zato bo treba v ciljeh in pristopih vodne politike poiskati ravnovesje med pravno varnostjo, ki je potrebna za dolgoročno načrtovanje ter večletne, stroškovno intenzivne naložbe na eni strani, ter potrebo po prilagajanju na nove okoliščine, kadar je to potrebno, na drugi strani. Različni cilji glede na čas in kraj so zato potrebni za okrepitev učinkovitosti ukrepov in povečanje njihovega sprejemanja<sup>(13)</sup>, ne da bi to zmanjšalo prizadevanja;

<sup>(13)</sup> Tako je na primer veliko bolj učinkovito, da se na območju nekega povodja protipoplavni ukrepi ali ukrepi za izboljšanje kakovosti vode sprejmejo v zgornjem, ne v spodnjem toku. Pri tem je jasno, da regije v spodnjem toku prispevajo k ukrepom v zgornjem toku.

35. poziva Evropsko komisijo, naj razvije alternativo standardu spremljanja *one out = all out* (en ven, vsi ven) iz okvirne direktive o vodah. Načelo *one out = all out* ne zagotavlja dovolj dobre slike dejanskega ekološkega in kemičnega stanja in prizadevanj, ki so bila že izvedena za izboljšanje kakovosti vode. Treba je razviti instrument spremljanja, ki bo upošteval že dosežene rezultate v državah članicah, med drugim zato, da se zagotovi sprejemanje potrebnih ukrepov;

#### **Raziskave in inovacije**

36. je prepričan, da so poleg političnih inovacij za soočanje s sedanjimi in prihodnjimi problemi, povezanimi z vodo, najbolj pomembne temeljne tehnične inovacije<sup>(14)</sup>. Meni, da bi to vrsto inovacij morda lahko na ravni EU podprli z evropskim programom ukrepov za inovacije na področju voda za družbo, usmerjeno v trajnost, krožno gospodarstvo in pametno uporabo vode. S takim okvirom bi pripomogli, da se države članice ter lokalne in regionalne oblasti ob podpori Evropske komisije spodbudi k uporabi sistemskih inovativnih pristopov in oblikovanju ali spodbujanju partnerstev za projekte vodnih inovacij. Čeprav se sedanje platforme znanja in možnosti financiranja za inovacije močno razvijajo, krepijo in razširjajo, Odbor meni, da obstajata dve oviri za uvedbo inovativnih rešitev. Zato Evropsko komisijo poziva:

- (a) k nadaljnjemu zmanjšanju upravnega bremena pri dostopu do evropskih sredstev za inovacije s sodelovanjem in investicijami, da se preprečijo pomembni dolgoročni izzivi gospodarjenju z vodnimi viri po vsej EU. Zlasti je treba nameniti pozornost nasprotujočim si predpisom o državni pomoči in težavnemu dostopu podjetij do sredstev za inovacije;
- (b) k proučitvi možnosti, da se dopusti določen manevrski prostor za preizkušanje, kadar omejitve na drugih političnih področjih preprečujejo izvajanje inovativnih rešitev;

#### **Zaključek**

37. poudarja, da je gospodarjenje z vodnimi viri kapitalsko intenzivno politično področje, na katerem se izvajajo velike naložbe. Te naložbe se bodo v prihodnosti le še povečale. Z uporabo širše podlage za opredelitev problemov in iskanje rešitev ter z boljšo vključitvijo povezanih političnih področij (kot so kmetijstvo, energija in zdravje), ki jo že predvideva veljavna zakonodaja, se lahko zmanjšajo nevarnosti za dezinvesticije, odprejo nove možnosti in s tem ustvarijo plodna tla za inovacije. Izziv je v sprejemanju smiselnih odločitev, da bomo ustrezno ohranili, kar želimo ohraniti, in hkrati pustili dovolj manevrskega prostora za obvladovanje negotovih prihodnjih izzivov v zvezi z upravljanjem vira življenja (***Manage the source of life!***).

V Bruslju, 9. februarja 2017

Predsednik  
Evropskega odbora regij  
Markku MARKKULA

---

<sup>(14)</sup> Tako so odpadne vode po sekundarnem čiščenju dober vir za pripravo pitne vode, vsaj v primerjavi z razsoljevanjem. Vendar pa si je pri tem treba prizadevati za to, da bo javnost to sprejela.

**Mnenje Evropskega odbora regij – Za novo strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam – celostni pristop**

(2017/C 207/10)

**Poročevalka:** Sirpa Hertell (FI/EPP), članica mestnega sveta, Espoo

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

**ODBOR REGIJ**

1. poudarja, da so številna izmed njegovih prvotnih priporočil v zvezi s strategijo EU za prilagajanje (CoR 3752/2013) še vedno aktualna in bi jih bilo treba brati v povezavi s tem mnenjem; še zlasti opozarja na predloge o tem, da bi strategijo za prilagajanje bolj neposredno povezali s konceptom odpornosti na podnebne spremembe ter nadalje razvili koncept/ocene „ranljivosti“ različnih območij, na predlog, da bi več pozornosti namenili rešitvam za prilagajanje, ki bi temeljile na zeleni infrastrukturi ter vidikih biotske raznovrstnosti in ekosistema, pa tudi na opozorilo, da bo morda treba izdelati tudi scenarije za prilagajanje na zvišanje temperature nad 2 °C, če globalna prizadevanja v okviru Pariškega sporazuma ne bodo uspešna;
2. ugotavlja, da se delo pri vseh osmih ukrepih strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam nadaljuje in da je že obrodilo prve rezultate (npr. sprejetje nacionalnih strategij za prilagajanje v 75 % držav članic EU, uvedba pobude „župani se prilagajajo“ (angl. *Mayors Adapt*), ki je zdaj zajeta v Konvencijo županov), zato od Evropske komisije z veseljem pričakuje oceno in pregled strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam; poudarja, da je to stalen proces, v okviru katerega bi morale države članice nenehno posodabljati tudi svoje strategije, da bi se prilagodile razvijajoči se bazi znanja ter ustreznim pravnim okvirom in mednarodnim sporazumom;

**A. UPRAVLJANJE**

**Krepitev okvira upravljanja na več ravneh**

3. ugotavlja, da so Evropska komisija in države članice ključni akterji pri oblikovanju političnih in regulativnih okvirov, lokalne in regionalne oblasti pa imajo osrednjo vlogo pri tem, da s konkretnimi prilagoditvenimi ukrepi zmanjšajo občutljivost svojih ozemelj na različne učinke podnebnih sprememb. Zato poudarja, da je ključnega pomena dobro delujoč okvir upravljanja na več ravneh;
4. poziva Evropsko komisijo, naj spodbuja tesno sodelovanje med različnimi ravni upravljanja (EU, države članice, regionalne in lokalne oblasti), da se uskladijo prednostne naloge ter čim bolj zmanjša število nasprotujočih si ali podvojenih nepovezanih postopkov in čim bolj povečajo sinergije med strategijami in načrti, ki se razvijajo na ravni EU in na ravni držav članic, ter strategijami in načrti, ki se razvijajo na regionalni in lokalni ravni, ter tako poveča skladnost politik, pa tudi usklajeno in dopolnjujoče delovanje;
5. podpira pobude EU, kot so Konvencija županov za podnebne spremembe in energijo ter nova partnerstva v okviru agende EU za mesta, ki spodbujajo oblikovanje usklajenih sistemov upravljanja na več ravneh in platform za sodelovanje. Obravnavati bi jih morali kot akterje pri razmisleku o potrebah mest in regij ter izboljšanju sodelovanja. OR tudi z zanimanjem pričakuje pravočasno vzpostavitev partnerstva v okviru agende za mesta o tematski prednostni nalogi prilagajanja na podnebne spremembe, vključno z njeno gospodarsko, socialno in okoljsko razsežnostjo;
6. s tega vidika poudarja potrebo po večjem vključevanju mest in regij v pripravo in izvajanje nacionalnih strategij in načrtov za prilagajanje. Zato poziva države članice EU, naj vzpostavijo ustrezne institucionalne strukture ali platforme in s tem spodbujajo stalno posvetovanje in tesnejše sodelovanje (npr. v delovnih skupinah), pri čemer naj upoštevajo posebnosti držav članic, Evropsko komisijo pa prosi, naj ta razvoj podpre in spodbudi;
7. meni, da bi morala biti bistvena vloga regij jasneje razvidna iz pregleda strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam (v posebnem poglavju) in da bi bilo treba njihova prizadevanja bolje podpreti. Dejansko bi regije lahko imele usklajevalno oziroma posredniško vlogo v postopku prilagajanja ter skrbele, da prednostne naloge, ki so jih opredelile

države članice, ustrezajo potrebam in pričakovanjem, izraženim na terenu, in obratno. Lahko pa delujejo tudi kot pobudnice, ki podpirajo prizadevanja lokalnih oblasti pri krepitvi njihove odpornosti proti naravnim nesrečam in nesrečam, ki jih povzroči človek, z gradnjo zmogljivosti in uporabo razpoložljivih finančnih sredstev – kar so že dokazale regije, ki so se v Konvenciji županov že aktivirale kot „koordinatorke“. OR poziva Evropsko komisijo, naj še naprej priznava odgovornosti, ki jih prevzemajo ne samo lokalne, ampak tudi regionalne oblasti, in ukrepe, ki jih izvajajo v okviru pobude Konvencija županov (kot to že zdaj počnejo npr. pri pobudi RegionsAdapt);

8. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti dojemajo odsotnost obveznega zakonodajnega okvira v nekaterih državah članicah kot oviro za delovanje. Zato bi se razveselile jasnejšega pooblastila EU ali državnih oblasti za ukrepe na področju prilagajanja. OR pozdravlja nedavna prizadevanja nekaterih držav članic pri uvajanju vidikov prilagajanja v specifično zakonodajo (ki je npr. sledila okvirni direktivi o vodah in direktivi o poplavah) na nacionalni ravni;

9. poziva Evropsko komisijo, naj preuči, koliko lokalnih in regionalnih oblasti v EU in v državah članicah ima strategijo ali načrt za prilagajanje. Na tej podlagi bi Evropska komisija lahko v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi predlagala cilje na ravni EU in na nacionalni ravni, da bi lokalne in regionalne oblasti spodbudila k nadaljnjemu razvoju lokalnih in regionalnih strategij/načrtov prilagajanja;

## **B. VKLJUČEVANJE IN UPRAVLJANJE**

### **Krepitev vključevanja različnih interesnih skupin in odprava omejenega razmišljanja**

10. poudarja, da mora biti pri pregledu strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam – poleg dobro delujočega okvira upravljanja na več ravneh – večji poudarek na nujnem vključevanju več interesnih skupin in sektorjev (namesto omejevanja), da bi bili prilagoditveni ukrepi na lokalni ravni učinkovitejši in bolj celostni. Pregled bi lahko vključeval (ali preusmerjal na) nekaj konkretnih primerov koristi, ki jih prinaša skupno delo, za razliko od izoliranosti, pri soustvarjanju rešitev na regionalni in lokalni ravni. Takšne participativne pristope bi bilo treba močno spodbujati in podpirati, med drugim tudi s projekti, ki jih financira EU (npr. pri prihodnjih razpisih v okviru programov LIFE ali Obzorje 2020);

11. poudarja pomen temeljite preučitve dejavnikov uspeha in ovir pri različnih načinih sodelovanja med znanstveniki, strokovnjaki in oblikovalci politik na lokalni in regionalni ravni. Na podlagi teh podatkov bi bilo treba pripraviti praktična priporočila, ki bi temeljila na konkretnih primerih partnerstev (z več interesnimi skupinami/javno-zasebnih) in ki bi jih bilo treba množično razširjati, npr. prek evropske platforme za prilagajanje podnebnim spremembam (Climate-ADAPT);

12. ponovno poudarja, da je treba prek vseh mogočih komunikacijskih kanalov krepiti zavest o tem, da so enotni ukrepi prilagajanja in blažitve nujni, da bi tako dosegli največje možne sinergije med obema področjema podnebne politike in se izognili slabemu prilagajanju. Zato OR poziva Evropsko komisijo, naj v pregledu preuči inovativne mehanizme za povečanje ozaveščenosti in sprejemanja med regionalnimi akterji (vključno z državljani in podjetji) ter spodbujanje sprememb v obnašanju;

### **Naložbe v krepitev zmogljivosti in izmenjavo znanja**

13. poudarja pomen dodatne krepitve zmogljivosti in odprave vrzeli v znanju evropskih mest in regij ter meni, da sta portal Climate-ADAPT in z njim povezano orodje za podporo prilagajanju mest dobra osnova za to. Slednje je sicer treba stalno utrjevati in bogatiti, še naprej promovirati in bolj povezovati s platformo Konvencije županov, prav tako bo treba izboljšati tudi njegovo prijaznost do uporabnika. OR poziva Komisijo, naj se posvetuje z mesti in regijami, da bi skupaj ugotovili, kako prilagoditi portal Climate-ADAPT, da bi kar najbolj ustrezal njihovim potrebam, in se odločili, ali naj se vključi v spletno mesto Konvencije županov;

14. poudarja, da je treba nadaljevati zbiranje primerov dobre prakse, preskušanih na terenu. Primere dobre prakse iz mest in regij je treba shraniti v enotno, javno dostopno zbirko podatkov, ki bo omogočala enostavno iskanje (npr. na portal Climate-ADAPT in/ali v katalog modelov na spletnem mestu Konvencije županov), da bi olajšali izmenjavo izkušenj med kolegi. Takšna zbirka podatkov bi morala zlasti imeti ustrezne funkcije za lažje opredeljevanje primerov, ki temeljijo na podobnih okoliščinah (npr. podnebna tveganja, gostota prebivalstva) ali ki imajo podobne geografske značilnosti (npr. gorska lega ali lega blizu gora, reke ali morja), da bi lahko razvili tipologije prilagajanja. OR je pripravljen sodelovati pri

prepoznavanju uspešnih regionalnih praks ter angažiranju pionirskih regij, najprej z delom, ki ga opravlja njegova komisija ENVE ter skupina ambasadorjev konvencije OR, ki ga je treba še razširiti in spodbujati;

15. poudarja, da je treba olajšati prenos znanja tudi prek sodelovanja med mesti. Evropska komisija bi morala določiti, promovirati in primerno financirati ustrezne dejavnosti na področju medsebojnega sodelovanja in mentorstva. Programi tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, ki jih je že predlagala Konvencija županov, so se izkazali za uspešne in koristne, zato bi jo bilo treba v prihodnosti ponoviti in razširiti (npr. z vsakoletnimi razpisi);

16. poziva Evropsko komisijo, naj okrepi prizadevanja za vzpostavitev učinkovitega okvira za krepitev zmogljivosti v mestih in regijah. Obilica pobud, orodij in programov EU, ki mestom in regijam že ponujajo razne možnosti krepitev zmogljivosti (npr. delavnice, spletni seminarji, gradiva s smernicami), trenutno povzroča zmedo med upravičenci;

17. kljub nekaterim dosedanjim prizadevanjem – zlasti z nedavno uvedbo novega portala „vse na enem mestu“ (One-Stop-Shop) v okviru agende EU za mesta – bi morala Komisija razjasniti posebnosti, pa tudi možnosti dopolnjevanja različnih storitev, ki se mestom in regijam nudijo na področjih, povezanih s prilagajanjem, ter začeti zapolnjevati vrzeli, ki se pojavljajo med tem procesom ugotavljanja in zbiranja. OR poziva Komisijo, naj v okviru tega procesa:

- (a) kar najbolje izkoristi glavno pobudo EU za prilagajanje, namenjeno mestom in regijam, tj. Konvencijo županov za podnebne spremembe in energijo, ter jo uporabi kot glavno krovno pobudo za lokalne podnebne ukrepe;
- (b) še naprej vnaša vidike prilagajanja v obstoječe pobude EU z mestno, regionalno ali podeželsko razsežnostjo;
- (c) okrepi sinergije z drugimi partnerskimi pobudami (npr. z Regions Adapt, Under2MoU, Resilient Cities Campaign), da zajame njihove izkušnje in znanje, zagotovi večjo skladnost in spodbudi skupne ukrepe v korist mest in regij;
- (d) spodbuja povezave z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi pobudami, ki imajo ambiciozne cilje ter nudijo priložnosti za mreženje in partnerstva, ne glede na to, ali so vključene v katero od prej navedenih pobud;

### **Povečevanje baze znanja o podnebnih tveganjih in ranljivosti**

18. ugotavlja, da morajo vse ravni upravljanja – vključno z mesti in regijami – res dobro razumeti podnebna tveganja in ranljivost na svojih ozemljih, da lahko usmerjajo sprejemanje odločitev ter proces oblikovanja politik. Zato OR poziva Komisijo, naj še naprej podpira okvire za ocenjevanje tveganj in ranljivosti na regionalni in lokalni ravni, saj so izhodišče vsake strategije za prilagajanje, ter podpre delovanje na podlagi dokazov;

19. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti kot oviri za ukrepe prilagajanja redno izpostavljajo 1) pomanjkanje (dostopa do) uporabnih in razumljivih informacij o podnebnju ter 2) pomanjkanje strokovnega znanja in izkušenj pri razlagi teh informacij. Nadaljnja pomoč – z dokumentiranjem in izmenjavo dobrih praks – je torej potrebna, da se jih usmerja skozi obstoječe informacije ter jim pomaga pri zmanjševanju in razlagi učinkov na ravni mesta/regije;

20. poziva Komisijo, naj še naprej podpira stalna prizadevanja regij in mest za podnebne napovedi in ocene tveganj s krepitvijo svojih (raziskovalnih) dejavnosti, povezanih z opredelitvijo ustreznih orodij in metod (za modeliranje tveganj), oblikovanjem scenarijev (makro-) regionalnih podnebnih vplivov in vzpostavljanjem omrežij za podnebne storitve (v okviru programa Obzorje 2020) na mednarodni, evropski in (pod-) nacionalni ravni. S takšnimi omrežji podnebnih storitev se ukvarjajo ustrezni strokovnjaki in ponudniki podatkov (npr. raziskovalne skupnosti), ki poskrbijo, da so informacije in znanje dostopni in razumljivi lokalnim in regionalnim oblikovalcem politik;

21. poudarja pomen podpore razkrivanju podnebnih tveganj, da bi spodbudili prilagajanje in naložbe. Pojavljajo se mnoge nove prostovoljne in/ali zasebne pobude za razkrivanje podnebnih tveganj, ki bi jih lahko Komisija dodatno podprla in promovirala;

22. v zvezi s tem pozdravlja pobudo Komisije, da se preučijo možnosti za sodelovanje z zavarovalniškim sektorjem, saj so zavarovalnice med ključnimi ponudniki podatkov in potencialnih naložb. Spodbuja Komisijo, naj oceni zavarovalne mehanizme, ki bi lahko spodbudili preprečevanje tveganj in podprli zmanjševanje škode, ter sodeluje z zavarovalnicami in tako poskrbi, da bodo svoje znanje in strokovnost na področju modeliranja tveganj ter obvladovanja tveganja nesreč delile z javnim sektorjem. Sedanja uspešna partnerstva bi bilo treba pri pregledu še naprej spodbujati, da bi bila navdih in motivacija ostalim. V zvezi s tem tudi poudarja, da se lahko mesta ali regije, ki so za zavarovalnice izpostavljene visokemu tveganju, soočajo tudi s posebnimi ovirami za naložbe in razvoj, zato spodbuja Evropsko komisijo, naj pri pregledu preuči, kako bi bilo mogoče take težave odpraviti;

### **Preučitev socialno-ekonomskih koristi**

23. meni, da je treba pri pregledu še naprej opozarjati na koristi, ki jih imajo ocene socialno-ekonomskih posledic prilagajanja. Takšna socialno-ekonomska analiza usmerja oblikovalce politik, saj jim nudi jasnejši vpogled v morebitne stroške in koristi ukrepov prilagajanja, za razliko od neukrepanja. S tem pa pomaga ozaveščati, razumeti omejitve glede zmogljivosti ter prepoznati ekonomsko najbolj vzdržne politične izbire;

24. poudarja, da mesta in regije potrebujejo dodatne informacije o različnih metodah, ki se lahko uporabijo za takšno oceno (npr. stroškovna učinkovitost, uporaba več meril, odločanje zainteresiranih strani, preskušanje in opazovanje), in o njihovem pomenu v različnih kontekstih, zato predlaga, da jim Komisija ustrezno pomaga prek svojih referenčnih platform Climate-ADAPT in Konvencija županov;

### **Spremljanje, poročanje in ocenjevanje ukrepov**

25. poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti opremiti z ustreznimi orodji in kazalniki za spremljanje, poročanje in ocenjevanje, da se jim zagotovijo podatki in podpora pri načrtovanju ukrepov prilagajanja na lokalni ravni. Tudi slednje bi lahko promovirali prek referenčnih platform za prilagajanje (Climate-ADAPT in Konvencija županov);

26. je prepričan, da je pomembno, da so mednarodni, evropski, nacionalni in regionalni/lokalni okviri za spremljanje, poročanje in ocenjevanje medsebojno združljivi ter da se nadgrajujejo, kar bo zagotovilo skladnost in zmanjšalo breme za mesta in regije;

27. pozdravlja napredek, ki je bil pri tem dosežen od objave strategije Evropske unije za prilagajanje podnebnim spremembam s pripravo preglednice pripravljenosti na prilagoditev za države članice EU ter standardnih obrazcev Konvencije županov za spremljanje in poročanje za mesta, ki so podpisniki, in je vesel, da med njimi obstajajo tesne povezave, vendar meni, da je treba njihovo uporabo še naprej spodbujati in usmerjati (npr. na spletnem mestu Konvencije županov);

28. poudarja, da je treba preučiti nadaljnje sinergije z drugimi partnerskimi pobudami, ki se hkrati oblikujejo na mednarodni ali evropski ravni (npr. Regions Adapt, CRAFT, Resilient Cities) in imajo lastne sisteme za spremljanje, poročanje in ocenjevanje, vendar poudarja, da nadaljnja prizadevanja za usklajevanje ali sodelovanje ne smejo potekati na račun potreb in interesov mest/regij;

## **C. FINANCIRANJE**

### **Podpiranje dostopa do javnih financ**

29. pozdravlja obstoječe finančne instrumente EU v podporo podnebnih ukrepov na lokalni in regionalni ravni (npr. evropski strukturni in investicijski skladi, pa tudi Obzorje 2020, LIFE, Solidarnostni sklad EU, finančni mehanizem za naravni kapital), vendar poudarja, da je še vedno največji izziv za mesta in regije prav dostop do teh sredstev. Zato poziva Komisijo, naj evropskim lokalnim in regionalnim oblastem zagotovi 1) lahko dostopne in razumljive informacije o razpoložljivih sredstvih in finančnih instrumentih za pripravo in izvajanje akcijskih načrtov ter 2) dodatna navodila in pomoč pri dostopu do obstoječih instrumentov in njihovi uporabi ter morebitnem kombiniranju teh instrumentov (npr. prilagojeno usposabljanje);



30. ponovno opozarja na svoj predlog o sprejetju pristopa na podlagi celotnega življenjskega cikla k ocenjevanju stroškov in koristi kapitala, s katerim se lahko zagotovi, da se naložbe ki so odporne na podnebne spremembe, dolgoročno povrnejo. Bilance in registri tveganj morajo zajeti gospodarske, okoljske in socialne posledice ukrepov in kapitalskih naložb, v katerih podnebne spremembe niso upoštevane, ali posledice neukrepanja;

31. izraža upanje, da bo pregled dal večji poudarek morebitni vlogi regij pri omogočanju dostopa do nekaterih shem financiranja. Nekateri regije že zdaj pomagajo pri upravljanju in razdeljevanju strukturnih skladov EU ter povezovanju in združevanju manjših projektov, ki se jih lotevajo občine na svojem ozemlju, ali pa neposredno nudijo financiranje. Vseeno pa OR poudarja, da je še naprej potrebno usmerjanje, da bi ti organi upravljanja lahko v celoti izkoristili potencial razpoložljivih evropskih sredstev in inovativnih finančnih instrumentov;

32. poziva Komisijo, naj dodatno preuči zamisel o hitrem dostopu do finančnih instrumentov za posamezne lokalne in regionalne oblasti na podlagi dejavnikov, kot je dejstvo, da so se celoviti prilagoditvi že javno zavezale (npr. s pridružitvijo Konvenciji županov) z izvedbo celovite ocene tveganja in ranljivosti ter oblikovanjem akcijskega načrta za prilagajanje. Takšen hiter dostop bi Komisija lahko omogočila in spodbudila z revizijo predpogojev za dostop do nekaterih skladov ali meril za izbiro in dodelitev sredstev v okviru različnih programov (kot sta Obzorje 2020 in LIFE). Takšno usmeritev bi bilo treba tudi odločneje preučiti v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, s priporočilom, da vsi upravni organi izberejo možnost, ki je že določena v nekaterih regionalnih operativnih programih, tj. dajanje prednosti pobudam iz akcijskih načrtov za trajnostno energijo ter iz akcijskih načrtov za trajnostno energijo in preprečevanje podnebnih sprememb, ki so jih sprejele občine, ki sodelujejo v Konvenciji županov;

#### **Izpopolnitev obstoječih finančnih instrumentov**

33. pozdravlja pobudo Evropske komisije, da med pripravo naslednjega večletnega finančnega okvira preuči napredek pri izvajanju različnih skladov EU ter uporabi nepovratnih sredstev in drugih finančnih instrumentov (npr. izkušnje iz programa LIFE ter vključevanje podnebnih ukrepov v sklade ESI). To bi moralo prispevati k 1) vzpostavitvi prave kombinacije splošnih finančnih instrumentov in bolj specifičnih finančnih instrumentov za prilagajanje brez zmanjševanja potrebnih proračunskih sredstev za blažitev podnebnih sprememb ter k 2) oblikovanju priporočil za prihodnje razpise za projekte (npr. v okviru programov LIFE in Obzorje 2020), s čimer bi zapolnili preostale vrzeli pri financiranju lokalnih ukrepov za prilagajanje na podnebne spremembe;

34. poudarja, da program LIFE – oziroma še natančneje integrirani projekti za podnebne ukrepe v okviru tega programa za mesta in regije – velja za enega najpomembnejših finančnih instrumentov za preizkušanje in prikaz ukrepov za prilagajanje na podlagi medsektorskega pristopa in na velikih območjih (na regionalni, medregionalni, nacionalni ali nadnacionalni ravni), zato Komisijo močno spodbuja, naj program podaljša in ga podpira tudi v prihodnje;

#### **Spodbujanje naložb**

35. priznava, da imajo mnoga evropska mesta in regije ogromno neizkoriščenih možnosti za pritegnitev dodatnih naložb in da se soočajo s številnimi hudimi ovirami pri izvedbi lastnih naložb;

36. zato meni, da mora Komisija še naprej preučevati inovativne načine za usmerjanje naložb, namenjenih ukrepom prilagajanja, k lokalnim in regionalnim oblastem, ter jo poziva, naj tem zagotovi ustrezno strokovno svetovanje, usmerjanje in pomoč pri pripravi izvedljivih naložb (npr. v okviru evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe ali drugih vrst usmerjenih dejavnosti za krepitev zmogljivosti), kakor tudi financiranje. V pregledu bi lahko navedli primere mehanizmov za obravnavo zasebnih vlagateljev in sodelovanje z zavarovalnicami – in Komisija bi morala še naprej podpirati pilotne pobude v tej smeri;

#### **Kombiniranje javnih in zasebnih sredstev**

37. poudarja, da bi bilo treba mestom in regijam pomagati najti kombinacijo javnih in zasebnih sredstev – iz mednarodnih, evropskih, nacionalnih in lokalnih virov –, ki bi bila glede na njihove lokalne razmere najprimernejša za financiranje ukrepov prilagajanja. Kot je bilo poudarjeno v vmesnem pregledu večletnega finančnega okvira 2014–2020, bo Komisija nadalje preučila možnosti, kako z združevanjem sredstev EU ter sredstev iz nacionalnih in zasebnih virov pokriti preostale potrebe po naložbah;

**D. VSTOP na mednarodno prizorišče****Mednarodni izziv, ki terja mednarodni odziv**

38. ugotavlja, da se je mednarodni dialog o podnebnih vprašanjih v zadnjih letih poglobil, kar je privedlo do sprejetja novih mednarodnih sporazumov, kot so Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 in Pariški sporazum o podnebnih spremembah, zato poziva Komisijo, naj svoje ukrepe še bolj umesti v te globalne okvire, postane še boljši zgled ter pomaga ustvarjati sinergije med njimi;

39. poudarja, da bo pri pregledu bolje proučen čezmejni vidik obvladovanja podnebnih tveganj. Zato se zdi, da je makroregionalno sodelovanje s spodbujanjem izmenjave informacij in skupnim delom, ki presega upravne meje, ustrezen pristop za izboljšanje prilaganja EU podnebnim spremembam. Komisija bi zato morala razmisliti o tem, da bi svoje pilotne nadnacionalne pobude – v Podonavju, regiji Baltskega morja, alpski regiji ter jadranski in jonski regiji – razširila tudi na druge makroregije v Evropi in drugod ter jih podpirala tudi v prihodnje;

40. poziva Komisijo, naj več pozornosti nameni prednostim, ki bi jih prineslo sodelovanje med regijami (in med mesti). Nova svetovna konvencija županov za podnebne spremembe in energijo bo tako za druge regije v svetu nova priložnost, da izkoristijo evropske izkušnje in primere, hkrati pa bo priložnost za evropske lokalne in regionalne oblasti, da se učijo od svojih kolegov z drugih celin;

41. poudarja, da bi bilo treba – glede na nedavne napovedi UNFCC (Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja) o prihodnjih migracijskih tokovih – pri pregledu obravnavati povezavo med prilagajanjem na podnebne spremembe in migracijami, zato bi bilo treba vključiti novo poglavje o izzivih in priložnostih, ki nastajajo zaradi migracij, ki jih povzročajo podnebne spremembe. Komisija bo zato preučila možnosti za nadaljnjo podporo mestom in regijam pri soočanju z mobilnostjo ter morebitnim vključevanjem migrantov in beguncev;

42. za zaključek Odbor regij izraža svojo pripravljenost za sodelovanje v postopku posvetovanja z zainteresiranimi skupinami o pregledu strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam, ki ga bo Evropska komisija izvedla v začetku leta 2017, ter meni, da so priporočila iz tega mnenja, pa tudi iz drugih mnenj, ki se nanašajo na temo prilaganja <sup>(1)</sup>, dobra podlaga za prihodnje izmenjave.

V Bruslju, 9. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

<sup>(1)</sup> Učinkovit sistem gospodarjenja z vodnimi viri: pristop k inovativnim storitvam (poročevalec: Cees Loggen)  
Vmesna ocena programa LIFE (poročevalec: Witold Stepień)  
Akcijski načrt za Sendajski okvir za zmanjšanje tveganja nesreč 2015–2030: pristop k nesrečam na osnovi tveganja za vse politike EU (poročevalec: Adam Banaszak)  
Uresničevanje Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah – teritorialni pristop h konferenci COP22 v Marakešu (poročevalec: Francesco Pigliaru)

**Mnenje Evropskega odbora regij – Podpiranje mladih evropskih kmetov**

(2017/C 207/11)

**Poročevalec:** Arnold Hatch (UK/ECR), član občinskega sveta, Craigavon

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

## EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. ugotavlja, da je le okoli 6 % upraviteljev kmetij mlajših od 35 let, več kot polovica pa jih je starejših od 55 let. Povečanje deleža starejših je splošna značilnost prebivalstva EU zaradi podaljšanja pričakovane življenjske dobe in upada stopnje rodnosti. Vendar je ta trend v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji izrazitejši v kmetijstvu. Ker starejši kmeti živijo dlje, ker prejemajo precejšnje spodbude, da ostajajo dlje aktivni v kmetijstvu, in le malo spodbud, da prenehajo, se kmetijska delovna sila v Evropi postopoma stara, kar močno ovira vstop novim kmetom;
2. meni, da starejši kmeti oklevajo s prenosom svojih kmetij tudi, ker je kmetovanje življenjski slog, ki sloni na skupnosti in se nadaljuje tudi po zakonski upokojitveni starosti. S tega vidika se kmetovanje razlikuje od številnih drugih gospodarskih dejavnosti. Prenosi so pogosto onemogočeni tudi, ker starejši upravitelji kmetij težko zapustijo kmetije in postopoma prenehajo s kmetovanjem, ker sta njihovo prebivališče in kraj kmetijskih dejavnosti ista. Splošni beg možganov s podeželskih območij še zaostreje ta problem, saj se vse bolj izobrazena delovna sila ne zanima več za delovna mesta v kmetijstvu;
3. meni, da veliko mladih dojema kmetijstvo kot nezaželeno poklicno področje zaradi nizkega dohodka, nizke donosnosti naložb, dolgega delovnika, malo priložnosti za dopust, še posebej za živinorejce, ter številnih, s kmetijstvom povezanih tveganj in negotovosti. Neposredno nasledstvo znotraj iste družine je sicer še vedno najobičajnejši način vstopa v kmetijstvo, vendar pokazatelji kažejo, da narašča število novih kmetov, ki kmetij niso podedovali. Izzivi podeželskih območij – omejen ali otežen dostop do prevoza, slabe komunikacije, šolske, kulturne, socialne in zdravstvene storitve – ta problem dodatno zaostreje. Da bodo mladi ostali na podeželju, potrebujejo razvito podeželsko gospodarstvo s storitvami in prostočasnimi možnostmi, sicer se bodo raje preselili v mesta in izbrali nekmetijsko zaposlitev;
4. meni, da je zaradi pomanjkanja mladih, ki se odločijo za kmetijski poklic, v nevarnosti gospodarska in socialna vzdržnost podeželskih območij. Podpiranje mladih kmetov je prvi pogoj za ohranjanje kmetijstva po vsej EU in podeželja pri življenju, da bi dosegli cilj teritorialne kohezije iz Lizbonske pogodbe;
5. ponovno poziva Komisijo in države članice, naj bodo bolj proaktivne pri spodbujanju in omogočanju uveljavljanja mladih na podeželskih območjih, zlasti žensk, tako da promovirajo dejavnosti, ki kmetom pomagajo, da lažje uskladijo poklicno in zasebno življenje <sup>(1)</sup>;
6. meni, da je treba narediti več za opredelitev in obravnavo omejitev, s katerimi se še vedno soočajo ženske, ki začnajo in razvijajo poklicno pot v tem sektorju;
7. opozarja, da je Evropski svet mladih kmetov leta 2015 objavil Manifest mladih kmetov, v katerem poziva k dostopu do zemljišč in posojil s pomočjo ukrepov javne podpore, ureditvi za odpravo nepoštenih trgovinskih praks v verigi preskrbe s hrano, ukrepom za zmanjšanje nestanovitnosti dohodka mladih kmetov, pravni zaščiti vseh standardov EU v trgovinskih pogajanjih, povečani podpori za promocijo proizvajalcev EU ter podpori za dostop do zemljišč, da bodo mladi kmeti lahko ohranili in zaščitili prst in optimizirali rabo tal za proizvodnjo hrane;

<sup>(1)</sup> CdR 65/2012.

8. deli zaskrbljenost, ki je bila izražena v izjavi konference v Corku z dne 6. septembra 2016, glede odseljavanja s podeželja in bega mladih ter glede potrebe, da podeželska območja in skupnosti (pokrajina, kmetije, vasi in majhna mesta) ostanejo privlačni za življenje in delo, tako da se izboljša dostop do storitev in priložnosti za podeželske državljane ter spodbuja podjetništvo v tradicionalnih podeželskih panogah in v novih gospodarskih sektorjih;

### Financiranje

9. meni, da je sedanja gospodarska kriza otežila dostop do posojil številnim mladim podjetnikom na podeželju, ki pogosto nimajo jamstva za posojila in se soočajo s pretirano birokracijo;

10. pozdravlja oblikovanje instrumenta za jamstva v kmetijstvu, ki sta ga marca 2015 predlagali Komisija in Evropska investicijska banka, da bi mladim kmetom olajšali dostop do posojil;

11. je zadovoljen, da so bili z reformo SKP 2014–2020 uvedeni novi ukrepi za podporo mladim kmetom pri ustanavljanju kmetij. Vendar ga skrbi, da bosta birokracija in upravno breme ovirala izvajanje teh ukrepov. Preprečiti je treba, da zaradi pretirane birokracije mladi kmeti ne bi mogli v polni meri izkoristiti novih ukrepov. V nekaterih državah članicah mladi kmeti na primer uporabljajo partnerske strukture, zato morajo ukrepi iz Bruslja ustrezati tovrstnim pravnim in finančnim strukturam na lokalni ravni;

12. poziva države članice, naj izkoristijo možnosti iz nove SKP za podporo mladim kmetom in menjavo generacij, na primer pomoč iz členov 50 in 51 Uredbe (EU) št. 1307/2013;

13. opozarja na priložnosti za mlajše kmete, ki jih ponujajo skladi ESI<sup>(2)</sup>, in sicer za oblikovanje in uvedbo finančnih instrumentov v obliki posojil, jamstev ali lastniških skladov, da se omogoči dostop do finančnih sredstev tistim, ki jih potrebujejo;

14. ugotavlja pa, da se ekonomski položaj mladih kmetov najbolj in najučinkoviteje okrepi s prevzemom kmetije. Da bi okrepili ekonomski položaj mladih kmetov po prevzemu kmetij v okviru partnerstev, bi bilo treba spremeniti člen 50(5) Uredbe (EU) št. 1307/2013. Zato Odbor regij predlaga, da se pri morebitni reviziji te uredbe črta drugi stavek člena 50(5), ki bi se torej glasil tako: „Plačilo za mlade kmete se odobri posameznemu kmetu za največ pet let.“ Poleg tega poziva Evropsko komisijo, naj poišče začasno rešitev, ki bo mladim kmetom omogočala, da v polni meri izkoristijo te ukrepe;

15. ugotavlja, da namerava Komisija v uredbi omnibus, objavljeni leta 2016, razširiti možnost uporabe podpore v obliki finančnih instrumentov tudi na zagonsko pomoč za mlade kmete, kar bo omogočilo povečati finančna sredstva za to skupino ob upoštevanju narave tovrstnih instrumentov (učinek pomoči posojila ali jamstva je veliko nižji kot pri nepovratnih sredstvih);

16. meni, da je treba podporo v prvi vrsti nuditi družinskim kmetijam, če ustvarjajo dodano vrednost in delovna mesta, ter novim generacijam kmetov omogočiti, da vstopijo v sektor, saj je lažje predati kmetije, ki so donosne in primerno velike;

### Dostop do zemljišč in preprečevanje prilaščanja zemljišč<sup>(3)</sup>

17. spominja, da Evropska komisija v poročilu o potrebah mladih kmetov razlaga, da je razpoložljivost zemljišč za nakup in najem med največjimi problemi, s katerimi se soočajo mladi in novi kmeti<sup>(4)</sup>;

<sup>(2)</sup> To urejajo členi 37 do 46 Uredbe o skupnih določbah (EU) št. 1303/2013 ter njeni delegirani in izvedbeni akti.

<sup>(3)</sup> Prilaščanje zemljišč je nakup kmetijskih površin v velikem obsegu, ne da bi se predhodno posvetovali z lokalnimi prebivalci oziroma pridobili njihovo soglasje. V končni fazi to prilaščanje zmanjšuje možnosti lokalnih prebivalcev za samostojno vodenje kmetijskih gospodarstev.

<sup>(4)</sup> [http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf).

18. z zaskrbljenostjo priznava, da se kmetijstvo vse hitreje odmika od modela družinske kmetije, zato je bilo leto 2014 določeno za mednarodno leto družinskega kmetovanja, da bi svetovno javnost opozorili na to vprašanje. Ker so zemljišča za nekmetijske vlagatelje običajno varna naložba, mladi kmeti, ki želijo ustanoviti kmetijsko podjetje, vse težje dostopajo do njih;

19. poziva Komisijo, naj oceni neposredne in posredne učinke evropske politike na koncentracijo lastništva zemljišč in prilaščanje zemljišč v Evropi. Skupna kmetijska politika (SKP) in njene subvencije na primer izrecno dajejo prednost velikim kmetijam in potiskajo majhne kmetije na stranski tir, kar lahko ima raznovrstne posledice za različne sektorje;

20. ugotavlja, da imajo številne države članice nacionalno ureditev, ki preprečuje prisilno koncentracijo lastništva zemljišč in nakupe tujcev, na primer podeljevanje predkupne pravice, zato meni, da bi morale imeti države članice in regije več pooblastil za urejanje kmetijskih zemljišč ter bi morale v ta namen določiti omejitve, zlasti za obravnavo pojava prilaščanja zemljišč in koncentracije lastništva zemljišč v Evropi, ki omejujeta možnosti mladih kmetov na začetku poklicne poti;

21. čeprav ima Evropska komisija zelo omejeno pristojnost pri urejanju trga kmetijskih zemljišč (ki je v nacionalni pristojnosti), bi lahko razmislili o naslednjih idejah:

- spodbujati uporabo možnosti v okviru razvoja podeželja, da se podprejo novi ukrepi za spodbujanje mobilnosti lastništva zemljišč (skladi kmetijskih zemljišč, pobude za posredovanje kmetijskih zemljišč in druge pobude na lokalni ravni za spodbujanje dostopa novih kmetov do zemljišč),
- razširiti obseg podpornih ukrepov na nove kmetijske poslovne modele (zlasti inovativne vrste partnerstev med kmeti),
- spodbujati aktivnejše nacionalne politike s priporočili EU o dostopu do zemljišč, vključno z dobrimi praksami (odvisno od zadanih ciljev).

22. meni, da industrija, prstočasni sektor in še posebej vse večja urbanizacija vodijo v hitro preoblikovanje in izginjanje kmetijskih zemljišč, zato bi bilo treba lokalne skupnosti vključiti v sprejemanje odločitev o uporabi zemljišč ter jim s tem dati dodatne pravice in priložnosti;

### **Zaposlovanje in usposabljanje**

23. poudarja, da je treba dati mladim kmetom dolgoročne možnosti, ki bodo preprečile odseljevanje s podeželja, ter poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo pobude za podporo podjetništva, nastajajočih industrij ter kmetijskega in gozdarskega trga dela, da se ustvarijo nova in ohranijo sedanja delovna mesta v kmetijstvu ter da postanejo privlačnejša za mlade;

24. ugotavlja, da so potrebe mladih kmetov po usposabljanju in informacijah precejšnje in zelo raznolike; za nekatere mlade kmete so najpomembnejše tehnološke spretnosti in znanja, povezana z razvojem kmetijske strategije, drugi potrebujejo podjetniška znanja in spretnosti na področju trženja, mreženja, komunikacij in financ, da bodo njihove kmetije še naprej donosne. Kmeti se vedno ne zavedajo, da bi jim vsa ta različna znanja lahko koristila, saj raje vodijo kmetije na tradicionalen način in ne prepoznajo potrebe po spremembah;

25. zato meni, da si je treba prizadevati za ozaveščanje o teh priložnostih in koristih izpopolnjevanja za doseg sekundarne in terciarne izobrazbe. Lokalne in regionalne oblasti, nacionalni uradi in organi EU imajo pri tem pomembno vlogo;

26. poudarja, da so mladi kmeti tudi mladi podjetniki, zato izpostavlja velik potencial programa Erasmus za mlade podjetnike (financiran iz programa COSME za spodbujanje konkurenčnosti MSP). Program omogoča čezmejno izmenjavo, ki novim podjetnikom in tistim, ki to želijo postati, nudijo priložnost, da spoznajo izkušnje že uveljavljenih podjetnikov, zato ga je treba ustrezno podpreti in izvajati tudi v primarnem sektorju;

27. spominja, da je Odbor regij v mnenju o inovacijah in posodobitvi podeželskega gospodarstva priporočal posodobitev poklicnega usposabljanja, ki se ponuja v podeželskih regijah, njegovo prilagoditev svetovnim konkurenčnim pogojem in potrebam lokalnih podjetij ter povečanje sredstev ESS, dodeljenih poklicnemu usposabljanju na podeželskih območjih <sup>(5)</sup>.

V Bruslju, 9. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

---

<sup>(5)</sup> CdR 2799/2015.

**Mnenje Evropskega odbora regij – Potreba po evropski strategiji o vprašanjih, povezanih z alkoholom, in njena priprava**

(2017/C 207/12)

**Poročevalka:** Ewa-May Karlsson (SE/ALDE) članica občinskega sveta, Vindeln

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**PREDPOSTAVKE ZA OBRAVNAVO VPRAŠANJ, POVEZANIH Z ALKOHOLOM, NA RAVNI EU**

**Upoštevanje načela subsidiarnosti, konteksta in delovnih mest**

1. na splošno priporoča, da je treba z znanstvenimi merili opredeliti pojme „prekomerno“ in „škodljivo“ uživanje alkohola ter „zloraba“ alkohola;
2. ugotavlja, da so škodljivi vzorci pitja alkohola povezani z visokimi družbenimi stroški; poudarja, da bi morali imeti dobro počutje, zdravje in kakovost življenja evropskih državljanov prednost pred gospodarskimi interesi;
3. meni, da je v skladu s Pogodbo cilj ukrepov na področju zdravja izboljšati zdravje prebivalcev, spodbujati raziskave ter preprečevati bolezni in tveganja za zdravje, vključno z ogrožanjem zdravja zaradi načina življenja, kot je zloraba alkohola;
4. se zaveda posebne ranljivosti zaradi izpostavljenosti alkoholu med nosečnostjo, v zgodnjem otroštvu in adolescenci ter nevroloških okvar zaradi motenj v nevrološkem razvoju;
5. opozarja, da je pri obravnavi vprašanj, povezanih z alkoholom, treba spoštovati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter da mora biti cilj dopolnjevanje nacionalnih ukrepov na tem področju in pobud zdravstvene politike držav članic ter spodbujanje sodelovanja med državami članicami;
6. opozarja, da je treba upoštevati nacionalne vzorce uživanja alkohola, zdravstveno stanje prebivalcev in zdravstveno neenakost ter kulturno, geografsko in zgodovinsko ozadje. Pomembno je, da se upoštevajo različne okoliščine in potrebe v različnih evropskih regijah in občinah;
7. poudarja, da imajo organi in institucije EU pomembno vlogo, da države članice na različne načine podprejo pri spodbujanju raziskav ter ocenjevanju strategij, ukrepov, akcij in učinkov zakonskih sprememb in prepovedi;
8. priznava pomen vinskega sektorja s tremi milijoni zaposlenih <sup>(1)</sup>, pivovarstva z 2,3 milijona delovnih mest v celotni proizvodni verigi <sup>(2)</sup> in sektorja žganih pijač z več kot milijonom zaposlenih v proizvodnji in prodaji <sup>(3)</sup>. Proizvodnja poleg tega koristi tudi gostinstvu in turizmu ter s tem prispeva k dodatnim delovnim mestom;

<sup>(1)</sup> <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

<sup>(2)</sup> [http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU\\_economic\\_report\\_2016\\_web.pdf](http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf)

<sup>(3)</sup> <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

**Družbene, socialne in gospodarske posledice zlorabe alkohola**

9. ugotavlja, da je uživanje alkohola največji dejavnik tveganja za zdravje za osebe med 15. in 49. letom starosti na svetovni ravni ter se uvršča pred kajenje<sup>(4)</sup>. Po nacionalnih statističnih podatkih je uživanje alkohola v starostni skupini od 15 do 64 let vzrok za smrt enega od sedmih moških in ene od 13 žensk<sup>(5)</sup>;
10. se zaveda dejstva, da tvegano uživanje alkohola, zloraba alkohola in odvisnost od alkohola povzročajo precejšnje gospodarske stroške v obliki izpada proizvodnje (11,3 milijarde EUR) in brezposelnosti (17,6 milijarde EUR)<sup>(6)</sup>;
11. poudarja, da so neposredni družbeni stroški škode, ki jo povzroča alkohol, v EU ocenjeni na 155,8 milijarde EUR, pri čemer se večina (82,9 milijarde EUR) ne nanaša na zdravstvo<sup>(7)</sup>. Če se upošteva tudi škoda za tretje osebe, tj. škoda, ki jo lahko utrpijo družba, mladoletniki ter ženske in moški, ki so v stiku z uživalci alkohola, se družbeni stroški uživanja alkohola podvojijo<sup>(8)</sup>;
12. poudarja, da je treba izvajati ukrepe za preprečevanje nasilja, pri čemer je treba nameniti posebno pozornost najbolj ranljivim skupinam in določenim situacijam, kot so spolne zlorabe na prizoriščih nočnega življenja;
13. poudarja, da se družbeni stroški, povezani z alkoholom, povprečno ocenjujejo na približno 1,3 % BDP neke države<sup>(9)</sup>;
14. opozarja, da je zloraba alkohola dejavnik tveganja za več kot 60 kroničnih obolenj. Število kroničnih obolenj v Evropi narašča in zdravstvu letno povzroča stroške v višini približno 700 milijard EUR<sup>(10)</sup>;

**Prihodnja obravnava vprašanj, povezanih z alkoholom, na ravni EU**

15. poziva k novi strategiji EU o alkoholu in želi zagotovilo, da bodo institucije EU tudi v prihodnje krepile tovrstne zmogljivosti držav članic in skrbele za učinkovito usklajevanje; zato podpira pozive Sveta in Evropskega parlamenta k močnejšemu političnemu vodstvu v zvezi s tem vprašanjem<sup>(11)</sup>;
16. opozarja, da bi morali skupni ukrepi na ravni EU vsebovati tudi priporočila in sklicevanja na primere dobre prakse za krepitev nacionalnih, regionalnih in lokalnih dejavnosti;
17. poudarja, da bi morala Evropska komisija tiste države članice, ki se odločijo za razvoj preventivnih ukrepov glede uživanja alkohola, spodbujati in ne omejevati;
18. poudarja, da je pomembno lokalnim in regionalnim oblastem omogočiti, da prispevajo svoje znanje in izkušnje, saj najboljše poznajo potrebe in pogoje za preprečevanje zlorabe alkohola in omejevanje negativnih posledic uživanja alkohola za družbo ter lahko nanje najboljše vplivajo. Lokalna raven je še zlasti pomembna, ker je najbližje ljudem in skupnostim, ki jo tvorijo;

<sup>(4)</sup> [http://www.euro.who.int/\\_\\_data/assets/pdf\\_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1](http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1).

<sup>(5)</sup> [http://www.euro.who.int/\\_\\_data/assets/pdf\\_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf](http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf)

<sup>(6)</sup> Center of Addiction and Mental Health (2012), *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe* (Uživanje alkohola, odvisnost od alkohola in bolezni, ki jih povzroča uživanje alkohola).

<sup>(7)</sup> Prav tam.

<sup>(8)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(9)</sup> [http://ec.europa.eu/health/archive/ph\\_determinants/life\\_style/alcohol/documents/alcohol\\_europe\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf).

Anderson, P., in Baumberg, B. (2006). *Alcohol in Europe: A public health perspective* (Alkohol v Evropi z vidika javnega zdravja). London: Institute of Alcohol Studies.

<sup>(10)</sup> [http://ec.europa.eu/health/major\\_chronic\\_diseases/docs/reflection\\_process\\_cd\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf).

<sup>(11)</sup> <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216%2801%29>.



19. odobrava preventivne ukrepe Komisije v zvezi z alkoholom v okviru prihodnjih prizadevanj za preprečevanje kroničnih bolezni, vendar pa ti ne zadoščajo, saj ne obravnavajo vidika preventive in škode za tretje osebe<sup>(12)</sup>;
20. v skupna prizadevanja EU bi bilo treba vključiti priporočila, katerih cilj je preprečiti, da bi se zloraba alkohola in s tem povezana tveganja uporabljali za promocijo turističnih destinacij;
21. meni, da je pomembno strateško delo z vprašanji, povezanimi z alkoholom, opreti na tekoče delo na mednarodni ravni in se z njim uskladiti; v zvezi s tem poudarja, da si je pri nadaljnjem delu treba prizadevati za večje sinergijske učinke z akcijskim načrtom Svetovne zdravstvene organizacije<sup>(13)</sup> in cilji Združenih narodov glede trajnostnega razvoja;
22. opozarja, da so nevladne organizacije s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami na mednarodni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni pomembni akterji, s katerimi bi bilo treba sodelovati;

#### **GLAVNE TOČKE ZA PRIHODNJO OBRAVNAVO VPRAŠANJ, POVEZANIH Z ALKOHOLOM, NA RAVNI EU**

##### **Potreba po forumih za usklajevanje na ravni EU**

23. opozarja, da se je v štirih letih, ki so pretekla od prejšnje strategije EU o alkoholu (2006–2012)<sup>(14)</sup>, v določeni meri nadaljevalo delo v vzpostavljenih platformah za usklajevanje, in sicer v odboru za nacionalno alkoholno politiko in ukrepe CNAPA in evropskem forumu za alkohol in zdravje EAHF. Ta in drugi forumi so tudi v prihodnje potrebni za obravnavo vprašanj, povezanih z alkoholom. Njihovo znanje in izkušnje je treba uporabiti in nadalje razviti;
24. opozarja, da se tako akcijski načrt o uživanju alkohola med mladimi in občasnem nezmernem popivanju kot tudi skupni ukrep za zmanjševanje škode zaradi uživanja alkohola (RARHA) leta 2016 zaključita; poudarja, da je nujno treba podaljšati akcijski načrt in/ali pripraviti nov akcijski načrt za otroke in mladostnike;
25. poudarja pomen podpore EU za raziskave ter za hitrejšo uporabo znanja v praksi in novih delovnih metodah. Treba je preučiti, kako lahko ukrepi hkrati pripomorejo k zmanjšanju neenakosti na področju zdravja;
26. pozdravlja izmenjavo primerov dobre prakse znotraj držav članic in med njimi. To je strateškega pomena in spodbuja učenje, zbiranje informacij in opredeljevanje skupnih težav. Ukrepi in akcije bi morali temeljiti na dejstvih in praktičnih izkušnjah glede stroškovne učinkovitosti;
27. poudarja pomen ustreznega nadzora razvoja ukrepov politike v zvezi z alkoholom. Treba je nadalje razviti obstoječe baze podatkov, ki temeljijo na primerljivih, zanesljivih in standardiziranih kazalnikih za spremljanje in analizo;
28. meni, da je treba oblikovati skupino strokovnjakov, da se podpre znanstveno podprto zbiranje podatkov;

##### **Trženje in oglaševanje alkoholnih pijač**

29. poudarja, da trženje in oglaševanje segata preko meja, zato je sodelovanje med državami članicami zelo pomembno;
30. ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti otrok in mladoletnikov trženju in oglaševanju alkoholnih pijač bi morali biti omejevalni in prisilni, kar pomeni, da bi morali prepovedovati tako trženje kot tudi oglaševanje alkohola, usmerjeno v otroke;

<sup>(12)</sup> Izraz „škoda za tretje osebe“ se nanaša na škodo, ki lahko nastane za družbo in posameznike v okolici uživalcev (angl. alcohol's harm to others).

<sup>(13)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(14)</sup> Mnenje Odbora regij Strategija EU za podporo državam članicam pri zmanjševanju škode zaradi uživanja alkohola (UL C 197, 24.8.2007, str. 48).

31. poudarja, da morajo proizvajalci in distributerji alkoholnih pijač strogo izpolnjevati veljavne predpise v zvezi s trženjem in oglaševanjem;

32. poziva, naj se pri delu za zmanjšanje vpliva trženja in oglaševanja alkohola na otroke in mladostnike upoštevajo tudi trženje prek družbenih medijev in na internetu ter promocijsko prikazovanje izdelkov in drugi izdelki, povezani z alkoholnimi znamkami. Na Finskem je od leta 2015 prepovedana uporaba tekmovanj in iger za trženje alkohola. Prepovedano je tudi oglaševanje alkohola na javnih mestih in v družbenih medijih <sup>(15)</sup>;

33. opozarja, da je sponzoriranje športnih in kulturnih prireditvev rastoči trg in stroškovno učinkovita strategija trženja. Mlade se na ta način nagovarja na prireditvenih mestih in s televizijskimi oglasi ter s tem izpostavlja oglaševanju alkohola;

34. poudarja, da je treba v vse dejavnosti trženja in oglaševanja alkoholnih pijač vključiti informacije o tveganjih zlorabe alkohola;

35. se zaveda dejstva, da v EU pri trženju alkohola obstaja visoka stopnja prostovoljnega samonadzora. Mnenja so deljena glede tega, ali to dejansko zatira uživanje alkohola <sup>(16)</sup>, jasno pa je tudi, da samonadzor ni dovolj za zaščito nosečnic, otrok in mladostnikov pred negativnimi učinki alkohola <sup>(17)</sup>;

#### **Pravice otroka in mladostnika**

36. opozarja, da vse preveč otrok in mladostnikov odrašča v družinah, v katerih sta prisotna odvisnost od alkohola in zloraba alkohola. Po ocenah v EU od pet do devet milijonov otrok živi v družinah, kjer se prekomerno uživa alkohol <sup>(18)</sup>. Za te otroke obstaja tveganje, da bodo deležni slabših pogojev za izobraževanje in zdravje;

37. meni, da je pomembno opredeliti področja, na katerih morajo države članice razviti ukrepe za zmanjšanje obsežnega uživanja alkohola med mladimi, katerih cilj mora biti, da se zagotovi varno in zdravo okolje za otroke in mlade; v zvezi s tem poudarja pomen spodbujanja priložnosti in zabav, ki niso povezane z uživanjem alkohola;

38. se zaveda, da sta še zlasti ranljivi obdobji nosečnosti in dojenja, ko se tudi izrazijo motnje v razvoju zarodka zaradi alkohola; alkohol lahko vpliva na rast in razvoj zarodka v vseh fazah nosečnosti in ni znana nobena varna količina alkohola, ki se lahko uživa med nosečnostjo;

39. se strinja s stališčem, da je namen Konvencije ZN o otrokovih pravicah tudi zaščita otrok in mladostnikov pred škodljivimi učinki alkohola. Člen 33 zavezuje podpisnice, da ravnajo v dobrobit otroka in pri vseh sklepih, ki zadevajo otroke, upoštevajo otroke in njihove interese;

40. meni, da so prednostnega pomena preventivni ukrepi med nosečnostjo, v otroštvu in adolescenci, ki spodbujajo kulturo preprečevanja in spodbujanja zdravja;

41. opozarja na pomen šole kot pomembnega kraja za spodbujanje zdravja, kjer se lahko okrepijo dejavniki za zaščito otrok ter zgodaj prepoznajo zloraba alkohola in ogroženi otroci. Šolski pouk o nevarnostih alkohola mora temeljiti na znanstvenih dokazih, saj programi in dejavnosti, ki so zgolj informativni, nimajo potrebnega učinka, morajo pa celovito doseči vse deležnike v izobraževanju: učence, družine in učitelje;

<sup>(15)</sup> <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>.

<sup>(16)</sup> Babor, T. F. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. Addiction. (Alkohol ni običajno tržno blago – povzetek druge izdaje. Zasvojenost)

<sup>(17)</sup> CAMY, (2003). Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003 (Oglaševanje alkohola na športnih televizijskih programih 2001–2003): Center on Alcohol Marketing and Youth, Madden, P. A., in Grube, J. W. (1994). The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992 (Pogostost in vrsta oglaševanja alkohola in tobaka med televizijskimi športnimi prenosi 1990–1992). Am J Public Health.

<sup>(18)</sup> [http://ec.europa.eu/health/archive/ph\\_determinants/life\\_style/alcohol/documents/alcohol\\_europe\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf), str. 6.

42. meni, da je pomembno zmanjšati zlorabo alkohola pri odraslih, tudi z izobraževalnimi ukrepi, saj so zgledi odraslih odločilnega pomena za učinkovite preventivne ukrepe za mlade in mlade odrasle. Izobraževalno gradivo tako za odrasle kot tudi za mlade bi morali pripraviti neodvisni raziskovalni organi. V ta namen bi bilo treba sodelovati s hotelirstvom in gostinstvom pri izobraževanju o odgovornem točenju alkoholnih pijač, da se čim bolj zmanjša prekomerno uživanje alkohola med odraslimi;

43. meni, da se je treba pri preventivnih programih prednostno osredotočiti na družino, saj gre za najpomembnejše vzgojno-izobraževalno okolje otrok, v katerem se prenašajo strategije, vrednote, spretnosti in znanja;

#### **Informacije za potrošnike – seznam sestavin s podatki o hranilni in energijski vrednosti**

44. poziva institucije EU k izboljšanju označevanja alkohola v EU in pripravi poročila o vključitvi alkoholne embalaže v obstoječe predpise o označevanju vsebine, skupaj s podatki o sestavinah, hranilni in energijski vrednosti; poudarja, da imajo potrošniki pravico do informacij o vsebini izdelkov, na podlagi katerih se lahko odločajo o nakupu;

45. se zavzema za posebno opozorilo za nosečnice, otroke, mlade in voznike, ki bi bilo pomembno dopolnilo in sredstvo za opozarjanje na nevarnosti uživanja alkohola in njihovo zmanjšanje. Opozorila je treba prilagoditi različnim ciljnim skupinam. Pozdravlja ukrepe, ki so jih na tem področju že uvedli nekateri proizvajalci in distributerji;

46. priporoča, da se z izobraževanjem in kampanjami obveščanja okrepi ozaveščenost o nevarnostih občasnega opijanja in posredujejo informacije o svetovanju, podpori in terapijah;

47. poudarja pomembno vlogo medijev pri zagotavljanju točnih informacij o tveganjih uživanja alkohola;

#### **Dostop do alkohola in prodaja poceni alkohola**

48. opozarja, da so skupine v slabšem socialno-ekonomskem položaju in mladi izpostavljeni večjemu zdravstvenemu tveganju, in meni, da je treba preprečiti vse večjo zdravstveno neenakost. Eden od problemov je prepoceni in lahko dostopen alkohol, ki lahko spodbuja uživanje v velikih količinah in s tem povzroči poškodbe jeter in prezgodnjo smrt<sup>(19)</sup>. Države članice bi lahko razmislile o skupnih ukrepih, vključno z raziskavami, za preprečevanje prodaje alkohola po izjemno nizkih cenah, vključno s prodajo prek interneta;

49. ugotavlja, da je dostopnost alkohola močno povezana s stopnjo zlorabe alkohola in škodo zaradi uživanja alkohola. Po podatkih raziskav lažji dostop do alkohola povzroča večjo porabo in s tem pogostejše zdravstvene težave in škodljive vplive na zdravje<sup>(20)</sup>;

50. meni, da bi lahko države članice nadalje okrepile določbe in nadzor v zvezi s prodajo in nakupom alkohola, ne glede na veljavno starostno omejitev prodaje, ki to v večini držav članic dovoljuje samo za osebe, stare nad 18 let. Med možnostmi so tudi omejitev prodajnih mest, prepoved uživanja in prodaje alkohola na javnih mestih ob določenih urah, omejitev delovnega časa in licenc za točenje ter odgovornejše streženje alkohola z izobraževalnimi ukrepi za ustrezne poklice, distributerje in gostinstvo. Omejitve je treba dopolniti z nadzorom njihovega spoštovanja;

#### **Preventivni ukrepi na delovnem mestu**

51. ugotavlja, da tvegano uživanje alkohola, zloraba alkohola in odvisnost od alkohola lahko povzročijo pogostejšo bolniško odsotnost in slabšo delovno produktivnost ter lahko negativno vplivajo na druge osebe. Alkoholizirane osebe pomenijo tudi varnostno grožnjo, saj povzročijo 20–25 % vseh nezgod na delovnem mestu. Delovno mesto je pomemben kraj za preprečevanje škodljivega uživanja alkohola<sup>(21)</sup>;

<sup>(19)</sup> [http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292\\_file.pdf](http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf)

<sup>(20)</sup> Glej opombo 4.

<sup>(21)</sup> [http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science\\_02\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf).

52. poudarja, da bi bilo treba razmisliti o možnosti, da se kršitelj udeleži izobraževalnega programa ali programa rehabilitacije kot alternative kazni ali drugim kazenskim sankcijam, zlasti če so domnevni kršitelji mladoletni;

53. poudarja, da je treba na delovnem mestu čim bolj zgodaj obravnavati problematiko uživanja alkohola in poskrbeti za navodila, kako ravnati v takih primerih. S tem bi prispevali k učinkovitemu preventivnemu zdravstvenemu varstvu pri delu;

54. meni, da ima javni sektor lahko pionirsko vlogo pri preprečevanju uživanja alkohola, da se ustvari varno in zaščiteno delovno okolje, in sicer ne nazadnje zato, ker mnogi uslužbenci opravljajo pomembne socialne storitve za državljane;

#### **Preventivni ukrepi v zdravstvu**

55. opozarja, da obstaja potreba po zgodnjem dostopu do pomoči, terapije in zdravljenja ter da je treba poskrbeti za to, da so otroci, katerih starši se zdravijo zaradi odvisnosti od alkohola ali njegove zlorabe, deležni svetovanja in podpore. Bolezni je mogoče preprečiti s spodbujanjem zdravega načina življenja in nudenjem pomoči za spremembo vedenja v zvezi z nevarnim uživanjem alkohola;

56. meni, da je treba na delovnem področju spodbujati sporazume med organizacijami sindikatov in delodajalcev, s katerim se delodajalce vključi v razvoj preventivnih ukrepov;

57. ugotavlja, da bolezni jeter, ki so posledica uživanja alkohola, pogosto prizadenejo delovno aktivno prebivalstvo. Poleg tega obstaja tudi zdravstvena povezava med zlorabo alkohola in vrsto drugih hudih bolezni, kot so rak, bolezni srca in ožilja in duševne bolezni <sup>(22)</sup>;

#### **Varnost v cestnem prometu**

58. opozarja, da omejitve dovoljene koncentracije alkohola v krvi, ozaveščanje, izobraževanje in nadzor prispevajo k varnosti v cestnem prometu. Alkoholizirani vozniki povzročijo 25 % vseh avtomobilskih nesreč s smrtnim izidom v EU <sup>(23)</sup>;

59. pozdravlja študijo, ki jo je Evropska komisija predstavila leta 2014 o alkoholnih ključavnicah ter njihovemu učinku na zmanjšanje števila prometnih nesreč, povezanih z uživanjem alkohola <sup>(24)</sup>;

60. meni, da bi lahko storili še več za povečanje varnosti v cestnem prometu v EU, med drugim s preiskavo prometnih nesreč, povzročenih zaradi uživanja alkohola, in z izmenjavo izkušenj med državami članicami o učinkovitih ukrepih na tem področju. Pomembno je, da so vozniki začetniki seznanjeni s posledicami, ki jih ima lahko vožnja pod vplivom alkohola.

V Bruslju, 9. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

<sup>(22)</sup> [http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare\\_eu\\_alcohol\\_strategy2](http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2)

<sup>(23)</sup> [http://ec.europa.eu/transport/road\\_safety/topics/behaviour/fitness\\_to\\_drive/index\\_de.htm](http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_de.htm)

<sup>(24)</sup> [https://ec.europa.eu/transport/road\\_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study\\_alcohol\\_interlock.pdf](https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf)

## III

(Pripravljalni akti)

## ODBOR REGIJ

## 121. PLENARNO ZASEDANJE 8. IN 9. FEBRUARJA 2017

**Mnenje Evropskega odbora regij – Reforma skupnega evropskega azilnega sistema – Drugi sveženj in okvir Unije za preselitev**

(2017/C 207/13)

**Poročevalec:** Vincenzo Bianco (IT/PES), župan Catanie

**Referenčni dokumenti:** Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (prenovitev)

COM(2016) 465 final

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter o spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas

COM(2016) 466 final

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU

COM(2016) 467 final

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in spremembi Uredbe (EU) št. 516/2014 Evropskega parlamenta in Sveta

COM(2016) 468 final

## I. PREDLOGI SPREMEMB

## COM(2016) 466 final (merila za upravičenost do priznanja zaščite)

## Predlog spremembe 1

## Člen 8(3) – Notranja zaščita

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Pri ugotavljanju, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da utрпи resno škodo, oziroma ali ima dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo v delu izvorne države v skladu z odstavkom 1, organi za presojo v trenutku odločanja o prošnji v skladu s členom 4 upoštevajo splošne okoliščine, ki prevladujejo v tem delu države, in osebne okoliščine prosilca. V ta namen organi za presojo zagotovijo, da se pridobijo natančne in posodobljene informacije iz vseh ustreznih virov, vključno z razpoložljivimi informacijami o izvorni državi na ravni Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], ter informacijami in smernicami, ki jih je izdal visoki komisar Združenih narodov za begunce.</p>	<p>Pri ugotavljanju, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da utрпи resno škodo, oziroma ali ima dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo v delu izvorne države v skladu z odstavkom 1, organi za presojo v trenutku odločanja o prošnji v skladu s členom 4 upoštevajo splošne okoliščine, ki prevladujejo v tem delu države, in osebne okoliščine prosilca. V ta namen organi za presojo zagotovijo, da se pridobijo natančne in posodobljene informacije iz vseh ustreznih virov, vključno z razpoložljivimi informacijami o izvorni državi na ravni Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], ter informacijami in smernicami, ki jih je izdal visoki komisar Združenih narodov za begunce. <b>Presojajo se lahko tudi informacije in usmeritve iz neodvisnih virov in od neodvisnih strokovnjakov.</b></p>

## Obrazložitev

Menimo, da se z neodvisnimi informacijami in ocenami lahko pridobijo elementi, ki niso zmeraj na voljo iz uradnih virov.

## Predlog spremembe 2

## Člen 15 – Pregled statusa begunca

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Za uporabo člena 14(1) organ za presojo statusa begunca pregleda zlasti:</p> <p>(a) kadar informacije o izvorni državi na ravni Unije ter skupna analiza informacij o izvorni državi, kakor je navedeno v členih 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], kažejo bistvene spremembe v izvorni državi, ki so pomembne za potrebe po zaščiti prosilca;</p> <p>(b) pri prvem podaljševanju dovoljenja za prebivanje, ki je bilo izdano beguncu.</p>	<p>Za uporabo člena 14(1) organ za presojo statusa begunca pregleda zlasti:</p> <p>(a) kadar informacije o izvorni državi na ravni Unije ter skupna analiza informacij o izvorni državi, kakor je navedeno v členih 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], kažejo bistvene spremembe v izvorni državi, ki so pomembne za potrebe po zaščiti prosilca;</p> <p>(b) pri prvem podaljševanju dovoljenja za prebivanje, ki je bilo izdano beguncu, <b>in to po poenostavljenem postopku: kadar se v poenostavljenem postopku pojavijo elementi, kot so navedeni v točki (a), ki utegnejo privedi do morebitne zavrnitve podaljšanja, je treba postopek nemudoma spremeniti v rednega in prosilca o tem obvestiti; v vsakem primeru ima možnost uporabe pravnih sredstev zoper nepodaljšanje.</b></p>

**Obrazložitev**

Predlog Komisije uvaja pregled statusa beguncev, do katerega pride (a) samodejno, kadar Evropski azilni podporni urad (EASO) opozori na bistvene spremembe razmer v izvorni državi; (b) vedno in redno, tudi kadar ni obvestil o spremembah. Menimo, da bi v drugem primeru podaljševanje lahko in moralo potekati po poenostavljenem postopku, da beguncev ne bi čezmerno obremenjevali in jim zbužali pretiranega občutka nestabilnosti.

**COM(2016) 467 final (skupni postopki za priznavanje mednarodne zaščite)****Predlog spremembe 3**

## Člen 7(4) – Obveznosti prosilcev

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Prosilec obvesti organ za presojo države članice, v kateri se mora nahajati, o svojem prebivališču ali kraju bivanja <b>ali</b> telefonski številki, kjer lahko organ za presojo ali drugi odgovorni organi navežejo stik z njim. Prosilec obvesti navedeni organ za presojo o kakršnih koli spremembah. Prosilec prejme vsa sporočila na najnovejšem prebivališču ali kraju bivanja, ki ga je sporočil, zlasti kadar vloži prošnjo v skladu s členom 28.	Prosilec obvesti organ za presojo države članice, v kateri se mora nahajati, o svojem prebivališču ali kraju bivanja <b>in</b> telefonski številki, kjer lahko organ za presojo ali drugi odgovorni organi navežejo stik z njim. Prosilec obvesti navedeni organ za presojo o kakršnih koli spremembah. Prosilec prejme vsa sporočila na najnovejšem prebivališču ali kraju bivanja, ki ga je sporočil, zlasti kadar vloži prošnjo v skladu s členom 28.

**Obrazložitev**

Prosilec bi moral organ obvestiti o svojem prebivališču in naslovu, ne le o svoji telefonski številki, da ga je mogoče pravočasno obvestiti o odločitvah, ki vplivajo na postopek.

**Predlog spremembe 4**

## Člen 15(5) – Brezplačna pravna pomoč in zastopanje (v pritožbenem postopku)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Zagotovitev brezplačne pravne pomoči in zastopanja v pritožbenem postopku se lahko zavrne, kadar:	Zagotovitev brezplačne pravne pomoči in zastopanja v pritožbenem postopku se lahko zavrne, kadar:
(a) ima prosilec dovolj sredstev;	(a) ima prosilec dovolj sredstev.
(b) <b>se za pritožbo šteje, da nima dejanskih možnosti za uspeh;</b>	
(c) <b>je pritožba ali preizkus na drugi ali višji stopnji, kot je določeno v nacionalnem pravu, vključno s ponovnimi zaslišanji ali preizkusi pritožbe.</b>	
<b>Kadar odločitev, da se brezplačna pravna pomoč in zastopanje ne dodelita, sprejme organ, ki ni sodišče, in ta odločitev temelji na tem, da se za pritožbo šteje, da nima dejanskih možnosti za uspeh, ima prosilec pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper navedeno odločitev pred sodiščem, za navedeni namen pa je upravičen zaprositi za brezplačno pravno pomoč in zastopanje.</b>	<b>Če se izkaže, da je pritožba vložena zgolj kot sredstvo za doseganje drugih ciljev ali je očitno neutemeljena, lahko sodnik s sklepom prekliče brezplačno pravno pomoč in zastopanje ter zmanjša ali zadrži plačilo, ki ga izvajalcu storitve dolguje država (kjer je tako predvideno).</b>

**Obrazložitev**

Menimo, da mora zlasti v pritožbenem postopku (bodisi na prvi ali drugi stopnji in/ali na višjih stopnjah) zavrnitev pravice do pravne pomoči temeljiti na merilu, ki je nujno strogo in daje čim manj možnosti ali maneverskega prostora za prosto presojo, ter da mora o tem nujno presojati sodnik.

**Predlog spremembe 5**

## Člen 33(2) – Obravnava prošenj

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. Organ za presojo o prošnjah za mednarodno zaščito odloča po ustrezni obravnavi prošnje glede njene dopustnosti ali vsebine. Organ za presojo prošnje obravnava objektivno, nepristransko in posamično. Za namene obravnave prošnje upošteva naslednje:</p> <p>(a) relevantne izjave in dokumentacijo, ki jih predloži prosilec, vključno z informacijami o tem, ali je bil ali bi lahko bil prosilec podvržen preganjanju oziroma resni škodi;</p> <p>(b) vse relevantne, točne in posodobljene informacije o razmerah v izvorni državi prosilca ob odločanju o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvorne države in načinom njihove uporabe, ter vse ostale relevantne informacije, ki jih prejme od Agencije Evropske unije za azil, Visokega komisarja Združenih narodov za begunce in relevantnih mednarodnih organizacij za človekove pravice ali iz drugih virov;</p> <p>(c) skupno analizo informacij o izvorni državi iz člena 10 Uredbe (EU) XXX/XXX (uredba o Agenciji EU za azil);</p> <p>(d) individualni položaj in osebne okoliščine prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol, starost, spolna usmerjenost in spolna identiteta, za presojo, ali bi na podlagi prosilčevih osebnih okoliščin dejanja, ki jim je bil ali bi jim lahko bil prosilec izpostavljen, pomenila preganjanje ali resno škodo;</p> <p>(e) ali so imele dejavnosti prosilca od odhoda iz izvorne države izključni ali poglobilni namen ustvarjanja potrebnih pogojev za prošnjo za mednarodno zaščito, z namenom presoje, ali bi bil prosilec ob vrnitvi v navedeno državo zaradi teh dejavnosti izpostavljen preganjanju ali resni škodi;</p>	<p>2. Organ za presojo o prošnjah za mednarodno zaščito odloča po ustrezni obravnavi prošnje glede njene dopustnosti ali vsebine. Organ za presojo prošnje obravnava objektivno, nepristransko in posamično. Za namene obravnave prošnje upošteva naslednje:</p> <p>(a) relevantne izjave in dokumentacijo, ki jih predloži prosilec, vključno z informacijami o tem, ali je bil ali bi lahko bil prosilec podvržen preganjanju oziroma resni škodi;</p> <p>(b) vse relevantne, točne in posodobljene informacije o razmerah v izvorni državi prosilca ob odločanju o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvorne države in načinom njihove uporabe, ter vse ostale relevantne informacije, ki jih prejme od Agencije Evropske unije za azil, Visokega komisarja Združenih narodov za begunce in relevantnih mednarodnih organizacij za človekove pravice ali iz drugih virov;</p> <p>(c) skupno analizo informacij o izvorni državi iz člena 10 Uredbe (EU) XXX/XXX (uredba o Agenciji EU za azil);</p> <p>(d) individualni položaj in osebne okoliščine prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol, starost, spolna usmerjenost in spolna identiteta, za presojo, ali bi na podlagi prosilčevih osebnih okoliščin dejanja, ki jim je bil ali bi jim lahko bil prosilec izpostavljen, pomenila preganjanje ali resno škodo;</p> <p>(e) ali so imele dejavnosti prosilca od odhoda iz izvorne države izključni ali poglobilni namen ustvarjanja potrebnih pogojev za prošnjo za mednarodno zaščito, z namenom presoje, ali bi bil prosilec ob vrnitvi v navedeno državo zaradi teh dejavnosti izpostavljen preganjanju ali resni škodi;</p>



Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(f) ali se od prosilca lahko razumno pričakuje, da bo izkoristil zaščito druge države, v kateri bi lahko uveljavljal državljanstvo.	(f) ali se od prosilca lahko razumno pričakuje, da bo izkoristil zaščito druge države, v kateri bi lahko uveljavljal državljanstvo;  (g) <i>izjave, če so podprte z uradnimi dokumenti, in dokumente, s katerimi prosilec utemeljuje svoje želje, družinske vezi, povezave s skupnostmi v izvorni državi in jezikovne ali poklicne sposobnosti, ki bi mu omogočile lažjo vključitev v eno ali več namembnih držav članic.</i>

### Obrazložitev

Predlog spremembe je skladen z besedilom mnenja o dublinski uredbi (...), ki ga je komisija CIVEX že sprejela in po katerem je treba upoštevati želje in povezave prosilca, tudi z namenom določitve odgovorne države članice.

### Predlog spremembe 6

#### Člen 34 – Trajanje postopka obravnave

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Obravnava za ugotavljanje dopustnosti prošnje v skladu s členom 36(1) ne traja dlje kot en mesec od vložitve prošnje.</p> <p><b>Rok za takšno obravnavo je deset delovnih dni, kadar v skladu s členom 3(3)(a) Uredbe (EU) XXX/XXX (dublinska uredba) država članica, v kateri je bila najprej vložena prošnja, uporabi koncept prve države azila ali varne tretje države iz člena 36(1)(a) in (b).</b></p> <p>2. Organ za presojo zagotovi, da se postopek vsebinske obravnave zaključi čim prej in ne pozneje kot šest mesecev od vložitve prošnje, brez poseganja v ustrezno in celovito obravnavo.</p> <p>3. Organ za presojo lahko navedeni šestmesečni rok podaljša za obdobje, ki ni daljše od <b>treh</b> mesecev, kadar:</p> <p>(a) nesorazmerno število državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva hkrati zaprosi za mednarodno zaščito, zaradi česar je postopek v praksi težko zaključiti v šestmesečnem roku;</p> <p>(b) primer vključuje zapletena dejanska ali pravna vprašanja.</p>	<p>1. Obravnava za ugotavljanje dopustnosti prošnje v skladu s členom 36(1) ne traja dlje kot en mesec od vložitve prošnje.</p> <p>2. Organ za presojo zagotovi, da se postopek vsebinske obravnave zaključi čim prej in ne pozneje kot šest mesecev od vložitve prošnje, brez poseganja v ustrezno in celovito obravnavo.</p> <p>3. Organ za presojo lahko navedeni šestmesečni rok podaljša za obdobje, ki ni daljše od <b>dodatnih šestih</b> mesecev, kadar:</p> <p>(a) nesorazmerno število državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva hkrati zaprosi za mednarodno zaščito, zaradi česar je postopek v praksi težko zaključiti v šestmesečnem roku;</p> <p>(b) primer vključuje zapletena dejanska ali pravna vprašanja.</p>

**Obrazložitev**

Spremenljivost rokov utegne oslabiti uveljavljanje pravice do obrambe ter s tem dodatno otežiti preverjanje in posodabljanje informacij o razmerah varovanja, kar je odgovornost branilca.

Glede na možnost nastanka kriznih razmer ali čezmerne pritoka oseb je kljub izjemni podpori EASO ali drugih držav članic priporočljivo, da se najdaljše trajanje postopka z devetih mesecev podaljša na eno leto (v celoti).

**Predlog spremembe 7**

Člen 36(2) – Odločitev o dopustnosti prošnje **in odgovornosti**

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Vsebina prošnje se ne obravnava v primerih, ko se prošnja ne obravnava v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX (dublinska uredba), tudi kadar je druga država članica prosilcu priznala mednarodno zaščito, ali kadar se prošnja zavrže kot nedopustna v skladu z odstavkom 1.	Vsebina prošnje se ne obravnava v primerih, ko se prošnja ne obravnava v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX (dublinska uredba), tudi kadar je druga država članica prosilcu priznala mednarodno zaščito, ali kadar se prošnja zavrže kot nedopustna v skladu z odstavkom 1 <b>ali kadar je v skladu s členom 7 Uredbe (EU) XXX/XXX (dublinska uredba) prosilec izrazil željo po eni ali več namembnih državah članicah, v katerih glede na četrletne podatke EASO ni bil dosežen prag, določen v členih 7 in 35 navedene uredbe.</b>

**Obrazložitev**

Tudi v tem primeru je predlog spremembe skladen z mnenjem o predlogu za revizijo dublinske uredbe, ki ga je komisija CIVEX že potrdila; v danem primeru je pravzaprav za presojo vsebine odgovorna država, ki se določi na podlagi merila želja/povezav, in ne prva država vstopa, ki bo morala zgolj omogočiti premestitev obravnavane osebe v odgovorno državo.

**Predlog spremembe 8**

Člen 39 – Impliciten umik prošnje

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Organ za presojo zavrže prošnjo zaradi odstopa, če:  [...]	1. Organ za presojo zavrže prošnjo zaradi odstopa, če:  [...]
2. V primerih iz odstavka 1 organ za presojo prekine obravnavo prošnje in prosilcu na prebivališče ali kraj bivanja iz člena 7(4) pošlje pisno obvestilo, v katerem ga obvesti, da je bila obravnava njegove prošnje prekinjena in da bo prošnja dokončno zavržena zaradi odstopa, če se prosilec ne javi organu za presojo v obdobju <b>enega meseca</b> od datuma, ko je bilo pisno obvestilo poslano.	2. V primerih iz odstavka 1 organ za presojo prekine obravnavo prošnje in prosilcu na prebivališče ali kraj bivanja iz člena 7(4) pošlje pisno obvestilo, v katerem ga obvesti, da je bila obravnava njegove prošnje prekinjena in da bo prošnja dokončno zavržena zaradi odstopa, če se prosilec ne javi organu za presojo v obdobju <b>dveh mesecev</b> od datuma, ko je bilo pisno obvestilo poslano.
3. Kadar se prosilec v navedenem <b>enomesečnem</b> obdobju javi organu za presojo in dokaže, da svojih obveznosti ni izpolnil zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati, organ za presojo nadaljuje z obravnavo prošnje.	3. Kadar se prosilec v navedenem <b>dvomesečnem</b> obdobju javi organu za presojo in dokaže, da svojih obveznosti ni izpolnil zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati, organ za presojo nadaljuje z obravnavo prošnje.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Kadar se prosilec v navedenem <b>enomesečnem</b> obdobju ne javi organu za presojo in ne dokaže, da svojih obveznosti ni izpolnil zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati, organ za presojo šteje, da je bila prošnja implicitno umaknjena.	4. Kadar se prosilec v navedenem <b>dvomesečnem</b> obdobju ne javi organu za presojo in ne dokaže, da svojih obveznosti ni izpolnil zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati, organ za presojo šteje, da je bila prošnja implicitno umaknjena.

### Obrazložitev

Menimo, da je zaradi morebitnih težav prosilca pri sporazumevanju treba uvesti rok, ki bo povečal njegove možnosti.

### Predlog spremembe 9

Člen 43 – Izjema glede pravice ostati v državi članici v primeru naknadnih prošenj

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Brez poseganja v načelo nevračanja lahko države članice določijo izjemo glede pravice ostati na njihovem ozemlju ter odstopajo od člena 54(1), kadar:	Brez poseganja v načelo nevračanja lahko države članice določijo izjemo glede pravice ostati na njihovem ozemlju ter odstopajo od člena 54(1), kadar:
(a) je organ za presojo zavrnil naknadno prošnjo kot nedopustno ali očitno neutemeljeno;	(a) je organ za presojo zavrnil naknadno prošnjo kot nedopustno ali očitno neutemeljeno;
(b) je v kateri koli državi članici podana druga ali nadaljnja naknadna prošnja po tem, ko je bila že sprejeta končna odločitev, s katero je bila predhodna naknadna prošnja zavržena kot nedopustna, neutemeljena ali očitno neutemeljena.	(b) je v kateri koli državi članici podana druga ali nadaljnja naknadna prošnja po tem, ko je bila že sprejeta končna odločitev, s katero je bila predhodna naknadna prošnja zavržena kot nedopustna, neutemeljena ali očitno neutemeljena;
	<b>določbe iz točke (b) se ne uporabljajo, kadar je predhodna prošnja vložena pred začetkom veljavnosti te uredbe in kadar v takšnem primeru prosilec ni izkoristil pravne pomoči.</b>

### Obrazložitev

Obveznosti glede obveščanja, zastopanja in nudenja pomoči se na vseh ravneh uvajajo šele s tem svežnjem predlogov Komisije, zato menimo, da se države ne morejo izmakniti priznanju pravice do bivanja na njihovem ozemlju, kadar prosilec pri svoji prvi prošnji ni izkoristil pravne pomoči.

### Predlog spremembe 10

Člen 45(3) – Koncept varne tretje države

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Organ za presojo šteje tretjo državo za varno tretjo državo za posameznega prosilca po individualni obravnavi prošnje le, če je prepričan, da je zadevna tretja država varna za posameznega prosilca v skladu z merili iz odstavka 1, in če je ugotovil, da:	Organ za presojo šteje tretjo državo za varno tretjo državo za posameznega prosilca po individualni obravnavi prošnje le, če je prepričan, da je zadevna tretja država varna za posameznega prosilca v skladu z merili iz odstavka 1, in če je ugotovil, da:
(a) obstaja povezava med prosilcem in zadevno tretjo državo, na podlagi katere bi bilo razumno, da gre navedena oseba v navedeno državo, tudi ker je <b>bil prosilec v tranzitu čez navedeno tretjo državo, ki je zemljepisno blizu izvorni državi prosilca;</b>	(a) obstaja povezava med prosilcem in zadevno tretjo državo, na podlagi katere bi bilo razumno, da gre navedena oseba v navedeno državo, tudi ker je <b>prosilec v njej bival znatno čas oziroma ima tam družinske vezi ali odnose s sorodniki ali rojaki;</b>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(b) prosilec ni predložil resnih razlogov za mnenje, da država v njegovih posebnih okoliščinah ne bi bila varna tretja država.	(b) prosilec ni predložil resnih razlogov za mnenje, da država v njegovih posebnih okoliščinah ne bi bila varna tretja država.

### Obrazložitev

Zgolj tranzit čez tretjo državo na poti v EU (ali postanek zgolj za čas, potreben za pripravo na odhod) ne more biti zadostno merilo za vrnitev prosilca v zadevno državo.

### Predlog spremembe 11

Člen 53(6) – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Prosilci vložijo pritožbe zoper katero koli odločitev iz odstavka 1:</p> <p>(a) v <b>enem tednu</b> v primeru odločitve, ki naknadno prošnjo zavrže kot nedopustno ali očitno neutemeljeno;</p> <p>(b) v <b>dveh tednih</b> v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot nedopustno, ali v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot izrecno umaknjeno ali zaradi odstopa, ali v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot neutemeljeno ali očitno neutemeljeno, v zvezi s statusom begunca ali subsidiarne zaščite po pospešenem postopku obravnave ali postopku na meji ali ko je prosilec pridržan;</p> <p>(c) v enem mesecu v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot neutemeljeno v zvezi s statusom begunca ali subsidiarne zaščite, če obravnava ni pospešena, ali v primeru odločitve o odvzemu mednarodne zaščite.</p> <p>Za namene točke (b) lahko države članice določijo pregled odločitev, sprejetih po postopku na meji, po uradni dolžnosti.</p> <p>Roki iz tega odstavka začnejo teči od datuma, ko je prosilec obveščen o odločitvi organa za presojo, ali od trenutka, ko je imenovan pravni ali drug svetovalec, če je prosilec zaprosil za brezplačno pravno pomoč in zastopanje.</p>	<p>Prosilci vložijo pritožbe zoper katero koli odločitev iz odstavka 1:</p> <p>(a) v <b>petnajstih dneh</b> v primeru odločitve, ki naknadno prošnjo zavrže kot nedopustno ali očitno neutemeljeno;</p> <p>(b) v <b>petnajstih dneh</b> v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot nedopustno, ali v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot izrecno umaknjeno ali zaradi odstopa, ali v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot neutemeljeno ali očitno neutemeljeno, v zvezi s statusom begunca ali subsidiarne zaščite po pospešenem postopku obravnave ali postopku na meji ali ko je prosilec pridržan;</p> <p>(c) v enem mesecu v primeru odločitve, ki prošnjo zavrže kot neutemeljeno v zvezi s statusom begunca ali subsidiarne zaščite, če obravnava ni pospešena, ali v primeru odločitve o odvzemu mednarodne zaščite.</p> <p>Za namene točke (b) lahko države članice določijo pregled odločitev, sprejetih po postopku na meji, po uradni dolžnosti.</p> <p>Roki iz tega odstavka začnejo teči od datuma, ko je prosilec obveščen o odločitvi organa za presojo, ali od trenutka, ko je imenovan pravni ali drug svetovalec, če je prosilec zaprosil za brezplačno pravno pomoč in zastopanje.</p>

### Obrazložitev

Menimo, da je treba tudi glede na sodno prakso Sodišča uvesti minimalne roke, ki so skladni in se med seboj ne razlikujejo.

## COM(2016) 465 final (pogoji za sprejem)

## Predlog spremembe 12

Člen 7(5) – Prebivališče in svoboda gibanja

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice od prosilcev zahtevajo, da pristojne organe čimprej obvestijo o svojem trenutnem prebivališču ali naslovu <b>ali</b> telefonski številki, na kateri so dosegljivi, in jim sporočijo kakršno koli spremembo telefonske številke ali naslova.	Države članice od prosilcev zahtevajo, da pristojne organe čimprej obvestijo o svojem trenutnem prebivališču ali naslovu <b>in</b> telefonski številki, na kateri so dosegljivi, in jim sporočijo kakršno koli spremembo telefonske številke ali naslova.

## Obrazložitev

Prosilec bi moral organ obvestiti o svojem prebivališču in naslovu, ne le o svoji telefonski številki, da ga je mogoče pravočasno obvestiti o odločitvah, ki vplivajo na postopek.

## Predlog spremembe 13

Člen 19 – Nadomestitev, omejitev ali ukinitvev materialnih pogojev za sprejem

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. V zvezi s prosilci, ki morajo biti prisotni na njihovem ozemlju v skladu z Uredbo (EU) št. XXX/XXX [dubljinska uredba], lahko države članice v situacijah iz odstavka 2:</p> <p>(a) nadomestijo nastanitev, hrano, obleke in druge bistvene neprehrambene izdelke, ki se zagotovijo v obliki finančne pomoči in kuponov, z materialnimi pogoji za sprejem, ki se zagotovijo v naravi; ali</p> <p>(b) omejijo <b>ali v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih ukinejo</b> dodatke za dnevne izdatke.</p> <p>2. Odstavek 1 se uporablja, kadar:</p> <p>(a) prosilec zapusti prebivališče, ki ga določi pristojni organ, ne da bi ga o tem obvestil, ali brez dovoljenja, če ga je zahteval, ali pobegne; ali</p> <p>(b) prosilec ne izpolnjuje obveznosti javljanja ali zahtev glede obveščanja ali udeležbe pri osebnih razgovorih v zvezi z azilnim postopkom v razumnem obdobju, ki ga določa nacionalno pravo; ali</p> <p>(c) prosilec vloži naknadno prošnjo, kot je opredeljena v členu [4(2)(i)] Uredbe (EU) št. XXX/XXX [uredba o postopkih]; ali</p> <p>(d) prosilec prikrije finančna sredstva in ima zato nepravilno korist od materialnih pogojev za sprejem; ali</p> <p>(e) prosilec hudo krši pravila v nastanitvenem centru ali se hudo nasilno vede; ali</p>	<p>1. V zvezi s prosilci, ki morajo biti prisotni na njihovem ozemlju v skladu z Uredbo (EU) št. XXX/XXX [dubljinska uredba], lahko države članice v situacijah iz odstavka 2:</p> <p>(a) nadomestijo nastanitev, hrano, obleke in druge bistvene neprehrambene izdelke, ki se zagotovijo v obliki finančne pomoči in kuponov, z materialnimi pogoji za sprejem, ki se zagotovijo v naravi; ali</p> <p>(b) omejijo dodatke za dnevne izdatke.</p> <p>2. Odstavek 1 se uporablja, kadar:</p> <p>(a) prosilec zapusti prebivališče, ki ga določi pristojni organ, ne da bi ga o tem obvestil, ali brez dovoljenja, če ga je zahteval, ali pobegne <b>za ustrezno dolgo obdobje, ki ga določa nacionalno pravo</b>; ali</p> <p>(b) prosilec ne izpolnjuje obveznosti javljanja ali zahtev glede obveščanja ali udeležbe pri osebnih razgovorih v zvezi z azilnim postopkom v razumnem obdobju, ki ga določa nacionalno pravo; ali</p> <p>(c) prosilec vloži naknadno prošnjo, kot je opredeljena v členu [4(2)(i)] Uredbe (EU) št. XXX/XXX [uredba o postopkih]; ali</p> <p>(d) prosilec prikrije finančna sredstva in ima zato nepravilno korist od materialnih pogojev za sprejem; ali</p> <p>(e) prosilec hudo krši pravila v nastanitvenem centru ali se hudo nasilno vede; ali</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(f) se prosilec ne udeležuje obveznih dejavnosti vključevanja; ali</p> <p>(g) prosilec ne izpolnjuje obveznosti iz člena [4(1)] Uredbe (EU) št. XXX/XXX [dublinska uredba] in odpotuje v drugo državo članico brez ustrezne utemeljitve ter prošnjo poda tam; ali</p> <p>(h) je prosilec vrnjen potem, ko je pobegnil v drugo državo članico.</p> <p>Glede primerov točk (a) in (b), kadar se prosilca izsledi ali se prostovoljno javi pristojnemu organu, se na podlagi razlogov za izginotje sprejme ustrezno utemeljena odločitev o ponovni uvedbi pravice do nekaterih ali vseh nadomeščenih, ukinjenih ali omejenih materialnih pogojev za sprejem.</p> <p>3. Odločitve o nadomestitvi, omejitvi ali ukinitvi materialnih pogojev za sprejem glede vsebine posamezne zadeve se sprejmejo objektivno in nepristransko ter se navedejo razlogi. Odločitve temeljijo na posebnem položaju zadevne osebe, zlasti v zvezi s prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema, ob upoštevanju načela sorazmernosti. V vseh okoliščinah države članice zagotovijo dostop do zdravstvenega varstva v skladu s členom 18 ter vsem prosilcem zagotovijo tudi dostojen življenjski standard.</p> <p>4. Države članice zagotovijo, da materialni pogoji za sprejem niso ukinjeni ali omejeni, dokler ni sprejeta odločitev v skladu z odstavkom 3.</p>	<p>(f) se prosilec ne udeležuje obveznih dejavnosti vključevanja; ali</p> <p>(g) prosilec ne izpolnjuje obveznosti iz člena [4(1)] Uredbe (EU) št. XXX/XXX [dublinska uredba] in odpotuje v drugo državo članico brez ustrezne utemeljitve ter prošnjo poda tam; ali</p> <p>(h) je prosilec vrnjen potem, ko je pobegnil v drugo državo članico.</p> <p>Glede primerov točk (a) in (b), kadar se prosilca izsledi ali se prostovoljno javi pristojnemu organu, se na podlagi razlogov za izginotje sprejme ustrezno utemeljena odločitev o ponovni uvedbi pravice do nekaterih ali vseh nadomeščenih, ukinjenih ali omejenih materialnih pogojev za sprejem.</p> <p>3. Odločitve o nadomestitvi, omejitvi ali ukinitvi materialnih pogojev za sprejem glede vsebine posamezne zadeve se sprejmejo objektivno in nepristransko ter se navedejo razlogi. Odločitve temeljijo na posebnem položaju zadevne osebe, zlasti v zvezi s prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema, ob upoštevanju načela sorazmernosti. V vseh okoliščinah države članice zagotovijo dostop do zdravstvenega varstva v skladu s členom 18 ter vsem prosilcem zagotovijo tudi dostojen življenjski standard.</p> <p>4. Države članice zagotovijo, da materialni pogoji za sprejem niso ukinjeni ali omejeni, dokler ni sprejeta odločitev v skladu z odstavkom 3.</p>

### Obrazložitev

Menimo, da je treba pobeg razglasiti le v primeru, ko odsotnost traja ustrezen čas, da ne bi občasne ali nujne oddaljitve privedle do čezmernega kaznovanja. V zvezi z dodatki se predlaga samo možnost njihovega omejevanja, saj bi ukinitve v celoti utegnile povzročiti socialno nestabilnost.

### Predlog spremembe 14

#### Člen 23 – Mladoletniki brez spremstva

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Mladoletniki brez spremstva</p> <p>Države članice <b>čim prej in</b> najpozneje pet delovnih dni po tem, ko je mladoletnik brez spremstva podal prošnjo za mednarodno zaščito, sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da <b>skrbnik</b> zastopa mladoletnika brez spremstva in mu pomaga s tem, da mu omogoči uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz te direktive.</p>	<p>Mladoletniki brez spremstva</p> <p>Države članice najpozneje pet delovnih dni po tem, ko je mladoletnik brez spremstva podal prošnjo za mednarodno zaščito, <b>ali čim prej</b> sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da <b>zastopnik ali garant</b> zastopa mladoletnika brez spremstva in mu pomaga s tem, da mu omogoči uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz te direktive.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p><i>Države članice zagotovijo, da v prehodnem obdobju do imenovanja zastopnika ali garanta vsaka ustreznega oblika zastopanja, ki je predvidena v državah članicah in jo je mogoče uporabiti po zakonu, da se zagotovi zaščita največje koristi otroka pri nujnih vprašanjih, ki bi lahko povzročila nepopravljive posledice, ustreza tudi za namene te direktive.</i></p>

### Obrazložitev

V času, ko EU sprejema veliko število mladoletnikov brez spremstva, se utegne izkazati za potrebno, da se ne določajo zavezujoči roki za imenovanje garanta. Koncept skrbnika in sam izraz je lahko zavajajoč in nezdružljiv z zakonodajo številnih držav članic, zato pozivamo k uporabi izraza garant.

## II. POLITIČNA PRIPOROČILA

### EVROPSKI ODBOR REGIJ

#### Splošne ugotovitve

1. poudarja, da je potreben celovit in vsestranski pristop, ki bo pripomogel k vzdržnosti politik na področju azila in integracije prosilcev ter vključeval Unijo kot celoto in v sistemu dejanske solidarnosti, tudi med državami članicami;
2. nadalje poudarja izredno velik temeljni interes regionalnih in lokalnih oblasti kot nujnih partneric držav članic in Evropske unije pri upravljanju in sprejemu prosilcev za azil, da se na tem področju sprejmejo pravični in pregledni predpisi, pri čemer morajo biti upoštevani pogoji za sobivanje v družbi in temeljne pravice posameznika; prav tako poudarja, da bodo lahko lokalne oblasti, ki zagotavljajo splošne pravice državljanov, bolje izpolnjevale to funkcijo, če bodo imele na voljo regulativni okvir Unije in primerna sredstva za zagotavljanje varnosti državljanov in temeljnih pravic prosilcev za azil;
3. kakor je že poudaril v mnenju o prvem svežnju predlogov, so potrebne trajne rešitve na podlagi strukturne obravnave vprašanj, kar pomeni odmik od utvare, da se je treba zoperstavljeni posamičnim izrednim dogodkom; čeprav ceni prizadevanja Komisije, da ponudi odgovor na izredne dogodke in s tem povezane politične pritiske, meni, da je potreben temeljitejši razmislek, ki bi odgrnil bistvo problema, hkrati pa je treba upoštevati mednarodne obveze, pravice migrantov in zahteve različnih ravni upravljanja z vseh geografskih območij Unije, ne da bi bile pri tem mejne, najbolj izpostavljene ali najbolj zaželeno države članice preobremenjene iz formalnih ali načelnih razlogov;
4. pozdravlja približevanje in poenotenje pogojev za nudenje pomoči prosilcem, kar je med drugim namenjeno odvratanju od sekundarnih gibanj znotraj Evropske unije; kljub temu meni, da pristop, ki temelji izključno na izenačevanju materialnih pogojev in sankcij, povezanih z nedovoljenimi sekundarnimi gibanji, ni zadosten;
5. pravzaprav meni, da je za boljšo integracijo in čim temeljitejšo odpravo vzrokov za sekundarna gibanja pomembno in nujno upoštevati dejanske povezave, delovne sposobnosti in želje prosilcev v odnosu do ene ali več držav članic, kakor je že poudaril v mnenju o prvem svežnju predlogov Evropske komisije, zato poudarja, da je pomembno zbirati ustrezne podatke v sodelovanju s prosilci, da bi se ti lahko bolje vključili v družbeno in poklicno življenje;
6. pozitivno ocenjuje pohitritev postopkov obravnavanja prošelj za mednarodno zaščito, vendar poudarja, da to ne sme okrniti temeljnih pravic in da je treba hitre postopke, predvidene v svežnju predlogov, uporabljati skrajno previdno in po pozornem preverjanju predpostavk, ki upravičujejo njihovo uporabo;
7. je močno zaskrbljen zaradi zakonske rešitve, sprejete v skupnem okviru za preselitev (COM(2016) 468 final; sprejetje referenčnega okvira z aktom Sveta in izvajanje na podlagi sklepa Komisije), ki izključuje Evropski parlament in se na tem področju redko uporablja, za razliko od področja zunanje in varnostne politike;

8. pozitivno ocenjuje predloge Komisije, po katerih bi imeli upravičenci do mednarodne zaščite lažji dostop do trga dela in izobraževanja, vključno s poklicnim usposabljanjem. Poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo učinkovite in prožne mehanizme, ki bodo omogočali priznanje nazivov in poklicnih kvalifikacij, na podlagi katerih bo prosilcem za mednarodno zaščito olajšan dostop do trga dela;
9. pozitivno ocenjuje krepitev vloge EASO pri pomoči državam članicam;
10. pozitivno ocenjuje izrecno določbo o posplošeni pravici do pravne pomoči, pri čemer poudarja, da lahko pozitivno vpliva tudi na skrajšanja potrebnega časa in zmanjšanje števila pritožb na sodišču;
11. priporoča, da se izvajanje ukrepov v zvezi s pogoji za sprejem podpre s povečanjem dostopnosti in obsega sredstev Unije, s čimer bi ta postala dostopnejša za regije in lokalne oblasti, ki morajo imeti zagotovljene ustrezne pogoje za sprejem prosilcev za azil in novih prišlekov;
12. pozdravlja, da predlogi Komisije načeloma upoštevajo interese in koristi mladoletnikov brez spremstva ter med drugim predvidevajo čim hitreje imenovanje zastopnika ali garanta. V času, ko EU sprejema številne mladoletnike brez spremstva, se vseeno utegne izkazati za potrebno, da se ne določajo togi roki za imenovanje, ki v številnih državah članicah sodi v okvir sodnega postopka. Tak postopek je povezan z ustreznimi postopkovnimi jamstvi, kot je imenovanje tolmača, in nekaterimi zahtevami po preiskavah, ki niso izvedljive v rokih, ki jih predlaga Komisija.
13. ugotavlja, da predlogi spoštujejo načelo subsidiarnosti, glede na to da obširno obravnavajo nadnacionalne probleme, kot so solidarnost med državami članicami, vzpostavitev bolj integriranega azilnega sistema in večja izmenjava informacij med državami članicami, česar posamezne države članice ne morejo same doseči; priznava, da predlagani ukrepi s tem, ko določajo enotna pravila za celotno Evropsko unijo, spoštujejo tudi načelo sorazmernosti; želi, da se celoten proces odločanja stalno spremlja in tako zagotovi spoštovanje teh načel;

#### **COM(2016) 467 final**

14. priporoča, da se pri pojmu „skrbnik“ (člen 4(2)(f)) poudari nepristranskost osebe ali organizacije, imenovane, da pomaga mladoletniku brez spremstva in ga zastopa v postopkih iz uredbe, ter njena neodvisnost od upravnih organov;
15. priporoča, da mladoletniku v razgovorih z upravnim organom, ki obravnava njegovo prošnjo (člen 22), vedno pomaga tudi odvetnik;
16. poleg tega priporoča (ravno tako v povezavi s členom 22), da je zastopnik mladoletnika v razgovorih subjekt ali organ, ki je neodvisen od upravnih organov ter je imenovan po zakonu ali ga imenuje sodni organ izključno v interesu mladoletnika;
17. v zvezi z naknadnimi prošnjami (člen 42) priporoča določbo, da se pri predhodni obravnavi prošnje z namenom ugotavljanja njene dopustnosti preveri, ali je obravnavana oseba pri predhodni prošnji izkoristila učinkovito obveščanje in pravno pomoč, in da se odsotnost obveščanja ali pravne pomoči šteje kot utemeljen razlog za naknadno prošnjo;
18. priporoča, da se revidira določba člena 22(4) predloga uredbe, v skladu s katero se oseba v vlogi skrbnika zamenja le, kadar odgovorni organi menijo, da neustrezno opravlja naloge skrbnika. Imenovanje drugega lokalnega zastopnika je lahko denimo potrebno pri menjavi prebivališča mladoletnika.
19. v zvezi s konceptom prve države azila priporoča, da se besedna zveza „deležen zaščite“ razlaga, kakor da je bila takšna zaščita uradno priznana in ne zgolj *de facto* dodeljena;
20. v zvezi s trajanjem pritožbenega postopka na prvi stopnji (člen 55) poudarja in priporoča, da se navedeni roki ne razlagajo kot zavezujoči in da (kakor je v tem členu izrecno določeno) ne onemogočajo ustrezne in celovite obravnave prošnje;

#### **COM(2016) 466 final**

21. močno nasprotuje uvedbi rednih pregledov in postopka odvzema mednarodne zaščite, ki bi dejansko lahko bili vzrok ne le za morebitno dodatno obremenitev upravnih organov (tudi lokalnih in regionalnih) pri uresničevanju praks in nalog v zvezi z integracijo beguncev, temveč tudi vir negotovosti za prosilce. V zvezi s tem obsoja politične, ksenofobične in populistične izjave, ki vodijo v nasilje in kriminalizacijo vseh prosilcev za azil, kar povzroča nepotrebne družbene napetosti. Zato poziva oblasti in politike k odgovornemu ravnanju;



22. je močno zaskrbljen zaradi uvajanja omejitve najdaljšega trajanja mednarodne zaščite in se sprašuje o njeni legitimnosti, zato sozakonodajalca poziva, da to vprašanje dodatno proučita;

23. za primer odvzema mednarodne zaščite priporoča razmislek o možnosti, da bi bilo obdobje za pridobitev dovoljenja za prebivanje na podlagi drugih razlogov (npr. iskanje zaposlitve) daljše od tistega, ki je določeno v predlogu Komisije (npr. šest mesecev), saj je v predlogu predvideno razmeroma kratko obdobje (trije meseci);

#### **COM(2016) 465 final**

24. priporoča ponovno proučitev določbe iz člena 17a predloga Komisije, po kateri prosilec v državah članicah, ki niso odgovorne države članice, ni upravičen do nikakršnih materialnih pogojev za pomoč, določenih v uredbi, pri čemer je treba predvideti, da so ti pogoji, morda tudi z omejitvami iz člena 19, lahko zagotovljeni za omejen čas, kadar prosilec svojo oddaljenost utemelji z nujno ali višjo silo;

25. priporoča, da se revidira določba člena 23(1) predloga direktive, v skladu s katero se oseba, ki deluje kot skrbnik, zamenja le, „kadar je nujno“. Imenovanje drugega lokalnega zastopnika je lahko denimo potrebno pri menjavi prebivališča mladoletnika.

26. priporoča, da se ponovno prouči določba iz člena 17a predloga Komisije, po kateri države članice zagotovijo dostojen življenjski standard za vse prosilce, in da se Evropsko unijo in države članice zaveže k zagotavljanju podpore, tudi finančne, lokalnim oblastem, ki prispevajo k zagotavljanju dostojnega življenjskega standarda za vse prosilce.

#### **COM(2016) 468 final**

27. priporoča ponovno proučitev odločitve, da se iz okvira za preselitev izključijo prosilci, ki so v zadnjih petih letih neregularno vstopili na ozemlje Evropske unije; glede na številne nezakovitosti, zaradi katerih so zapustili sosednje države, se zdi ta odločitev čezmerno kaznovalna za prosilce, ki so pogosto žrtve tega pojava.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

## Mnenje Evropskega odbora regij – Avtorske pravice na enotnem digitalnem trgu

(2017/C 207/14)

<b>Poročevalec:</b>	Mauro D'Attis (IT/EPP), član občinskega sveta, Brindisi
<b>Referenčna dokumenta:</b>	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Spodbujanje pravičnega, učinkovitega in konkurenčnega evropskega gospodarstva, ki temelji na avtorskih pravicah, na enotnem digitalnem trgu
	COM(2016) 592 final
	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu
	COM(2016) 593 final

## I. PREDLOGI SPREMEMB

## Predlog spremembe 1

Predlog direktive

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Imetnikom pravic <b>ni treba zagotoviti nadomestila</b> za uporabe, zajete z izjemo v zvezi z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem, uvedeno s to direktivo, ker <b>bi morala biti</b> z vidika narave in področja uporabe te izjeme škoda minimalna.	Imetnikom pravic <b>lahko države članice zagotovijo nadomestilo</b> za uporabe, zajete z izjemo v zvezi z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem, uvedeno s to direktivo, ker z vidika narave in področja uporabe te izjeme škoda – <b>četudi je</b> minimalna – <b>pomeni oprijemljivo korist za upravičence izjeme.</b>

## Obrazložitev

V uvodni izjavi 10 besedila Komisije so med upravičenci navedene tudi raziskovalne ustanove, ki so vključene v javno-zasebna partnerstva. To pomeni, da lahko zasebni sektor na podlagi te izjeme pridobi posredno korist. Zato Komisija ne bi smela izključevati bolj odprtega pristopa k vprašanju nadomestil.

## Predlog spremembe 2

Predlog direktive

Uvodna izjava 24

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za te mehanizme licenciranja je <b>pomemben</b> temeljit in dobro delujoč sistem kolektivnega upravljanja. <b>Navedeni sistem zlasti vključuje pravila</b> glede dobrega upravljanja, preglednosti in poročanja ter <b>redno, skrbno in natančno razdeljevanje in plačilo</b> zneskov, do katerih so upravičeni posamezni imetniki pravic, kot jih določa Direktiva 2014/26/EU. Dodatni ustrezni zaščitni ukrepi bi morali biti na voljo za vse imetnike pravic, ki bi morali imeti možnost izključitve takih mehanizmov za svoja dela ali druge predmete urejanja. Pogoji, povezani z navedenimi mehanizmi, ne bi smeli vplivati na njihov praktični pomen za ustanove za kulturno dediščino.	Za te mehanizme licenciranja <b>in zagotavljanje koristi sodelujočih imetnikov pravic</b> je <b>bistven</b> temeljit in dobro delujoč sistem kolektivnega upravljanja, <b>ki temelji zlasti na pravilih</b> glede dobrega upravljanja, preglednosti in poročanja ter – <b>ob uporabi doseženega tehnološkega napredka na tem področju – rednem, skrbnem in natančnem razdeljevanju in plačilu</b> zneskov, do katerih so upravičeni posamezni imetniki pravic, kot jih določa Direktiva 2014/26/EU. Dodatni ustrezni zaščitni ukrepi bi morali biti na voljo za vse imetnike pravic, ki bi morali imeti možnost izključitve takih mehanizmov za svoja dela ali druge predmete urejanja. Pogoji, povezani z navedenimi mehanizmi, ne bi smeli vplivati na njihov praktični pomen za ustanove za kulturno dediščino.

**Obrazložitev**

Komisija je poudarila ključno vlogo organizacij za kolektivno upravljanje pravic, vendar bi morala izrecno spodbuditi bolj ambiciozno modernizacijo teh organizacij. To razmišljanje izhaja iz tehnološkega napredka, ki bi v primeru, da ga te organizacije sprejmejo in do konca razvijejo, izboljšal predvsem obstoječe postopke za pridobivanje licenc, pridobivanje in razdeljevanje pravic, s tem pa tudi dobrobit članov.

**Predlog spremembe 3**

Predlog direktive

Uvodna izjava 38

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Če izvajalci storitev informacijske družbe hranijo avtorsko zaščitena dela ali druge predmete urejanja, ki so jih naložili njihovi uporabniki, ali javnosti omogočajo dostop do njih, s tem pa njihova dejavnost presega zgolj zagotavljanje fizičnih zmogljivosti in gre pri njej za priobčitev javnosti, so dolžni skleniti licenčne sporazume z imetniki pravic, če niso upravičeni do izjeme glede odgovornosti iz člena 14 Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta <sup>(1)</sup>.</p> <p>Glede na člen 14 je treba preveriti, ali ima ponudnik storitev dejavno vlogo, tudi z optimizacijo predstavitev naloženih del ali predmetov urejanja ali njihove promocije, ne glede na naravo sredstev, ki jih v ta namen uporablja.</p> <p>Da bi kakršen koli licenčni dogovor lahko deloval, bi morali ponudniki storitev informacijske družbe, ki hranijo velike količine avtorsko zaščitene del ali drugih predmetov urejanja, ki so jih naložili njihovi uporabniki, ali javnosti omogočajo dostop do njih, sprejeti primerne in sorazmerne ukrepe za zagotovitev zaščite del ali drugih predmetov urejanja, kot je uporaba učinkovitih tehnologij. Ta obveznost bi morala veljati tudi, če so ponudniki storitev informacijske družbe upravičeni do izjeme glede odgovornosti iz člena 14 Direktive 2000/31/ES.</p> <p><sup>(1)</sup> Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).</p>	<p>Če izvajalci storitev informacijske družbe hranijo avtorsko zaščitena dela ali druge predmete urejanja, ki so jih naložili njihovi uporabniki, ali javnosti omogočajo dostop do njih, s tem pa njihova dejavnost presega zgolj zagotavljanje fizičnih zmogljivosti in gre pri njej za priobčitev javnosti, so dolžni skleniti licenčne sporazume z imetniki pravic, če niso upravičeni do izjeme glede odgovornosti iz člena 14 Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta <sup>(1)</sup>.</p> <p>Glede na člen 14 je treba preveriti, ali ima ponudnik storitev dejavno vlogo, tudi z optimizacijo predstavitev naloženih del ali predmetov urejanja ali njihove promocije, ne glede na naravo sredstev, ki jih v ta namen uporablja.</p> <p>Da bi kakršen koli licenčni dogovor lahko deloval, bi morali ponudniki storitev informacijske družbe, ki hranijo velike količine avtorsko zaščitene del ali drugih predmetov urejanja, ki so jih naložili njihovi uporabniki, ali javnosti omogočajo dostop do njih, sprejeti primerne in sorazmerne ukrepe za zagotovitev zaščite del ali drugih predmetov urejanja, kot je uporaba učinkovitih tehnologij, <b>s katerimi je mogoče doseči pravično prerazporeditev vrednosti v korist imetnikov pravic</b>. Ta obveznost bi morala veljati tudi, če so ponudniki storitev informacijske družbe upravičeni do izjeme glede odgovornosti iz člena 14 Direktive 2000/31/ES.</p> <p><sup>(1)</sup> Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).</p>

**Obrazložitev**

Komisija v členu 13(3) pravilno izpostavlja pomen določitve praks v zvezi s prepoznavanjem vsebin.

S tem je tesno povezano vprašanje prerazporejanja vrednosti, ki se z deli ustvari po njihovem prepoznavanju, v korist imetnikov pravic. Zaradi večje skladnosti obeh točk (tj. uvodne izjave 38 in člena 13(3)) menimo, da mora biti v besedilu ta podrobnost izrecno navedena, saj je prepoznavanje del šele prva faza v vrednostni verigi.

**Predlog spremembe 4**

Predlog direktive

Člen 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Države članice določijo izjemo od pravic iz člena 2 Direktive 2001/29/ES, členov 5(a) in 7(1) Direktive 96/9/ES in člena 11(1) te direktive za reprodukcije in pridobivanje izvlečkov vsebine, ki jih opravijo raziskovalne organizacije, da bi izvajale besedilno in podatkovno rudarjenje na delih ali drugih predmetih urejanja, do katerih imajo zakonit dostop za namene znanstvenega raziskovanja.</p> <p>2. Vsako pogodbeno določilo, ki nasprotuje izjemi iz odstavka 1, je neizvršljivo.</p> <p>3. Imetniki pravic imajo pravico, da uporabijo ukrepe za zagotovitev varnosti <i>in</i> celovitosti omrežij in podatkovnih zbirk, kjer gostujejo dela ali drugi predmeti urejanja. Taki ukrepi ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.</p> <p>4. Države članice spodbujajo imetnike pravic in raziskovalne organizacije k opredelitvi skupno dogovorjenih najboljših praks o uporabi ukrepov iz odstavka 3.</p>	<p>1. Države članice določijo izjemo od pravic iz člena 2 Direktive 2001/29/ES, členov 5(a) in 7(1) Direktive 96/9/ES in člena 11(1) te direktive za reprodukcije in pridobivanje izvlečkov vsebine, ki jih opravijo raziskovalne organizacije, da bi izvajale besedilno in podatkovno rudarjenje na delih ali drugih predmetih urejanja, do katerih imajo zakonit dostop za namene znanstvenega raziskovanja.</p> <p>2. Vsako pogodbeno določilo, ki nasprotuje izjemi iz odstavka 1, je neizvršljivo.</p> <p>3. Imetniki pravic imajo pravico, da uporabijo ukrepe za zagotovitev varnosti <b>v smislu</b> celovitosti, <b>razpoložljivosti in zaupnosti</b> omrežij in podatkovnih zbirk, kjer gostujejo dela ali drugi predmeti urejanja. Taki ukrepi ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.</p> <p>4. Države članice spodbujajo imetnike pravic in raziskovalne organizacije k opredelitvi skupno dogovorjenih najboljših praks o uporabi ukrepov iz odstavka 3, <b> vključno s tistimi, s katerimi je mogoče doseči pravično prerazporeditev vrednosti v korist imetnikov pravic.</b></p>

**Obrazložitev**

Tipičen model informacijske varnosti določa tri cilje: zaupnost, celovitost in razpoložljivost. Vsak cilj se nanaša na drug vidik zagotavljanja varstva podatkov. Komisija bi lahko v tej točki določila konkreten cilj, in sicer spodbujanje ukrepov za zmanjšanje razlik pri ustvarjeni vrednosti med ponudniki storitev in imetniki pravic, katerih dela se uporabljajo.

**Predlog spremembe 5**

Predlog direktive

Člen 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Mehanizem pogajanja</p> <p>Kadar se strani, ki želita skleniti sporazum za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del na platformah videa na zahtevo, soočata s težavami v zvezi z licenciranjem pravic, države članice zagotovijo, da se strani lahko opreta na pomoč nepristranskega organa z ustreznimi izkušnjami. Navedeni organ zagotovi pomoč pri pogajanjih in doseganju sporazumov.</p>	<p>Mehanizem pogajanja</p> <p>Kadar se strani, ki želita skleniti sporazum za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del na platformah videa na zahtevo, soočata s težavami v zvezi z licenciranjem <b>avdiovizualnih</b> pravic, države članice zagotovijo, da se strani lahko opreta na pomoč nepristranskega organa z ustreznimi izkušnjami. Navedeni organ zagotovi pomoč pri pogajanjih in doseganju sporazumov.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Najpozneje do [datum iz člena 21(1)] države članice Komisijo uradno obvestijo o organu iz odstavka 1.	Najpozneje do [datum iz člena 21(1)] države članice Komisijo uradno obvestijo o organu iz odstavka 1.

**Obrazložitev**

Prvotnega besedila člena ni mogoče nedvoumno razlagati, če se ne pojasni, da gre izključno za avdiovizualne pravice, ne pa denimo pravice iz glasbenih del, vključenih v avdiovizualno produkcijo. Z dodanim besedilom se odpravlja prvotna nejasnost.

**Predlog spremembe 6**

Predlog direktive

Člen 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Ponudniki storitev informacijske družbe, ki shranjujejo in javnosti zagotavljajo dostop do obsežnih količin del ali drugih predmetov urejanja, ki jih naložijo njihovi uporabniki, v sodelovanju z imetniki pravic sprejmejo ukrepe za zagotovitev izvajanja sporazumov za uporabo njihovih del ali predmetov urejanja, sklenjenih z imetniki pravic, ali za preprečitev razpoložljivosti del ali drugih predmetov urejanja v okviru njihovih storitev, ki so bili ugotovljeni v sodelovanju s ponudniki storitev. Navedeni ukrepi, kot je na primer uporaba učinkovitih tehnologij za prepoznavanje vsebine, so ustrezni in sorazmerni. Ponudniki storitev imetnikom pravic zagotavljajo ustrezne informacije o delovanju in izvajanju ukrepov ter, kadar je to ustrezno, ustrezno poročajo o prepoznavanju in uporabi del in drugih predmetov urejanja.	1. Ponudniki storitev informacijske družbe, ki shranjujejo in javnosti zagotavljajo dostop do obsežnih količin del ali drugih predmetov urejanja, ki jih naložijo njihovi uporabniki, v sodelovanju z imetniki pravic sprejmejo ukrepe za zagotovitev izvajanja sporazumov za uporabo njihovih del ali predmetov urejanja, sklenjenih z imetniki pravic, ali za preprečitev razpoložljivosti del ali drugih predmetov urejanja v okviru njihovih storitev, ki so bili ugotovljeni v sodelovanju s ponudniki storitev. Navedeni ukrepi, kot je na primer uporaba učinkovitih tehnologij za prepoznavanje vsebine, so ustrezni in sorazmerni <b>ter omogočajo pravično prerazporeditev vrednosti v korist imetnikov pravic.</b> Ponudniki storitev imetnikom pravic zagotavljajo ustrezne informacije o delovanju in izvajanju ukrepov ter, kadar je to ustrezno, ustrezno poročajo o prepoznavanju in uporabi del in drugih predmetov urejanja.

**Obrazložitev**

Komisija v členu 13(3) pravilno izpostavlja pomen določitve praks v zvezi s prepoznavanjem vsebin.

S tem je tesno povezano vprašanje prerazporejanja vrednosti, ki se z deli ustvari po njihovem prepoznavanju, v korist imetnikov pravic. Zaradi večje skladnosti obeh točk (tj. člena 13(1) in (3)) menimo, da mora biti v besedilu ta podrobnost izrecno navedena, saj je prepoznavanje del šele prva faza v vrednostni verigi.

**Predlog spremembe 7**

Predlog direktive

Člen 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Države članice zagotovijo, da avtorji in izvajalci <b>redno</b> in ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja prejmejo pravočasne, ustrezne in zadostne informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb od tistih, pri katerih so licencirali svoje pravice ali jih nanje prenesli, zlasti o načinih izkoriščanja, ustvarjenih prihodkih in nadomestilu, ki jim pripada.	1. Države članice zagotovijo, da avtorji in izvajalci <b>vsaj enkrat letno</b> in ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja prejmejo pravočasne, ustrezne in zadostne informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb od tistih, pri katerih so licencirali svoje pravice ali jih nanje prenesli, zlasti o načinih izkoriščanja, ustvarjenih prihodkih in nadomestilu, ki jim pripada.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. Obveznost iz odstavka 1 je sorazmerna in učinkovita ter v vsakem sektorju zagotavlja primerno raven preglednosti. Kadar pa bi bilo upravno breme zaradi obveznosti nesorazmerno glede na prihodke, ustvarjene z izkoriščanjem dela ali izvedbe, lahko države članice obveznost iz odstavka 1 prilagodijo, če ostane učinkovita in zagotavlja ustrezno stopnjo preglednosti.</p> <p>3. Države članice lahko odločijo, da se obveznost iz odstavka 1 ne uporablja, če avtorjev ali izvajalčev prispevek glede na celotno delo ali izvedbo ni znaten.</p>	<p>2. Obveznost iz odstavka 1 je sorazmerna in učinkovita ter v vsakem sektorju zagotavlja primerno raven preglednosti. Kadar pa bi bilo upravno breme zaradi obveznosti nesorazmerno glede na prihodke, ustvarjene z izkoriščanjem dela ali izvedbe, lahko države članice obveznost iz odstavka 1 prilagodijo, če ostane učinkovita in zagotavlja ustrezno stopnjo preglednosti.</p> <p>3. Države članice lahko odločijo, da se obveznost iz odstavka 1 ne uporablja, če avtorjev ali izvajalčev prispevek glede na celotno delo ali izvedbo ni znaten.</p>

### Obrazložitev

Izraz „redno“ iz prvega odstavka utegne biti dvoumen. Glede na prakso v sektorju se zdi primerno obdobje enega leta, čeprav bi bila krajša obdobja brez dvoma zaželeni, pogosto pa tudi možna.

### Predlog spremembe 8

Predlog direktive

Člen 15

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Mehanizem prilagoditve pogodbe</p> <p>Države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno nadomestilo od druge strani, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje pravic, kadar je prvotno dogovorjeno nadomestilo nesorazmerno nizko v primerjavi z naknadnimi relevantnimi prihodki in koristmi, ki izvirajo iz izkoriščanja del ali izvedb.</p>	<p>Mehanizem prilagoditve pogodbe</p> <p>Države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno nadomestilo od druge strani, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje pravic, kadar je prvotno dogovorjeno nadomestilo nesorazmerno nizko v primerjavi z naknadnimi relevantnimi prihodki in koristmi, ki izvirajo iz izkoriščanja del ali izvedb. <b>S takšnim mehanizmom je treba zagotoviti pravično nadomestilo, pri tem pa upoštevati posebnosti posameznih sektorjev.</b></p>

### Obrazložitev

Ta mehanizem utegne povzročiti pravno negotovost, če se bo enako uporabljal v vseh sektorjih ustvarjalne industrije. To je izpostavila že Komisija v uvodni izjavi 42.

## II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

### Uvodne ugotovitve

1. potrjuje ključno vlogo in potencial lokalnih in regionalnih oblasti na področju digitalnih storitev za državljane ter pri ustvarjanju in upravljanju digitalne infrastrukture, pogosto v okviru čezmejnega ali medregionalnega sodelovanja, da bi odpravili ovire za spletne dejavnosti;

2. pozdravlja predlagane ukrepe v zvezi z notranjim trgom elektronskih komunikacij, ki lahko spodbudijo dinamično in trajnostno rast v vseh gospodarskih panogah in ustvarijo nova delovna mesta, ter ukrepe, katerih cilj je zagotoviti posodabljanje predpisov o avtorskih pravicah z ozirom na digitalno revolucijo in spremembe v obnašanju potrošnikov;
3. podpira pripravo ukrepov, namenjenih izboljšanju položaja imetnikov pravic pri pogajanjih o izkoriščanju vsebin, na katere se te pravice nanašajo; to zlasti velja za uporabo v spletnih storitvah, ki omogočajo dostop do vsebin, naloženih s strani uporabnikov, in občasno ne zagotavljajo pravičnega nadomestila za takšno izkoriščanje; vendar poudarja, da so regionalni in lokalni subjekti ter zagonska in mala podjetja pogosto v slabšem položaju kot veliki imetniki pravic, zato ne smejo biti čezmerno omejevani;
4. ugotavlja, da so argumenti, ki jih Komisija navaja v povezavi z dodano vrednostjo zakonodajnega ukrepa na evropski ravni za ta sektor, v celoti prepričljivi in da je takšen ukrep zato skladen z načelom subsidiarnosti. To velja tudi za argumente, predstavljene v povezavi s sorazmernostjo <sup>(1)</sup>;

### ***Avtorske pravice na digitalnem trgu***

5. odobrava dejstvo, da je Komisija državam članicam omogočila prosto presojo glede uveljavljanja izjem pri uporabi zaščitene del v izobraževalne namene. Tako se spoštujejo nacionalne, regionalne in lokalne identitete ter s tem povezan obstoj različnih vrst licenc, ki izhajajo iz različnih političnih in družbenih okoliščin;
6. želi poglobljen razmislek o vlogi organizacij za kolektivno upravljanje pravic pri zagotavljanju pravičnega, sodobnega in učinkovitega izvajanja avtorskih pravic;
7. opozarja, da je pomembno, da se lahko digitalno učno gradivo uporablja denimo tudi pri študiju na daljavo ali pri začasnem bivanju v tujini, in to ne le v državi članici izobraževalne ustanove;
8. zlasti predlaga, naj Komisija poudari, kako organizacije za upravljanje pravic brez ciljnih naložb v instrumente za modernizacijo trg in svoje člane prikrajšujejo za storitev, ki bi izboljšala sisteme licenciranja ter zbiranja in razdeljevanja prihodkov;
9. se strinja, da bi bilo treba uvesti prakse, ki zagotavljajo preglednost na trgu, saj je bil ta zelo dolgo nepregleden, kar je bilo v korist privilegiranih skupin, pogosto pa je prihajalo do pogodbenih dogovorov na škodo ustvarjalcev;
10. nadalje obžaluje, da se želi uvesti odstopanje od obveznosti glede preglednosti, kadar prispevek avtorja ali izvajalca ni znaten. S sedanjimi tehnologijami za prepoznavanje in zbiranje informacij o zbirki del je mogoče dovolj natančno določiti skupno vrednost nekega dela in različnih deležnikov ne glede na obseg posamičnega prispevka;
11. se strinja, da je okrepitev določil glede preglednosti v pogodbah med ustvarjalci in njihovimi nasprotnimi strankami namenjena predvsem uravnoteženju pogajalske moči v razmerah, ki gredo na škodo avtorjev. Zato poudarja, da takšen ukrep ne pomeni kršitve svobode sklepanja pogodb, s čimer se spoštuje vloga trga pri prepoznavanju ponudb, ki ustrezajo zahtevam obravnavanih subjektov;
12. predlaga, naj Komisija spodbudi ponudnike storitev in organizacije v vrednostni verigi, da skupaj razvijejo standardne oblike zapisa za izmenjavo podatkov o uporabi del, s čimer bi poskrbeli za učinkovitejše upravljanje in interoperabilnost;

### ***Ohranjanje kulturne dediščine***

13. odobrava, da Evropska komisija daje poudarek na ohranitvi del, ki so izpostavljena tehnološki zastarelosti in razkroju prvotnih nosilcev. Prepričan je, da bo ta izjema pospešila ohranjanje kulturno-umetniškega bogastva držav članic, in upa, da bo spodbudila nastajanje partnerstev, namenjenih ohranjanju v javnem interesu, ki bodo vključevala ustanove za varovanje kulturne dediščine in raziskovalne organizacije <sup>(2)</sup>;

<sup>(1)</sup> Kakor je navedeno v poročilu skupine strokovnjakov za subsidiarnost OR, temelječem na posvetovanju, ki je trajalo od 4. do 14. oktobra 2016.

<sup>(2)</sup> Sodelovanje med Laboratorijem za informatiko v glasbi (LIM) Državne univerze v Milanu in milansko Scalo je že leta 1996 omogočilo digitalizacijo več kot 5 000 magnetnih trakov iz zvočnega arhiva, s čimer so postali trajno in v višji kakovosti dostopni prihodnjim generacijam.

**Povečanje evropskega avdiovizualnega fonda**

14. odobrava namero Komisije, da okrepi prisotnost evropskega avdiovizualnega fonda na različnih digitalnih platformah, zlasti glede na šibko prisotnost del, ki zaradi svoje omejene ekonomske vrednosti težko najdejo mesto v običajnih distribucijskih kanalih;

15. se strinja, da se kolektivno licenciranje v primeru razprodanih del razširi na organizacije za kolektivno upravljanje pravic in ustanove za varovanje kulturne dediščine. Zlasti poudarja prednosti takšnih ukrepov za zagotavljanje primerne nadomestila imetnikom pravic, pa tudi za pravno varnost ustanov;

16. obžaluje, da v besedilu ni omenjen lokalni in regionalni značaj teh del. Zlasti smiselno je poudariti, da brez pogostega sodelovanja med izvajalci, podjetniki in lokalnimi upravami, ki subvencionirajo kulturo, številna od teh del ne bi obstajala;

**Vloga založnikov**

17. podpira zaščito temeljne vloge založnikov pri objavljanju kakovostnih publikacij, za katere so potrebne precejšnje naložbe, da se lahko ohranita njihova neodvisnost in integriteta;

18. odobrava podporo, ki založnikom daje na voljo ustrezne pravne instrumente za konkuriranje na digitalnem področju.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---



## Mnenje Evropskega odbora regij – Pregled svežnja o telekomunikacijah

(2017/C 207/15)

<b>Poročevalec:</b>	Mart Vörklaev (EE/ALDE), župan občine Rae
<b>Referenčni dokumenti:</b>	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Povezljivost za konkurenčen enotni digitalni trg – evropski gigabitni družbi naproti
	COM(2016) 587 final
	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt za 5G v Evropi
	COM(2016) 588 final
	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1316/2013 in Uredbe (EU) št. 283/2014 v zvezi s spodbujanjem internetne povezljivosti v lokalnih skupnostih
	COM(2016) 589 final

## I. PREDLOGI SPREMEMB

**Predlog spremembe 1**

Nov predlog spremembe

Uvodna izjava 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Glede na potrebe po povezljivosti v Uniji in nujnosti spodbujanja dostopovnih omrežij, ki lahko po vsej EU zagotovijo internetno izkušnjo visoke kakovosti na podlagi širokopasovnih storitev zelo visoke hitrosti, bi si bilo treba prizadevati za geografsko uravnoteženo porazdelitev finančne pomoči.	Glede na potrebe po povezljivosti v Uniji in nujnosti spodbujanja dostopovnih omrežij, ki lahko po vsej EU zagotovijo internetno izkušnjo visoke kakovosti na podlagi širokopasovnih storitev zelo visoke hitrosti, bi si bilo treba prizadevati za geografsko uravnoteženo porazdelitev finančne pomoči, <b>ki – znotraj omejitev dejansko prejetih predlogov in ob doslednem upoštevanju načel za specifične oblike finančne pomoči, kakor so opredeljene v finančni uredbi, – pripomore k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji EU, tako da posebej upošteva potrebe lokalnih skupnosti.</b>

**Obrazložitev**

Geografsko uravnotežena porazdelitev nima smisla, če ne služi kohezijskemu cilju.

**Predlog spremembe 2**

Nov predlog spremembe

Uvodna izjava 11

Doda se nova točka:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<b><u>Da bi namestili lokalne brezžične točke dostopa tudi v manjših mestih in na podeželskih območjih, je treba v sodelovanju z državami članicami, regionalnimi organi in ustreznimi združenji lokalnih oblasti izvesti namensko kampanjo komuniciranja o tej finančni pomoči.</u></b>

**Obrazložitev**

Bistveno je, da informacije o pobudi WiFi4EU dosežejo tudi manjša mesta in podeželske občine.

**Predlog spremembe 3**

Nov predlog spremembe

Člen 2(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>3. Člen 5 se spremeni:</p> <p>(a) odstavek 7 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„7. Skupni proračunski znesek, dodeljen za finančne instrumente za širokopasovna omrežja, ne sme presegati minimalnega zneska, potrebnega za stroškovno učinkovito posredovanje, kar se ugotovi na podlagi predhodnih ocen iz člena 14(1) Uredbe (EU) št. 1316/2013.</p> <p>Ta znesek predstavlja do 15 % finančnih sredstev za telekomunikacijski sektor iz točke (b) člena 5(1) Uredbe (EU) št. 1316/2013.“;</p> <p>(b) doda se naslednji odstavek:</p> <p>„5a. Ukrep, ki prispeva k projektom skupnega interesa na področju zagotavljanja brezplačne lokalne spletne povezljivosti v lokalnih skupnostih, se podpira z:</p> <p>(a) nepovratnimi sredstvi in/ali</p> <p>(b) oblikami finančne pomoči, ki ne spadajo med finančne instrumente.“</p>	<p>3. Člen 5 se spremeni:</p> <p>(a) odstavek 7 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„7. Skupni proračunski znesek, dodeljen za finančne instrumente za širokopasovna omrežja, ne sme presegati minimalnega zneska, potrebnega za stroškovno učinkovito posredovanje, kar se ugotovi na podlagi predhodnih ocen iz člena 14(1) Uredbe (EU) št. 1316/2013.</p> <p>Ta znesek predstavlja do 15 % finančnih sredstev za telekomunikacijski sektor iz točke (b) člena 5(1) Uredbe (EU) št. 1316/2013.“;</p> <p>(b) doda se naslednji odstavek:</p> <p>„5a. Ukrep, ki prispeva k projektom skupnega interesa <b><u>in je v skladu z opredeljenimi minimalnimi tehničnimi standardi</u></b> na področju zagotavljanja brezplačne lokalne spletne povezljivosti v lokalnih skupnostih, se podpira z:</p> <p>(a) nepovratnimi sredstvi in/ali</p> <p>(b) oblikami finančne pomoči, ki ne spadajo med finančne instrumente.“</p> <p><b><u>(c) Komisija z delegiranim aktom določi minimalne tehnične standarde iz odstavka 5a.</u></b>“</p>

**Obrazložitev**

Minimalne tehnične zahteve za omrežje WiFi4EU so bistvenega pomena. Z določitvijo enotnih zahtev se prepreči, da bi omrežje temeljilo na zastareli tehnologiji ali bi imelo težave s kakovostjo.

**Predlog spremembe 4**

Nov predlog spremembe

Člen 2(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>6. V Prilogi se vstavi naslednje:</p> <p>„ODDELEK 4. BREZŽIČNA POVEZLJIVOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH</p> <p>Do finančne pomoči so upravičeni ukrepi, namenjeni zagotavljanju brezplačne lokalne brezžične povezljivosti v središčih lokalnega javnega življenja, tudi na mestih na prostem, dostopnih širši javnosti, ki imajo pomembno vlogo v javnem življenju lokalnih skupnosti.</p> <p>Finančna pomoč je na voljo subjektom z javnim poslanstvom, kot so lokalni organi in izvajalci javnih storitev, ki nameravajo zagotavljati brezplačno lokalno brezžično povezljivost z namestitvijo lokalnih brezžičnih točk dostopa.</p> <p>Projekti za zagotavljanje brezžične povezljivosti z brezplačno dostopnimi lokalnimi brezžičnimi točkami dostopa se lahko financirajo, če:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>jih izvaja subjekt z javnim poslanstvom, ki lahko načrtuje in nadzoruje namestitev lokalnih brezžičnih točk dostopa na javnih mestih v zaprtih prostorih in na prostem;</li> <li>izhajajo iz širokopasovne povezljivosti zelo visoke hitrosti, ki uporabnikom omogoča internetno izkušnjo visoke kakovosti in: <ol style="list-style-type: none"> <li>je brezplačna, lahko dostopna in uporablja najnovejšo opremo ter</li> <li>podpira dostop do inovativnih digitalnih storitev, kot so storitve, ki se ponujajo preko infrastruktur za digitalne storitve;</li> </ol> </li> <li>uporabljajo skupno vizualno podobo, ki jo da na razpolago Komisija, in povezavo na povezana spletna orodja.</li> </ol> <p>Niso zajeti projekti, s katerimi se podvajajo že obstoječe zasebne ali javne ponudbe s podobnimi značilnostmi, vključno s kakovostjo, na istem območju.</p>	<p>6. V Prilogi se vstavi naslednje:</p> <p>„ODDELEK 4. BREZŽIČNA POVEZLJIVOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH</p> <p>Do finančne pomoči so upravičeni ukrepi, namenjeni zagotavljanju brezplačne lokalne brezžične povezljivosti v središčih lokalnega javnega življenja, tudi na mestih na prostem, dostopnih širši javnosti, ki imajo pomembno vlogo v javnem življenju lokalnih skupnosti.</p> <p>Finančna pomoč je na voljo subjektom z javnim poslanstvom, kot so lokalni organi in izvajalci javnih storitev, ki nameravajo zagotavljati brezplačno lokalno brezžično povezljivost z namestitvijo lokalnih brezžičnih točk dostopa.</p> <p>Projekti za zagotavljanje brezžične povezljivosti z brezplačno dostopnimi lokalnimi brezžičnimi točkami dostopa se lahko financirajo, če:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>jih izvaja subjekt z javnim poslanstvom, ki lahko načrtuje in nadzoruje namestitev lokalnih brezžičnih točk dostopa na javnih mestih v zaprtih prostorih in na prostem;</li> <li>izhajajo iz širokopasovne povezljivosti zelo visoke hitrosti <u>v skladu z minimalnimi tehničnimi specifikacijami iz člena 5b</u>, ki uporabnikom omogoča internetno izkušnjo visoke kakovosti in: <ol style="list-style-type: none"> <li>je brezplačna, lahko dostopna in uporablja najnovejšo opremo ter</li> <li>podpira dostop do inovativnih digitalnih storitev, kot so storitve, ki se ponujajo preko infrastruktur za digitalne storitve;</li> </ol> </li> <li>uporabljajo skupno vizualno podobo, ki jo da na razpolago Komisija, in povezavo na povezana spletna orodja.</li> </ol> <p>Niso zajeti projekti, s katerimi se podvajajo že obstoječe zasebne ali javne ponudbe s podobnimi značilnostmi, vključno s kakovostjo, na istem območju.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Razpoložljiva sredstva se <b>geografsko uravnoteženo</b> dodelijo projektom, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje <b>glede na prejete predloge, praviloma pa po načelu ‚kdor prej pride, prej melje‘.</b>	Razpoložljiva sredstva se dodelijo projektom, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, <b>na geografsko uravnotežen način, ki – znotraj omejitev dejansko prejetih predlogov in ob doslednem upoštevanju načel za specifične oblike finančne pomoči, kakor so opredeljene v finančni uredbi, – pripomore k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji EU, tako da posebej upošteva potrebe lokalnih skupnosti.</b>

### Obrazložitev

Minimalne tehnične zahteve za omrežje WiFi4EU so bistvenega pomena. Z določitvijo enotnih zahtev se prepreči, da bi omrežje temeljilo na zastareli tehnologiji ali bi imelo težave s kakovostjo.

## II. POLITIČNA PRIPOROČILA

### EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. poudarja, da osnovni dostop do širokopasovne povezave prvič velja za univerzalno storitev. Evropski državljani imajo pravico dostopati do funkcionalnih spletnih storitev po dostopnih cenah in tako polnopravno sodelovati v digitalnem gospodarstvu in digitalni družbi na celotnem ozemlju Evropske unije. To je zelo pomemben korak v smeri digitalnega vključevanja, tudi glede na potrebo po posebnih tarifah ali po zagotavljanju bonov za državljane s posebnimi potrebami ter za občine in mesta, da bodo lahko ponujale javne in brezplačne brezžične točke dostopa;
2. meni, da je zagotovitev osnovnega dostopa do širokopasovne povezave cilj v splošnem interesu in da mora priznanje, da gre za univerzalno storitev, pospremiti popolno priznanje obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve; to je izjemnega pomena na območjih, na katerih ta trg ni uspešen in so javne naložbe ključne;
3. se zaveda, da je od revizije pravnega okvira EU za telekomunikacije leta 2009 prišlo do bistvenih sprememb. Ta okvir je sicer pomagal zagotoviti temeljne širokopasovne povezave v vsej EU, vendar pa množično nastajajo nove potrebe in vzorci potrošnje, kar je trend, ki se bo v naslednjih letih nadaljeval. Razvoj interneta stvari, virtualna in razširjena realnost, računalništvo v oblaku, upravljanje velikih količin podatkov, storitve in aplikacije za ekonomijo delitve, pobuda Industrija 4.0 – vse to bo še okrepilo povpraševanje po zmogljivih prenosnih omrežjih in povezavah;
4. opozarja, da infrastruktura prihodnosti nastaja danes;
5. poudarja, da bo treba zaradi vse večje rabe podatkov<sup>(1)</sup>, vse večje sočasne uporabe podatkov, težnje po hitrem prenašanju in nalaganju podatkov ter potrebe po geografsko obsežnem in takojšnjem prenosu, ki mora biti hkrati prilagojen potrebam in zanesljiv, zagotoviti izredno zmogljiva omrežja, do katerih bo imelo povezave vse več končnih uporabnikov v vsej Evropi. Gigabitna povezljivost je v nekaterih državah (Japonska, Koreja) že realnost, za katero bi si morala prizadevati tudi Evropa, da bo lahko zagotavljala rast, delovna mesta, konkurenčnost in notranjo kohezijo;
6. meni, da morajo gospodarski in družbeni akterji, kot so šole, univerze, raziskovalne ustanove in prometna vozlišča, pa tudi izvajalci javnih storitev, kot so bolnišnice in izobraževalne ustanove, ter podjetja imeti zagotovljen visokohitrostni dostop do interneta, ki uporabnikom omogoča nalaganje in prenašanje podatkov s hitrostjo vsaj 1 Gbit/s;
7. meni, da bi morala imeti vsa gospodinjstva v mestih in na podeželju v EU internetno povezavo s hitrostjo prenosa najmanj 100 Mbit/s, ki jo je mogoče povečati do 1 Gbit/s;

<sup>(1)</sup> Študije kažejo, da lahko podjetja, ki analizirajo množične podatke, povečajo produktivnost za 5–10 % več kot podjetja, ki takih analiz ne opravljajo. Poleg tega bi lahko obdelava množičnih podatkov v Evropi med letoma 2014 in 2020 vodila k povečanju BDP za 1,9 %.

8. se strinja z mnenjem Komisije, da bi morala imeti vsa mestna območja in glavne prizemne prometne poti neprekinjeno pokritost 5G, in se zavzema za vmesni cilj, da se mora vsaj v enem velikem mestu v vsaki državi članici EU do leta 2020 ponujati povezava s 5G kot komercialna storitev. Evropska komisija mora čim prej dokončati standardizacijo za novo brezžično tehnologijo, ki je še ni, da bi preprečila posamične rešitve. Cilj, da se ta tehnologija uvede do leta 2020, je zelo ambiciozen, tudi zato, ker sedanja omrežja 4G, ki so bila šele vzpostavljena, lahko povečajo svojo hitrost na veliko več od 1 000 MBit/s, in ker so telekomunikacijska podjetja veliko vložila v njihovo izgradnjo, kar pomeni, da verjetno ne bodo zelo navdušena nad ponovno zamenjavo tehnologije, če ne bodo v ta namen vzpostavljeni ustrezni okvirni pogoji;

9. pozdravlja novi sistem bonov za brezplačni brezžični dostop, vzpostavitev sklada za širokopasovne povezave v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko in cilj, da se poveča finančna podpora v okviru finančnega načrtovanja za obdobje po letu 2020, saj meni, da so to koraki v pravo smer;

10. pozdravlja predlog Komisije, da v sodelovanju z Odborom regij do konca 2016 vzpostavi širokopasovno platformo za sodelovanje, ki naj bi zagotovila, da bodo javne in zasebne ustanove sodelovale ter se izrecno zavzemale za naložbe v izgradnjo širokopasovnih omrežij in za napredek pri izvajanju nacionalnih načrtov za tovrstno gradnjo. Odbor je pripravljen obsežno in konstruktivno sodelovati pri vzpostavitvi te platforme;

11. predlaga, da se na srečanju platforme razpravlja predvsem o: **političnih možnostih** – preverjanje najboljših političnih možnosti ob upoštevanju različnih lokalnih in regionalnih pristojnosti ter posebnih potreb na lokalni in regionalni ravni; **tehnoloških možnostih** – razprava o uporabi tehnologij, ki so za posamezna območja najprimernejše; **možnostih za financiranje** – sodelovanje Evropske investicijske banke v razpravah, preverjanje možnih sinergij med skladi (instrument za povezovanje Evrope – CEF, Evropski sklad za strateške naložbe ter evropski strukturni in investicijski skladi) in ocena novega sistema bonov za brezžična omrežja za Evropo (WiFi4EU); **drugih vprašanjih** – ukrepi za krepitev zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni, pregled naložb IT in širokopasovne pokritosti ter spodbujanje e-znanja ter e-upravnih storitev;

12. meni, da bi morala **širokopasovna platforma** za sodelovanje predvsem **prispevati** k hitrejši, boljši in bolj trajnostni izgradnji visokohitrostnih širokopasovnih omrežij na podeželskih in redko poseljenih območjih EU, predvsem zaradi njihovih velikih strukturnih, gospodarskih in socialnih problemov, ter s tem k zmanjšanju digitalnega razkoraka med temi in drugimi območji;

13. ugotavlja, da so načrti v skladu z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, da gre za vprašanja, ki se tičejo vseh držav članic in ki jih je mogoče kakovostno in učinkovito rešiti le enotno na ravni EU;

14. ugotavlja, da gre pri evropskem enotnem digitalnem trgu za odpravo togih struktur in digitalizacijo notranjega trga EU. Cilj pregleda svežnja o telekomunikacijah je podpreti evropsko gospodarstvo in konkurenčnost, spodbuditi občine, da bodo aktivno sodelovale na enotnem digitalnem trgu, ter pokriti naraščajoče potrebe Evropejcev po povezljivosti;

15. opozarja, da oznake, kot so „podeželski“, „najbolj oddaljeni“, „odročni“ in „redko poseljeni“, zasebne vlagatelje odvrčajo od naložb v infrastrukturo IKT na teh območjih. Ta so – v primerjavi z mestnimi središči – postavljena pred enake izzive glede zagotavljanja širokopasovnih povezav, npr. pred strukturno nižje in razdrobljeno povpraševanje ter višje stroške za izgradnjo in vzdrževanje infrastrukture na enoto (tj. na končnega uporabnika);

16. opozarja, da so zlasti potrebe po povezljivosti odločilna spodbuda za zasebne vlagatelje. To pomeni, da ni nobene ekonomske učinkovitosti za tržne akterje na območjih, na katerih zaradi nizke gostote prebivalstva ni jamstva za povpraševanje, ki bi upravičevalo stroške izgradnje. Na območjih, na katerih prihaja do tržnih nepravilnosti oziroma izkrivljanj, se morajo lokalne in regionalne oblasti soočiti z najrazličnejšimi nalogami. Izkušnje dejansko kažejo, da lokalne in regionalne oblasti v Evropi pri pobudah za izgradnjo in posodobitev širokopasovnih povezav delujejo kot finančne ustanove, nosilci tveganj ali pobudniki/posredniki;

### Gigabitna družba

17. opozarja na pomen izgradnje visokohitrostnih širokopasovnih omrežij naslednje generacije, zlasti na redko poseljenih območjih. Vse regulativne in finančne ukrepe na tem področju je zato treba podpreti;
18. opozarja na preveliko obremenjenost, ki jo lahko povzroči večja dostopnost do visokozmogljivih povezav na območjih odličnosti in/ali znanja. Na teh bi prišlo do kopičenja proizvodne dejavnosti in porasta prebivalstva z negativnimi posledicami za regije. Na drugih območjih pa bi prišlo do drastičnega upada, predvsem digitalnih in inovativnih dejavnosti ter števila strokovnjakov v tehnoloških sektorjih. Zato bi morali visokozmogljive povezave spodbujati čim bolj enotno;
19. poudarja, da je rešitev problema zadnjega dela poti pomembna za razvoj celotne EU in da so v ta namen potrebni prožni ukrepi;
20. predlaga, da se od naslednjega finančnega obdobja dalje poleg sredstev za razvoj temeljnih omrežij predvidijo tudi sredstva za razvoj omrežij za dostop na podeželju in najbolj oddaljenih območjih;
21. opozarja, da cene povezljivosti prinašajo koristna spoznanja o ravni konkurenčnosti in učinkovitosti komunikacijskih trgov. Primerjalna analiza teh cen omogoča akterjem, tudi operaterjem na področju telekomunikacij, nosilec političnega odločanja in potrošnikom, oceno napredka pri doseganju ciljev. Kazalniki za primerjavo cen povezljivosti bi bili lahko zanimivi, na kar opozarja OECD v poročilu z naslovom *Measuring the Digital Economy. A New Perspective* (Merjenje digitalnega gospodarstva: nov vidik)<sup>(2)</sup>;
22. poudarja, da je pri izgradnji in načrtovanju omrežja pomembno, da imajo javne oblasti neposredno in neprekinjeno povezavo do interneta. Da bodo te povezave kakovostne, mora država zagotoviti usmerjanje in svetovanje na lokalni ravni, tako da bodo naložbe optimalne in da bodo storitve hitro na voljo čim večjemu številu uporabnikov;
23. ugotavlja, da je v programskem obdobju 2014–2020 za uresničitev ciljev Evropske unije glede širokopasovne pokritosti in njenega širjenja do leta 2020 na voljo že približno 22 milijard EU sredstev, namenjenih posodobitvi oziroma razvoju obstoječe širokopasovne infrastrukture. Sredstva EU so odločilna ne le zaradi neposrednega prispevka k financiranju te infrastrukture, temveč tudi zaradi pričakovanega učinka finančnega vzvoda, saj naj bi pritegnila naložbe iz drugih virov, tudi zasebnih;

### Akcijski načrt za brezžična omrežja za Evropo (5G)

24. poudarja, da bodo telekomunikacijski sistemi pete generacije (5G) najpomembnejši element digitalne družbe v naslednjih desetih letih. Evropa si močno prizadeva, da bi svetovni razvoj usmerila proti tej strateški tehnologiji, pri kateri se za žično in brezžično komunikacijo uporablja ista infrastruktura, in tako spodbujala prihodnjo mrežno povezano družbo. Ta bo ne le posameznim uporabnikom, temveč tudi mrežno povezanim objektom (internet stvari) omogočala tako rekoč univerzalno in izredno širokopasovno povezljivost. Zato se pričakuje, da bo prihodnja infrastruktura 5G koristna za najrazličnejše aplikacije in panoge, tudi v komercialne namene (npr. asistirana vožnja, e-zdravje, upravljanje z energijo, morebiti varnostne aplikacije itd.);
25. opozarja na sporočilo o prednostnih nalogah na področju standardizacije IKT, ki ga je Komisija<sup>(3)</sup> objavila aprila in v katerem predlaga konkretne ukrepe za hitrejši razvoj skupnih standardov na petih najpomembnejših področjih, med katera sodi tudi komunikacija 5G;
26. izrecno poudarja, da je treba na vsak način preprečiti uvedbo standardov 5G v različnih regijah, ki ne bi bili medsebojno kompatibilni;
27. opozarja, da lahko lokalna raven prispeva k izgradnji omrežja in predloži zahtevke, pomaga pa lahko tudi pri načrtovanju. Tako je mogoče že pri načrtovanju in izgradnji novih omrežij 5G upoštevati načrte lokalne ravni za gradnjo novih cest in za postavitve druge infrastrukture;

<sup>(2)</sup> Poročilo je bilo objavljeno 8. decembra 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

<sup>(3)</sup> COM(2016) 176 final: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Prednostne naloge na področju standardizacije IKT za enotni digitalni trg.

28. opozarja, da je vseevropsko uvajanje proizvodov in storitev, ki jih podpirajo visokohitrostne 5G internetne povezave, odvisno od pokritosti celotne EU s hitrimi internetnimi povezavami; po njegovem mnenju je pomembno tudi preprečiti, da bi se ponovile napake, storjene pri uvedbi omrežij 4G, in zagotoviti, da med posameznimi državami članicami EU ne bo bistvenih razlik v kakovosti in hitrosti omrežij. Omrežja 5G bi bilo treba v vsej EU postavljati hkrati in enako hitro;

#### **Pobuda za brezžična omrežja za Evropo (WiFi4EU)**

29. pozdravlja pobudo, da se vsem zainteresiranim lokalnim in regionalnim oblastem omogoči, da državljanom brezplačno ponudijo kakovostno brezžično povezavo, in sicer v javnih ustanovah in njihovi okolici, v parkih, na javnih površinah ipd. V EU je še veliko krajev, kjer ni primerne internetne povezave; ravno tako je še veliko državljanov, ki si internetnega priključka ne morejo privoščiti. Ta program naj bi pomagal odpraviti te težave;

30. poudarja, da je treba paziti, da bo ta sistem še naprej omejen na nove, dodatne brezžične točke dostopa. Preprečiti bi bilo treba, da bi javno financirane pobude tekmovala z obstoječimi zasebnimi sistemi;

31. pozdravlja načrte Komisije za hitro pripravo možnosti za izvajanje programa WiFi4EU; v skladu s sedanjimi načrti naj bi lokalne in regionalne oblasti že na začetku poletja 2017 lahko vlagale tovrstne zahtevke;

32. pozdravlja hitre finančne ukrepe, ki v zvezi s finančno podporo EU doslej še niso bili uporabljeni in temeljijo na bonih javnega sektorja. Te je mogoče hitro izvesti s hitrimi rezultati in malo birokracije; vendar opozarja, da je treba pričakovati potencialne pomanjkljivosti sistema bonov (slaba preglednost, zamude ali problemi, povezani z izplačilom, različni pogoji za oddajo javnih naročil v državah članicah), da se podjetij ne odvrne od uporabe sistema bonov za projekte;

33. poudarja, da je treba najti načine za porazdelitev finančne pomoči, ki bodo zagotovili koristi načrta WiFi4EU tudi za manjše občine in podeželska območja;

34. poudarja, da so na voljo omejena sredstva in da si Komisija prizadeva za čim hitrejšo in geografsko celovito izvajanje pobude WiFi4EU, zato je treba lokalne in regionalne oblasti čim prej obvestiti o načrtovanem programu in z njim povezanih pogojih;

35. Zgodnje seznanjanje lokalnim in regionalnim oblastem poleg tega omogoča, da že prej začnejo s pripravo. Tako lahko ob objavi poziva k vložitvi predlogov hitro zaprosijo za sredstva in razpoložljive vire učinkovito uporabijo v korist svojih prebivalcev, države in na splošno EU;

36. meni, da ima Odbor regij brez dvoma odločilno vlogo, ko gre za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti ter spodbujanje izmenjave informacij in dobrih praks;

37. opozarja, da morajo biti lokalne oblasti seznanjene s tem, da je njihova naloga zagotoviti širokopasovne povezave za brezžično omrežje, ki se trenutno vzpostavlja, ter to omrežje vsakodnevno vzdrževati. Poudarja tudi, da mora biti pobuda WiFi4EU trajnostna in imeti nizke splošne stroške, da bi jo lokalne oblasti izvajale;

38. priporoča pripravo minimalnih zahtev za omrežje WiFi4EU. Z določitvijo enotnih zahtev se prepreči, da bi se vzpostavilo omrežje, ki bi temeljilo na zastareli tehnologiji ali bi imelo težave s kakovostjo. Priporoča tudi pripravo predstavitvene strani za pobudo WiFi4E z informacijami o njej in njenih lokacijah;

39. opozarja, da morajo biti nova omrežja varna za uporabnike, zato priporoča uporabo mrežnih modelov na podlagi „eduroam“<sup>(4)</sup>/„govroam“<sup>(5)</sup>, ki uporabnikom, že prijavljenim v omrežje, omogoča mrežno gostovanje po vsej Evropi, za identifikacijo uporabnikov pa se lahko uporabijo rešitve eIDAS<sup>(6)</sup>;

<sup>(4)</sup> „eduroam“ – World Wide Education Roaming for Research & Education, <https://www.eduroam.org/>.

<sup>(5)</sup> „govroam“ je kratica za „government roaming“ (vladno gostovanje) in je infrastruktura, ki temelji na RADIUS, <http://govroam.be>.

<sup>(6)</sup> Trust Services and eID, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. meni, da je za zagotovitev uporabniku prijaznih storitev zaželeno, da bi se izognili uporabi tehnike *Captive Portal* (t. i. *prestrezni portal*) in šele po identifikaciji uporabnika, če je to možno, uporabili tehnologijo *Landing Page* (t. i. *ciljna stran*). S tem je uporaba interneta za končnega uporabnika enostavnejša in hitrejša. *Landing Page*, ki se pojavi po identifikaciji, uporabniku omogoči, da po potrebi poišče informacije o storitvah, ki jih ponujajo lokalne oblasti, ter vsebuje kratek povzetek ciljev pobude WiFi4EU;
41. poudarja, da od uporabnikov ne bi smeli zahtevati podatkov, saj je to zanje neprijetno in povzroča neutemeljen strah, da bodo njihovi podatki uporabljeni za oglaševanje in v druge nezaželene namene; Zato je zadovoljen, da je dajanje osebnih podatkov uvrščeno med omejitve, ki bi lokalni brezžični povezljivosti onemogočile, da bi se štela za brezplačno;
42. pozdravlja zamisel, da se redno nadzoruje kakovost omrežja WiFi4EU in da se rezultati dajo na voljo javnosti;
43. meni, da je skupna, vseevropska mrežna povezanost v okviru WiFi4EU (SSID) bistvenega pomena, saj je po eni strani dobra reklama za pobudo EU za vzpostavitev brezplačnih brezžičnih omrežij, po drugi pa blagovna znamka za hitro in varno vseevropsko brezžično omrežje. Podobnim shemam, ki izpolnjujejo minimalne tehnične zahteve in vsa druga merila pobude WiFi4EU, a niso prejeli finančne pomoči, bi bilo treba na njihovo zahtevo omogočiti, da se vključijo v skupno blagovno znamko, da bi razširili področje uporabe pobude;

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA



**Mnenje Evropskega odbora regij – Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave**

(2017/C 207/16)

**Poročevalec:** Apostolos Tzitzikostas (EL/EPP), guverner Osrednje Makedonije

**Referenčni dokument:** Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu – Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave,

JOIN(2016) 29 final

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

**Splošne ugotovitve**

1. pozdravlja skupno sporočilo z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave<sup>(1)</sup> in ukrepe, ki jih vsebuje, saj bodo dragocena podlaga obsežnemu in celostnemu strateškemu pristopu k mednarodnim kulturnim povezavam, z namenom spodbujanja sodelovanja s partnerskimi državami in povečevanja vloge Evropske unije kot vplivnega svetovnega akterja;
2. meni, da bi bilo bistveno drugače, če bi bila v predlogu predstavljena končna strategija namesto korakov oblikovanja strategije, saj je obravnavano vprašanje zelo pomembno. OR zato poziva države članice, naj pospešijo proces sprejemanja strategije;
3. poudarja, da mora biti kultura osrednjega pomena v mednarodnih odnosih EU: ne nazadnje zato, ker se je v sedanjem globaliziranem okolju mednarodna diplomacija obogatila z novimi pristojnostmi, pojavile pa so se tudi alternativne oblike in pristopi, kot je kulturna diplomacija, ki je v sporočilu malo omenjena;
4. se strinja s poudarkom na obveznosti držav, da spoštujejo, zaščitijo in spodbujajo pravico do svobode mišljenja in izražanja mnenja, vključno z umetniško in kulturno svobodo. Namen kulturne politike je zagotoviti, da bo kulturni potencial deloval kot svobodna, neodvisna in spodbujevalna sila v družbi. To bi morala biti podlaga za prizadevanja za medsebojno spoštovanje in medkulturni dialog;
5. zato poziva Evropsko komisijo, naj prednostno razvija kulturno diplomacijo in jo vključi v zunanjo politiko EU;
6. ceni dejstvo, da se kultura in kulturna dediščina v vsem sporočilu obravnavata kot instrumenta regionalnega in lokalnega razvoja. Z vzpostavitvijo obsežnega okvira in doslednega pristopa k okrepitvi kulturnih dejavnosti se po eni strani ustvari trdna evropska dodana vrednost, po drugi strani pa se s tem lahko spodbudita oblikovanje in razvoj programov na ravni regij in mest v državah članicah EU in s partnerji v tretjih državah, kar bo koristilo vsem vpletenim;
7. poudarja, da sodi kulturna raznolikost med vrednote EU in da je EU trdno zavezana spodbujanju mednarodnega reda na podlagi miru, pravne države, svobode izražanja, vzajemnega razumevanja in spoštovanja temeljnih pravic. Poleg tega bi morala EU kot ključna partnerica Organizacije združenih narodov (OZN) še naprej tesno sodelovati z Unescom<sup>(2)</sup> pri zaščiti svetovne kulturne dediščine. Kot podpisnica Konvencije Unesca iz leta 2005<sup>(3)</sup> bi morala EU v svojih mednarodnih kulturnih povezavah udeležati tudi svojo zavezo spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov;

<sup>(1)</sup> JOIN(2016) 29 final.

<sup>(2)</sup> Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

<sup>(3)</sup> [http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL\\_ID=31038&URL\\_DO=DO\\_TOPIC&URL\\_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

8. izraža zadovoljstvo s priznanjem vloge kulture v geografskih okvirih EU za sodelovanje, ki vključujejo: a) politiko širitve, b) evropsko sosedsko politiko, c) razvojno sodelovanje in d) sporazum o partnerstvu iz Cotonouja, podpisan junija 2000 <sup>(4)</sup>;
9. evropska kulturna diplomacija se posveča promociji Evrope in njenih držav članic, vključno z izobraževalno in kulturno izmenjavo, namenjena pa je tudi oblikovanju javnega mnenja tretjih držav in njihovih državljanov, z jasnim interesom spodbujanja pozitivne podobe Evrope in njenih držav članic. Kulturna diplomacija je pomembna za dialog med državami, spodbujanje miru in kulturne raznolikosti ter gospodarsko izmenjavo;
10. pomen kulturne diplomacije dokazuje njen pojav v državah v vzponu in na vzhodu v zadnjih letih. Pomembno je razviti kulturno diplomacijo v Evropski uniji in ji tako v mednarodnem okolju omogočiti tekmovanje z novimi silami in vzponu na vseh področjih, vključno s kulturnim;
11. opozarja, da je eno od vodilnih načel ukrepanja EU na področju mednarodnih kulturnih povezav „zagotovitev spoštovanja dopolnjevanja in subsidiarnosti“ <sup>(5)</sup>. Na področju kulture je EU pristojna za izvajanje ukrepov za podporo, uskladitev ali dopolnitev ukrepov držav članic <sup>(6)</sup>. Svet je v svojih nedavnih sklepih o kulturi v zunanjih odnosih EU poudaril, da je treba bolje usklajevati prizadevanja za strateški evropski pristop <sup>(7)</sup>;
12. odločno opozarja na to, da je pri predlogih in razvoju strategij v podporo mednarodnih kulturnih povezav in dejavnosti potrebno močnejše in globlje sodelovanje na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Cilj bi morala biti utrditev njihovih strategij kot sredstva za ustvarjanje bolj izstopajoče, pluralistične evropske kulturne identitete, ki bo prepoznavna tako v svetovnem okviru kot v EU, pri državljanih vseh držav članic;
13. meni, da je za civilno družbo, nevladne organizacije, klube, skupine, podjetja, umetnike, združenja in organizacije pomembno, da še bolj dejavno in usklajeno prispevajo k razvoju pobud v okviru strategije EU za mednarodne kulturne povezave;

### **Prednostne naloge**

14. ugotavlja, da bo imela strategija EU za mednarodne kulturne povezave zgolj omejen učinek, če ne bo neposredno dosegla enotnega ukrepanja in otipljivih koristi oziroma če bodo te koristi prišle do izraza šele v daljni prihodnosti;
15. poudarja, da ima umetniška in kulturna produkcija lastno vrednost, in opozarja, da kulture ne smemo obravnavati le kot sredstvo za doseg cilja. Zato morajo biti izmenjave med kulturnimi izvajalci v ospredju pozornosti. Spodbujanje mobilnosti umetnikov ter kulturnih vsebin je pomembna naloga EU na področju kulturne politike, saj zagotavlja evropsko dodano vrednost;
16. izraža prepričanje, da mora biti predlagana strategija EU za mednarodne kulturne povezave ciljno usmerjena in pripravljena v tesnem sodelovanju z državami članicami, v ta namen pa določati: a) konkretne mehanizme politike delovanja in izvrševanja, ki jim je podlaga skupni usklajevalni okvir, v katerega so vključene vse strani, ter b) konkretne cilje in jasne roke za izvajanje različnih politik. Treba bi bilo tudi zagotoviti možnost merjenja uspešnosti in učinkovitosti izvajanih strategij;
17. opozarja na svoja že podana stališča o kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ki prispeva k rasti in zaposlovanju <sup>(8)</sup>, in poziva, da se kulturni in ustvarjalni sektor po eni strani bolje vključi v strategijo Evropa 2020, po drugi strani pa se prizna pomen povezave med tem sektorjem in drugimi področji politik, kot so industrija, turizem, okolje, izobraževanje in financiranje;

<sup>(4)</sup> <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

<sup>(5)</sup> JOIN(2016) 29 final.

<sup>(6)</sup> Člen 6 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

<sup>(7)</sup> Sklepi Sveta o kulturi v zunanjih odnosih EU s poudarkom na kulturi v razvojnem sodelovanju, 24. november 2015.

<sup>(8)</sup> CdR 181/2010 fin.

18. poudarja, da bi morale države članice EU in partnerske države EU prednostni pomen posvečati prizadevanjem, da kulturne dejavnosti postanejo dejansko vključujoče in dostopne vsem ljudem, ne glede na njihovo starost, spol, invalidnost, nacionalnost, raso, etnično pripadnost, vero ali socialno-ekonomski položaj. Spodbujanje večjega vključevanja in sodelovanja mladih v pripravi in izvajanju vključujočih kulturnih dejavnosti je ključ do socialne integracije;

19. kulturne dejavnosti (film, umetnost, literatura ipd.) so eden izmed sektorjev z največjim vplivom v kulturni diplomaciji in zaradi svojega načina širjenja dosežejo zelo različne ciljne skupine. Kulturna diplomacija bi morala v veliki meri podpirati širjenje teh dejavnosti v tujino, in sicer s ciljem utrditve podobe Evrope v svetu;

20. meni, da je poseben vidik strategije EU za mednarodne kulturne povezave usklajevanje ukrepanja EU z delovanjem partnerskih držav glede beguncev in migrantov. Nedavna kriza in povečanje tokov beguncev v EU sta prinesla nove izzive, ki jih je treba ustrezno obravnavati. Razvoj kulturnih delavnosti bi lahko imel ključno vlogo, saj bi se lahko s tem: a) zmanjšale zaskrbljenost, negotovost in nezaupanje, b) spodbujalo večje razumevanje kulturne identitete in izvora, c) okrepil proces integracije beguncev v družbo, d) utrdil in zavaroval uveljavljen model proste, demokratične in strpne družbe v EU, e) spodbujalo vzajemno spoštovanje med begunci in skupnostjo gostiteljico ter f) evropski družbi pokazal sprejem, kakršnega so v preteklosti doživeli naši predniki, ko so se morali izseliti s celine zaradi gospodarskih, političnih ali verskih razlogov ali zaradi vojne;

21. posebej opozarja na nedavni porast ekstremizma in populizma s ksenofobično držo, ki je lahko prisotna tudi v nekaterih oblikah evroskeptizma. OR zato meni, da je nujno razširiti kulturne dejavnosti, katerih namen je spodbujanje boljšega poznavanja umetniškega in kulturnega izražanja ter kulturne dediščine v Evropi. Prepričan je, da so pomembna orodja za to programi mobilnosti, kot je Erasmus+, sodelovanje med univerzami in Obzorje 2020, največji večstranski program za raziskave in inovacije na svetu, saj zagotavljajo odprtost komunikacijskih kanalov in olajšujejo izmenjavo idej ne oziraje se na kulturno, etnično ali versko pripadnost ljudi;

### **Vse večji gospodarski vpliv**

22. izraža zadovoljstvo s poudarkom na kulturnem in ustvarjalnem sektorju, saj gre za pomembno panogo, ki zagotavlja kakovostna delovna mesta in spodbuja pametno, trajnostno in vključujočo rast;

23. opozarja na svoja že podana stališča o kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ki prispeva k rasti in zaposlovanju<sup>(9)</sup>, da bo za dosego čim večjih gospodarskih koristi treba olajšati proizvodnjo in potrošnjo kulturnih proizvodov in spodbujati ustvarjalnost. OR poudarja pomen negovanja ustvarjalnosti že pri otrocih, tako v šoli kot v prostem času, da bi lahko mladi rod v celoti izkoristil nove možnosti dostopa do kulture;

24. priznava, da nekatere regije, na primer otoki ali najbolj oddaljene regije, zaradi geografskih pogojev ne morejo razviti svojih kulturnih in ustvarjalnih dejavnosti na enak način kot ostale evropske regije. Obmejne in najbolj oddaljene regije EU imajo pomembno vlogo, saj z zgodovinskimi, kulturnimi in jezikovnimi vezmi, ki so jih skozi stoletja vzpostavile z drugimi celinami, Evropski uniji dajejo edinstveno dodano vrednost. Zato je treba spodbujati kulturno izmenjavo in komunikacijo teh regij s preostankom EU z uvedbo ukrepov, ki lajšajo potovanje umetnikov in njihovih stvaritev iz teh regij v preostali del EU in sosednje države ter obratno. Tako bi jim omogočili izkoristiti enake konkurenčne prednosti, ki so na voljo za kulturne in ustvarjalne dejavnosti, predvsem za gospodarsko rast in zaposlovanje, kot je izpostavil OR v mnenju CDR2391-2012\_00\_00\_TRA\_AC;

25. opozarja na posledice, ki jih imajo politične odločitve, zlasti glede proračuna in dodelitve sredstev, na kulturno dediščino in kulturno politiko, tudi dolgoročno;

<sup>(9)</sup> CDR181-2010\_FIN\_AC.

26. meni, da bi bilo ključno razviti instrument, posebej namenjen mladim talentom, ki bi spodbujal njihovo mobilnost ter možnosti usposabljanja in izmenjave z drugimi državami, ne le znotraj EU, temveč tudi zunaj nje. Kot podlaga bi se lahko uporabila ideja programa Erasmus za mlade ustvarjalce, ki bi posebno pozornost namenjal mladim iz bolj oddaljenih regij, kot so najbolj oddaljene regije, saj ti zaradi posebnih značilnosti regij, v katerih prebivajo, do programov mobilnosti pogosto ne morejo dostopati pod enakimi pogoji kot mladi na celini;

27. ugotavlja, da so bile v času gospodarskih in finančnih težav v številnih državah članicah naložbe v kulturo občutno prizadete in zmanjšane;

28. poudarja, da poraba na kulturnem področju ni razkošje, ampak naložba, zato je potrebna strateška podpora za uresničitev potenciala rasti v sektorju, ki zaposluje več kot tri milijone ljudi in vključuje milijon podjetij v Evropi;

### **Vloga lokalnih in regionalnih oblasti**

29. opozarja, da so v večini držav članic lokalne in regionalne oblasti tiste, ki so pristojne za sektorje iz skupnega sporočila, zlasti za kulturo in kulturno dediščino, raziskave, izobraževanje, turizem, razvojno sodelovanje in zaposlovanje;

30. poudarja, da je treba kulturno sfero vključiti v državne in regionalne načrte za internacionalizacijo ter si prizadevati za internacionalizacijo kulturnih dejavnosti;

31. izpostavlja pomen ohranjanja tradicionalnega videza krajine in naselij ter ključni pomen tega vidika pri ohranjanju kulturne dediščine. Za večjo privlačnost naselij je treba podpreti programe, ki spoštujejo arhitekturno tradicijo tako z vidika načrtovanja kot uporabe materialov in hkrati izpolnjujejo sedanje prostorske zahteve;

32. želi pritegniti pozornost na dejstvo, da bi lahko prihodnja strategija prispevala k postavitvi temeljev trajnostnemu turizmu v sosednjih državah EU in spodbujala priznanje precejšnjih koristi, ki jih kulturna dediščina prinese na lokalni in regionalni ravni;

33. poziva Komisijo, naj Odbor regij vključi v načrtovanje, lokalne in regionalne oblasti pa v razvoj in izvajanje področij ukrepanja in ukrepov, predlaganih v skupnem sporočilu, v skladu z načelom subsidiarnosti;

34. meni, da je pomembno poenostaviti in pospešiti postopke za financiranje kulturnih dejavnosti, s čimer bi zagotovili bolj neposreden dostop lokalnih in regionalnih oblasti do obstoječega okvira sodelovanja in financiranja tematskih programov EU za spodbujanje mednarodnih kulturnih povezav;

35. izraža zadovoljstvo s predlogom za ustanovitev evropskih kulturnih hiš, ki bi temeljila na partnerstvu med EU in zadevno partnersko državo, meni, da je potrebna nadaljnja proračunska analiza tega predloga, ter poziva, da se poleg kulturnih inštitutov in drugih deležnikov vključijo tudi lokalni in regionalni organi. OR ugotavlja, da bi lahko ta središča imela različne oblike: lahko bi na primer šlo za knjižnice, digitalne ali tradicionalne. V tem smislu bo usposabljanje vpletenih deležnikov zagotovilo uspeh te pobude le, če bo med akterji EU, ki delujejo v partnerskih državah, vladalo resnično sodelovanje in ne konkurenca;

36. predlaga, da se lokalne in regionalne deležnike vključi v platformo EU za kulturno diplomacijo, ki je bila ustanovljena februarja 2016 in se osredotoča na strateške partnerje;

37. opozarja na stališča, ki jih je OR že izrazil o evropskih prestolnicah kulture kot o dragoceni pobudi, ki poudarja bogastvo, raznolikost in skupne značilnosti evropskih kultur<sup>(10)</sup>. Skupaj s pobudo o znaku evropske dediščine bi se jih lahko dodatno izkoristilo za laboratorij sodelovanja in udeležbe državljanov;

<sup>(10)</sup> CDR191-2011\_FIN\_AC.

38. znova izraža naklonjenost temu, da se sodelovanje v pobudi o evropskih prestolnicah kulture omogoči ne samo mestom iz držav kandidatk in potencialnih kandidatk, temveč tudi državam, vključenim v evropsko sosedsko politiko in državam Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) <sup>(11)</sup>. Pobuda o evropskih prestolnicah kulture je lahko prispevek k evropski sosedski politiki in k odnosom z drugimi evropskimi državami, saj omogoča ne le krepitev sodelovanja na področju kulture znotraj EU, ampak tudi nadaljnje poglobljanje odnosov med EU in njenimi vzhodnimi in južnimi sosedi s ciljem krepiti blaginjo, stabilnost in varnost na zunanjih mejah EU;

39. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembne pristojnosti pri spodbujanju medkulturnega dialoga, saj se številne medkulturne pobude usklajujejo na lokalni oziroma regionalni ravni. Lokalne in regionalne oblasti so zaradi svoje bližine državljanom v strateško ugodnem položaju, da se lahko odzovejo na konkretne potrebe in zahteve različnih kulturnih skupin na svojem ozemlju in jih učinkovito vključijo v spodbujanje večjega medkulturnega dialoga <sup>(12)</sup>;

40. z zanimanjem pričakuje zakonodajni predlog Komisije v okviru boja proti trgovanju z dediščino; poudarja, da bi moral ta predlog vključevati ne samo nedovoljen uvoz kulturnih dobrin v EU, temveč tudi nedovoljen izvoz kulturnih dobrin iz EU v okviru boja proti nedovoljenemu trgovanju z njimi in zavarovanja nacionalnega bogastva umetniške, zgodovinske ali arheološke vrednosti; vendar vztraja, da ta predlog ne sme ustvariti nesorazmernih omejitev zakonite trgovine s kulturnimi dobrinami, mora pa zagotoviti, da upravna obremenitev zakonitih trgovcev ostane kar najmanjša. Meni, da je bistveno predlagati tudi stroge ukrepe glede nedovoljenega izkopavanja v EU;

41. poudarja dejstvo, da bo predlog Komisije, da leto 2018 razglasi za evropsko leto kulturne dediščine, med drugim priložnost za spodbujanje medkulturnega dialoga in vloge kulture pri zagotavljanju miroljubnih odnosov med skupnostmi.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik*  
*Evropskega odbora regij*  
Markku MARKKULA

---

<sup>(11)</sup> CDR2077-2012\_00\_00\_TRA\_AC.

<sup>(12)</sup> CDR11-2006\_FIN\_RES.

**Mnenje Evropskega odbora regij – Politika EU za Arktiko**

(2017/C 207/17)

<b>Poročevalka:</b>	Pauliina HAIJANEN (FI/EPP), članica mestnega sveta, Laitila
<b>Referenčni dokument:</b>	Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu – Celostna politika Evropske unije za Arktiko
	JOIN(2016) 21 final

**POLITIČNA PRIPOROČILA**

## EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. izraža zadovoljstvo s skupnim sporočilom, ki sta ga 27. aprila 2016 objavili Evropska komisija in visoka predstavnica za zunanje zadeve in varnostno politiko, in prepričanje, da so prednostna področja prihodnje celostne politike Evropske unije za Arktiko, ki so začrtana v tem sporočilu, korak v pravo smer;
2. poudarja, da so za izzive, s katerimi se sooča Arktika, potrebna skupna prizadevanja na lokalni, regionalni in mednarodni ravni, in izraža pohvalo Komisiji, ker celostne politike, s katerimi naj bi pripomogli k izpolnjevanju regionalnih potreb in ciljev, temeljijo na posebnih geografskih in demografskih značilnostih te regije;
3. ugotavlja, da je to tretje sporočilo o Arktiki. Komisija je v prvem sporočilu, objavljenem leta 2008, predlagala ukrepe za zaščito in ohranjanje arktične regije, ki so med drugim temeljili na različnih okoljskih sporazumih in mednarodnem sodelovanju. Predlagala je tudi ukrepe za spodbujanje trajnostne rabe virov in model večstranskega upravljanja v arktični regiji. Namen sporočila je bil spodbujati strukturiran in dosleden pristop k zadevam, povezanim z Arktiko, ter ustvariti nove možnosti sodelovanja z državami v arktični regiji;
4. ugotavlja, da je Komisija leta 2012 objavila skupno sporočilo z visoko predstavnico za zunanje zadeve in varnostno politiko, v katerem sta bila omenjena možnost odprtja novih prometnih poti (vključno s severovzhodnim prehodom) zaradi spreminjanja podnebja in večji potencial trajnostne rabe virov na podlagi novih tehnologij in znanja, ki naj bi dopolnila močno razsežnost varstva okolja. Sporočilo poudarja tudi pomen mednarodnega sodelovanja kot temelja miru in varnosti;
5. želi izpostaviti tri prednostna področja prihodnje celostne politike EU, zastavljene v najnovejšem sporočilu: podnebne spremembe in varovanje arktičnega okolja, trajnostni razvoj Arktike in okoliške regije ter mednarodno sodelovanje pri vprašanih Arktike. Eden največjih izzivov je najti ravnotežje med zagotavljanjem zdravega okolja in izkoriščanjem novih priložnosti, ki jih omogoča družbeno-gospodarski razvoj;
6. ugotavlja, da so v sporočilu uporabljeni podobni pristopi, kot so bili že opredeljeni v povezavi s podnebjem in okoljem, trajnostnim razvojem in regionalnim sodelovanjem. OR želi v mnenju opozoriti zlasti na tista vprašanja, ki so bila v prejšnjih sporočilih deležna manjše pozornosti (npr. družbeno-gospodarska vprašanja) ali pa so bila izpostavljena kot nova prednostna področja;
7. podpira cilje glede regionalne varnosti, stabilnosti, trajnostnega razvoja in blaginje, navedene v sporočilu. V njem je podana celovita slika dejavnosti EU v arktični regiji. Trajnostni razvoj ostaja v središču politike EU v zvezi z arktično razsežnostjo, večkrat pa je omenjena tudi sposobnost prilagajanja. Sporočilo ugotavlja, da bi bilo treba pri prihodnjih dejavnostih poudariti tradicionalne načine preživetja prebivalcev regije ter učinke gospodarskega razvoja na občutljivo arktično okolje. Odbor regij pozdravlja dejstvo, da je v sporočilu izpostavljena potreba po večjem usklajevanju pri vprašanih Arktike;

8. ugotavlja, da je Arktika v sporočilu obravnavana z dveh različnih zornih kotov. Iz evropske perspektive je pomembno dejstvo, da so na Arktiki najbolj severne evropske regije, za katere so značilni oddaljenost, težke razmere, redka poseljenost ter starajoče se prebivalstvo. Z vidika celotne arktične regije so v sporočilu poudarjeni naravni viri (minerali, gozdovi, pomorsko gospodarstvo in ribištvo), visoko razvite skupnosti in zanesljivo strokovno znanje, na primer na področju razvoja okoljsko trajnostnih tehnoloških rešitev. To mnenje obravnava predvsem evropsko perspektivo;

9. ugotavlja, da Komisija izraz arktična regija v sporočilu uporablja za območje okrog severnega pola, severno od arktičnega kroga (severna zemljepisna širina  $66^{\circ} 32'$ ). To območje vključuje Arktični ocean in ozemlja osmih arktičnih držav: Združenih držav Amerike, Kanade, Danske (vključno z Grenlandijo in Ferskimi otoki), Finske, Islandije, Norveške, Ruske federacije in Švedske. Grenlandija in Ferski otoki imajo precejšnjo avtonomijo, vendar so uradno del Danske. Kljub temu niso del Evropske unije, s katero so sicer podpisali sporazume o ribištvi in trgovini. Grenlandija ima tudi poseben status čezmorskega ozemlja EU. V arktični regiji živijo skupaj 4 milijoni ljudi, od tega jih je tretjina pripadnikov domorodnih ljudstev;

10. opozarja, da se opredelitev arktične regije v sporočilu zelo ozko nanaša na regijo severno od arktičnega kroga. Vpliv celostne politike EU pa bo precej širši od te regije. Odbor regij predlaga, da se zemljepisna opredelitev arktične regije v sporočilu razširi zaradi vprašanj, kot so promocija trajnostnega razvoja, prilagajanje podnebnim spremembam in spodbujanje evropske konkurenčnosti, ter da se upoštevajo potrebe in potencial lokalnih skupnosti in domorodnih ljudstev;

#### **Podnebne spremembe in varovanje arktičnega okolja**

11. meni, da je pomembno, da imata blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ob varovanju občutljivega arktičnega okolja zelo poudarjeno mesto med ukrepi politike, navedenimi v sporočilu. Poleg posledic segrevanja arktične regije, ki tudi vplivajo na dejavnost EU, se je pomembno zavedati, kako evropski in svetovni ukrepi učinkujejo na napredovanje podnebnih sprememb na Arktiki. Svetovni podnebni sporazum bo prav tako močno vplival na prihodnost arktične regije. Sporočilo opozarja tudi na druge mednarodne sporazume ali potrebo po sklenitvi takšnih sporazumov, tudi na področju varstva okolja;

12. priznava sedanj in prihodnji pomen raziskovalnih dejavnosti in znanstvenega sodelovanja na področju arktične regije, ki jih poudarja Komisija. V sporočilu predstavljena pobuda EU-PolarNet je dober primer obsežnega in pomembnega znanstvenega sodelovanja, ki vključuje univerze in raziskovalne inštitute iz vse Evrope. Pobuda je namenjena poglobitvi interdisciplinarnega sodelovanja ter določanju kratkoročnih in dolgoročnih znanstvenih prioritet glede arktičnih raziskav. V tej povezavi je predlagani cilj mreže razširiti sodelovanje z arktičnimi deležniki. Odbor regij je prepričan, da je pri odločanju o ciljnih in sredstvih izvajanja raziskav o večdimenzionalni realnosti Arktike zlasti pomembno omogočiti tudi sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi predstavniki;

13. se zavzema za to, da se bolj poudari vloga, ki jo imajo arktični kraji in mesta v razvojnih prizadevanjih. Kraji in mesta so ključni akterji pri teh prizadevanjih in prilagajanju na spreminjajoče se okolje. Naložbe v občinsko infrastrukturo in energetske učinkovite rešitve, na primer, ter rešitve, potrebne za javne storitve, zlasti na redko poseljenih območjih, omogočajo nove poslovne dejavnosti. Odbor regij pri tem opozarja, da se bo treba v okviru razvojne politike še naprej posvečati posebnim izzivom, ki jih pomenijo velike razdalje, redko poseljena območja in starajoče se prebivalstvo;

#### **Trajnostni razvoj Arktike in okoliške regije**

14. meni, da je trajnostno izkoriščanje naravnih virov ključen vidik trajnostne gospodarske rasti in prizadevanj za povečanje blaginje v arktični regiji. Predpogoj za to so učinkovite prometne in telekomunikacijske povezave. Pomembno je razviti obsežnejše prometne povezave sever-jug, kot je povezava omrežja TEN-T od Finske do Arktičnega oceana prek Norveške, pa tudi povezave vzhod-zahod, da se regije na severu Norveške, Švedske in Finske povežejo s prometnim omrežjem EU. Naložbe v arktično regijo – vključno z naložbami v ceste, železnice, širokopasovne povezave in električno omrežje – se običajno razširijo tudi drugod po regiji in s tem pozitivno vplivajo na poslovne pogoje na celotnem območju, tudi v industriji;

15. pri tem poudarja strategijo EU za modro rast, ki spodbuja dolgoročni trajnostni pomorski razvoj. Tudi v Arktičnem oceanu se spodbujajo ukrepi iz te strategije, ki so povezani s pomorskim znanjem, pomorskim načrtovanjem prostora in celostnim pomorskim nadzorom. Za arktično regijo so posebej pomembni razvojni ukrepi, povezani s promocijo akvakulture in izkoriščanjem energije morja;

16. poudarja, da bo izkoriščanje arktičnega strokovnega znanja na področju industrije, energije, čiste tehnologije, razvoja infrastrukture in turizma spodbudilo konkurenčnost Evrope kot celote. Pomembno je, da se spodbuja sodelovanje v raziskavah med arktičnimi univerzami in raziskovalnimi središči. Spodbujanje inovacij ter njihovo preoblikovanje v izdelke in komercialne storitve sta v središču pozornosti zlasti kot sredstvo za pospeševanje trajnostnega razvoja. Izboljšanje poslovnega okolja v arktični regiji je eden od vidikov izvajanja strategije enotnega digitalnega trga;

17. opozarja, da so prednostne naloge kohezijske politike EU za Arktiko v programskem obdobju 2014–2020 raziskave in inovacije, konkurenčnost MSP in prehod na nizkoogljično gospodarstvo. Strategije severnih regij za pametno specializacijo, na področju čezmejnega sodelovanja pa programi Interreg Severno obrobje in Arktika, Interreg Sever, Botnia-Atlantica in Švedska-Norveška, katerih cilj je oblikovanje trdnih, konkurenčnih in trajnostnih skupnosti, bodo zagotovili močno podlago za projekte v evropskem delu Arktike, financirane iz strukturnih skladov. Program čezmejnega sodelovanja EU za zunanje meje Kolarctic bo podprl tudi sodelovanje s severnimi regijami Finske, Švedske in Norveške ter regijo Barentsovega morja;

18. poudarja, da bi morali biti v okviru izvajanja prihodnje kohezijske politike za razvoj arktične regije na voljo različni finančni instrumenti, ki bi se lahko uporabili za iskanje možnosti promoviranja lokalne industrije ter za izboljšanje strokovnega znanja, inovacij, proizvodov in storitev, ki povečujejo konkurenčnost EU kot celote. Nova bistvena vprašanja vključujejo razvoj krožnega gospodarstva na Arktiki ter splošni koncept oblikovanja Arktike. Pomembno je, da je EU tesno vključena v raziskovalne in naložbene dejavnosti v arktični regiji, tudi v prihodnjem programskem obdobju;

19. poudarja v sporočilu navedeni potencial novih tehnologij, povezanih z elektronsko komunikacijo, na primer pri ohranjanju in razvoju lokalnih podjetij, strokovnega znanja in kulture. To je zlasti pomembno za predstavnike domorodnih ljudstev. V sporočilu so omenjena letna srečanja Komisije s predstavniki domorodnih ljudstev iz arktične regije. Upoštevanje stališč arktičnih domorodnih ljudstev in njihovo vključevanje v proces odločanja sta zelo pomembna, tudi pri nacionalnih in regionalnih zadevah;

20. pozdravlja močan poudarek na sodelovanju pri izvajanju celostne politike za Arktiko. Drugo poudarjeno vprašanje je potreba po učinkovitejši uporabi različnih instrumentov financiranja za promocijo naložb v arktični regiji, zato Komisija predlaga začasni forum za evropsko sodelovanje na Arktiki (forum deležnikov za evropski del Arktike). Predstavniki institucij EU, držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti so pozvani k udeležbi na tem forumu za sodelovanje, katerega vloga je določiti ključne prednostne naložbe in raziskave za sredstva EU do konca leta 2017. Odbor regij predlaga, da se določita natančna struktura in mandat foruma, saj je še v začetni fazi;

21. predlaga, da Komisija v okviru dela foruma za sodelovanje pripravi vodnik po možnostih financiranja, ki so na voljo za arktično regijo (kot je naredila za strategijo EU za Baltik), ter v zvezi s tem poskrbi za obveščanje na različnih dogodkih in srečanjih za navezovanje stikov. Delo foruma deležnikov za evropski del Arktike bi moralo biti osnova za forum EU za Arktiko, ki naj bi bil v skladu s predlogom Komisije ustanovljen leta 2018 in bi potekal enkrat letno;

### **Mednarodno sodelovanje pri vprašanjih Arktike**

22. meni, da je spodbujanje mednarodnega sodelovanja eno od ključnih vprašanj sporočila. Zaradi vse večjega strateškega pomena arktične regije se utegnejo pojaviti nasprotujoči si interesi, zato bo tesno mednarodno sodelovanje še toliko bolj pomembno. Sodelovanje pri vprašanjih Arktike poteka v številnih obstoječih strukturah. Arktični svet je vodilni



medvladni forum, ki spodbuja sodelovanje pri vprašanjih Arktike med državami, domorodnimi skupnostmi in drugimi ljudmi, ki živijo v arktični regiji. Barentsov evroarktični svet in Barentsov regionalni svet si prizadevata za spodbujanje stabilnega in trajnostnega razvoja v regiji Barentsovega morja. Tudi sodelovanje EU v regiji Baltskega morja je povezano s celotnim okvirom arktičnega sodelovanja;

23. poudarja pomen nadaljnega sodelovanja z Rusijo v okviru severne razsežnosti. Možnosti povezovanja podjetij, raziskovalcev in državljanov, ki jih odpira sodelovanje, so pripomogle k razvoju znanstvenih, okoljskih, poslovnih in kulturnih projektov;

24. meni, da je sedanje strukture sodelovanja treba uporabiti pri prizadevanjih za uresničevanje ciljev glede komuniciranja. EU je dejavno vključena v delo različnih mednarodnih organizacij in forumov. Zaprošila je za status opazovalke v Arktičnem svetu in pomembno je, da si države članice prizadevajo za dokončanje tega procesa;

25. nazadnje ugotavlja, da se strateški pomen Arktike za EU nenehno povečuje, vse večja pa je tudi potreba, da EU ukrepa in premaga izzive naravnega okolja in posebnih družbeno-gospodarskih pogojev arktične regije. EU bi morala spodbujati sodelovanje med državami članicami in tretjimi državami, da se zagotovi stabilnost splošnega okolja arktične regije. Pomembno je okrepiti celostni pristop, ne nazadnje z iskanjem povezav in sinergij med različnimi programi in drugimi instrumenti financiranja. Lokalne in regionalne oblasti morajo biti vključene v ključne programe in projekte za spodbujanje regionalnega sodelovanja, prometnih povezav in trajnostnega gospodarskega razvoja v arktični regiji.

V Bruslju, 8. februarja 2017

*Predsednik  
Evropskega odbora regij*

Markku MARKKULA

---

**Mnenje Evropskega odbora regij – Vmesna ocena programa LIFE**

(2017/C 207/18)

**Poročevalec:** Witold Stępień (PL/EPP), predsednik vojvodstva Łódź**Referenčni dokument:** Dopis podpredsednika Evropske komisije z dne 26. decembra 2016**POLITIČNA PRIPOROČILA**

## EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. pozdravlja zaprosilo Evropske komisije za predhodno mnenje o tej temi in želi z njim prispevati k vmesnemu pregledu programa LIFE za obdobje 2014–2020, kot ga določa člen 27(2) Uredbe (EU) št. 1293/2013 (uredba LIFE), k izvedbenemu aktu za sprejetje drugega večletnega delovnega programa LIFE 2018–2020 (člen 24(4) uredbe LIFE) ter k pripravi naslednjega programa LIFE v skladu s prihodnjim večletnim finančnim okvirom 2020–2027;
2. meni, da bo bosta zaščita okolja in ohranjanje biotske raznovrstnosti tudi v prihodnje eden glavnih ciljev Evropske unije. Program za okolje LIFE krepi naravni kapital Evrope in s tem povezane ekosistemske storitve ter – v skladu s cilji strategije Evropa 2020 in političnimi prednostnimi nalogami Odbora regij (OR) – prispeva k ustvarjanju okolju prijaznih delovnih mest ter spodbujanju lokalnega podjetništva in gospodarske rasti, ki je pametna in trajnostna ter podpira socialno vključevanje. Ustvarjanje novih instrumentov, kot je podprogram za podnebne ukrepe, je glede na nove podnebne izzive v Evropi izredno pomembno, tudi zato, ker utira pot lokalni in regionalni agendi v okviru strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam <sup>(1)</sup>, pomaga pri uresničevanju podnebnih in energetskih ciljev EU, zastavljenih za obdobje 2020–2030 <sup>(2)</sup>, ter prispeva k izvajanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah <sup>(3)</sup>;
3. opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti glavni koristniki programa LIFE in ga uporabljajo tako neposredno – z izvajanjem projektov LIFE – kot tudi prek lokalnih in regionalnih partnerstev. Program je za lokalne in regionalne oblasti privlačen zaradi raznolikosti tematskih prednostnih nalog, ki se financirajo, možnosti sodelovanja s številnimi akterji in mnogih različnih modelov financiranja;
4. potrjuje, da izrecno zagovarja nadaljevanje programa LIFE tudi po letu 2020 kot neodvisnega, neposredno upravljanega programa financiranja, namenjenega izrecno okolju, ki hkrati pomembno vpliva na večje zaposlovanje in rast, zavzema pa se tudi za bistveno povečanje proračuna zanj <sup>(4)</sup>; glede na nove izzive na področju okolja in podnebja ter potrebe po inovacijah so nujni posebni pristopi za to, da se odpravi neenako upoštevanje okoljskih in podnebnih ciljev v praksi posameznih držav članic in pri izvajanju zakonodaje;

**Poglavje 1: Spremembe upravičenosti izdatkov***Povezava s prednostnimi nalogami EU*

5. meni, da so tematske prednostne naloge iz Priloge III uredbe LIFE <sup>(5)</sup> še vedno veljavne, zato ne vidi razloga, zakaj naj bi bila na podlagi delegiranega akta v skladu s členom 9(2) uredbe potrebna njihova vmesna ocena;

<sup>(1)</sup> COM(2013) 216 final.<sup>(2)</sup> COM(2014) 015 final.<sup>(3)</sup> Glej tudi COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.<sup>(4)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC.<sup>(5)</sup> Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

6. je še vedno zelo zaskrbljen, ker je za prednostno nalogo programa LIFE Narava in biotska raznovrstnost za obdobje 2014–2020 namenjenih približno 1,155 milijarde EUR, čeprav je po ocenah Evropske komisije za celotno mrežo Natura 2000 na leto potrebnih za 5,8 milijarde EU <sup>(6)</sup> naložb, če želimo ustrezno zaščititi naravo v skladu z zahtevami iz člena 8 direktive o habitatih. Odbor pričakuje, da bo eden od pomembnih rezultatov sedanjega preverjanja ustreznosti direktiv o habitatih in pticah ugotovitev, da ni dovolj sredstev za njuno ustrezno izvajanje, na kar je že opozoril <sup>(7)</sup>. Zato poziva Evropsko komisijo, naj v skladu s členom 9(4) uredbe LIFE sprejme delegirani akt, s katerim bo povečala nepovratna sredstva za ukrepe v okviru prednostnega področja programa LIFE Narava in biotska raznovrstnost ter ohranila višji proračun tudi po letu 2020, tako da se bo bistveno povečal prispevek programa LIFE k financiranju omrežja Natura 2000;

7. izrecno priporoča, da se v drugem večletnem delovnem programu LIFE in po letu 2020 ohrani in okrepi podprogram za podnebne ukrepe, saj utira pot lokalnim in regionalnim ukrepom v okviru evropske in mednarodne podnebne politike. V ta namen bi bilo treba močno povečati sredstva za ukrepe, namenjene blažitvi posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, ter upoštevati prihodnji pregled strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam <sup>(8)</sup>. Poleg tega bi bilo treba opredeliti tematske prednostne naloge in teme projektov v okviru podprograma za podnebne ukrepe ter jih povezati z nepovratnimi sredstvi za ukrepe na tem področju. Te morajo predvsem na prednostnem področju, namenjenem blažitvi podnebnih sprememb, upoštevati politične prednostne naloge EU ter prispevek večjih gospodarskih sektorjev, kot sta sektor energije in prometa, h gibanju emisij toplogrednih plinov;

8. meni, da program LIFE odločilno prispeva k pripravi novih rešitev na področju varstva okolja in podnebja, spodbujanju okoljskih inovacij in krepitvi potenciala za nove instrumente, kot so zelena infrastruktura <sup>(9)</sup> in rešitve, ki temeljijo na naravi <sup>(10)</sup>; Evropsko komisijo poziva, naj to usmeritev ohrani v sedanjem večletnem programu in tudi po letu 2020;

9. poudarja, da so za razvoj krožnega gospodarstva, kot je opisan v akcijskem načrtu Evropske komisije in kakršnega podpira OR <sup>(11)</sup>, potrebni javni in zasebni viri financiranja za nadgradnjo izboljšanih tehnologij in procesov, ustvarjanje infrastrukture in tesnejše sodelovanje med akterji v vrednostni verigi. Odbor meni, da so tematske prednostne naloge na področju odpadkov in učinkovite rabe virov v veliki meri v skladu s to zasnovo, ter se zavzema za nadaljevanje večletnega delovnega programa na tem področju, pri čemer je treba v novem programu LIFE dodati izrecen sklic na krožno gospodarstvo ter prednostno obravnavati vprašanja iz prihodnje strategije za plastiko v krožnem gospodarstvu ter gradbene odpadke;

10. podpira pomen, ki ga ima program LIFE pri odpravljanju problema neenotnega in nezadostnega izvajanja in izvrševanja okoljske zakonodaje v državah članicah, kar sodi med glavne prednostne naloge OR <sup>(12)</sup>. Ta pristop bi bilo treba nadaljevati v naslednjem programu in ga močno okrepiti z izvajanjem dodatnih integriranih projektov ter prednostnih nalog LIFE Okoljsko upravljanje in informacije.

11. Odbor poudarja, da program LIFE veliko prispeva tudi k boljšemu pravnemu urejanju, ki je cilj EU, ustvarjanju trajnostne rasti in delovnih mest ter izvajanju okoljske in podnebne politike Unije, in sicer s postavljanjem in prilagajanjem ustreznih ciljev, izboljšanimi mehanizmi povratnih informacij in izkušnjami iz financiranih projektov. Kljub temu Odbor poudarja, da mora glavni cilj programa LIFE ostati varstvo okolja in biotske raznovrstnosti zaradi njiju samih, saj gre za biološko dediščino Evrope in človeštva;

<sup>(6)</sup> [http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing\\_natura2000.pdf](http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf). Opomba: brez Hrvaške.

<sup>(7)</sup> COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012\_FIN\_AC.

<sup>(8)</sup> Glej tudi mnenje OR ENVE-VI/015, ki je v pripravi.

<sup>(9)</sup> COM(2013) 249 final.

<sup>(10)</sup> Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities, Evropska komisija 2015 (Za politično agendo EU na področju raziskav in inovacij za rešitve, ki temeljijo na naravi, in renaturacijo mest).

<sup>(11)</sup> COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

<sup>(12)</sup> COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

*Proračun in struktura upravičenih izdatkov*

12. je še vedno zaskrbljen zaradi omejenega proračuna programa LIFE, ki v večletnem delovnem programu za obdobje 2014–2020 znaša le približno 0,3 % vseh dodeljenih sredstev, kot so navedena v Uredbi (EU) št. 1311/2013; ponavlja poziv, ki ga je podal že leta 2012, da je treba v obdobju po letu 2020 močno povečati proračun za ta program <sup>(13)</sup>;

13. ugotavlja, da bi lahko stopnje sofinanciranja <sup>(14)</sup>, ki niso optimalne, ovirale doseganje ciljev iz programa LIFE, saj se morajo upravičenci selektivno odločati za predložitev vlog za financiranje, kar zlasti velja za partnerje iz nepridobitnega sektorja. Odbor poziva Evropsko komisijo, naj te stopnje v naslednjem programu LIFE poviša ter jih bolje prilagodi stopnjam in njihovi razčlenitvi, ki v drugih – neposredno in skupno upravljanjih – programih financiranja EU veljajo za manj razvite regije. Specifične stopnje financiranja za nepovratna sredstva za ukrepe na prednostnem področju Narava in biotska raznovrstnost bi se lahko določile s faktorjem, ki bi upošteval celotno površino zaščitene območij, pa tudi gospodarsko blaginjo v regiji (npr. raven NUTS 3), vendar pa to ne sme ustvariti neravnovesja v škodo bolj razvitih regij;

14. izraža pomisleke glede pravila 102 % za javne ustanove, po katerem mora lastni prispevek organizacije k proračunu za projekt za najmanj dva odstotka presežati ocenjene celotne stroške plač za javne uslužbence. To pravilo javnim ustanovam (zlasti znanstvenim in raziskovalnim ter nevladnim organizacijam) pogosto otežuje oziroma onemogoča sodelovanje pri projektih, čeprav je njihov prispevek često odločilen za uresničitev ciljev projektov LIFE;

15. odpira vprašanje o omejitvah financiranja infrastrukture v okviru programa LIFE, zlasti velikih infrastrukturnih projektov. Evropsko komisijo poziva, naj pri vmesnem pregledu upošteva možno tveganje, da bodo projekti, ki se financirajo v okviru programa LIFE, vse bolj namenjeni krepitvi zmogljivosti in manj doseganju konkretnih okoljskih in podnebnih ciljev;

16. poziva, naj se zaradi poenostavitve davčne napovedi za DDV pogosteje uporabijo pavšalne stopnje in prispevki, ne da bi se pri tem zmanjšala upravičenost stroškov za DDV <sup>(15)</sup>, kot je že predvideno v uvodni izjavi 38 v veljavni uredbi LIFE. Odbor ponavlja svoje prepričanje, da bi izključitev DDV iz upravičenih stroškov mnoge potencialne prosilce odvrnila od priprave predloga. DDV bi moral biti še naprej priznan kot upravičen strošek, če upravičenci lahko dokažejo, da tega davka ne morejo dobiti povrnjenega <sup>(16)</sup>;

17. poudarja, da mora nakup zemljišč tudi v prihodnje ostati upravičen do financiranja v okviru programa LIFE (člen 20 (3) uredbe o LIFE). Ohraniti je treba tudi pogoj, da mora biti takšno zemljišče dolgoročno namenjeno varstvu narave. Nakup zemljišča je pogosto nujen pogoj za ohranjanje območij Natura 2000 in zagotavljanje dolgoročnega varstva narave;

*Poenostavitev upravljanja*

18. poudarja, da upravno breme, ki nastaja pri pripravi in vložitvi predlogov za projekte, regije pogosto odvrne od tega, da bi zaprosile za podporo v skladu z LIFE. To zlasti velja za velike (npr. integrirane) projekte, pri katerih morajo prosilci, zlasti če so manj izkušeni, vložiti veliko časa, energije in človeških virov v pripravo popolne vloge, ki ima možnosti za uspeh. Zato je OR že v enem od prejšnjih mnenj <sup>(17)</sup> opozoril, da so potrebni poenostavitve postopkov za oddajo vlog in upravnih postopkov ter krajši roki za odločitev o financiranju projektov;

<sup>(13)</sup> COM(2015) 614 final, ki ga je OR podprl v mnenju COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

<sup>(14)</sup> Običajni projekti na področju Narava in biotska raznovrstnost: 60 % sofinanciranje, 75 % pa za projekte za spodbujanje prednostnih habitatov in vrst. Integrirani projekti, pripravljalni projekti in projekti tehnične pomoči: 60 % financiranje. Projekti za krepitev zmogljivosti: 100 % financiranje. Vsi drugi projekti, tj. običajni projekti v okviru podprograma za podnebne ukrepe in podprograma za okolje, prednostna področja Okolje in učinkovita raba virov ter Okoljsko upravljanje in informacije: 60-odstotno sofinanciranje v prvem večletnem delovnem programu (2014–2017) in 55-odstotno v drugem (2018–2020).

<sup>(15)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC, CDR6-2011\_FIN\_AC.

<sup>(16)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC.

<sup>(17)</sup> CDR112-2010\_FIN\_AC

19. Evropsko komisijo poziva, naj razmisli o možnosti, da bi se predlogi za običajne projekte v okviru programa LIFE vlagali v dveh fazah, kot je to doslej veljalo za integrirane projekte. Prva faza bi morala zajemati kratek splošen pregled predlaganega projekta (osnutek), nato pa bi – če bi bil osnutek pozitivno ocenjen – upravičenec podal popoln predlog. Komisijo tudi poziva, naj preuči, kako poenostaviti postopke za končno odobritev finančnih in tehničnih elementov projekta ter jih prilagajati ves čas trajanja projekta, da bi nosilec projektov zagotovila več prožnosti in zmanjšala tveganje, da je vsa pozornost namenjena finančnim in upravnim vidikom namesto tehnični vsebini projekta

20. pozdravlja dejstvo, da je v členu 3 uredbe LIFE in v prvem večletnem delovnem programu za obdobje 2014–2017 poudarek na oceni uspešnosti programa LIFE ter da se uvajajo novi kvalitativni in kvantitativni okoljski, socialni in ekonomski kazalniki. Kljub temu se Odbor zavzema za še dodatno poenostavitev, saj mnogih kazalnikov med trajanjem projekta ni mogoče zanesljivo oceniti; ti bi morali biti tudi prožnejši ter prilagojeni lokalnim in regionalnim posebnostim. Poleg tega bi bilo treba omogočiti pripravo poročil v čim krajšem času;

## **Poglavje 2: Dopolnilnost sistemov financiranja in izvajanja za projekte, ki jih financira EU**

### *Dopolnilnost z drugimi skladi EU*

21. priznava, da sta dopolnjevanje in usklajenost programa LIFE z drugimi skladi EU, kot so skladi za kohezijsko politiko (Evropski socialni sklad – ESS, Evropski sklad za regionalni razvoj – ESRR, Kohezijski sklad), Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRR) in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (EMFF), v sedanjem večletnem delovnem programu večja; z vidika razvoja programa LIFE po letu 2020<sup>(18)</sup> se izrecno zavzema za ustvarjanje sinergij in vzpostavitev strukturiranega sodelovanja z drugimi skladi EU;

22. meni, da je LIFE sicer majhen, vendar prilagodljiv program, ki podpira ambiciozne cilje na področju okolja in varstva podnebja, ki jih z drugimi programi EU ni mogoče neposredno uresničiti ali pa se dosejajo na drugem področju. Program podpira konkretne projekte na regionalni ravni, zaradi česar deluje kot katalizator za druge projekte in mobilizira nacionalno in zasebno financiranje<sup>(19)</sup>. OR poziva Komisijo, naj še naprej razvija model obsežnega usklajevanja programa LIFE z drugimi programi EU, ki so posredno ali neposredno povezani z varstvom okolja in podnebja;

### *Črpanje sredstev iz programa v državah članicah*

23. izraža zaskrbljenost, ker je uporaba programa LIFE v državah članicah in regijah neenaka. Zato je tako v drugem akcijskem delovnem programu kot tudi v prihodnjem programu LIFE potreben učinkovit akcijski načrt, da se izboljša poznavanje LIFE v manj uspešnih državah ter okrepi interes za sodelovanje<sup>(20)</sup>. Akcijski načrt bi lahko uvedli ob letnem pregledu učinkovitosti porabe sredstev iz tega programa v posameznih državah članicah;

24. glede na zgoraj navedeno predlaga ponovni razmislek o sedanjem postopnem odpravljanju nacionalnih dodelitev za običajne projekte LIFE. Odprava teh dodelitev bi lahko poglobila geografske razlike pri črpanju sredstev LIFE in zmanjšala možnosti manj izkušenih držav, medtem ko okoljski in podnebni izzivi ostajajo nerešeni. Odbor predlaga razmislek o sistemu dodelitev za obdobje enega namesto štirih let, ki bi bil prilagodljivejši z vidika razpoložljivih proračunskih sredstev in geografske porazdelitve pri njihovem črpanju, vendar poudarja, da morajo projekti, za katere so bila dodeljena sredstva, izpolnjevati pogoje glede stopnje inovativnosti in ponovljivosti, da bodo Evropi prinesli dodano vrednost. Kot drugo možnost predlaga, da se del proračuna še naprej porazdeli med posamezne države, preostali del pa je na voljo vsem državam članicam, ki se morajo zanj potegovati;

25. priznava, da so si nekatere nacionalne kontaktne točke dodatno prizadevale, da bi pritegnile nove prosilce. Države z manjšo stopnjo črpanja sredstev poziva, naj svoje kontaktne točke pozovejo k aktivnemu seznanjanju lokalnih in regionalnih oblasti s programom;

<sup>(18)</sup> COM(2013) 840 final.

<sup>(19)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC, CDR6-2011\_FIN\_AC.

<sup>(20)</sup> Glej tudi GHK in drugi (2011): Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation (Kombinirana ocena učinka in predhodna ocena pri pregledu zakonodaje LIFE+).

26. Komisijo poziva, naj še naprej podpira izobraževalne ukrepe v državah članicah z manj izkušnjami in nižjo stopnjo črpanja sredstev. Cilj mora biti okrepiti potencial nacionalnih in regionalnih kontaktnih točk ter aktivno podpreti prošilce, da bi se povečalo število kakovostnih vlog, zlasti v državah z velikimi okoljskimi in podnebnimi problemi, ki imajo manj izkušenj z vlogami za financiranje iz programa LIFE;

### **Poglavje 3: Javno soglasje ter krepitev regionalnih in nadregionalnih partnerstev**

#### *Odnosi z zainteresiranimi stranmi in socialni vidiki*

27. ugotavlja, da program LIFE ponuja številne instrumente in postopke, ki spodbujajo posnemanje in prenašanje uspešnih rešitev, ter je odlična možnost za to, kako lokalnim in regionalnim oblastem ponazoriti prednosti, ki jih prinašajo naložbe v varstvo okolja in podnebja. Trajanje odnosov med zainteresiranimi stranmi je odvisno od njihovih izkušenj, kontaktov na lokalni ravni in med regijami, njihove pripravljenosti za sodelovanje ter njihove ozaveščenosti – ozaveščanje pa je dolgotrajen proces. OR poziva k nadaljnjim naložbam v krepitev tega potenciala<sup>(21)</sup> s financiranjem ustreznih projektov tudi po letu 2020;

28. meni, da je treba pri varstvu okolja in narave ter boju proti podnebnim spremembam vedno iskati ravnovesje med različnimi cilji za zagotavljanje varnosti in kakovosti življenja ter zaščito lastništva. Potrebni so ukrepi za doseg sprejemljivega kompromisa med vsemi zainteresiranimi stranmi, k čemur lahko prispevajo projekti LIFE; poziva Evropsko komisijo, naj pri oceni vlog za projekte izrecno upošteva potencial tega projekta, da spodbuja ravnovesje med interesi tako, da je za javnost razumljivo. Predlaga tudi, naj bo eden od pogojev za pozitivno oceno projektov to, da je bilo v okviru odprte javne razprave izvedeno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi na zadevnem območju ter da so bili njihovi predlogi preučeni;

#### *Okoljske inovacije in trženje*

29. opozarja na pomen programa LIFE za spodbujanje inovativnosti v EU in poziva Komisijo, naj preveri, kako z ustreznimi modeli financiranja podpreti trženje prototipov in rešitev, razvitih v okviru projektov LIFE. Z uvedbo hitrega postopka po zaključku projektov EU bi se lahko inovacije, razvite v okviru projektov LIFE, učinkoviteje tržile, kar bi okrepilo konkurenčnost EU na svetovnih trgih in prispevalo k ustvarjanju novih, okolju prijaznih delovnih mest;

30. opozarja na temeljni pomen, ki ga ima sodelovanje znanstvenih in raziskovalnih ustanov ter zasebnega sektorja pri razvoju in trženju okoljskih inovacij. Komisijo poziva, naj še naprej sprejema ukrepe, ki takšno sodelovanje olajšujejo. Med drugim poziva tudi, naj se preveri določba, v skladu s katero se smejo prototipi, razviti v okviru projektov LIFE, tržiti šele po zaključku projekta. Takšna določba zmanjšuje interes podjetij ter znanstvenih in raziskovalnih ustanov za sodelovanje pri inovacijskih projektih;

31. izraža prepričanje, da je treba za to, da bo program LIFE več prispeval k preoblikovanju evropskega gospodarstva v krožen, nizkoogljičen sistem proizvodnje in potrošnje, v drugem večletnem delovnem programu in v prihodnjem programu LIFE napredovati od okoljsko inovativnih, demonstrativnih in pilotnih projektov na industrijsko raven. Raziskati je treba nove možnosti za spodbujanje razširjanja in tržne replikacije rezultatov inovativnih projektov LIFE. Odbor poziva Evropsko komisijo, naj oceni, ali ne bi bilo smiselno v prihodnjem programu LIFE uvesti dodatno podporo za uspešne projekte, npr. za spodbujanje nadaljnega razvoja najuspešnejših okoljskih inovacij tudi z drugimi instrumenti;

#### *Dolgoročna trajnost, ponovljivost in prenosljivost projektnih rezultatov*

32. priznava, da imajo projekti LIFE večinoma dolgoročno pozitivne učinke in dajejo rezultate<sup>(22)</sup>, ki jih je mogoče reproducirati in prenesti, vendar meni, da je to stanje še mogoče izboljšati. V drugem večletnem delovnem programu in po letu 2020 bi bilo treba nenehno zagotavljati, da so projektni rezultati trajnostni ter da se prenašajo in reproducirajo, saj je to

<sup>(21)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC.

<sup>(22)</sup> Evropska komisija, GD za okolje (2014): LIFE Focus – Long-term impact and sustainability of LIFE Nature (Dolgoročni učinek in trajnost projektov LIFE Narava); Evropski parlament, GD IPOL (2016).

odločilnega pomena za uresničitev ciljev programa LIFE, učinkovito porabo sredstev, izboljšanje okoljskih inovacij ter spodbujanje trajnostne in odgovorne rasti. Odbor poziva Evropsko komisijo, naj določi natančna izbirna merila za oceno, ali imajo vloge za projekt potencial za dolgoročno trajnost, ponovljivost in prenosljivost (*SRT – sustainability, replicability, transferability*), ter kazalnike za oceno teh vidikov med izvajanjem projekta in po njem;

33. posebno pozornost pripisuje podpori projektov, katerih cilj je zbrati statistične podatke o populacijah vrst s seznama zaščitene živali in o velikosti njihovega življenjskega prostora, ter projektov za kartiranje ogroženih naravnih življenjskih prostorov za namene njihove zaščite, vzrokov za njihovo ogroženost in dejavnikov tveganja;

34. izraža zaskrbljenost, ker se prosto živeče živali vse pogosteje izriva iz njihovega naravnega habitata, zato poziva k pripravi in celovitemu izvajanju inovativnih ukrepov kriznega upravljanja, s katerimi bi zagotovili, da se ohrani naravni živalski habitat;

35. predlaga, naj Evropska komisija za program LIFE pripravi načrt za trajnost, ponovljivost in prenosljivost, da bi se še izboljšali njegovi rezultati na tem področju. Med drugim bi bili možni naslednji ukrepi<sup>(23)</sup>: nadaljnji razvoj platforme za inovacije (na podlagi spletne podatkovne baze o projektih LIFE za iskanje okoljskih zamisli, ki jih je mogoče reproducirati), učinkovito in ciljno razširjanje informacij o inovacijah, vzpostavljanje tematskih platform, mrež in projektnih grozdov na prednostnih področjih, boljši izkoristek instrumentov komuniciranja, ki so na voljo na spletni strani LIFE ter nadaljnji razvoj postopka izbire in razširjanja rezultatov „najboljših med najboljšimi“ projekti LIFE<sup>(24)</sup>;

36. meni, da je treba za večjo dolgoročno trajnost projektov LIFE ohraniti obveznost predložitve načrta za obdobje po zaključku projekta. Načrt bi moral vsebovati informacije o naslednjih vidikih: nadaljnje financiranje za ohranjanje projektnih rezultatov, pristojen organ s kontinuiteto osebja, formalna podpora organov ter komuniciranje z zainteresiranimi stranmi na lokalni ravni;

#### *Vrste financiranja in novi finančni instrumenti*

37. meni, da so vrste financiranja, navedene v členu 17 uredbe LIFE, smiselne in da regijam zagotavljajo mnoge možnosti za financiranje, vendar poziva k pregledu rezultatov, doseženih v obdobju 2014–2017, da jih bo mogoče v naslednjem programu LIFE še izboljšati;

38. priznava, da integrirani projekti močno spodbujajo javne oblasti k odpravi razlik pri izvajanju okoljske politike EU. Glede na pomanjkanje izkušenj s to vrsto financiranja predlaga, da se v drugem večletnem delovnem programu ohrani obseg financiranja iz člena 17(5) uredbe LIFE, pa tudi, da se rezultati integriranih projektov ocenijo ob koncu leta 2020, kar bi bilo lahko po njegovem mnenju še pomembnejši instrument v prihodnjem programu LIFE. To velja zlasti za financiranje prednostnih okvirov ukrepanja na podlagi integriranih projektov za pripravo načrtov upravljanja Natura 2000;

39. se zavzema za to, da se v naslednjem programu LIFE obdržijo projekti tehnične pomoči; tako se bodo – glede na zapletenost, čas in vire, ki so potrebni za pripravo vloge – podprli upravičenci, ki še niso izvedli integriranega projekta<sup>(25)</sup>;

40. pozdravlja nova instrumenta financiranja, zasebno financiranje za energetske učinkovitost (Private Finance for Energy Efficiency, PF4EE) in finančni mehanizem za naravni kapital (Natural Capital Financing Facility, NCCF), ki odpirata nove možnosti za to, da se pridobijo zasebni vlagatelji za financiranje projektov na področju energetske učinkovitosti in naravnega kapitala ter da se sproži splošen premik k okolju prijaznemu financiranju. Odbor priznava, da instrumenta še nista razvila celotnega potenciala, predvsem zato, ker so projekti nekaj novega in ker je upravljanje v prvih mesecih

<sup>(23)</sup> Evropsko računsko sodišče (2014): posebno poročilo (SR 15/2013); Evropska komisija, GD za okolje (2014): LIFE Focus – Long-term impact and sustainability of LIFE Nature; Evropski parlament, GD IPOL (2016), Odbor za proračunski nadzor: Working Document on European Court of Auditors' Special Report (Delovni dokument o posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča, PE535.987), zaključna ocena LIFE+.

<sup>(24)</sup> Program LIFE, spletna stran GD za okolje, instrumenti komuniciranja so navedeni na spletni strani <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

<sup>(25)</sup> CDR86-2012\_FIN\_AC.

izvajanja lahko precej zapleteno. Odbor poziva Evropsko komisijo, naj skrbno spremlja programe in razvije metodologijo za oceno njihove učinkovitosti. Poziva jo tudi, naj razmisli o razširitvi sedanjih instrumentov ali uvedbi novega instrumenta financiranja z ustreznimi sredstvi, da se privabijo tudi vlagatelji za prednostno področje Okolje in učinkovita raba virov. Poleg tega se strinja s pozivom Evropskega parlamenta, da je treba pri instrumentu zasebnega financiranja za energetske učinkovitost (PF4EE) zagotoviti, da bodo projekti prinašali ustrezne, pozitivne in znanstveno podprte rezultate za biotsko raznovrstnost;

41. priznava pomen instrumenta PF4EE, ki podpira izvajanje nacionalnih prednostnih nalog na tem področju tako, da upravičencem zagotavlja finančna sredstva, pa tudi tehnično in strokovno podporo. Odbor predlaga, da se za boljši izkoristek tega instrumenta razmisli o možnosti, da se ga obravnava kot dodatno financiranje za projekte LIFE na področju energetske učinkovitosti. Evropska komisija bi morala možnost takšnega financiranja omeniti v letnih smernicah za prosilce. Ta model bi bilo treba ohraniti do konca drugega večletnega delovnega programa in – če bo ocena instrumenta pozitivna – tudi po letu 2020;

42. pozdravlja dejstvo, da se s finančnim mehanizmom za naravni kapital obravnava težaven in čisto nov izziv, ki ga predstavlja financiranje projektov na področju ekosistemskih storitev, ter zagotavljanje spodbud za zasebne vlagatelje, da bi vlagali na tem področju. Odbor meni, da so naložbe v ekosistemske storitve naložbe v prihodnost Evrope, in pozdravlja dejstvo, da program LIFE te izzive obravnava. Odbor priporoča, da se preučijo in ocenijo že doseženi in predvideni rezultati delovanja mehanizma za naravni kapital, s čimer se zagotovi njegova učinkovita uporaba do konca drugega večletnega delovnega programa in – če bo pozitivno ocenjen – tudi po letu 2020;

43. ceni inovativno funkcijo programa LIFE in meni, da v okoljski in podnebni politiki niso vedno potrebne nove inovativne rešitve, temveč pogosto nadaljevanje že sprejetih ukrepov oziroma uporaba inovacij, razvitih v okviru drugih projektov. Odbor poziva Evropsko komisijo, naj razmisli o financiranju dveh vrst projektov, inovativnih projektov in projektov, ki upoštevajo sedanje zahteve glede varstva okolja in podnebja. Dodeljevanje financiranja pri tem ne bi bilo vezano na ustvarjanje inovacij, temveč na nadaljevanje ukrepov z uporabo inovacij in uveljavljenih dobrih praks iz drugih projektov LIFE.

V Bruslju, 9. februarja 2017

*Predsednik  
Evropskega odbora regij*

Markku MARKKULA

---









ISSN 1977-1045 (elektronska različica)  
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)



**Urad za publikacije Evropske unije**  
2985 Luxembourg  
LUKSEMBURG

**SL**